

**Ba'al ha-nefesh 'al hilkhoh nidah u-mikva'ot, ya-hasagot ha-Razah
ye-hilkhoh nidah leha-Ramban.**

Contributors

Abraham ben David, of Posquères, approximately 1125-1198.
Gerondi, Zerahiah ben Isaac, ha-Levi, active 12th century.
Naḥmanides, approximately 1195-approximately 1270.

Publication/Creation

Warsaw : Bi-defus Tsevi Hirsh [ben] Natan, [1812]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/emue7827>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

58,006/2

Swiss

חלכות נדה

נדברים ערבים ונכונים לוקטו ממאמרי חכמים
הקדמונים ובענין שאמרו דבר זה נפתח בגדולים
ונסתיים בקטנים :

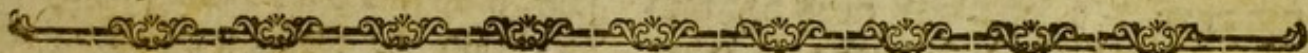
כבון ענמה עיניה ביוחר קרנה שפתוחיה ביוחר
ומשאר הכפיקות כי מי יוכל להצחין בין ענמה ביוחר
ובין לא ענמה ביוחר : תהלה ושבה לאדוני
האדונים ששלמנו הלכות נדה הנכונות באלה הזמנים

תם ונשלם שבה לא בורא עולם

עוד לא אמנע מלפעלות בספר השגיאות וטעני' מאשר הוא בדפוס. הראשונים ונשמטו בספר בפנים

	טיקון	טעות	דף עמוד שורה	טיקון	טעו'	דף עמוד שורה
צ"ל לשלושי		ומותרת לשני	ד א		רובא טעות כ"ל צ"ל [לאו] טעו'	ג יע
צ"ל אסורה		עת וסתה מותרת	טז א		אחד כ"ל צ"ל [אחר]	ט א
שני קוים עבולים		[שהרי] צ"ל	יח ד		כ"ל דחבר [לי"ז בזה]	ב טז
כי הוא נמחק					ראתה בך' באייר חוששת עד לכ"א	ד ח
צ"ל משוש		משלש	דז ב		בו כ"ל צ"ל [ראתה בט' באייר	
צ"ל והכיטון		והכיתון	יז ד		חוששת לכ"ח בו]	
צ"ל ספר		עפר	דט א		שהוא באדום כ"ל דצ"ל באדום	ג ט
צ"ל והכל		והכל	כה ב		אלא (שאיין) תולין כ"ל אלא שתולין	יע
צ"ל שבין		שבין	לב ב		צ"ל זכה זה	א לז

טל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש באמונה המסדר אותיות
בסדר יהודא שמואל בן מה' אברהם רבין שטיין כ"י

וחפפה בא' בשבת ועבולה צליל שלישי עלתה טבילה
 והוא שבדקה בשעת טבילה כמו שביארנו . [יוד]
 לעולם ילמד אדם בתוך ביתו שתהא האשה מדיחה
 קטניה ובית הסתרי' שלה בשעת חפיפה אע"פ שאינו
 צריבין שיבואו בהם חיים צריבין שלא יהא בהן דבר
 וחוצץ מעשה באשה א' שטבלה ומתאמת לה עמם בין סיני'
 והצריבה טבילה אחרת . [יא] נחמה שעה צפיה
 וקפנה ידה קרנה שפתותי' כאלו לא טבלה . [יב]
 והרצועות שבראשי הבנות חוצצות וכן לפלוף שחוצץ לעין
 ובגד שחוצץ למכה והרעי' שעלי' ובגדי צואה שעל
 והבשר בצק שתחת הציפורן והטיט אפילו נגד הבשר
 וצואה שתחת הציפורן שלא כנגד הבשר הרי אלו חוצצין
 לפיכך נהגו שיהיו נוטלות צפריניהן בשעת טבילה
 ומפני שאינו בקיאות לבוץ כנגד הבשר ושלא כנגדו
 [יג] אפילו כל שהוא חוצץ בטבילה כנגד היה עליו
 ובצק או זפת או דם יבש או דם שנסרך בבשר אפי' לח
 וכיוצא בהן מדברים החוצצין אפילו טפה כהרדל
 ואם מקפדת עלי' ודרכה להעבירה לא עלתה לה
 טבילה ואם אין דרכן של נשים להקפיד בכך לעולם
 בעלתה לה טבילה ואם היה חופ' את רוב גופה לא
 בעלתה לה טבילה . [יד] טבעת שבאצבעותיה של אשה
 והצמידים שעל ידיה אם היו מהודקין חיצצין ואם
 יהיו מרופין והמים נכנסין בניהם אין חוצצין . [טו]
 והיתה חזרתה' אוחזת בה בשעת טבילה לא עלתה לה
 בטבילה ואע"פ שרפתה ידיה עד שצאו בהם המים
 בגזרה שחא לא חרפה ואם הדיחה ידה במים עלתה
 ללה טבילה . [טז] חץ התחוב באדם בזמן שראה חוצץ
 כל פיכך אשה שכנסה לה קיץ צרגליה לא תטבול עד
 שחנקור אותו בכדי שלא יראה ממנו בחוץ כלום שלא
 תחרגיש בו ותקפד עליו . [יז] היה רגליה משוקעות
 בטיט לא עלתה לה טבילה וכן אם היו צפור' וקסמין
 בצמדקי רגליה לא עלתה לה טבילה לפיכך לא תטבול
 אשה עד שתבדק מקום רגליה מן הטיט ובן לא תטבול
 במקום שיש שם פחד נפילה או שנושה מן אדם ואם
 עבולה לה באילו עלתה לה טבילה : [יח] כיצד היא
 טובלת לא עומדת ולא שוחה יותר מדאי ואינ' צריכה
 לפי שיע ידיה ורגליה לגמרי אלא כדרך גדולתה
 שותחת זרועתיה וירכתה מעט שתהא נראי' כעורכו'

לבינת הסחורים ובמניקה אח צנה תחת' הדד וכאורגת
 בעמרים לבי' השחי . [יט] צריך לוהר בטביל' הנחרו'
 שלא לעבול בהן בשעת הגשמים ולא בזמן שבדלי' מחמת
 השלגים שנספרין שאין המים מטהרין בזוחלין אלא
 המעיין בלבד אבל המעיין שנתערבו בו הנוטפים עם
 הזוחלין לא עלתה בהן עד שיהיו רוב תימיו מן המעיין
 [כ] כך אמרו חכמים אין המים מטהרין בזוחלין
 אלא פרח ביומי ניסן בלבד אצ"ל בנהרות המכובי'
 שאין טובלין בהן אלא בשעת השירצ' ושלא יתערב בה'
 אלא מן המעיין . [כא] דיני המקוה הכשר והפסול
 ודרך טבילה ומשפטי חזינה אין כאן מקום פירוט
 אבל הדברים שצריבין בני אדם לזוהר בהם תמיד
 וללמדם בתוך ביתם בכל יום הן שכתבתי בכאן .
 חבדוק ביום ההפסקה מצע"י צדיקה יפה צדיקת
 חורין וסדקין יפה יפה ותחליף ח'וקה ואין צדיקת
 יום ראשון מומי הספירה וצדיקת יום ה' כענין זה
 בצדיקת חורין וסדקין ודי' לה בצדיקת יום ראשון
 וז' אך מן המובחר הוא לצדוק בכל יום ויום מו' ימי
 הספירה וכן שיום ההפסקה לא יעלה למנין הו' גם
 צרואה יום א' בשחרית ופסקה לאלתר כל אוחו יום
 עמא הוא ולא תעשה אותו יום הפסקה שחזקת יום
 ראשון מעיין פתוח ומים חוזרין לה אלא למחר הוא
 יהיה יום ההפסקה מיום ג' ואילך תחיל למנות ז'
 ימי הספירה . [כג] ומדיני הכתמים כל בתם שהוא
 בגדים עמא הוא כראי' גמורה ואם הוא פחו' מכגרי'
 אם נמצא מחביר ולמטה עמא מחביר ולמעלה טהור
 והוא שלא פשטה בגדים או שלא עשתה שום דבר
 שתוכל לומר שחמקום עמא הוא הכתם . [כד]
 והמובחר הוא בחפיפה שתהא סמוך לטבילה אם
 חפפה מצע"י מה שעשתה עשוי ובלבד שתזהר לצלתי
 תגע בחציל עבה או בכל דבר החוצץ משעת חפיפה
 עד שעת טבילה . [כה] ומדיני החזינה לא טוב היות
 האדם מהמיר יותר מדאי ומחפש אחר הספיקות
 לפסול טבילתה בדבר הקל כי אם בן אין לדבר סוף
 אלא אחר שחפפה ראש' וסרקה במסרק וחפפה ורחצ'
 כל גופה בחמין ונזהרה לצלתי תגע בשום דבר חוצץ
 וזעזעה טבילה בפשיטו' איצרה וכל גיפה לא יכניס
 אדם ראשו במפיקות החמורות אשר אין לה קץ וסוף

הלכות נדה

הם פורי' אצל הנד' והזב' והיוולד' שלא טבלו הבא ע' והן
 אפי' לאחר כמה שנים חייב ברת שנימי' וטבילה חלה
 הכתיב שנאמר ורחצו במים זה בנין אב לכל עמ' שהוא
 בטומאתו עד שיטבול: [א] ובן אינה עולה מטומאת'
 עד שזהא טבילת' במי מקוה כשר ולא יהיה עליה דבר
 חוצץ בטביל' אצל אם רחצה במרחץ אפי' כפלו עלי' כל
 מימיו' שנעולסהרי היא אחר רחיצה כמו שהיתה קודם
 רחיצה בכרת שאין לך דבר שתעלה מטומאה לטהרה
 אלא טבילה במי מקוה או במעיין: [ב] צריך האדם
 להתרחק מאשתו בימי טומאתה לעולם עד שתספור
 וטבול שאל' ואל' אשה נכדת טומאתה לא תקרב שום
 קריבה בעולם: [ג] כיצד פירש ממנה לא יגע בה
 אפי' באצבע קטנה ולא ידבר עמה דברים בטלים
 התבטאין לידי הרגל דבר ולא ישכב עמה על מטה א'
 אע"פ ששניהן בכסותן ואינן נוגעין זה בזה יחד על
 בן לא יאכל עמה על שלחן א' ואצ"ל בקערה אחת אין
 לו אלא שלחן א' פורסת תפה אחר' לעצמה ומשום
 היכר: [ד] ואסור להסתכל אפי' בעקב' של אשתו
 כשהיא נדה ואצ"ל בשוקיה ובכל מקום שאינו טבילה
 וכל התסתכל בהן הויין לו בניש זכרים שאינן מהובנין
 [ה] ואסור להושיט כלום מידו ליד אשתו נדה או
 ליעול חידה מכיון שהיא אשתו צריך הרחקה יתירה
 [ו] כל תלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה
 לבעלה חוץ מהנשעת התטה בפניו ולא תהא יונקת
 מים על ידי ורגליו לרחוץ אותן ואלא תהא מונגת
 לו כים ומניחתי לפניו על השלחן בדרכה אצל אם
 היתה מניחתו על השלחן ביד שאל' או שתניחנו על
 הכסא שלפני השלחן או על הכר שיושב בוון ששנתה
 תדרך המשתטין מותר שהרי יש להן היכר להרחקה
 אסור לשכב על מעשה של נדה אפי' בשעה שאינה
 במטה תפני הרגל עבירה וכל המרבה בהרחקה ה"ז
 משובח: [ח] ראוי לאשה לייחד לה בנדים בימי נדה'
 כדי שיהיו שניהם זוכרים חמוד שהיא נדה בהיכר
 הננדים בקושי התירו שתקצט בימי נדה כדי שאל'
 חתונה על בעלה: [ט] כל שתרחק ממנה ביו' ראשון
 של נדה תרחק ממנה לעולם עד שתספור וטבול
 כהיגן שעדיין היא בכרת כמו שכתבאר: [יוד].
 כשהאשה חוששת לעונת וספה הורו מקצ' בעלי הורא'

שאינה אסורה אלא בתשמיש אצל אחר פרישות לא
 החתירו שאין באין אלא חשש של דבריהם: [יא] מותר
 לאדם להתיחד עם אשתו נדה בבית: [יב] הכלה
 שנכנסת לחופה ולא נבעל' ופרסה נדה אסור להתיחד
 עם בעלה אלא הוא יאן בין האנשים ואשתו ישנה בין
 הנשים:

פרק תשיעי כבר ביארנו שאין האשה טבול'

ביום ז' לספירתה אלא עד
 הלילה יתר על כן גזרו שאפי' ביום ח' לא טבול ביום
 מפני סדר יום ז' היה שם דוחק בגין שהיו דלחות
 מדינה ועולות בלילה או שהיה מקים גדולי היה
 ולנסטים או מקים צרה יותר תדאי טבולת ביום ח'
 לא היה שם דוחק וטבילה מה שעשה עשוי: [א] דין
 התורה שחלה הטובלת מעיונה בעצמה סמוך לטבילה
 ובדקת כל גופה שאל' יש בה דבר חוצץ בטביל' ועזרא
 ובית דינו תקנו שחלה האשה חופפ' ראשה וכל שער
 שבה במים חמין: [ב] דין חפיפה זו רוחצת ראשה וכל
 מקום שער שבגופה במים חמין ומסרקת אותן או
 מפספסת איתן בימים יפה יפה כדי שתתיר שערותי'
 אם היה בהן קצר: [ג] כבר נהגו בנו' ישראל לשטוף
 כל גופן בחמין בשעה שחפפו' כדי שיטלה להן לכל
 הגוף יפה: [ד] לא תאזף האשה נכתר ולא באהל
 וכיוצא בהן שהן מסבכין את השער ולא במים צוננין אלא
 בחמין שמתירן את השער: [ה] חפיפ' זו צריכה שתהא
 סתיכה לטבילה חופפת בלילה וטובלת מיד כל שיכול
 לסמוך שאל' יהא בנייהם הפסק כלל ה"ז משובח: [ו]
 נודתמה לה טבילתה בליל שבת וי"ט חופפת ביום
 וטובל' בלילה אפי' חל י"ט בע"ש חופפ' בע"ט וטובלת
 בליל שבת מפני שא"ל לחוף בלילי הטבילה ולא עכבר
 חכמים שימשה תפני סתיכות החפיפה לטבילה: [ז]
 אע"פ שחופפת ביום וטובלת בלילה בודקת כל גופה
 יפה סמוך לטבילה שאל' יהא עלי' דבר חוצץ בדקה
 ביום בשעת חפיפה ולא בדקה סמוך לטבילתה בלילה
 אש שמרה עצמה משעה שחפפה עד שצלה תלהתעם'
 בדבר הכדבק בה עלתה לה טבילה [ח] אפי' נתנה
 חבטיל לבנה ולא בדקה ענמה וטבילה אינה טבילה
 בדקה עצמה יפה ולא חפפה אפי' חפפה לאחר טביל'
 ולא היה שער קשור בכל גופה באילו לא טבילה [ט]
 חפפה

הצרי' אצרי' משינא א' מטמאין אותה ליד' ומשינא
 דרבו מוכיניו ינא כדרכו משינ' פדמא הרי הוא בילו'
 לבל דבריו . [ו] היתה מקשה ושמעו קול הולד ה'ז'
 וילוד א' א' שלל הוציא ראשו לחוץ לפרוזדור הרחם [ז]
 המפלת תלומי' וכשה' הולד אחר חזירו תעשה שינא
 המפלת עמא ליד' ינא האחרון מוכיניו לו תע' יניאתו
 [ח] המפלת שליח והיא כמו חמת שבהכה הולד נוצר
 ע' עמא ליד' שאין שליח בלא ולד ואפי' הית' פחות'
 ממטפח מטמאין אותה : [ט] הפיל' נפל ואח' ב הפיל'
 בשליח חוששין לה מולד אחר ואם הפילה ולד של קיימא
 ואח' כ הפילה שליח אפי' אחר ב' ג יום תולין אותה
 וצולד ואין חוששין לולד אחר שהולד קרע את השליח
 וינא הפילה שליח תחלה חוששין לה לולד אחר אע"פ
 שילדה אח' כ ולד של קיימא אין תולין אותה בו שאין
 דרכה של שלי' לצאת לפני הולד ינא מקצ' שלי' היו'
 וחושש' מטום לידה ינא בולה למחר מוכיניו לה תעשת
 יניאת כולה . [יוד] המפלת דמות בהמה ומי' ועוף
 ודג ושל' קשור' בו אינו חוששין לול' אחר ואם אינו קשור'
 בהם תטילין עליה חומר של צ' וולדות שמה נימוח
 בספיר של שלי' זו לפיכך אש הי' הולד הנדמ' זכר חוששי'
 ולשליח חשו' נקב' . [יא] היולדות טומטו' ואנדרגנו'
 ותשז לזכר ולנקבה האש' שהפיל' ואינו ידוע מה הפיל'
 אש היחה מעוברת ה'ז' יולדות ודאי אפי' אינה כן
 עמא לידה מספק . [יב] דבר מפורש בחור' שהולד'
 זכר לאחר שהשלי' ז' עובלת בלילה ועסורה וכל ל' ב'
 ימים שאחר ה'ז' ימים אע"פ שהדס שוחת ממנ' עהור'
 לבעל שנאמר ושלשי יום ושלש ימים תשז נדמי טהר'
 והן נקראין ימי טוהר ויולד' נקבה אחר השבועי' ימי
 טוהר שלה ס'ו שנאמר וששי' יו' וששת ימי' תשז נדמי
 טהרה . [יג] אע"פ שהית' שופע' מתוך ה'ז' של זכר
 ובשבועים של נקבה ימי טוהר שלהן טהרה שהד' הבט'
 בימי טוהר התור' טהרתו אע"פ שהיא שות' מן המקו'
 . [יד] כל שהיא עמאה לידה ישלם ימי טוהר דין
 חורה וחכמי התלמוד החמירו שאין נותנין ימי טוהר
 לולד עד שיטעיר וימלא גופו שערות שמה לא חבמו'
 ערתו והיא תדמה שהוא ולד ואינו בגלפיכך כל המפל'
 מטמאין שבועי' מדיו יולדה שמה נקבה הפילה ואין
 מפרישין בין זכר לנקבה עד שיטעיר גוף הנפל ויהיה
 זכרותו או נקבותו כיכר לעיני' [טו] אי אפשר שיפת'

רחם לולד בלא דם שיזוב ממנ' קודם שיהי' הולד בילוד
 ואפי' המפל' בחו' מ' א' א' בלא דם שיזוב לפיכ' כל היולד'
 בזמן הזה צריכה ז' ימי' נקיי' לאותה ראי' שהרי כל
 הרוא' דם טיפה בחרדל צוצה גדולה הי' כידונ' ואם
 היה הולד מטמא' מטום לידה הרי האם עכשיו ביולדו'
 צוצ והוצה שילדה קודם בפיר' צ' צ' צ' צ' ימי'
 נקיי' דין חורה ומונה ז' או שבועי' ואח' כ חוג' ז' הנקיי'
 בימי טוהר וטובל' וטהורה . [טז] כמארת אומר שכל
 היולד' זכר עכשיו וז' שבת ז' ללידה וז' נקיי' לזיב' והיולד'
 נקבה וז' שבת ללידה שבועי' ולזיב' ז' נקיי' . [יז] ימי
 לידה שהן ז' ושבועי' אש לא ראת' בהן עולין לה לספיר'
 הוצה שלמו ימי הספיר' בחור' ד של נקבה ה'ז' אסורה
 לבעל עד ליל ע"ו . [יח] ימי טוהר שראת' בהן אינן
 עולין לה שימי ספיר' הוצה צריכין שיהיו נקיים מכל דם
 שהוא בא מן המקור . [יט] הרוא' שהתחילה לספור
 בזמן הזה וילדה ה'ז' סותרות כל המכין וכין יולדו' נקבה
 בזמן הזה שספרה ז' נקיים מתוך יד וחור' וראת' צריכ'
 ז' נקיים משתפסוק . [כ] לא ספרישו בנו' ישראל מדם
 נדה לדם לידה אפי' בחור' ימי טוהר שיש לחוש לקלקול
 גדול ולטעות שהרי רוב המפלו' אנו מטמאין אותה לפי
 שאין צקיאור' בדבר והרבה מהן שושבות מספק לזכר
 ולנקב' ולכד' מדיו תלמו' ואם הרגיל את האשה להנהיג
 טהר' בד' הבא מימי טוב' יצאו לומ' שכל שאנו מטמאין
 אותה לידה יש לה ימי טוהר וכין צואו' לטעו' בספיר'
 זיבחן ולומר בשם שאינדס זה מטמא [כך אינו] סותר
 בספיר' כרהי' עול' והרי הדברי' ק'ו אסחחמירו בני' על
 טמאן שאפי' רואו' דם טפה בחרדל ושבז' ז' נקיי' ולא
 רצו להוציא עצמן בחק' צ' ד שחשבו' והוא כדי להוצי'
 שתהא ספיר' כולן שיהי' כל ימיהן ולא יבא לידי טעו' כ' ש
 שימא להן לחוש שלא תהא האשה שופע' ומשמש' לפיכך
 כל הרוא' דם טפה בחרדל אפי' בחור' ימי טוהר חשז ז'
 נקיי' כאלו ראת' קוד' שתלד וה'ז' בכלל חומ' שהחמירו
 בזנות ישראל על עצמן אע"פ שמקצ' מקומו' נוהגין קול'
 בימי טוהר' כזר הסכימו הגאונים' ועשו כחייב' והחמירו
 על כל מי שיעשה בן חלאל הרי האש' שרואה בימי טוהר
 שלה כמו שהיא בשטר הימים כדואה בהן :
 פרק שביעי' אין האשה עולה מטומאת' ויוצאה
 מימי (טרו') [טומאתה] עד שהטבד' אחר הימים
 בספורי'

אלא שעתן כיוצא היתה רגילה בסן לאחר קמיצה חיד
או בקרו' לה שעה ושתי' משעב' אותו זמן בודק' ומשמש'
אח' ביחה [יד] כשם שחושש' לזום' הימים בפעם' אך
חוששה לזכות הגוף כיוצא היתה מפהקת וראת' פעם
א' לכשהיא מפהקת פעם אחרת חוששת וכשם שזכת
הימים שאינו קבוע אפילו ראה בו ז' ימים משגיגע
יומו ולא חרא' נעקר לגמ' ברוסת הגוף וכשם שהקבוע
לימים צריך עקירה ג' פעמים ובדיקה ככה הקבוע בגוף
מאיתתו עקירתו תשאירע לה אותו מקרה ולא חרא'
צריכו' צניח ישראל להזהר בחושי הוסתו ודיגיגתו
לך דבר שצריך הלמוד בדיני ז' צומקהזה כחשש הוסתו'
[טו] האשה שחראת דם מחמת תשמיש ה' מותרת
לשמש פעם שניה כשתהר' ראת' פעם שניה משמשת
פעם שלישית ראת' פעם שלישית ה' אסורה לבעל זה
עד שתבדוק בתה דברים אמורי' שלא היה שם דבר
לתלות בו אבל אם שמשה בחוך לוסתה ה' חולה
בזום' היחה בה מכה חולה במכת' ואם היה דם מכתה
תשונה מדם שחראת בשעת תשמיש אינה תולה בתכ'
ובאמת אשה לותר מכה יש לי באור המקו' שממנה הד'
ותהי' מותרת לבעל' לבשת פסו' [טז] מישראלה דם
בשעת תשמיש פעם ראשונה ושניה ושלשית ואין שום
דבר לתלות בו ה' שתגרס ומותרת להכשא' לשני נשא'
לשני וראת' דם כך בשעת תשמיש פעם ראשונה ושניה
ושלישי ה' שתגרס ואסור' להכשא' עד שתבדוק את
עצמה אם הדם בא מן המקור או מן הדדיון : [יז]
כיוצא בודקה ענת' מציא' שפיפרת ופיה רגוף לתוכה
ומכניס תוך השפופרת מכחול ומורעל ראשו ומכנסת
השפופר' עד מקו' שהי' יכול' (ודופקת) (ודוחק') אותו
עד שיגיע המוך למקור' אם נמצ' על ראש המוך בידוע
שהדם שהיא רואה בשעת תשמיש מן המבור' ואם לא
נמצא דם על המוך בידו' שהוא מדוח' הצדדין עהור'
היא ואם רצו לבדוק בעוד שהו' עס בעל הראשון בודק'
אם נמצא טהור מותרת לו לא אחרו שתגרס אלא לזמ'
שהי' מותר' לשני בלא בדיק' אע"פ שהיחזק' עם הראשון
רואות מחמת תשמיש שלו לפי שאין כל האנבעו' שוו'
[יח] היו מצעתין אותה מפחד פתאוסה פילה חרר'
דם כחר פאה זו ומותר' לבעלה ואם חזר' וראת' מחמת
תשמיש אפי' פעם' א' בידוע שלא עלתה לה רפואה :

[יט] צומקהזה אין צורך קין בשפופרת ולא מחידיון ארות'
בחררת דם שהפילה ואם בדקה בהוהרו היא עהורה
אין מוציאין אותה מצעלה :
פרק שביעי כל היולד' טמא' כנדה ואע"פ
שלא ראת' דם וא' היולדת
ולד חי או מת או נפל הרי היא טמא' לידה ובת' היא
עומאת' אם וולדת זכר ז' ואם נקבה שבועים שאלמחר
אשה כי חזרע וילדה זכר ועמאה שבועת ימים כימי
נדת דו תה' טמא' ובנקבה הוא אחר ועמאה שבועי'
כנדת' ועובל' כליל שמיני לזכ' וכליל ט"ו לנקב' ועהור'
כמו הנדה שטבילה הצלילה כמו שביארנו : [א] אין
האשה עמאה לידה עד שתמור' צורת הולד ואין צורת
הולד נבזרה פחות מח' יום א' הזכר וא' הנקב' והמפל'
אפי' ביום מ' אינה טמא' לידה לפיכך אסר הכיחה יודע'
בצירו' שהפיל' תו' הזמנה' לעיבור' ה' עהור' מעומת'
לידה : [ב] המפלת כמיין דגים וחגבים וסרצים דין
תורה אינה חוששת לולד ובת המפלת כמיין בהמה וחי'
ועוף ואם דומין לאדם בצנין ועין ולסת ובצח הזקנה
צורות הפרצוף מחד' א' אמו טמא' ובצומקהזה בכל עומת'
לידה אם זכר כדין זכר ואם נקבה כדין נקבה יתר על
כן אמרו שאפי' שפיר תלל' מים מלא דם חושש' לולד
והמפלת חתיכה בין לבניה בין משאר מראו' קורע' אם
נמצא בה עצם ה' טמא' לידה מספק . [ג] פעמים
תשמש האש' לאחר עיבור' ותפחת צורו' העובר במיעה
ויעשה כמו חתיכ' בלא צורת ותלל' כרוכ' על מקצ' הולד
וחתיכה זו נקרא' סנדל והסנדל מעמא' את אמו בולד
במור' לפיכך המפל' זכר וסנדל' תשנ' לנקב' שמה' סנדל זה
נקב' הו' ואם לא ינ' כרוך עס הולד ה' כשא' החתיכו'
ואם לא נמצא בה עצם עהור' . [ד] המפלת דמות יד
ורגל אע"פ שאינן חתיכין בחיחוך אנבעו' טמאה ליד'
המפלת ולד שהושט שלו אטום או שגופו אטום כגון
שגלגלתו אטומה ופניו ממוסמסין ופניו טוחוח וכן
המפלת צרי' שיש לה ז' גבין ושתי שדראו' אע"פ שכל
אלו אינן וולד דין תורה צומן הזה טמאין ארות' . [ה]
יוצא דופן אין אמו עמאה לידה אפי' יצא עמו דם דרך
דופן עהורה מכלום אינה טמא' לעולם עד שיצא דרך
ראש העובר שהוציא ידו והחזיר' אמו טמא' ליד' מד' ס'
ואם יצא אח' ב' מניין אותו משעה שיצא ובן הולד שיצא
טבגים

ויון שלא ראתה אעפ"י שלא בדקה . [כה] ירא' לי
 והייתי הללו שהזכרנו קובעין וסח בשאר ימיה של אשה
 ויון תימי טוהר של יולדת שאין דאויין לקביעו' וסח
 ין התלמוד ובזמן הזה אף הן קובעין וסח להחמיר .
פירק שיש עקירת הוסת בינד היתה למורה
 לראות מכ' לכ' ושנתה
 לא ראתה ביום כ' וראת' ביו' ג' זה וזה אסורין שינחה
 פעמי' ליום ל' זה וזה אסורין שינחה ג' פעמי' ליום ל'
 ויותר יום ד' לגמרי וקבע' לה וסח ליום ל' [א] כשהי'
 חושש' ליום' הראשון שהו' יום כ' אינה מונה מיו' הום'
 הראשון כ' כדי שתהא אסור' לי' א' ימים מיום השני
 ולא תארתו יום השני שהוא יום ל' מונה כ' אם ראתה
 ור' חזר הום' הראשון למקומו לעולם מאחר ראה זו
 האחרונה מונין . [ב] כשחזרת לראות ביום וסחה
 ג' אעפ"י שחזר הום' למקומו יש שהורה שריב' לחוש
 יום ל' תמנו ויש שהור' שאינה חוששת כלום משעה
 חזר הום' הקבוע למקומו נעקר שאינו קבוע ולזה
 יעתי נוטה שאם אין אחה אומר בן תהא אשה זו כל
 ימיה רואה מכ' ועדין זריכה לחוש לשלושים : [ג]
 שנתה ראית' ולא השותה אותן כגון ששנת' פעם א'
 יום ל' והשנית לל' בראשית לל' ד נעק' הום' הראשון
 אין לה וסח לזו : [ד] הפסיקה ולא ראתה משעבר
 עליה היום כ' בדקה ולא ראתה טוב אינה חוששת לעול'
 חזרה לראות חוששת ליום כ' מראיה זו שעהין לא
 נעקר הום' : [ה] הפסיקה הרבה כדוי' עונת של
 וסח וראת' אינה חוששת לוסת הראשון חזר' לראות
 לוסף כ' לראיה זו חזר הום' למקומו ורי הוא כאילו
 דאתה בו כל ימיה אפי' הפסיקה שעה משעה שתרא'
 ותחזור ותראה ליום הכ' חזר הום' למקומו שאין הום'
 נעקר עד שתשנה אותו ג' פעמים לימי' אחרים : [ו]
 בעקירת וסח הפלגה כך עקירת וסח החדש אלא שזו
 חוששת ליומה וזו חוששת לר"ח בינד היתה למורה
 לראו' בר' ח' ועבר עלי' ר' ח' ולא ראת' חושש' ליו' החדש
 הבא עד שיעברו עליה ג' ר' ח' עברו עליה ולא ראתה
 אינה חושש' להם חזר' וראתה בר' ח' חזר' הום' למקומו
 [ז] מעובר' ומניק' ואשה שהיט' במחבא שעברו עליהן
 ג' עונות ולא ראו' אע"פ שנשלוטתן ומתו מאות' הכלל
 אינן חוששו' בלוסלוסטן שהרי לא חזרו דמים למקומן

יא

א

א

א

אלא

חזרו לראות אסחזרו לוסת הראשון בפעם א' קבעה לה
 וסח וזריב' ג' פעמים לעקרו ולא עוד אל' אפי' חזר'
 לוסת אחר הרי היא בלמורה לראו' בענין א' ושינחה
 לענין אחר שזריכה ג' פעמים לעקר הראשון זה חומר
 בהפסקת ימייה ללו מהפסק' אחרת כד"א בום' הקבוע
 אבל וסח שאינה קבוע משעבר עליה זמנו פעם א' ולא
 ראת' אעפ"י שלא בדקה נעקר לגמרי ואפי' לא שינחה
 ליום אחר : [ח] כבר ביארנו שהאשה קבעה לה וס'
 באורעו' שגופה אעפ"י שאין כאן יום קבוע וכינד
 היא קבוע' הרי שהיתה מפקק' או מעטשת מלמטה או
 חושש' צפי כריסה וכשיפולי מעיה או שאחזו אות' צרי
 הקדחת או במינרתת או שראש' צנד עליו ואצרי כדדין
 עליה או שהיו בני מעיה עניסין והומין לה בכל אלו
 אם עשתה בן ג' פעמי' וראתה קבעה לה וסח וכל זמן
 שהיא חוששת בהן אסורה לשמש : [ט] אין וסח הגוף
 אסור אלא שעשו כינד היתה למור' במקרי' הללו בחצי
 היום וחוששת בהן שעה א' מותר' לשמש עד אותה השע'
 אירעו לה ולא ראת' בודק' ענמה לאחר זמן הום' ומותר'
 כל שאר היום לא אירעו לה המקרי' אין לך בדיק' גדולה
 מזו . [י] אין מאורעות הללו שמו חכמי' קביעו' וסח
 מאחת לחברתה אלא כל שפיהקה ג' פעמי' וראת' או
 נתעשה ג' פעמי' וראתה קבע' לה וסח אבל פיהקה
 פעם א' או שחיס ונתעשה בפעם אחרת לא קבע' לה
 וסח : [יא] היתה רגילה במקרים הללו ביום קבוע
 וסח הימים במקומו הוא עומד ואסור' לשמש כלהיום
 שמה יארע לה וסח לא איר' לה כלוסולא ראת' מותר'
 לשמש בלא בדיק' אחר' אירעו לה ביום אחר אינ' חושש'
 שהרי ביום ידוע קבעה אותן : [יב] אכלה שוסוראת'
 ג' פעמי' בסכסס פלפלין וראתה קבע' לה וסח לאכילו'
 הללו קבע' וראתה קפצה וראת' שלש פעמים קבע' לה
 וסח לקפיצות קפצה או שאכלה שום ג' פעמים ביום
 קבוע וראת' לא קבעה לה וסח אלא לימים ולקפיצות
 הביע היום ולא קפצה וקפצה שלא באותו היום אינה
 חוששת לכלוסקפצה בא' בחודש וראתה וכן בשני ובא'
 בחדש השלישי ראתה מעצמה קבעה לה וסח לימי' בלא
 קפיצות היתה קפיצו' שלישי' בשאר הימים וראת'
 קובעוה לקפיצות וכן כל כיוצא בזה : [יג] הוסחת
 הללו שהן קבועין לאכילות ולקפיצות אינה חושש' להן

הלכות נדה

צ"ה בניסן וכו' וראתה ב' צאייר וכן בסיון לא
 קבעה וסת ראתה ב' ר"ה וכו' ראתה בכ"ה בחדש
 וכו' קבעה לה וסת לר"ח שרגלים לדבר שהרי
 הראשונים ממעין סתום ראתה אותם ועכשו ב' ראת'
 בזמנה ב' ודמים יתרים הם שכיחוספו בה ומיהרו
 לה להקדים וחוששת ליום הקדימה שזו וסת אחר
 היא קובע' : [טז] בזמן הזה שהחמירו בנות ישראל
 על עצמן שלא יהיו נריבו' למכות ימי הנדות וי"א יום
 שלאחריו והחזיקו עצמן ועו' יראה לי שכרדין בוסתו'
 שהן קובעו' אוחן אפי' בתוך ימי נדם וזיבה הגע עצמך
 שראת' א' בחדש וז' בו וחזרה וראת' ב' בחדש ב' פעמי'
 אמה אומר לא קבע' וסת ושמה ראי' הראשונים שבר"ח
 תימי י"א הית' ושל בחדש תחלת נידה וראוי' לוס' הית'
 רוא' ב' וג' ימי' והיו הראשונים חוקי' מ' לראי' שקדמ'
 והשאר ראוי' לנידה הרי האחרונים קובעין וס' מן הדין
 ולא הראשונים ואם אחת תכביג כדין זה עכשו הרי
 החזרת בנו' ישראל למנו' ז' וי"א דבר שנסכח מהן לגמרי
 לפיכך אפי' ראת' מט"ו לט"ו ד' פעמים קבעה לה וסת
 וכן כל כיוצא בזה . [יז] פעמי' שהאש' קובעת וסת
 בתוך וסת כינד ראתה ג' פעמים ב' וכו' ראת' בכ'
 בחדש ובר"ח וכן בהמישי וכן בשישי הרי אשה קבע' לה
 ב' וסתות וכן כל כיוצא בזה . [יח] כבר ביארנו שכל
 אשה שוסת' קבוע לימי' אסורם לשמש בכל עונו' הוסת
 ולאחר הוסת עד שתצדוק ותתנא עהור אפילו קודם
 שיקבע לה הוס' חושש' כינד ראת' ב' בחדש זה לבשגני'
 א' בחדש השני אסור' לשמש בכל אותה עונה א' כחה
 בין וסת הקבוע לוסת שאינו קבוע וסת הקבו' א' ע"פ
 שעברה עונתו ולא הרגישה שבה בזמנו אסורה לשמש
 לעול' עד שתצדוק ותתנא עהור והוסת שאינה קבוע
 אם הגיע אותו וסת ולא בדקה ולא ראת' כיון שעברה
 עונתו מותרת לביתה . [יט] הוסת הקבוע חושש' לו
 עד שיעקר מחנה ג' פעמים צדיק' והוס' שאינו קבוע
 אפי' ראת' בו ב' פעמי' מכיון שהגיע זמנו ולא תראה
 אע"פ שלא בדקה נעקר לגמרי ואז אינו חוששת
 לו . [כ] וסת החדש חוששת לו בתחלתו בפעם א' כמו
 שביארנו אבל וסת הפלגה א' לחוש לו עד שתראה
 ראוי' שניה שהרי אינה יודעות לאיזה זמן הוא מפלגת
 תנאית אומר שהרוא' דם ב' ח' ניסן חושש לר"ח אייר
 של

ראת' בו חושש' לר"ח סיון ראת' בו הוקבע הוסת לר"ח
 לא ראת' ב' ח' סיון נעקר וסת ר"ח וחושש' לב' בסיון
 אפשר שראת' ותקבע הוסת להפלגו' מל"א לל"א שהרי
 ראת' ר"ח ניסן אזה בהפלג' לראית שני בסיון שניסן
 מל"א ואייר חסר . [כא] לעולם חושש' לב' חששות
 הללו לוסת החדש ולהפלגה עד שיקבע לה א' מהוב'
 פעמים כדינו כינד ראתה ב' בניסן וכו' בו חושש' לא'
 צאייר מפני ר"ח ניסן ואם לא ראת' חושש' לתשע' בו
 לשיעור הפלגה של כ' ראת' (בו) [כב] בו או שלא
 ראת' בו חושש' לכ' צאייר ש' בימי החד' תקב' וסת שהרי
 ראתה בכ' בניסן וכך היא חושש' לשניה' עד שתקבע
 וסת הפלג' ב' ד' ראוי' או וסת החדש ב' או שתטהר הא'
 בעקירת פע' אחת ראת' ב' בניסן ושמה לאייר ולא
 ראת' מותרת לשמש ב' ח' סיון ואינו חושש' לוס' הסירב
 עד שתרא' בו . [כג] וסת הדילוג אינה חוששת לו
 עד שתקבעו כינד ראת' ב' ח' ניסן ולסוף כ' חוששת
 להפלג' זו עבר יום כ' ולא ראת' טוב אינה חושש' כלו'
 להפלג' דילגה ביום ב' ח' חוששת לו הגיע כ"א ולא
 ראתה מותרת לשמש אירע לה ראוי' לב' קבע' ל' הוס'
 לדילוג מבאן ואילך אינה חוששת ללא לדילוגה וכן
 בדילוג וסת החדש כיוצא בזה הית' רוא' חמש' וש' ימי'
 רזופי' כל יום ויו' כוסת בפני עזמו וחושש' לכולן
 אפי' נעקר יום א' חושש' לשאר ימים עד שיעקרו כולן
 א' וסת קבוע וא' וסת שאינו קבוע שווין בדבר ראת'
 ביום ט"ו בחדש זה ותשכ' ראיתה ד' ימי' וחזר' והתחל'
 בע"ז בחדש הבא וראתה ב' וג' ימי' וכו' שלאחריו
 ראת' כבר שילש' לראו' ביו' לחדש ואין תולין בו בוס'
 הדילוג בלבד עד שתשלש כולו בדילוג ולא תהא בו נד'
 אזה לפיכך חושש' לימי' שהשליש' בהן כוסת הקבוע
 ולשאר הימי' כוסת הדילוג . [כד] הית' רואה ראייה
 מרובה מסוף הליל לתחל' היום יש שהור' שאינו חושש'
 אלא לתחל' הראי' ואסור' בליל הוסת ומותרת ביום
 ולא יראה לז' כלל . [כה] האשה שהיתה נחבשת
 בתחבא מפני פחד והגיע יום וסתה חושש' לו אפי' לא
 היה הוסת קבוע עבר היו' ולא ראתה מותרת לשמש
 אע"פ שלא בדקה שחוקת' היא שחרדה מסלקת את
 הדמים וכן מעוברת שהוכר עוברת ומניק' כל כ' חדש
 אפי' אח גכה אם עבר זמן וסתה מותרת לשמש כיון
 של

בבבבב קודם שיבא הדם כגון שהיא מפסק' או מעט'
 וזוהו שקראו חכמי' ומ'
 הבגוף ויש אשה שאיננה וסת כלל ואינה רוא' ביום קבוע
 וכל' מרגשת באורעות הללו עד שיבא הדם: [א] כל
 האשה שאיננה וסת חוששין לה בתחלת' שמה תרא' תחמ'
 תחמית לפי' צריכה לבדוק עצמה לפני תחמית בעד ח'
 לא תחמ' עהוד תחמית ולאחר תחמית מיד בודקין היא
 ובעלה בב' עדים ח' לו ואל' עשה כן ג' פעמים וכל'
 ורשת' תחמית תחמית מותר' לשמש בלא בדיקה ואסתמ'
 דט' ג' פעמים בעד שלו ח' בשלה מיד לאחר תחמית
 בחזק' להיו' רואה תחמית תחמית ואסור' לבעל זה לעול'
 נכחו שיתבאר וכזה הורו הגדולי הנורו': [ב] והנשים
 שיש להן וסת תחמית שלא בשעת וסתן ואינן צריכו'
 ובדיקה ובעל וסוג כמה פעמים ואין צריכו' לבדוק
 בכלל לא לפני תחמית ולא לאחריו ולא בין תחמית לתחמית'
 ללא הזכרה בהן בדיקת עדים בתלמוד אלא בעסקות
 ובעהוד: [ג] בין שיש להן וסת' בין שאיננה וסת והחזקו
 שלא יבו רואות תחמית תחמית הרי כלן לבעליהן בחזק'
 עהוד ובאין וחששין עמהן בין עירות בין יסנו' בד' ח'
 ובזמן שהניחו אותן בחזק' עהוד' אבל הכניחו אותן עתמו'
 צרי היא אסורה לו עד שתאמר טבלתי ועהוד חני':
 [ד] הבאין מן הדרך נשיהן להן בחזקת עהוד והוא שכל'
 ומא' אותה בתוך ימי עונתה: [ה] כמה היא עונה ל'
 יום תחלת' ראייה להתחלת ראייה אחר' שרוב הנשים
 יקר הן רואות מל' לל' בד' ח' באשה שאין לה וסת אבל
 באשה שיש לה וסת לימים ה' ח' מחשב ימי וסתה אם
 והגיע שעתו הרי היא בחזק' עומא' אללו: [ו] היה לה
 וסת הנקרא אין לה יו' קבוע הרי היא אללו בחזק' עהוד'
 עד העונה כמי שאיננה וסת: [ז] חשב בעלה ימי וסתה
 או ימי עונת' והרי יש לה שהות לח' כשחספו ותעבול
 ה' בחזקת עהוד ומותר' לו בין עירה בין ישנה שהרי
 ב' ספיקות הן שמה לא ראתה ואם ראתה שמה טבלה
 [ח] היה משמש עם הטבורה ולמרה לו נטמאתי לא
 יפרו' מיד והוא בקשיו שיציאתו הנא' לו כביאתו ואם
 פורש הוא בקשיו חייב ברת כמי שבעל נדה כינר יעש'
 נועץ פרני רבליו בקרק' וסוה' ואינו מודע' עד שימו'
 ב' אבר ואח' ב' נשמת ממנ'. [ט] האש' שיש' לה וסת' אסור'
 לשמש כל עונת הוס' אם וסוה' ביום אסורה לשמש כל

אותו היו' ואם וסת' כליל' אסור' לשמ' כל אות' הליל'
 שמה תראה דם שאורח הנשים בזמנו הוא בא לפי' היה
 וסתה סמוך לשקיע' החמה אסורה לשמש כל היום
 [י] עבר הוסח ובדקה ומצאה עהוד מותרת לשמש
 לא בדקה אעפ"י שלא הרגישה שבה ארס אסורה עד
 שצדוק. [יא] כינר האשה קובע' וסת ראתה היום
 תחלה וחזר' וראת' לסוף כ' יום אם הפליג' כן ג'
 פעמים שהן ראיות ד' ה' וסת קבוע שהרי החזקה
 זו ג' פעמים לראות מכ' לכ' ולמה לא החזקה בראיה
 ג' מפני שראי' ראשונה בתחלה ראת' אות' ולא היתה
 בהפלבג' וכשתרא' ד' ראיות הוא שמה מוחזקת
 להפליג ראיותי' מכ' לכ' שהרי הפליג' ג' פ- [יב] כשם
 שהאש' קובע' וסת בהפלבג' שוח כמו שביארנו כן היא
 קובעת בימי החדש שיו' כינר ראתה בא' בניסן ובא'
 אייר ובא' בסיון ה' קבעה וסת לד' ח' אעפ"י שזה מלא
 וזה חסר ראתה ביום ע"ו בחדש שלאחריו [וביום ע"ו
 בחדש שאחריו] וביו' י"ז בחדש שלאחריו ויו' י"ח בחד'
 האחר קבע' לה וסת לדילוג הראיה שהרי דלגה ג'
 חדשים ויום י' ע' בחדש שלאחריו הוא יום וסת' ויום
 כ' מן החדש הבא וכן מדלג' לעול' ראת' עכשו וביום
 ל' וראתה שלישיית לל' ח' ורביעיית לל' צ' קבעה לה וסת
 לדילוג של הפלגות בין שהרחיקה דילוגה הרבה בין
 שלא הרחיק' אלא יום ח' קובע' לה וסת לדילוג הסוה'
 [יג] בכל ענין שמהא האשה תחמה ראיות' קובע' לה
 וסת אפי' ראת' בא' בניסן ובא' בסיון ובא' באב קבע'
 לה וסת לד' ח' לסירוגין אבל ראתה בא' בניסן ובא'
 באייר ובא' בתמוז לא קבע' לה וסת שהרי הפסיקה
 בר' ח. [יד] אין האשה קובע' וסת אלא בעונות אפי'
 ראתה ג' ד' חדשים זה אחר זה והית' ראיה ראשונ'
 כליל' החד' והב' צו' החדש והג' כלילו' אין באין וסת
 וכל מקום שנאמ' בענין זה יום אין משמעו אלא עונה
 או יום או לילה. [טו] דין התלמוד שאין האש' קובע'
 וסת בימי נדתה ולא בימי הזיבה כינר ראת' בא' בניסן
 וחזרה וראתה צו' בו ונעש' בן ג' חדשים לא קבע'
 וסת לו' בחד' אפי' ראתה בא' בחדש וביו' ח' בו כמה
 פעמי' לא קבעה וסת אלא לר' ח' שכל' ז' ימי נדה אחר
 הראיה הראשונ' הן הולכין וי"א שלאחריה דמים
 מסולקין ממה ואין ראוי' לקבו' וסת אפי' ראתה
 בא'

הלכות נדה

יות' מחברותי' שכל המציאו' במקום מציאתן תולין אותן
 להחמי' בדקה מיד ומלא' טמא' הר' אשונות טהור' בדקו
 הראשונות עצמן בשעת מציאת הכתם לא הועלו בלום
 שכבר פשטו אותו: [מג] אין כל הדברים אמורים
 אלא בזמן שכולן שוות אבל אם היה' א' מהן ראוי' לראו'
 וא' אינם ראוי' הראויה טמאה ושאינה ראויה טהור':
 [מג] פי' היתה' א' מעוברת וא' שאינה מעוברת
 המעוברת טהור' ושאינה מעובר' טמאה מניקה ושאינ'
 מניקה מניקה טהורה זקנה ושאינ' זקנה טהור'
 בתולת דמיסו שאינ' בתולת דמיסו בתול' טהורה ואינו
 היא בתולת דמים כל שהגיע זמנה לראות ולא ראתה
 מעולם בין בעול' בין בתולה: [מד] בד"א בזמן שיטנו
 משולבות או שעלודרך זו על זו אבל עלו דרך מרגלות
 המטה ו' מ'א כתם תחת א' מהן היא והסמוכ' לה טמא'
 אעפ"י שאינה ראויה לראות וחברת' טהורה אע"פ
 שראויה לראות כמו שבארנו וכן הדין ביושב' על ספסל
 אם נמצא דם חח' א' מהן שאין תולין לעולם אלא בה וכן
 ירא' לי בחלו' וספס' שיטנו עליו זו אחר זו שהראשונ'
 תולו' באחרונה שראויה לראות והיא אינה תולה בהן
 אע"פ שהן ראויות לראות והיא אינ' ראויה שהדב'
 קרוב בה יותר כמו שביארנו: [מה] המקנה עצמה
 בעד הדדוק לה ועחתו ביריב' או שהניחתו תחת הכר
 או תחת הכסא ומלא' עליו כתם אפי' משוך טמאה
 בכל שהוא ואם עבול' עד שיהא בו בגדים ועוד בשאר
 הכתמים הניחתו בקופסא אפי' עבול' טמאה בכל שהוא
 [מו] בדק' עצמ' בעד שאינו בדק' לה והניחתו בקופס'
 ולאח' מלאה עליו דם יראה לי שהיא טהורה לגמרי
 והראשונ' טהור' בזה להחמיר והוא שיהא הכתם בגדים
 ועוד בין עבול' בין משוך ובדבריה' ראוי לנהוג: [מז]
 הווא' כתם צריב' בדיק' להפסיק בטהר' ומונה ז' נקיי'
 חוץ תלותו יום כמו שראת' דם: [מח] אין בכתמים
 משום וסת כיצד מלאה כתם בר"ח אפי' ג' פעמים לא
 קבעה ולא עקרה אותו חוץ מכתמי' העד בדדוק לה שהן
 מטמאין בכל שהוא והרי הן כראיות לכל דבר:
 פרק חמושי' יש' אשה שיש לה יום קבו' לראיית'
 כגון שהיא רואה כתם יום לכ'
 יוסאו מל' יוסלל' יוסאו פחות או יותר וזהו הנקרא
 וסת פושט' ויש שאין לה יום קבוע אלא שהיא מרגיש'
 בעצמ'

לחצותה טהורה ששתייהן טמאות שמה מ'ו שמה מ'ו
 [לד] השאילה חלוקה כנסה אותו ולבטחי' ומלא' עליו
 כת' רואי' אס' דם הכתם מנליד השנו טהור' והראשונ'
 אינ' חוששין לה ואם היה מקדיר בידוע שלפני הכנסה וזו
 טהורה והראשונה טמאה: [לה] בדקה חלוקה ומלא'
 טהור' והשאילה אותו לחברת' ולבטחי' ומלא' עליו כת'
 בשחזירתו השואלת טמאה ואינה תולה בצעלת החלוקה
 שהרי בדקה אותו קודם שהשאילתו לה: [לו] ארוכה
 קלב' חלוקה של קצרה ומלא' בו כתם אם מגיע בכנר
 בית תורפה טמאה ואם לאו טהורה שכתסוה של קצר'
 הוא: [לז] שלש נשים היו ישנות כאחת והיו משולבות
 זו בזו ומלא' דסתחת א' מהן כולן טמאות בדקה א' חסן
 עצמה מיד ומלאה עצמה טהורה הרי השתים טמאות
 והי' טהורה בדקו השתים ומלאו טהור' הרי הן טהור'
 והאח' טמאה בדקו כולן ומלאו עצמן טהורות הרי כלן
 טמאות שדמיה מהן בא' ואין כאן ראיה שנתלה בא' יות'
 מחברתה בדקה א' מהן מיד ומלאה טמא' השני' טהור'
 תולת הכתם בזו: [לח] היו כולן ישנות כל א' וא'
 במקומה ועלו דרך מרגלות המטה ומלא' דם תחת
 האמצעית שלשתן טמאות תחת הפנימית היא ושצנדה
 טמאות והחיצונה טהורה תחת החיצונה היא ושצנדה
 טמאות והפנימית טהורה ואם לא עלו דרך מרגלות
 המטה אלא שלשתן עברו דרך החיצונה כלן טמאו' שמה
 דרך עברתן ופל' הדם מהן: [לט] בד"א שבדקו כולן
 ומלאו טהור' או שלא בדק' א' מהן אבל אס' בדקה א' מהן
 מיד ומלאה טהורה וחברת' לא בדקה תולה בטהור' בזו
 שלא בדקה וה' שלא בדקה טמאה ובז' אס' בדק' ומלאה
 טמא' בזו תולין והשא' טהורות והוא שבדקה עצמה מי'
 כשראו הכתם בעוד שהן שוכבות על המטה או שמלאו
 אותן כשהן עומדות ומנה' אבל עמדו להם משם ולאחר
 מכן מלאו הכתם אע"פ שבדקה אחת מהן מיד אחר
 המציאה ומלאה טהור' או טמא' כולן טמאות: שלש נשי'
 שיטנו כאחת על ספסל א' כשהן עירות ומלא' דסתחת
 אחת מהן היא טמאה והשאר טהור' שהרי נראה לה
 של' נשתט' למקום חברת' נמצא ביניהן כולן טמאו': [מא]
 שלש נשים שלבשו חלוקה א' או שיטנו על ספסל א' או אח'
 זו ומלא' עליו דם יראה לי שאע"פ שבדקה זו עצמ'
 מיד ומלאה טהור' כלן טמאות שהדבר קרוב לתלות בה

עמלה ואם לאו טהור' היתה פושטתו ומתכסה בו כל
הלילה כל מקום שימצא בו הדם טמאה: [יא] כל כחם
שאחרנו שהיא עמלה בגללו אם יש לה דבר לתלות בו
ולומר שחם כחם זה מדבר פלוני הוא אם נמצא על
הבגד ה"ז טהור שאלא אמרו חכמים בדבר להחמיר
אלא להקל ואם נמצא על צורה ספיקו עמל ואינה
תולה בו ואם היה לה לחלו' בצורה כמו בחלוקה
תולה וספיקו טהור: [יב] כיצד שחטה צהמה חיה או
עוף או שחטתה בכתמים או שיצבה צד העסוקים
בהם עכשיו או שעברה בשוק של טבחים ומצא דם על
חלוקה טהורה ותולם בדברים אלו שמהן בא הכחם:
[יג] נמצא הכחם על צמר' בלבד מחבור ולמעט' טמא'
שאלו היה דם זה מן השחיטה או מן השוק היה לו
שימצא על בגדיה והואיל שחמץ על צורה ולא על
בגדיה טמא': [יד] נמצא מן החבור ולמעלה תולה
שאלו היה דם נדה לא נמצא למעלה כדקרה הואיל
ואפשר שניתן חבופה אינה תולה: [טו] היתה צה
מכה אעפ"י שחיית' אם יכולה להגלע ולהוציא דם
ומצא על צורה או על בגדיה תולה במכה וכן כל
כיוצא בזה: [טז] נמצא הכחם על בגדיה ובצורה כאחד
תולה במאכלות שחם בעת שיצבה נהרגה מאכול' ודם
זה מאכול' הוא לפיכך אינה מעמלה בכחם כגרים
כמו שביארנו אבל אם מצא הכחם יותר מכגרים
אינה תולה במאכלות: [יז] היתה מאכלות רצוצה
במקצת הכח' אעפ"י שהיא יותר מכגרי' הרי זו תולה
להקל. יח] וכן צננה ובעלה ואם היו ידיהן מלוכלכות
בדם או שהיתה בהם מכה תולה ואומר' נגעו בה שחם
לא ידע' ודם זה מחמתו הוא [יט] היו הם עסוקי' בדם
ולא נראה בהם דם יראה לי שאינה תולה: [כ] אין
תחזיקין דם מתקו' למקו' לתלות בו כיצד היתה לה מכ'
בכחפה ומצא דם על שוקה אין אומרים שחם נגעו
במכה ונגעה במקומו וכן כל כיוצא בזה: [כ"א] אין
תולין בין בגופ' בין בחלוק' היתה פושטת החלו' בלילה
ומתכס' בו תולה במכה להקל היתה מכה בצוארה ה"ז
תולה בה מפני הוא מחזירחו לפניה: [כ"ב] צ' נשים
שחטתו בקו' ציפור' א' ואין בו אלא כסלע דם ומצא על
כל א' מהן כחם כסלע שחיהן טמאו' נחטתו בדם שא"א
שיהיה מתנה כחם אלא כגרים ומצא עליה כחם נב'

גריסין ה"ז תולם כגרים בדם שחטתה בו וכגרים
במאכלות נמצא הכחם יותר מנ' גריסין אינה תולה
נחטתה בלדום אין תולין בו בשחור נחטתה בעוף
שיש בו (ב) מיני דם הרב' ומצא עלי' מרא' א' מהן תול'
בו: [כג] אין האש' צריכ' להקיף מראה כחמה למרא'
הדם שתולה בו אלא תול' מן הסת' עד שחדי' שזה שחור'
וזה ארום: [כד] היתה לוצפת' מלוקוח אם יכולה
לתלות תולה אף בתחתיו ואם אינה יכולה לתלות אינה
תולה ואפי' בעליון: [כה] כיצד עבר' בשוק של טבחי'
אעפ"י שחמץ הכחם על החתון לבדו תולה אף בדם
הטבחים לא עברה בשוק של טבחי' וכיוצא בו אעפ"י
שחמץ הכחם בעליון לבדו ה"ז טמאה: [כו] ספק
עברה ספק לא עברה ספק נחטתה ספק לא נחטתה
אינה תולה: [כז] עיר שיש בו חזירים או שהן באין
לה תמיד אין חוששין לבתזים הנמצאים בחלוק': [כח]
כחם הנמצא על הבגד ואין לה צמה לחלגת יש טהורה
שבדקין אותה בסימנין ידועין אם עמד בעינו צבע
הוא שדרך הדם לעבור ואין זו הורא' נכונה שאין בדקין'
הסימנין דבר בריר' כדי לטהר האש' לבעל' לא הוזכרו
בחלמוד אלא לענין טומאת מגע: [כט] אין האשה
מחטמתה בבחם שנחלו' עד שיהא בדוק לה כיצד לקח'
חלוק מן השוק לבשתו ולא צדק' אוחו ה"ז טהורה
השאינ' חלוק לנדה ישראלית או לעכו' שהגיע זמנה
לראו' ורא' כבר וחזרה ולבשה אותו קודם בדיקה ונמצ'
עליו כת' ה' תול' כנד' או נעכו' ש'לצב' [ל] [כסס] שהי'
תולה בחברתה נדה כך תולה בעצמה נדה שאם לבשה
ח'וק' בימי נדות' ולא צדק' אותו לבשתו בימי טהרת'
בספיר' הנקיים שלה ה"ז תול' בנדת': [לא] השאינ'
אוחו לקטנה שנבעלה כל זמן שלא חיתה המכה ולנער'
שלא ראתה מעולם כל ד' לילות ראשונים שדמיהן של
אלו טהורין הוא ע' פי שעכשיו החמירו בהן ה"ז תול' צה
מפני שסירפ' מצוי אבל השאילתו לנולד' בימי טהרה
שלה בזמנה זה יראה לי שאינ' תולה צה: [לב] השאינ'
אוחה לזבה קטנה בין ביו' הטומאה בין ביום השמור
או לזבה גדולה בז' ימי נקיים וחזר' ולבשה אותו קוד'
בדיקה ונמצ' עליו ה"ז תולה צה: [לג] השאילה אותו
ליושבת על הכתס אינה תול' צה' שאין תולין כחם בכח'
והרי שחיהן מקלקלת לכחם זה וא"ל שאם השאילתו

חלוקת נרה

חטמאין אותה : [ו] המשלכת חתיכה בין אדותה בין
 לבנ' או ירוק אע"פ שאינעמה דם טמא' א"ל לפתוח'
 קבר בלא דם ופעמי' טמא' תשו' וול' מפני החתיכה
 כמו שיתבאר . [ז] הי' זה תכה תוך אותו מקו' והרי
 גד' שותת יש מי שהור' שמתהרין אות' אפי' בזמן הזה
 וירא' לי שמתמאין אותה שאם הי' דם תכתה משונה
 מדם ראית' עמאה דינהחלמיד וא"כ פעמים אחת
 מני' אותנו להקיפולבדו' בדמים . [ח] אשה שהיא אינה
 מים וינא דם עם מי רגלי' בזימעות' בזימיוס' ואפי'
 הרביש' גופא וכדזע אינה חוששת שהרגש' מי רגלי'
 היא זו וכידוע שאין דם הבא עם מי רגלים אלא ד'
 מכה : [ט] הבעל את הנחולה אפי' הית' קטנה שלא
 הגיע זמנה לראות בועל בעילת מצוה וגומר ביאתו
 ופורש ויושבת ז' נקיים מאחר שיפסוק הדם בשאר
 הרואו' תבאן אחת למד שאין תולין במכה שאין לרתכה
 גדולה מן הקטנה שכבעלה והדם שותה ממנה מחמת
 הבעילה . [יוד] אפי' לא ראת' דם בתול' א"ל אומרי'
 שמה העה ועדיין בתוליה קיימיון שאין בהטוי' מצוי'
 אלא הואיל ובעל חוששין שמה ראוה דם טפה כחרדל
 ואצדת לפיכך גומר ופורש ממנה ז' נקיים חוץ מיום
 הבעילה . כשהוא גומר בעילת מצוה ופורש ירא' לי
 שהוא מותר לפרוש מיד כשבעל שאם אין מחירין לו בן
 לבו נקפו ואומר עם העמאה שמתה ויש שהור' שצריך
 להתחין על שתמות תאוהו ויפרוש כשם שצריך כשתש
 עם האשה ופרסה נדה כמו שיתבאר : [יב] האשה
 שתבעה ליכשא ונתפוסה צריכה ליטב ז' נקיי' ואפילו
 בדקה עמיה בשעת התביע' שמה מחמורה לאיש ראת'
 דם טפה כחרדל ואצדה וצריכה בדקה חוץ ז' ועבולת
 בליל ח' כשאר הרואות ואע"פ שלא בדקה ביו' התביע'
 להפסיק בזימעותה לטהרה מונס מיום שלאחריו שאין
 ראית חמוד אלא ראיה קטנה לשעתה לפיכך אינה
 צריכה לבדיקת הספק :

פרק רביעי אין האשה תתמאה מן התורה

עד שתרביש בשעה שהדם
 יוצא בצורה ומד'ם שכל המוצאה כחם דם על גופה
 או על בגדיה אעפ"י שלא הרגישה ואעפ"י שצדקה
 עמיה ולא תנאה דם ה"ז עמא' ובזמן הזה תוכה ז'
 נקיים חוץ מיום הזניא' [א] קטנה שלא ראתה דם

מימיה בין בחילה בין בעולה כחמש טהור עד שחראה
 דם שלש פעמים . [ב] שפעה ד' וה' ימים או שהיתה
 חדלפת אינה אלא ראיה א' עד שתפסיק : [ג] אחד
 הכתם הנמצא על בשרה ואחד הנמצא על בגדי' אינו
 חטמא עד שהי' כגרים הקולקוי ועוד שהוא יותר מט'
 עדשות סגן שלש על שלש נזרחן לה גרים גדול מוכן
 משערות בו שיטור גרים של בחמים להקל : [ד] כחם
 ארוך מצטרף לכגרים נחצ' טפין טפין צבגדי' אין
 מצטרפות : [ה] כחם הנמצא על דבר שאינו מקבל
 טמאה טהור ואינה חוששת לו בינד ישבה ע"ג אכני'
 או שדקה בקרקע וישבה עליה ונמצא כחם על
 הקרקע כשעמד ה"ז טהורה כל שאינו מקבל טמאה
 לא גזרו על הכתם שימצא בו : [ו] מצאה ע"ג בגדים
 אפי' שיהיו כלי צבעונין מכיון שהדם ניכר בהן טמאה :
 [ז] לא בכל מקו' שתמצא הדם בצבד' חטמא משום כחם
 עד שימצא כנגד בית ההורפה כינד נמצא על עקבה
 עמאה שחא נגע בבית תורפה צעת ושינחה וכן אם
 נמצא על שוקיה ועל פרסותיה מצפנים והם המקומו'
 כדבצקות זו בזו בע' שתעמוד ותדביק רגל ברגל ושוק
 בשוק ה"ז עמאה נמצא על ראש גודל רגלה עמאה שחא
 נטף על רגלה צעת שהלכה וכן בל מקום שאפשר
 שיכתו עליו דם נדחה כשתלך ונמצא שם דם עמא' וכן
 אם נמצא דם על ידה אפי' על קשרי אצבעותי' טמאה
 שהידי' עסקניות הן אצל אם נמצא הדם על שוקה ועל
 פרסותי' מבחוץ או מן הצדדי' ואצ"ל אם נמצא למעלה
 מן הירכיס ה"ז טהורה שאין זה אלא דם שניתו עליה
 מחקום אחר : [ח] היתה יודעת שצדקה כדרך
 המזדק' בבח ראש והגביהה רגליה למעל' מראשה אפי'
 מחבור ולמעלה טמא בין מלפנים ובין מלאחריה : [ט]
 הכתם שנמצא על צבד' שהיה ארוך כרצועה או עגול
 או שהיה עיפין טפין או שהיה ארוך הכתם על רוחב
 יריכה בכל ענין שימצא הואיל והוא כנגד בית תורפ'
 ה"ז עמא' ואין אומרים אילו נטף מן הגוף לא היה
 בזה שכל הדם הנמצ' במקומו' אלו מחמירין בו ואעפ"י
 שהוא ספק : [י] הכתם שנמצא על החלוק שלח מחבור
 ולמעלה אפי' נמצא מבחוץ עמא' מחבור ולמעלה
 טהורה ואעפ"י שצדקה נמצא על בית יד שלה אם
 מגיע כנגד בית תירפ' אפי' בשעה שהיא שוחה ברנה
 עמאה

אשר שהחזק מעין פתוח ודמי חזרונלה אע"פ שפסק
 ובשחריו ויש מיקל בדבר מכוון שזדק' ופסק הדם ולאח'
 זמן מלא טהור ה"ז בחזק' טהור' . [ג] לא בדק' ענמה
 ציו' הפסק' ובדק' ענמ' לאחר שנים ואלוה ימי' ומנחה
 וטהור הרי הוא בחזק' עומאה לעולם אינה סופר' עד
 ששחזק' אס פסקה מונה מיו' של מחר ואילך . [ג] כל
 ז' הימים כריכה בדיקה פעם א' בכל יום בדקה ביום
 וזה ראשון או בשני או בשלישי ושוב לא בדקה בודק' בשע'
 בטבילת' ודיה אפי' ציו' ו' בלבד ה"ז בחזק' טהור' שהרי
 בדקה והפסיק' קודם לבן . [ד] ישנה לא כל ז' ולא
 בדק' וציו' ח' בדק' אע"פ שהפסיק' כבר בטהר' קודם
 שחספור' איך לה אלא יום א' ומשלח' עליו ששה וטובל'
 [ה] בדיק' ולא שהנשי' בודקה כריכה שהי' בודקה
 במחר גפן נקי או מחר נקי ורך או בבגדי פשתן ישיני'
 שחוקין ובו לז' כריכין שיהיו לבגדי כריכה שיהיה כל מראה
 שיוצא ממנה ניכר בהן ובגדי' אלו שבודק' בהן נקראי'
 נדיים : [ו] כיצד בודקה את ענמה מכנסת את העד
 אוחתו מקום ובודקה בכל חורין וסדקים בו ורוא' אס
 שבעד שום מרא' הראוי לטמא' אות' לא הכניס' העד
 לחורין ולסדקים אין זו בדיקה אלא קינוח ולא עשת'
 כלום וא"ל שאין חלוק' בדיק' אע"פ שלא מלא' בו כלו'
 [ז] כבר ביארנו ז' ימים נקיים כריכין שיהיו רגופין
 לא תהי' ראויית דם מפסקת ביניהן אפי' ראת' בסוף
 יום הז' סמוך לשקיעת החמה או בין השמשו' שהוא ספ'
 וזאת' כל המניין וחזרת למכות עד שיהיו לה ז' רגופי'
 קיים לגמרי : [ח] הפולטת ש"ז בחוך ימי הספירה
 וחזרת אוחתו יום ואינה סופרהו מנחה מונה בכלן
 סירובין לפיכך המשמש' מטה' וראת' ופסקה בו ציו'
 יכ' מתחלת לספור ז' נקיים עד שיעברו עליה ו' עונו'
 זימו' משע' שימוש' חוששין שמה חפלוט ש"ז וחזרת
 באן ואילך אין לחוש שכבר הסריח ש"ז במעיה ואיכ'
 טמאה : [ט] בד"א בזמן שלא הלכה ברגליה אבל
 לכה ברגלי' אחר השמש ירא' לי שאין חוששין לה
 כל מה שיש לה לפלוט פלטה בהילוכ' ויש שהורו שאין
 ולטת ש"ז סותרת כלום אלא לענין הטפירות בדרך
 ומאח' כך ספירתה . [יוד] האשה סופרת לעצמ'
 אמר וספרה לה לעצמה ולאח' לות' טבילתי וטהור'
 והחזקה נדה בשכנותיה כגון שלושת הבגדים

המיוחדו' לה לימי נדות אינה נאמנת אמרה לו טמאה
 אני וחזרה ואמרה לו טהורה אני אינו נאמנ' ואם נחכ'
 אחתלא לדבריה נאמנ' כיצד תבע' בעלה ואחותו או
 אמו עמה בחזר' ואמר' לו טמא' אני ואח' כחזר' ואמר'
 טהור' אני ולא אמרתי לך תחלה טמאה אני אלא מפני
 אחריך או אחר שמה יראו אותנו נאמנ' וכן כל כיוצא
 בזה : [יא] הסומא בודקת עצמה ומראה לחזרת' אבל
 החרשות והשטות כריכות פקחו' לבדוק אותן ולקבוע
 להן סתות ואח' כיהיו מותרת לבעליהן : [יב] הוקצ'
 לה וסת הרי היא בשא' הנשי' לא הוקצ' לה וסת חושש'
 לו מל' יום לל' יום ובודקת ע"י פקחות שך עונת ראי'
 לרוב הנשים כמו שיחבאר : [יג] וחזקת הבנות עד
 שלא הגיעו לימי הנעורי' הרי הן בחזקת טהרה ואין
 הנשים בודקת אותן : [יד] כל האשה שמרבה לבדוק
 עצמה תמיד בין בימי הספירה בין בימים שלא ראתה
 בהן ה"ז משובח' ואע"פ שישי' לה וסת קנו' שאפס' שיבא
 לה דסבלא שע' וסת' ישב' לה ולא בדק' בין צאוכ' בין צרנ'
 ה"ז בחזק' טהורה חוץ מאח' הוסת הקבוע כמו שיחבאר'
 פרק שלישי אין הפרש בין אשה גדול' לקטנ'
 בטומא' נדר' וויצו' אל' אפי'
 בא דמה ציוס לידחה טמא' אבל הנשי' מחטמאו' בנדות
 בין שפחה בין משחררת וגירות : [א] האשה מטמא'
 בין צאונס בין צרנון ואפי' לא יצא הדם לחוץ אלא
 נעקר מן המקור ועדיין הוא בבית החיצון טמא' ובית
 החיצון וזהו בית השינים מקו' שמני' אליו האמצ' בשע'
 גמר ביאה ובית השינים עצמו כלפנים : [ב] בזמן הזה
 שאין בקיאו' בדבר כל שהאשה מוצאה דם בעד שלה
 טמאה . [ג] המראות שהיו חכמים מטמאין בהן חמש הן
 האדום כדס הקזה והשחור כדיו וכקרן כרכוס וכמימי
 אדמה ממקום ידוע בא"י וכמוג יין השרוני ואין אנו
 כריכין לכתוב משפטי בדיקות שכבר גזרו עליהן בזמן
 הזה כל שיש בו מראה אדמותיה כלל בין שהי' עמוק
 הרבה או דיהה הרבה עמא וכן כל מראה שחרות אבל
 הירוק והלבן אע"פ שסמיכתו כדס ה"ז טהור : [ד]
 נאמנת אשה לומר כמרא' זה ראיתי ואבדתיו ואם הי'
 ירוק או לבן מטהרין לה . [ה] ראת' דם עב' הרבה
 עמאה יתר מויכנ' אפי' השליכ' כתיקלנפו' ובתיקין וחושין
 כל שיש בהן אדמיות או שחרות אע"פ שהוקשין כאבן
 מטמאין

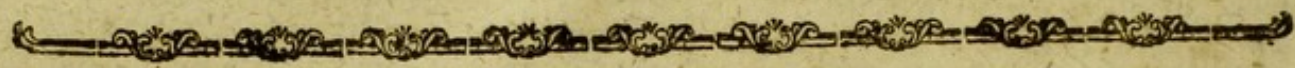
והסתור בדין זבה גדולה . [ז] אין אחד עשר עמור
 צריך שימור מן התור' אלא אם ראת' בו עובל בלילה
 וטהורה שהרי יום י' ב' תימי נדות ואינו מטטרף לזיבה
 [ח] אין בין זבה גדול' לזבה קטנ' אלא ספיר' ו' והבאת
 קרבן שזבה גדולה צריב' לטפור' ו' ימים נקיים וזבה
 קטנה אינה סופר' אלא יום א' בלבד וזבה גדול' תציל'
 קרבן כשתטהר ולא זבה קטנ' אבל לענין עומת' ואיסור
 דיאה שתיכן שוות . [ט] ספיר' הנדו' והויב' כהוא
 הרואה דם תחלה יושבת' ו' לנדת' ראת' יום ח' כעשי'
 זבה קטנ' ושותרת יום כנגד יום ראתה יום ע' שיתר'
 יום כנגד יום ראת' יו' עשירי ה' ז' זבה גדולה וצריב'
 ז' נקיים . [י] תעשה שהאשה נעשית זבה גדולה אינה
 חוזר' לתי נדו' עד שתספור' ז' נקיי' כיצד הרי שראת'
 ג' ימי' בסוף' א' ושפע' וראת' גם ציום רביעי שהוא
 מן הימי' הראוין לנדה אפי' התחילה נקיי' שלה וסתרה
 ומזרה למנותן וסתרה אינה אלא ז' שסתר' וכשתל'
 ז' נקיי' ותר' תחזור לתחלת ימי נדה בין שהתחילה
 לראו' בראשון של י' א' בין ג' אחרוני' שהן תשיעי ועשירי
 וי' א' תכיון שנעשית זבה גדולה אפי' שפע' אח' כ' ק'
 יום משתספור' ז' נקיים ותר' תחזור לתחלת ימי
 נדה : [יא] ראתה נדה בתחל' ולא ראת' זי' א'
 יום משתראה ציום י' ע' לראייתה היא נדה בתחלה לא
 ראתה עד יום כ' אין מונין ליום הראוי לזיבה אלא
 ה' תחלת נדה : [יב] אין זיבה אלא זי' א' שסמוכין
 לז' שראתה בהן נדות והזהר בתנין זה שכבר טעה
 בו א' מגדולי המחברים . [יג] ימי נדתה שאינ' רואה
 בהן עולין לה להפירת זיבה קטנה שאם ראתה יום
 עשירי לזיבה ויום י' א' וראתה ציום י' צ' אם עבר על'
 יום א' בלא ראייה מן הששה משלמת לנדתה עובלת
 בליל ח' לנדתה וטהורה אבל בזיבה גדולה אצל שהרי
 אינה נעשית זבה כמו שביארנו . [יד] אין האש' עמאה
 עד שתראה דם מתקום דמים וסוף התקום שחכמים
 קוראין אותו חדר ואין כל המשקה היוצא מן החדר
 מטמאה אלא הדם בלבד ונראות היו לחכמים שבהן
 מטמאין הדמים וכל שאינן מראות מטמאין
 אוחו . [טו] בשנתמעט לבן של חכמים תפני בובד
 הגלגות ותכיפת הנרות חששו שחל יבואו לטעו' בדבר
 שדונו כרת שהרי אפשר שתראה האשה בימי נדתה ו'

ימים ויהיה של ששה דם טהור ושל יום ז' דם עמא .
 ואפי' תראה דם לחכם גדול ובקי אפשר שתטע' בעמור .
 בתנין הנדות והזיבה . [טז] הרי שראתה בסוף י' א'
 תימי הזיבה ומתרחו ועשה והיתה סגורה שראיה
 ראשונה בימי הנדות ומנה-תמנה ואינה ראויה לתרו'
 אלא תיום המחרת שבו התחילה נדותה לפיכך עמד
 רבינו הקדוש וחקן שכל אשה שתראה יום א' תספור'
 ו' נקיים ואם ראתה שנים תשבו ו' נקיים ואם ראת'
 שלשה תשז' נקיים ובכל ימים שתראה כך היא נדונת
 ואינה צריכה להראות דם לחכם ולא למנות ימי נדות
 וזיב' : [יז] אע' פשו' התק' אקבה בית תיחו' החמירו
 בנות ישראל על עממן שאפי' ראתה יום א' טפה כל
 שהוא בפסק הדם סופרת לה ז' נקיים בין שראת' בע'
 נדתה בין שראתה יום א' או ז' או ז' בולגו יותר
 משפסוק הדם סופרת ז' נקיי' כדיון זבה גדולה . [יח]
 ומפני מה החמירו בנות ישראל כדעל עממן כדי שיהיו
 שיהיו בכל זמן מונות תנין א' ולא תשחנה מנהג בין
 א' לב' ימים הרי שראתה ב' ונעשית זבה התחילה
 וספרה עדו' נקיים וראתה צ' טפה בחרדל ודאי
 צריכה ליטב ז' נקיים ויש שאינו בקיאות בין תחילה
 רא' לסתירת הספירה ויצא הדבר לידי טעות . [יט]
 חומרא זו שנהגו בנות ישראל הוכשרה בעיני החכמי'
 ועשו אותה כהלכ' פסוק' בכל מקום לפיכך אסור לאד'
 להקל בה ראשו לעולם . [כ] אע' פי שדין הזבה לעבול
 ציו' ז' מאחר שתנקהתה בזרו חכמים שלא יהיו עשו'
 כן כדי שלא ישיו משמשו' ביומן ויהא להן הרבות רעה
 שחל תראה ותסתור אלא עובלת בלילה שהי' תחל' ח'
 ויש מן הגאונים שהורה שלא עלת' לה טביל' ולא ירא' ז' :
פרק שני ספירת' הז' נקיים שהאשה סופרת
 לזיבתה בין בזמן הזה בין

השנות הדו"ה ז"ל

לח

באלנה ובכבוד	בבפלים לתושבים	לאח אחיו יצחק י"ח	שלמתיו הוא יצרכיה
למחמה ומסתור	לנפשו ונעתור	בקולי אחיו	נתיב האמת תר
לכבוד ולפפור	ולחקור ולחפור	להשיב לקנתור	ושאל בקן תר
מרוחם ועליון	ושוכן צליון	בפיו דל ואביון	נאם שים והגיון
במשנת בני יו"ל	סמוך לב ורעיון	וימין למודה	בקיטור ורפיון

הלכות נדה לרבינו משה בר נחמן זצ"ל

[ב] כל חייבי טבילות טבולתן ציוס ספירתן אחר
הנך החמה מיד חוץ מנדם ויולדות טבולתן בלילה
של אחר ספירה שנאמר בנדה שנעה ימים תהיה בנדת'
השנעה כולן צנדות וכן יולדו' זכר בליל שמיני ויולדו'
נקבה בליל (ט"ז) [טו] שהיולדו' כנדם כמו שיתבאר
[ג]: ימי' אלו שהזבה סופרת צריבין שלא תהא עומא'
מפסקת בנייה וואס ראתה אפי' ציוס ז' סמוך לשקיע'
החמה סותר' כל המניקומוזר' וסופרת ז' נקיי' רצופי'
לפיכך אע"פ שטובל' ציוס ז' מאחר הנך אס שמה
בו ציוס הרי זה תרבות רעה ובעילתן חלוי' שמה
חראה ותספור כדיון זכה גדולה. [ד] איניוס אחד
הלכה לחמה מסיני [רק] הי"א יו' הסמוכין לז' ימי נדות
בלבד שהאש' נעשי' בהם זכה לכל מאחר שגלחו הי"א
חזרה לימי נדות שאפי' רואה בהן ז' טובלת בליל
שמיני וטהורה כמו שביארנו. וי"א ימים אלו הם
שנקראים י"א יום שנין נדה לנדה מפני זה הטעם
שביארנו: [ה] הרואה בחוך י"א ימים הללו יום א'
בלבד בין שראתה בתחלת הלילה בין שראתה בסוף
היום ופסקה משמרת כל הלילה ואס לא ראתה כלום
משבתת למחר ועובל' לאחר הנך החמה ראתה גם ציוס
שני ופסקה בו משמרת יו' ג' אס לא ראתה משבתת
ועובלת למחר הנך החמה ובספיר' ימים נקרא' שומר'
יום כנגד יום וזו היא שחכמים קוראין אותה זכה
קטנה. [ו] אע"פ שטובלת ציוס ספירתה בין בשני
בין בשלישי למחר שחנך החמה מיד וברי' היא טהורה
אינה משמחת כל היום מפני שהיא חלוי' שמה חראה

אמר המתרגם שאל שאלו מחני קצת החכמי' מאנשי
יראת השם ומן החרדי' אל דברו לחבר אליה'
הלכות נדה כי הם מן הנורך ואען לאמר דרשו מעל
ספר ה' וקראו אח' מהנה לא נעדר' שכבר קדמני
א' קדו' דורש ולו נאה לדדו' וחבר בהם ספר נכבד
לבעלי הנפש והיתה על ידי תשובתם הנה נהגו חכמי
הדורות לחרגם הלכות שמועה איש ואיש ככתבו
וכלשונו להקל למודם ורואים אנו שהדברים ק"ו
צור' בתלמדה הזא' והסכמתי לדעת' וזכות הדמיתן
וזכות' וזכני לנא עד חקר תבדורים ותכלית' ולבאר
אמתתם אמן:

פרק ראשון [א] הגדה האמורה בתורה
כל שראתה דם
בבשרה ממקור דמים בין שלא ראתה אלא טפה אחד
בחרדל או פחות מכן בין שהיתה שופעו' דם ז' ימי'
ופסקה בסוף יום ז' דין א' הוא ועובלת בלילה שהיט'
ליל שמיני וטהורה לבעלה וזו הי' נדה האמור' בתורה
שנאמ' שנעה ימים תהי' בנדתה חזרה וראתה חליל
שמיני ואילך זו היא הנקראת זכה שנאמר ואשה כי
תזוב על נדתה מפני השמועה למדו ימים רבים ג'
לומר שא' ראתה אחר זמן נדתה או סמוך לנדת' שלש'
ימי' רצופי' שבכל יום חראה דם אפי' עפה פחותה
מן בחרדל ה' ז' זכה גדולה ומאחר שהפסוק ראייתה
צריכה לספור ז' ימי' נקיי' חוץ מן היום שפוסק' בו
ועובלת ציוס ז' לספירה אחר שחנך החמה וטהורה
לבעלה שנאמ' וספר' לה שבע' ימי' ואחר תטמא:

חרוזי הרויה זיל

צשכצה בצשח
 הפוגה למוגה
 ולכת במחוגה
 צלאתך לדרך
 שנה בדר ורם
 ולנוה השלום
 ושחור בל לקרב
 צעונת הוסת
 ומצח מדמים
 ובכעין החרדל
 ואל חשכ כבדל
 ובחס לא יניח
 למול חיקאו חרם
 לשחת אל חלמר
 חנע חלואה חשוד
 וחסד ותמימות
 ועוצד אל ככר
 צשובו אל צוראו
 צזאת אמרי שפר
 עדי חנע יקצר

והיא מחקדשת
 צששנים סוגה
 סביבות הערוגה
 לצל חביא מרך
 וצקר לא בחוס
 צירוק יש פדיוס
 כאריו ממארב
 לכל מחצוססת
 ירא הולך חמים
 כבוד בית ידל
 ולבנות אל תחדל
 צחולעת שני
 חהרם הערם
 באיש יבס חמר
 ובה דעת חכור
 יכהנוך עלמות
 צבל תכאוב נעכר
 סליחה המציאו
 חקוקים על ספר
 והלעך יצר

ואל תפרוש רשת
 חנה מתענוגה
 צזדון ומסוגה
 צלצה קח ברך
 ודע כי כל אדום
 וצו היה פיד יום
 והנית חרצ
 עלי כר או כפת
 וחפש צכחמים
 והפיל המנדל
 צכחס עד יגדל
 חבל צכסות עני
 ורפא ההרם
 ותפרח בחמר
 והיא כפש חלוד
 והעובר ימות
 ואוי לו כי נמכר
 צשובו מחטאו
 באשכל הבפר
 ליצר פן יפצר

לרגליך חחרה
 צשדות ובצרה
 נגעת בצרדה
 ושלום צפקדה
 לצבות לא חדה
 חכס לצ נתחדה
 והנוה נכרה
 חנה חרצ חדה
 עלי כל פי מדה
 והתיר הא דה
 בגרם ונקדה
 לצנה וברדה
 ולא תירא חלדה
 ואל תרכב פרדה
 יקרה וכצדה
 צטומאת הגדה
 והפדה לא נפדה
 ואלתו החודה
 וקנה עם קדה
 צפחחי הגדה

תעודה לכל גפן
מגדים חדשים

צחוציא פרחיה
גם ישנים שלחיה

ותורה בהצלה
צגופי הלכות

לגרש ירחיה
נצפרו על פתחיה

לדת דוה קחה
וחק קנים שחע

הנות תצונות
תפיש אשר נר

דוה לצב
כעוף נודד

צחץ אויב תפלח
נתנו קן משלח

לבי המתק את מעניך
 השמר מהתרגזך
 שובני מגדל ירחונך
 צקש רצון כיום
 שנת עמם כימי עולם
 תתירושך ורגנך
 הם הם דלי תורה
 חומי מדב' עם קוץ דרד'
 האומרים חדש יינך

כי קדוש יהיה מחניך
 גם מדעלות שאכנך
 ארבע חיות או פינך
 ופני האל חל נא ויחק
 וצעונס יתן חנך
 לא ירעיבך ויענך
 עבה מתחניהם קענך
 אל לא גדר צס גנך
 צראות חדש קנקניך
 אם תנביה כנשר אם צין

ותנה תחח ללשוך
 לפני שרים שרי קדש
 ערכס רכב האל
 יואל לשוב את שיבתך
 צהם תתגול על ילדי יום
 לצני עירך ושכניך
 דועה תורגן צשס הסר
 או חתר לצין את הרים
 צן לעיר לימים
 צוכנים שים קקך :

צוף דבש עם מנך
 ירז נגדס משמנך
 רבותים אלפי שאטך
 עוד והשיבך על כנך
 צהם תסתולל צזמנך
 תשרק תחרק את שך
 מנין חוחים שושניך
 מעץ יער סנסניך
 לחכמות סנה הכך

צאברהם ולזרחיה
כאילה

צסלע מחלקות נסיה

הדימותיו חרותיה

ענק תדת יבאדיה

בלילי' ומדוחק החיר רב וימר לחיפה בלילה ולמיטב
 בלילי' צמזמי י"ט של אחר השבת ואח' אפשר דחייב'
 בלילה וטב' בלילי' והא עדיפ' לה מהרחקת חפיפת'
 ג' ימים או ב' ימים ומדקאחד אפס' דחייב' דייקנין
 מינה שלא התיר ולא מדוח' הפרקת חפיפת' הא לא"ה
 מיחף צימזמא עדיף ונסהי ס' ל' לכלשו רבנן דברייהו
 אלא שהיה מהם מי שהיה מתי' לחוף בלילי' מתוך הדח'
 כרב נחמן בר יצחק דפייסה לדבייתהו דאבא מרי ריש
 גלוחא דאיקוט ולרבא כמי הכי ס' ל' מעיקרא עד דשל'
 רבין באגרתיה והחלפה השיטה לומר דאדרבה מיח'
 בלילה ומיטב' בלילה עדיף משום דנעי' סמוך לחפיפ'
 טביל' והלין חרין ליטני ברבה דלעיל דפליגי במיחף
 צימזמא ומיטב' בלילה חדא מקמי דשלח רבין באגרתיה'
 וחדא לבתר דהדר ביה רבא ואסיקנא והלכת' אשה
 חופפת ביום וטוב' בלילה והלכת' אשה לא חחוף אל'
 בלילה קשיא הלכת' אשה לא קשיא הא דאפס' הא
 דלא אפשר כלות' אם בא ליל טבילה' בחול לא חחוף
 אלא בלילה ואם בא בשבת או צי' שא"ל לה לחוף בו
 בליל' חופפ' צע"ס או צע"ט וטוב' בליל' אע"פ
 שהרחיק' חפיפתה והרב אלפסי כתב בהלכותיו
 חופפת בליל' וטוב' בליל' קשי' הלכת' אשה לא דר'
 מרימר הלכת' אשה חופפת צע"ס וטובלת למ"ס לא
 קשיא הא דאפשר הא דלא אפשר וזה הלשון לא נמצא
 בכל ספרי הגמ' שלנו וזה ממה שמחלנו לרב אלפסי
 ו' ולא השגנוהו בספר המאור כי נרמז' ותורה אורי'
 בשער' המיסבנאי בשע' המים נמס' לבי ויהי למי'
 כי גאר המי' נחל אשר לא אוכל לעבור
 חפני שאין לנו גמ' לרוב המשניות שבו והנני יוצא
 בעקבי הראשונים ולא להתעכב עם השוני' שאין לי
 להורו' הלכה מתוך משנתנו והסם יקשיב ריחי ותחנתי
 לתח בחורתי מנתי ויעירני משינתי :

(א) דא' דאמרינן בעובדא דאבו' דשמואל שמה ירבו
 נוטפין על הזוחלין הקס' עליו הרב וכי רב
 נוטפין מאי הוי והתקן מעינן שו' מושך כנדל רבה עליו
 המשיכו הרי הוא כמות שהיה היה עומד ורבה עליו
 המשיכו שיה למקוה לעסר באשבורן ולמעין להטבילו
 בו בכל שו' וכיון שנהר פרת ידוע הוא שהוא מושך אם
 רבו עליו גשמיסמה בכך והלא הוא כמות שהיה זו היא
 הקושיא שהקשה הרב ואני אומר דלא קשיא ולא מידי

דמעין שהוא מושך כנדל משיבחו מוכחת עליו שו' מלא
 על כל גדוהיו ומתו' שמימיו מרובין מהמקור ברדיפ'
 הוא מעיף אותן לכאן ולכאן לרוח' המעיין ככל זה המרב'
 רבליסומשלח לימינן ולשמאל לפיכך כל מה שהוא מרבה
 ומוסי' על המעיין הזה שזרחה בלורת הנדל בידוע שו'
 פולט את תוספתו ורבייתו נמשכת ממנו לאלתר אבל
 אם הוא עומד נרא' שיש לו בית קבול ומקום שמימיו
 נבלעי' לחוכו ואם רב' עליו' אע"פ שהמשיכו הרי
 חוספתו מקצת' נבלעת ומקצתה נמשכ' לפי' שיה למעיין
 ולמקוה ושאר הנהרות שידותיה רחבים וגדותיה'
 גבוהים וכ"ס הנה' הגדול נהר פרת ידוע הוא שהם
 מקבלין תוספת' ולפיכ' חסם להם אצוה דשמואל לעשות
 מקוה לבנותיו בזירה שמה ירבו נוטפין על הזוחלין
 ומאיתי בחוספתא חסכה שהיא כומכת הפירוש הזה
 מעיין שמימיו מעטיין ורב' עליו והרחיבו מטה' באשבורן
 ואין מטהר בזוחלין אלא עד המקום שיכול להלך
 מתחלתו הא למדנו מתמס' זו שאנו משערין את המעיין
 ברבייתו לפי זה מקום הוא נמשך ומתרח' ברבייתו
 ודינו שם באשבורן והמקו' שו' מהלך שם מתחלתו
 שלא קבל החוספת דינו כמעין וזה דומה למשנתנו:
 [ב] עוד כתב הרב על הא דגרסי' ביבמו' מקוה שיש
 בו ארבעי' סא' מבונו' נתן סאה ונטל סאה
 כשר וא"ר אשי' א"ר יוחנן עד רובו ואמרי' עלה מאי עד
 רובו דלא נשקול רובו ל"א נשתי' רוב' ומסתדרא כהאי
 ליסנא מתתני' דמקורא דתנן מים שאובי' ומי נשמים
 שמתערבים נחצר ובעוק' וכו' ואיכא למשמע כמי מה'
 מלחא דלעיל דאע"ג דמקו' שלם הוא גמלו לחובות'
 סאה מים שאובים פסלוהו דהא ליכא רובא דבשרו'
 עכ"ד הרב וקשי' לי עובא דאם איתה דמכרעא מתני'
 דמקורא לה הוא ליסנא דנשתייר רובו היכי דחינן לה
 בגמ' ואמרי' לא דלא נשקול רובו הוה לן לאותובי עלה
 מתתני' וכל מתני' דלא אותיב' מינ' בגמ' ליתלן לאותובי
 מינה ולהכריע לא בדברי זה ולא בדברי זה ומתני'
 דמקוראו' בהחלת עשיית המקוה שנינו בגון שנפלו אלו
 ואלו למקוה ריקן שאם יש רוב מן הפסול או מחצה על
 מחצה פסול ודייקא ממי חסיפא דמתני' דקתני' אבל
 אם היו מקלחים לתוך המקו' אם ידוע שנפלו להובו ת'
 סאה מים כשרים עד שלא ירדו לתוכו ג' לוגין פים
 שאובי'

השגות דרויה זל

שלא תזכורו לא' מכל המפרשים

[ז] ומה שהבי' הרב ראי' מדברי ר' יוחנן למדתי' לדרכה בר בר חנה אינ' ראי' ודר' יוחנן לחוד ודרבה לחוד ולאו פליגי' אהדי דר' יוחנן לאו הבאי' מן הדרך קאי' ובישנה נמי קאמר ודרבה בר' חנה אע"ב דקאי' אמתי' תנא' ערה עסקי' ולא' אבריית' קאי' ערה אע"פ שלא בדקה דקתני' בין ערו' בין ישנות אלא' אמתי' תנא' אמתי' לא' תני' אנו' הילכ' לא' מוקמי' לה לה לדרכה אלא' באש' ערה ואע"פ שלא' בדק' בשע' וסת' אלא' בסוף ואחיה ברב דאמר בדקה ומלאה עהור ובדלת' בפ' ק' באשה שיש לה וסת' כיון דתבעה אינ' לך בדיקה גדול' חזו' הכא נמי בערה ובתביעה ולפי' ת"ס הרב פליגי' דרב' בר' חנה על דר' ושמואל ור' יוחנן וריש לקיש משום ר' יהודה כשיא' ועל דרב הונא שהרי הוא פיר' דברי ריש לקיש כדברי רב הונא ובתנא' נמי דרב תורה דלכתחלה בעי' בדיקה א"כ כמלא' רבה בר' חנה חול' על כלן וזה רחוק מן הדע' והס' ילמדנו טוב טע' ודע' [ח] בשער' הטבילה כתב' ה' ז' א"ר יוחנן ונדה בין בזמנה בין שלא' בזמנה לא' חטובל' אלא' בלי' חסום סרך בתה' ואומר שלא' נאמרה שמועה זה אלא' בזמן שהיו בנות ישראל עומדת על ד'ת' אבל בזמנה שהן כלן ספק זכות אינ' לחוס' לסר' בת' ועובל' לז' לספירת' שהוא' שמיני' לראית' ואפי' ביום ואסור' לשמש' עד הערב חסום דר' ש' דא"ל רב פפי' לרבא' הא ליטבולן' ביומא' דשבעה נראה' בעיני' שהוא' לשון נקיה בלומר' ליעבול' ולישתקובכהי' דאמרי' ההוא' יומא' יום טביל' היה' ותימה' על' עצמך היאך חטיל' איסור' בטביל' בזמנה שהיא' מצוה מפני' חשך רחוק ועמוק עמוק שהרי כמה' ספקות יש בחשך זה שמה' זכה' היא' ושמה' חסום' בו ביום ושמה' חסור' ספירת' וכבר ראי' דברי ר' יעקב ז"ל שפירש' אסור' לעשו' כן אסור' לעשו' אותו מעשה של טבילה ואין הפירו' כ"ל ומפרשי' בספר' ר"ש אומר' ואח' תטהר' כיון שטבילה תותר' להתעסק' בטהור' אבל אחר' חבתיים אסור' לעשות' בן שלח' תבא' לידי' הספק' מזה נראה' שאין האיסור' אלא' עסק' הטהרות' וכיוצא' בו אבל בטביל' שהיא' תנו' בזמנה רחוק הוא' בעיני' לומר' עליה אסור' לעשות' בן ואל' תתמה' על' מה' שאמרו' טבילה בזמנ' מצוה שהרי' שנינו' בה' כמה' סתמו' בטועה' של ע'

עבדו' ושל' י"א ושל' ע"ו ושל' ל"ה וז"ה והגאונים הביאו' מדבריה' בהלכו' נדה ומ"ס רב אחא הגאון אינו' ראי' לדברי' האוסרים שב"כ ולא' מישחר' לגבירא' עד דתני' ז' נקיי' דא"ר זירא' בנו' ישראל הן החמירו' על עצמך חומר' הוא' היב' דאחמור' אחמור' היבא' דלא' אחמו' לא' אחמו' (ב) ומ"ש הרב הגלד שעל המכה היונו' רבדא' דבוטילת' לאנ"ל כן אלא' גלד שעל המכ' הוא' עור האדם שיבש' מחמת המכה והגלד לפיכך אינו' חוצץ כל' זמן שמעורה' בו' שלא' יצא' חוץ למכה' אבל רבדא' דבוטילת' הוא' דמשיבא' לחוץ לפיכך חוצץ' לאחר' ג' ימים מפני' שהוא' יבש' ומלא' מן הטהרות שאין כתוב' בהן ולית' הלכתא' בכל' הני' שמעתה' אלא' כך כתוב' בהק"ר יוחנן פתחה' עיניה' ביוהר' או' עתה' עיניה' ביוהר' לא' עלתה' לה' עבילה' וה"מ' לטהרות' אבל' לצעלה' כדריש' לקיש וכו' וזה הלשון נכון' בעיני' :

(ג) ומ"ש הרב דסוועי הוא' דמסוועינין' ליה' לר' יוחנן מריש' לקיש' אין דרך' החלמוד' בכך לומר' הלכת' כר' יוחנן מריש' לקיש' ואם' היו' דברי' שניהם' סוועי' לר' לומר' וכנאר' ש' בן לקיש' אבל' לסוועי' לרב' תחלתי' לאו' אורח' ארעא' : (בדיני' חפיפה) (א) וה"א דאמר' רבא' טבילה' ועלתה' ונמצא' עליה' דב' חוצקו' מאי' בינייהו' איכא' בינייהו' מיחף' בימת' ומיטב' בלי' לא' להך' ליטא' דאמר' רבא' אסור' אחרו' יום' שחפפה' טבילה' וכו' טעמא' דמנאה' עליה' דבר' חוצץ' צריכה' לחוף' פעם' שניה' מאחר' שלא' טבילה' בלוחו' היום' דס"ל' מיחף' בימתא' ומטב' בלי' שפיר' דמי' אע"פ' שאין' העביל' ביום' א' עסה' חפיפה' ולא' ידך' ליטא' דאמ' רבא' אסור' לחפוף' לחפוף' טבילה' אינה' צריכה' לחוף' ולטבול' טעמא' דמנאה' עליה' דבר' חוצץ' אינה' צריכה' לחוף' פעם' שניה' כל' זמן' שטב' ביום' החפיפה' אע"פ' שלא' הייתה' סמוכה' לה' אבל' מיחף' בימתא' ומיטב' בלי' אסור' דבעי' סמוך' לחפיפה' טבילה' ומאי' סמוך' בו' ביום' שע"י' כן' היא' נזהר' בחפיפ' יות' ובל' הני' מילי' לשנו' בחפיפ' נאמרו' אבל' לשנות' בטבילה' אם' לא' מנאה' עליה' דבר' חוצץ' אינה' צריכה' אע"פ' שחפפ' ביום' וטבילה' בלי' ככ"ל' וסוגיא' דשמעת' דרב' הונא' ורב' חסדא' ורב' יימר' ודרש' מרימר' בלבו' הו' ס"ל' מיחף' בימת' ומיטב' בלי' עדיף' משום' עיני' נבונה' ובחזית' עמי' מיחף' בלי' ומיטב' בלי'

[ג] עור כתב הרב מדקתני סוז והזנה שדקו
 עממן ביום הראשון וכו' לא קחני
 וצדקין אלמא מנות בדיקה כל ז' מיהו אם לא בדקו
 אל' בתחלתו ובסופו או בתחילתו ולא בסופו או בסופו
 ולא בתחילתו והור' ולדעתו אין ללמוד מחמתו הפר'
 בין לבתחילה ודיעבד וכבר תנינו שלמדו רבותינו
 מכבדו זה הלשון אפי' לבתחילה כפי הדין דפשוט ליה
 רבי יוחנן לה הוא סבא מדתנן רת' א' אם היתה במחבא
 והגיע עת וסמא ולא בדקה עהורה שחרדה מסלק' את
 הדמים אלמא כיון דאיכא חרדה מסולקין דמיה ולא
 צעיר בדיקה ואפי' לבתחילה וכן מפורש בחבור זה
 בכמה מקומות ואע"ב דקחני במחני' ולא בדקה לא
 משמע ליה דיעבד אלא אפי' לבתחילה משמע ואלו לא
 נשמת משתינו בלבתחילה ולא דיעבד לא הוצרך תנא
 דמתני' לשנות ביום הראשון וכו' ה' דהא קימא לי'
 לרב הזה דדיעבד' ביום א' סגיא בין בתחלתו בין
 בסופו בין באמצעו הילכך אין לדקדק מלשון משתינו
 לשון דיעבד ואל' ליתן פתחין פה לבע' ד לחלוק אמור
 לו טיורי דתנא ומתא חנא שדקו .

[ג] עור. כתב הרב ואם בדק' באמצע הסבוע ולא
 בדק' לא בתחלתו ולא בסופו לא שמעין
 מסבר' לקולא שהרי שנינו בהפסקת הנדה נד' שדק'
 עממ' ביום ה' שחרית ומתאם עהור אחר ז' ימים בדק'
 ומתא' עמא ה' בחוקת עהור' הכא בעיא בדיקה הכא
 סגי לה בבדיקת האמצע והכא כתיב סגי לה בבדיקת
 האת' ואנו תמהים מזה תימא גדול מה ראוי בבדיקת
 נדה הקלה לבדיק' זבה החמורה שזו אינה צריכה אלא
 הפרשת עהרה בין השמש' בלבד וזו צריכה ז' נקיים
 ואם באלו ללמוד מבדיק' התחלה והסו' תנינו לנו
 שמה' בבדיקת האמצע בבדיק' התחל' או בבדיקת הסו'
 והרי ר' הקדוש דקדק כמה בשאלו תיו שאל שזי ומחשי
 רביעי שלישי ורני מהו ואמר ראשון לא שאלתי ועשיתי
 של' שאלתי ואנו היאך נלמוד בבדיקת זבה החמורה
 בבדיקת האת' מבדיק' התחלת או מבדיקת הסוף ועוד
 מה ראה לסמוך על רב דאת' תחלתו אע"פ שאי' סופו
 וסופ' אע"פ שאין תחלת' והא' מפלג מפלג עלי ר' ח'
 דא' תחלתו וסופו בעינינו ר' חנינ' רביה הוה כדאשבחן
 בפ' י' ויכבר ראינו תקנת החכמי' שכתבו דכל לבעל'
 לא בעי בבדיקה כלל הוא וכל הבדיקו' לענין עהרות

נאמרו אבל לבעלה דיה בהרגשה בטומאתה ובעהרת'
 והם חסיישים דבר זה ממעשה דרבינא דאעסק ליה
 לברי' כיה רב חנינא וכו' כדאיתא בפ' דכתובו ולא
 נכתבו לנו הדברים הללו אלא שיש לסמוך על מעשה
 דרבינ' דאעסק לי' לברי' וכו' שבזמן הזה שלא החמירו
 בנדה אלא ממנהג בנות ישראל סמכין אדרב דאמר
 סופו אע"פ שאין תחלתו ודוק' בנדה אבל לא בזבה
 [ד] עור. כתב הר' ביון שהקלו בבדיק' שאפי' בשני'
 לנדת' בדק' ומתאם עהור הרי היא בחזק'
 עהרה אלמא בבדיקה כל דהו סגי לה ואנו אמור
 שאין בזה שום ראוי שאין זה קל שהקלו בבדיק' אלא הק'
 הוא שהקלו אחר הבדיק' ולעול' בבדיק' יפה בעי' בכ"ת
 שריב' בבדיק' חוץ מעד שלפני תשמי' מפני שמהות לבית'
 [ה] עור. כתב יש אחר' שצריכה בבדיקתה
 בבדיק' קלה והיא הרוא' דם מחמת תשמיש
 שצריכה בבדיקה פעם ראשונה שני' ושלישית ואנו אין
 לנו בבדיק' ברואה תחמת תשמיש אלא לאח' ביאה שלישי'
 של בעל שלישי כדאיתא בפ' תנוקת ו בבדיקה חמורה
 שנחמורות היא בבדיק' השפופר' אבל בתחלה אין לה
 בבדיקה שכך אמרו משמעת פעם ראשונה ושני' ושלישית
 ולא הזכירו בה בבדיקה כלל ודאי הרגשה היא ולא
 ראית בבדיקה באותה שנינו הי' משמש עם הטהורה
 ואמרה לו נעמאתי ומה סמ' בבדיק' זו על ר' ח' בן
 אנטיגנו' ועל הלכו' הרב אלפסי ובין המקשים על דבריו
 להטיל פשרה בין הרב אלפסי ובין המקשים על דבריו
 ואנו כב' כתבנו דעתנו בזה במקום אחר כי דברי ר' ח'
 בן אנטיגנוס באשה עסוקה בטהרות הסובאה שאין
 לה וסמ' ולא ברואה דם תחמת תשמיש וזה דבר פשוט
 וברור הוא ומי כהחכם ומי יודע פשר דבר :

[ו] ומ' ש' הרב מדקתני סיפ' אם יש לה וסת תול'
 בוסת תכלל דריש' בשאינלה וסת עסקי'
 לא ניחא לן לפרושי הכי למיתרא דברשיעי עסקינן שב'
 עליו סמוך לוסתה אלא כך נראה לנו פירוש אם יש לה
 וסת בוסתו' דגופה כיון שפיהקה או שעטשה וכאזת'
 שנינו אלו וסתות וכו' ה' תולה בפיהקה או ראית'
 או בעטשה ולא בתשמישה ואין זו רואה תחמת תשמי'
 עד שיחזרר לה שוסת פיהקה או עטשה תורככת
 בתשמיש כך נראה לנו פירוש דבר זה והוא נכון אע"פ
 ט ב ג 9 א

השגות הרזיה ז"ל

דב יהודה אמר רב והוא שצדק' ענמה בשעו' וסת של
 חמיה חבולה מחני' קחי ואנו אין לנו אלא תריס'
 דמחני' בשצדקה ומחאה טמא חבל בשבדקה ומחאה
 טהור לא נאמר בו טהור אלא חפילו לאחר זמן
 ובפ' עשרה יוחסין גרסי' א"ר חסדא ב' נאמנין לאלתר
 אכופי וחיה ופוערת חכרותיה ואין ללחו' פוערת
 ענמה מפוערת חכרותי' לפי שיס להטיב לא אם
 אמרת בפוערת חכרותי' שאין בדיקה לחכרותי' תלת'
 בפוערת ענמה שיס לה בדיק' לענמה הילכך לא בעינן
 טהור וסת אלא חפילו לאחר זמן :

[ב] עור כחז הרב דאין הלכה כר' נחמיה מההיא
 דהות מחתי' ואזלא ואשתכח דס תוחה
 במחתי' ואין זו ראי' לדבריו כי משחיתא כלי אורג
 הוא ודבר החקבל טומאה הוא דמתרגמי' עם המסכ'
 עם אכסנא במחתי' ואדרב' דר' נחמיה עדיפת
 באוקמתא דרב אשי דאמר שמואל דאמר כר' נחמיה
 ורב נמי הכי ס"ל דדריש חייא בר אבא מחתי' דרב
 הלכה כרבי נחמיה ובכרייתא תניא הורו חכמים כר'
 נחמיה וההיא דתניא מעשה בא לפני חכמים ושמאום
 אוקימנא כר' יעקב בר פלוגתי' דר' נחמי' מ"ח דר'
 נחמיה עדיפת דתליא באשלי רבננו ברב ושמואל :

[ג] עור כחז הרב אם בדק בעד שאינו בדוק לה
 והניחתו מח' הכר או תחת הכסת ואפי' בקופס' צריכ'
 גברים ועוד בין משוך בין עגול ואנן ק"ל מכדי בר'
 אמרה לשמעתי דתמא בעד שאינו בדוק לה והניחתו
 בקופסא וכיון שהיא משוך לתה לי כברים ועוד הא נפ'
 ליה מדס מאכולת במשיכתו ואפי' בכל שהוא מפני
 שהוא דס קנוח והכי תניא לה בחוספת' העד שהוא
 נתון תחת הכר ומחא עליו דסאס עגול טהור מפני
 שהוא דסמאכול' אסמחוך טמא מפני שהוא דס קנוח
 ואין המקום הזה לדעתנו מקום שהוא יכולה לתלו' בו
 שמיכתו מתוך העד מעיד' ומוכחת עליו לטעמיה דר'
 דשאינו בדוק כדדוק משוי' לה ואלו הי' לה בת' לתלו'
 היה תולה כדתנן תולה בכל דבר שהוא יכולה
 לתלות וביון דר' לא שני ליה בין בדוק בין לשאינו
 בדוק דין הוא שיהא משוך על טמא ומשכא נפשינן
 אדר' לית לן חסו' דקס ליה בר' מ' ואש"ג דמסיוע ליה
 דר' חויא לא חיישי' לה דלא עדיפת חז' רש שהוא
 מעמא בר' מ' וכבר אדחיה לה דר' מ' ואפסיק הלכת'

בהדיא כר' יוסי הילכך ליחא לא לד' רח ולא לדרכי
 חיי' וההפר' שהפריש הרב ביניה' לא הבינותי ואע"פי
 שהעריח עמנו לא נחזרר מה טעמו ועוד חנו תתהיש
 היאך השמיע מלכתוב דין תנוק' שלא הגיע זמנה לראות
 שאפי' סדינין שלה מלוכלכין בדם אין חוששין לה וכתם
 שבין ראוי ראשון' לשני' טהור ושבין שניה לשלישי'
 חזקה אמר טמא ור' יוחנא מת' טהור והלכת' כר' יוחנן
 דקסליה ר"ש בן יהודה בותיה ותנוק' שלא הגיע זמנה
 לראות וסופעת ומלפת אינה אלא ראוי' א' כל זה הים
 לו לכתוב גם החומר שהחמיר ביושבת על דם טהור
 ובבתולה שדמי' טהורין לומר שהיא מקולקלת בכחמה
 חומר גדול הוא לא דיה שאין מוכיחין הדמים אלא
 שנבלבל עליה את הכתמים ולא ראייה גם כן לדבריו
 עעס וצוף דבש אחרי נועם :

בשער הספירה והבדיקה בחב
 (א) הרב דינא דאורייתא ואי לא חזיא אלא תרי
 יומי בסוף י"א בדחזיא בשלישי דהוא יום
 י"ב לסוף נדה ההוא יומא הוי תחלת נדה ויתבא עלה
 שבעא ימי כדן הנדה בין דחזיא בהו בין לא חזיא בה
 ובתר ז' יומא בעיא למיתב עד יומא בלא ראי' כדי
 שיהא ספיר' ליוסעשירו שראת' בתוך י"א ואפי' לי"א
 צעו שמרובה ג' ואם לא ספרה ושמשא ליום שמיני
 לתחלת נדה נקרא גרגון איני יודע ולא חזין טעם
 דבריו כי יו' י"א ברור הוא דלא בעי שמור דלא אשכחן
 חנא דאיבעי שמור אלא ב"ש וב"ס בתקום ב"ה אינה
 משנה ולא כל דאדבר במשנה לב"ש הוא גרגון לב"ה
 שאין גרגון לב"ה אלא ביום שלאחריו דוקא מחוך שהו'
 קרוב לימי זיבה דילמא אחי למוגע באיסור' דאוריית'
 חבל לב"ש צעו שמור ואפי' לאחר ימי נדתה אם ראת'
 כל ימי נדת' כדן שמור של עשירו שזה וזה יש להן שמו'
 מן החורה לב"ש ולב"ה לא מצעי שמור דרבנן אלא אפי'
 איסור' דרבנן ציו' שלאחריו לית ביה אלא שנקר' גרגון
 דלא אשכחן מאן דאית לי' איסור גרגון אלא רב ששה
 דהוא סביר לה למפסטה מצרייתא ואמר זאת אומרת
 גרגון דרבנן אסור ושמשותיה אזלא כריש לקיש דאמר
 עשירי לא בעי שמור וכבר דחאה רב אשי ואמר נהי
 די"א לא בעי שמור עשירי מי לא בעי שמור הילכך אין
 גרגון אלא ביום שלאחריו בלבד :

וכלבד וכיוצא בה כל דבר שאינה עושה אוחו מדעתה
 ואלא על כרחא אבל אכיל' אום וכלל שהוא מאכל האורח
 וכל דבר שהיא עושה אוחו מדעתה להנאתה אין זה
 נקרא' אונם מדע דהא לא אוחזינן מהי' בריית' עליה
 ודשמואל דאהר למה ש' א' מנו חכמים שלשה אלמא בה' ג'
 ולא אונם הוא ובן מפורש בתוספת' אי זהו אונם קפ"ג
 וא' חלתה או הכה בעלה או נשאה משאוי כבד וראתה
 וזהו אונם ואע"פ שהמאכל והמשתה נקרא' אונם לענין
 וז' תפני שגרם לו חולי אבל לענין ראית נדה שהדמים
 יפנים לאשה לא מנינו שנקרא' מאכל ומשתה אונם
 אלא כמו שמפורש בתוספתא שהזכרנו ועוד אפי'
 קפיצות נמי שאמרו בהן שאינן וסת עד שתקבע בימים
 ובקפיו' לא אמרו אלא בגון דקפ"ג בחד בשב' וחזאי
 והדר קפ"ג בחד בשב' וחזאי וה"ה לריש ירחא וריש
 ירחא כיון שהרכיבה מתחלה קביעות הקפיצות עם
 קביעו' הימים לא קבעה בהני קפיצות לחודייהו אלא
 בימי' ובקפיו' בהדדי אבל אם מתחלה קפצה וראת'
 קפצה וראתה בלא קביעת הימים אלא בכל יום
 המזדמן לה קבעא לה וסת וראוקימנא בגמ' לא
 קבעה לימים לחודייהו ולקפיצות לחודייהו תריצתא
 דברייתא הוא דתני' אפי' כמה פעמים לא קבעא לה
 וסת ולא הויא אוקימתא לשמעתא דרב הונא לא איירי
 בוסת מורכבת אלא בוסת פשוטה בגון שקפ"ג וראתה
 קפצה וראתה בכל יום שזדמנה לה והרי היא קובעת
 וסת לקפיצות לחודייהו ויש לנו ראי' בזה מדאשכחן
 ליה לרב הונ' גופיה דאמ' בפ' כל היד ל"ג אלא שאין
 לה וסת לימים ויש לה וסת לקפיצות דכיון דבמעשה
 תליא מילתא וכו' אלמא יש קביעו' וסת לקפיו' בלא
 ימים ובמעשה בלבד הדבר תלוי ונראין הדברים במאי
 דקתנינן דבריית' דה"ה לכל וסת החלוי במעש' ואפי'
 שלא באונם אלא אונם איצטריבא ליה סד"א הוא
 הגורם ולימים לא ניחוש קמ"ל דלא קבעא וסת
 לקפיצות לחודייהו והיינו דאמרי' עלה לימים פשיטא
 תכלל דקפיצות לחודייהו לאו פשיטא הוא שהם עיקר
 הגורם ומ"ס שהיא חוששת לקפיצתה ומקפיצתה ואילך
 חוששת כל היום אלו אין לנו בזה כל היום אלא בתחלת
 בוסת או בסוף בוסת וכדחנן לענין תפקת ומעט'
 ובכך כתבנו דעתנו בזה :

ט א י 9

[הג"ה] כתב הרו"ה ז"ל ואלו אין לנו בן דלא אקרר
 אונם אלא קפיצת וכו' לפי' מ"ס בהג"ה אוח
 ה' מדברי הר"כ א"כ כמו הקפיצות גורמת לוסת שיבא
 כמוכזן אכלה שום וכו' דחדא היא והיא הגורמת לוסת
 שיבא משא"כ השנוין במשנתנו מעטשת וכו' שווסת
 גורמת להן שיבואו ולכך פירש רבה בר עולא דכל
 ביוצא בהן דמהני' לאתוי ראש כבד עליו' וכו' ואצ"י
 מקשי לר' יוסף מאי קמ"ל מתני' היא ע"ס ולא קאמר
 מתני' אתי לאתוי אכלה שום וכו' אלמא דכל
 ביוצא בהם דמתני' איירי דומיא דמעטשת וכו' שהוסת
 גורם להם והיינו ראש כבד עליו' וכו' ומ"ס הרו"ה
 ז"ל בסוף דבריו אלו אין לנו אלא בתחלת הווסת א"כ
 בסוף וכו' בתחלת הווסת אם רגילה לראות מ"ס
 חוששת כל שעת ווסתה לפי הגירסא במשנה היחה
 למודה לראות תחלת הווסת כל טהרות שעשתה
 בתוך הווסת טמאות והוא נמשך לפי גרסחו טהורות
 כמ"ס בהג"ה אוח ויון :

[כ] עוד כתב הרב וכל אלה אינם נעקרים אלא
 בג' פעמים כמו שנקבעו בשלשה וכ' אלה
 חוששת לכל יום הוסת בין שיש להם שעה קבועה
 לוסת בין שאין להם כך הם דברי הר' והם ארוכי'
 עוד פירו' דמאי כל יום הוסת כל עונת הוסת זהטע'
 שאמר בעל ההלכות ביושבת על דם טהור אין לתפקד
 על כך שהוא לא אמר שהיה שעת וסתה אלא דומה
 לשעת וסתה ולעשות לה היכר מדרבנן כדי שתדע
 שנעמא מעינה אחרי טהרתו וכי היכי דלא לייתי
 לאחלופי בשופע' דם טמא מחוך דם טהור שהוא וסת
 וכ"ס ללוי דאמ' גבסח הטמא נפחח הטהור ה"ז דומה
 יפה לוסתה השופע' אלא שזו חלויה בדמיה וזו
 חלויה בדמיה וברייתא דעושה לא הויא תיובתיה
 דחששא דרבנן היא ולא החמירו בה בעושה לאסרה
 מספק דדבריהם בכל ימי טעותה : שניאות מי יבין
 מנסתרות נקני :

בשער הכתמים כתב הרב צדין
 [א] החלוק אם בדקה האחרונה שהיא לובשתו
 בשער וסת של מציאה ומצאה טהור
 היא טהורה וכולן עמאו' זכר אה מדבריו דהא דאמר
 רב

השגת הרוח ז"ל

(טו) עוד כחצ הרצ בקביעת הוסחת שחשפת
 בהחל' הוסחת לב' חששות למי החדש
 שקיבעין את הוסח בלא האחת הפלגה ולהפלגה בלא
 עמי הזד ואני אומר חזקנו קביעת הוסחת על י"ז
 דר כיסאח' מפקח' ב' מעשח' ב' הוססת בפי כרסה ד'
 חוססת בשפולי מעיה' ה' שופעת דס עמא מחוך דס
 עהור ו' כתינ אמרתוריה אוחזין אותה ז' ראשה כבד
 עליה ח' ואצריה כבדין עליה ט' רוחתה יו"ד גוסה י"ח
 אכלה שוס וראתה י"ב אכלה בצל וראת' י"ג כסכסה
 פלפלין וראתה י"ד קפנה וראת' ט"ו ימי השבת כגון
 בחד בשבת בחד בשבא ע"ו ימי החדש כגון ריש ירח'
 וריש ירחא י"ז הפלגה שוה שבזן ראיה לראיה כדחנן
 היחה למודה להיות רואה יום ע"ו ל"ג לראיתה ול"ט
 לטבילתה שהסכ"ב לראיתה אחת זו וא' זו היא הפלג'
 שוה שבין ראיה לראי' הרי אלו י"ז וסמות פשוטו' חוץ
 תן המורכבות כגון שקבעה וסת לימיסולקפיות וחוץ
 תן הדילוג ואש' בל' לומר שתחוש האש' בתחלת וסת'
 לבל' אלו החששו' אינן קוסוף לדברינו הילכך מסתברת
 שאיננה לחוש אלא אחר שהיה למוד' ומעין שהיה למודה
 ואין לנו אלא בל' משנתנו היתה למודה לראות יום ה'
 ושנת' ליום ב' זה וזה אסורין אבל בתחלת הוסת שאינ'
 למודה עדיין לא נראה לנו שיש לה לחוש כל עיקר שא'
 באתה להטענה כל החששת ששיא קובעת וסת כהן
 אתה תכלה בהבלימיה :

(יז) עוד כחצ הרב כיון שתלין להעד' דשור המועד
 בקביעת וסתות וקי"ל הלכתא בשמואל
 בדיני הילכך מספקא לן הא מילתא ובכניחו עבדין
 בשמואל לקולא לכתב' ובני ראיות נקטינן חומרי ררב
 וחומרי דשמואל ואנו תמהים מזה דכי היכי דקי"ל
 בשמואל בדיני הכי קול' ברב באיסורי בין לקולא בין
 לחומר' ואין הדברי' הללו כגון שדרה ובלגולת דודאי
 סתרין אהדרי' אע"ג דמדמינן כניחות לים סוה דמויי
 בעלמא הוא דמדמינן להו אבל לא תליא חדא בחברתה
 כגון עותא' וערפה בשדר' ובלגולת וכ"ס דבהאי דינא
 אפסיק' לן הלכת' ברב באיסורי ובשמואל בדיני ובז'
 היב' דאפסיק' הילכת' ל"ל אלא תאי דאמו' רבנן ואע"ג
 דפליג' הלכתא אהדרי' לא חיישינן חידוי דהוה אכשואין
 ומלקיו' דקי"ל כר' וסתות ושור המועד ברשב"ג :

[יח] עוד כחצ הרב מה שאמר שמואל לימים שנים
 לוסחת אחד וכו' לית הלכתא כותיה
 דאליבא דר' קאמר לה וקי"ל ברשב"ג בוסחת אלו
 דברי הרב ובגמרא לא הוזכרו דברי ר' כלל אלא דברי
 חכמים וכך הוא אמור בגמ' אמר רב יהודה א' שמואל
 זו דברי ר' ג' ברבי שאמר משס רשב"ג אכל חכ"א אינה
 צריכה לא לשנות ולא לשלש ואין זו מחנוקת ר' ור"ט
 אלא מחלוקת חכמים ורשב"ג ואע"ג דאמרי' וסתות
 ושור המועד ברשב"ג לאו תכלל דרבי פליג עליה
 בקביעת יסת וכי אפשר לומר דפליג ר' בשור המועד
 ומקב' מלא הוא מתחול שלסוס אלא סתמי סתמי
 דדמיאן לפלוגת' דר' ורשב"ג נקטי' ולא אמרי' בכלהו
 הלכה תכלל דפליגי ודאמרי' בפ"ק כולה כר' אליעזר
 ובוסחות סבר לה ברבי כי אתמר ההיא לענין דיה
 שעתה אתמר ולא לענין קביעות וסת והלכות עקורות
 הן ואין למדות זו מזו דאלת"ה דקאמר שמואל אבל
 חכ"א אינה צריכה לשנות בוסחת היכא אשכחן ליה
 לר' דקאמר בחד זמנא הויא חזקה ותו דקאמר למה
 שלא מנו חכמים שלשה תי אית לך למיתלי הא מילתא
 בטעמיה דרבי אלא תאי אית לך למימר במרא גמיר
 לה שמואל לוסחת ומשם חכמים ולא משום ר' בלבד
 ה"ל לימים ושנים ולמה שלא מנו חכמים שלש' משם
 חכמי' קא גמיר לה שמואל ולא משם ר' מיהו בהא ודאי
 מודיקא' כיון דסתם מחני' ברשב"ג הלכתא כותיה ודא'
 שמואל הרי אמרו לימי' וכו' אמרו וכו' לא ס"ל דסתם
 מחני' עדיף ועוד הא שמואל גופיה הוא דאמר עד
 שתשל' בדלוג ואין לנו להחמיר בוסתו' דרבנן אלא
 בראיה ברורה :

[יט] עוד כחצ הרב יש וסתות שהן מנופ' שהן
 תלוין במעשה ובימים כגון אכלה שוס
 וראת' אכלה בצל וראתה בטכס' פלפלין וראתה קפס'
 וראתה ביון שקבעה ג"פ ה"ז וסת מיהו הכך כיון
 דמחתת אונסא קאתו לא קבעא לא בימים לחודייהו
 ולא בקפיעו' ואכילו' לחודייהו דחניא כל שקבענה
 מחמת אונס' אפי' כמה פעמי' לא קבעא לה וסת עכ"ד
 הרב ונראה מדבריו שזה כלל גדול לאבילות ולקפיעות
 שאינן קובעות לעול' אלא בימים ובקפיעו' א"כ בימים
 ובאבילות ואין אף לנו כן דלא אקרי אונס' אלא קפיעה
 בלבד

מחיד מעי פתוח אלא בתוך ימי נדה או בתוך ימי זיב
לאחר שראת' עד שחספו' אבל בימי הראוי' לומי
זיבה פלוגת' דשמואל ור' יוחנן וריש לקיש הוא ויחיד
ורבים הלכה כרבי' ופרוש' דמתני' כרב יהודה נקטי'
לומר שאינ' צריכ' בדיקה לטהרו' ומפלוגת' דר' פפא
ורב הונא בדי דרב יהושע לא בתרינ' אלא דלא תנינ'
עשרין ותריין מעשרין וחרין בר' פפא אלא עשרין
ותריין מעשרין ושבעה תנינ' בר' הונא ודאמר רב פפא
בפ' האשה לא אחרן אלא לתקבע אבל למיחש אפי'
בחד זמנא חיישא לה ואע"ג דקאי לה בימי זיב' היא
גיפא אינטרכא לי' לר' פפא ולא למעוטי' דלא קבע'
בימי זיבה אחתן עליו' החס' כדקא יליף מינה הרב הלא
היא נופה קת"ל דחייש' אפי' בימי זיב' לדברי הכל
אבל מה שאמ' ר' פפא בס"פ בנות כותי' קמי' דרב
יהוד' מדסקרתא מקבע לא קבעא ההי' ודאי אליבא
דשמואל קאמר וליה הלכתא כותיה :

[יד] ומה שאמר הרב הילכך היבא דרגיל' למחזי
מע"ו לט"ו דכל חדא וחדא קיימא
לחברת' בתוך ימי זיבה רואין אה' האמצעי' באלו
אינן והשא' קובעו' לה וסת מעשרין ותשעה לעשרין
ותשעה דקיימי אהדרי בימי נדה ואלו תמיסה על מה
שאמר דכל חדא וחדא קיימא לחברת' בימי זיבה וא"א
להי' הדבר בן אלא ראשונ' ושלישי' וחמישי' הן בימי
נדה ושני' ורביעי' הן בימי זיבה ומה שאמר רואין את
האמצעי' כאילו אינן אלו אינן ברואיות כה"ג אלא
כולן ימי זיבה הן להחמי' וכולן ימי נדה הן להחמי'
דהא בולמו נשי האידינא ספק נדות ספק זבו' תשוני'
לבו ועוד תהיבא תיפיק לן דשבקינן ט"ו דביני וביני
ותנינן מימי נדה לימינדה דהיינו מכ"ט לכ"ט וראיו'
זבה שנתני' כאילו אינן והאמרינן בס"פ בנו' כותי'
קסב' רב פפא עשרין ותריין מעשרין ותריין תנינ' ונדה
ופתחה תנינ' מעשרין ושבעה דכהדרי אהו עשרין ותריין
קיימא לה בהק' ימי זיב' לא שבקינן לה להיבא ראי'
ולעולם תנינ' ואזלינן מעשרי' ותריין לעשרין ותריין
ואפי' כמה זימני ואע"ג דאיכא מינייהו ביני וביני ימי
זיבה תיהא שתעיב' דמנינן אפי' מראיו' שבתוך ימי
זיבה ואע"ג דפלוג רב הונ' עליו' דר' פפא לאו מהדיון
ועתא פליג עלי' אלא תזוס דבדלקתה נקטה ומראי'

אחרונ' ולא מראשונ' ואף אלו נאמר בלמוד' להי'
רואה מע"ו לט"ו לראית' אפי' למ"ד אין אשה קובע'
לה וסת בימי זיב' אם ראתה כסדר הזה ה' פעמים
קבעה לה וסת שכתסתלק הראי' השני' והרביעי' שהן
בימי זיבה נשארו לה ג' ראיו' בימי נדה ולעולם
מע"ו לט"ו תנינן שא' נעקרה ג' פעמי' בזה אחר זה
מיום ט"ו עהרה את הוסת כולה אע"פ שיש צנייהס
ימים הראויים לראית' זבה ואם נעקר' פעם אחת מיו'
ט"ו ואם היא של ימי זיבה עהר' כל יום ט"ו שהוא
בא לה בימי זיבה עד שתחזור לראו' בו ונשאר לה כל
יום ט"ו שהוא בא לה בימי זיב' עד שתעקר ממנה ג'
פעמים בזה אחר זה ואף על פי שיש מהם ימים
הראויים להיות זיבה עקירה הווא דמע"ו לט"ו תנינן
והאי דאנטרך ר"י לפרושה למחני' ברואה יום ט"ו
לעבולה שהן ב"ב לראית' לומר שאינו קובע' וסת בנ'
פעמים בט"ו לראית' מפני שיש מהן שהן באי' לה
בימי זיבה אבל אם היתה למודה לראות כרה' פעמים
שבאו לה ימי ט"ו ג' פעמי' נדה קבעה לה וסת ואם
נעקרה מהסג"פ בזה אח"ז הווא עקירות שאינה מונה
מעיל' אלא מע"ו לט"ו ואפי' לרב יהוד' משמיה דשמואל
ת"מ אינן צריכים לכל הדקדוקים הללו ביון דקי"ל
בר' יוחנן וכריש' לקיש ודלא כרב יהודה אחר שמואל
ומחני' דהיתה למודה להיות רואה יום ט"ו כפשטא
מוקמי' לה בט"ו לראית' ככ"ל וישמע חכם ויוסף לקח'
[טו] עוד כתב היבא דרגיל' למחזי ה' ימים רזופי
וחזי תלת' מנייה' בתו' י"א ותרי' מנייהו

לבחר הבין קבעה בהו וסת וכל מה שהאריך וכחז על
זה אינה כראיה כלל שאין אלו ימים הראויים לספירה
בת"ש שלא נאחרו ימים הראויים לספירה בנמרא אלא
בשלא ראתה ראיה זבה אבל זו שכבר ראת' אינן לנו
ימי' הראוי' לספיר' אלא ימי ספיר' ומשם הם והם
ימי זיבה ודאי ויינן כל י"א יום שראתה בהם שהסימי
זיב' ושותר' ווסכנג' יו' שהן בחזק עומת' ואע"פ שאמרנו
לפי דעתנו שהאש' קובעת לה וסת בימי זיבה מסתדרת
דכד קבעה וסת ליום ראשון הוא דקבעה אבל לשא'
הימים אפי' לתריין יומי בתראי לא קבעט' שהרי נפתח
מעינה וכל מעינ' פתוח לא קבעה כלל ל"ש נדה ול"ש
זבה כדאמרי' לפי שדמיה מקובין אחר פתיחת מעינה

השגות הרוח זל

אפי' לקולא דתניא קשה שנים ולשלישי הפיל וכו' ואני אומר שאין בזה שום ראי דכי אמרי' א"ל לפתיח' הקבר בלא דם טמא קאמרינן וכיון דא"ל אין לנו צריכין לראות הדם והרי תנינו בהלכו' גדולו' דחשו רבנן בכולהו נשי דילמא תשלמת דם טמא לדם טהור אלמא ליכא למיחסך על הדין רובא להקל ואף תקנת רבי בשדות דאתקין ראתה שנים תשב ששה והן פירשה התפרשי' אי תסום דילמא יום ראשון דם טהור הוה ואף הוא אות' כשטמ' אוי לי שמת' עשיתי ולא סמך על רוב' וגדולה תכל' אלו שלא תנאה ר' יוחנן באותן מקומות שהלכו חבמי' אחר הרוב ועשאו' כודאי זה ראי' לדברינו דכי אמרי' א"ל לפתיחת הקבר בלא דם בלא דם טמא קאמרינן ולאו תסום דעל רובא סמכינן ואנו תמיהי' האיך הניה חשש דם טהור וחשש לשופע' ומדלפת אי דחוי' ושפעא כנהרא ליתא כלל ומדלפ' נמי מיעוטא דמיעוט' הוא ולא שכיח :

[יא] עוד כתב הלכך הווי' להו כל ימי העונה כיום א' ושעה א' ואפילו לר' יוסי דמיקל בעונת הוסתו' בשעת הוסת מודה דחיישא והא' איהו הוא דכתב בראה ראי' מרובה מתוך הכן החמה דבחר תחלת ראי' אזלינן ואסור' בליילה ומותר' ביום ואם הכל בשעה א' הרי זה אסור' בין ביו' ובין בליילה ואפי' לר' יוסי וכ"ש לר' יהודה ואם אנו חוששי' לכל הנשי' לשופע' ומדלפת אזיל לי' שיעורי' דרובא דאמר ובמה עונה הואיל והבול בשעה א' הרי כל הנשים אסורו' יום וליילה ויותר מהמה אלא ודאי שאין לחוש אלא לתחילת הראי' ומכאן ואילך דני' שבתוך ימי נדחה הם ואינה קובע' בהם וסת כדאסיקנ' בסוף פ' בכו' בותי' וא"ת דילמא תיקבע הוא דלא קבעא אבל מיחש חיישא ליתא דתנן אע"פ שאמרו די' שעתה צריכה להיות' צודק' חוץ מן הנדה ומדשקלינן וטרינן עלה בגמ' ולפינן שאינה צריכ' צדיק' כלל לא לקבוע ולא לחוש היכא דחויא תמעין פתוח לפי שכל הדמים תפתח המעין הם משופין :

[הג"ה] ומ"ש הרז"ה ליתא דתנן וכו' ולפינ' שאינ' צריכה צדיק' כלל לא לקבוע ולא לחוש וכו' מדברי הראב"ד ז"ל נרא' אף דלא חששו בימי הס"ס לתדלפ' כת"ש הרז"ה גופה באו' יוד וז"ל ומדלפ' נמי

מעוטא דמעוטא הוא ולא שכיח אבל הראב"ד ז"ל חשש עתה צודק' האחרוני' כמו הרבה דברי' שאנו חוששי' עתה יות' מדורו' הראשונים' וז"ל הראב"ד בשער הנ"ל דף ח' ע"א ואש' זו' כיון שהוחזק' בד' ימי' או ה' ארצופי' אינה צודקת עצמה ואינה יודע' אם תפסקת בניהסי או מדלפת הלכך חושש' לכולן עכ"ל והוי' כמו מלתא דאכ' לצדדי וחסש' אולי לא תצדוק אבל חשש' דדם טהור שא"ל בקיאיו ובין חשש' טעור' לא נחוש בספיק' דרבנן זה נראה הו' סבר' הראב"ד ז"ל אבל מ"ש הרז"ה ז"ל וז"ל ואם אינו חוששי' לצולפת ומדלפ' אזיל ליה עונ' דרובא וכו' הא ודאי מהני עונה דרובא שחפרוש' אותה עונ' קודם החל' ראי' אף אם תראה תמיד בעונה קוד' הליילה אסורה כל היום וימי מסרי הוסת הן קטור' או ארוך דאף לר' יום צריכ' לחוש וזה אותה עונה מקרי' :

[יב] עוד כתב הרב והשת' דאמרי' דראי' עשרין וחמשא חיישא לה אי חזיא הכי חלחא זמני קבעה לה וסת לעשרי' וחמש' ולייש ירח' והא' דאמרינן דאין אשה קובעות וסת בתוך ימי נדחה ל"ת היכא דכולהו חלת זמני חזיא להו בימי נדחה דלא קבע' אלא אפי' חזיא תרי זמני וכו' נראין דבריו סותרין זא"ז דהא' אמר חזיא הכי חלתא זמני קבעא לה וסת ושנה הו' אשה שרואה עשרי' וחמש' וריש ירח' חלת' זמני לאשה שרואה ריש ירח' וחמש' בירח' חלתא זמני ואם רטוני' לות' באשה שהיא למודה לרא' מקודם זה בריש ירח' צלצד בגון שראת' בו ג' פ' בתחלה א"כ ביש ירח' וריש ירח' ועשרין וחמש' ורי' ירח' ואח"כ הורגל לראו' בשניה' זה דבר ברז"ה הו' כדת' שאין האש' קובע' וסת עד שתקבע' ג' פעמי' ואינ' מעהר' אתהוום ערשעקרתתכה ג' פעמי' וכו' דברי הרב נכונים

[יג] עוד כתב הרב וכה"ג שמואל נמי מוד' דאש' ג' דאחד עש' לא חזו למיקבע להו וסת אי חזיא מעקרא תרתי ראיות מריש וירחא לריש ירחא ובשלישית חזי' בעשרי' בירח' וברי' ירח' דקיימן' ראי' שלישי' בימי זיבה קבעה לה וסת הואיל ותרתי קיימת' חזאי תמעין סתום ול"פ שמואל בימי זיב' צהדי ר' יוחנן וריש לקיש ונרא' מדבריו כי ראי' שלי' שהיא בימי זיבה תמעין פתוח היא ואנו אין לנו רואה

מתוך

חזרת לשמש עד יום ל' וחמש' ליום ל' הגיע יום ל'
 וראת' יו' ד' ולא ראתה יו' למד ולא ראתה יום ד'
 וראתה הותר יום ל' ונאסר יום ד' מפני שאור בזמנו
 בא ואין לא הכין בראשית' לה ולא מצאתי אות' גירס'
 בשום ספר בעול' אלא כך הית' למודה להיות רואה
 יום ד' ושנת' ליו' ל' זה וזה אסורין הגיע יו' ד' ולא
 ראתה מותר' לשמש עד יו' ל' וחמש' ליו' ל' הגיע
 יום ל' וראתה הגיע יו' ד' וראתה הגיע יו' למד ולא
 ראתה הותר יו' ל' ונאסר יו' ד' מפני שאורח בזמנו
 בא כהוא הלשון הברייתא בדרקדוק ולעול' כל שחשק'
 חמנה ג' פ' טהרה את' הום' ואם חזרה ליום וסחה
 הראשון לאחר מכן ה' שנוי אס' ראתה בנתיים מתוך
 אחרו' ואם לא ראת' כלו' בנתיים או שראת' בלא קביעו'
 וסת' הרי היא כבתחילה ואינה חושש' עד שחקבעט'
 ג' פעמי' ובמו' שאנו עתידי' עוד לפרש' וכן בהפסק'
 ימי עבודה ימי תניקת' אס' נעקרו בהם וסחתייה ג'
 פעמי' הרי הן עקורו' ואם ראת' אחר כך הרי היא
 כרואה בתחלה לענין קביעו' וסת' שאינו קבוע' עד
 שחקבענה ג' פעמי' זה כ' לפי דעתי אלא שראיתי
 צפי' רש"י ז"ל הצעה הברייתא שהזכרנו למעל' ובחדות'
 לי מתוך פירושו שהוא גורם כלשון הראשון ובחבתי
 כל זה לפי שהיא מלאכת שמים :

אמרי' חזרו דמי' למקומו ועוד מה יש להביא ראי'
 מעומתת מעת לעת לקביעו' וס' והס' ב' דברי' שהם
 זה כנגד זה שזו מטמא' מע' לע' וזו די' שעת' לחנא'
 די' דין דס' ל' כל אשה שיש לה וסת' די' שעת' ואפי' לר"א
 דל' ל' אלא ד' כשי' שני' קביעו' וסת' לפי שי' ל' אס' חזרו
 הדמי' עדיין לא חזרה הום' ועוד הטעם שנתן לדבריו
 מפני שכל הפסק' שנא' מחמת' הגורם נסתלק הגורם
 חזר הום' למקומו והגורם להפסק' עובר' ומניק' מפני
 שאברי' מחפרקין ואין נפשה חזור' עלי' עד כ"ד חדש
 יש להשיב לדבריו של הרב שהוא מדמה חזרת הוסת
 למקומ' לחזרת דמים למקומ' וכן נאמר באשה שאין
 לה וסת' אחר ימי עבוד' ואחר ימי תניקת' חזרו הדמי'
 למקומ' ומטמאה מעת לע' א"כ הא' דחני' וסוין צרואה
 אחר דם טהור שדי' שעת' ואם קיני' לוי' דאמר בתנא'
 דשוין ואמאי הרי נסתלק הגור' ונסת' הטהור ונפת'
 העמא' ואע"ג דקיי' ל' כרב דאמר מעיין א' הוא הפתור'
 טמאתו והחור' טהרתו מ' מ' אנו מביאין ראי' מדברי
 לוי' דלינת ליה האי כללא דכיויל הרב דפלוגת' דרב ולוי'
 לאו בהדין כללא חלינת מלת' ולאו משום הדין כללא
 פליגי רב עלי' דלוי' דהאי כללא לינתה כלל :

[הג"ה] ומ"ש הרז"ה ולמדנו דבר זה וכו' מדברי
 הראב"ד ז"ל נראה שסברתו אס' נסתלק
 הגורם הרי הי' כמו שהית' קודם הסילוק וראי' ראשונ'
 שתראה אחר כליק' הגור' מעמאה מע' ל' אס' ראית'
 פי' חמיד ע"י הפלגה ולא שייך לומר אורח בזמנו בא
 ואם הי' לה וסת' קבוע לימי המד' אזי באמת די' שעת'
 אף בראי' ראשונ' דחוק' אורח בזמנו בא כמ"ש בעצמו
 דמישי' לה תיבף לעונו' וס' החדש ומה שהקס' הרז"ה
 ז"ל א"כ הא' דחני' וסוין צרוא' אחר דם טהור שדיה
 שעת' ואם קיני' דלוי' וכו' הרי הראב"ד ז"ל בתב' דמניק'
 די' שעת' כ"ד חדש אע"פ שמת' בנה או במלתו א"כ
 צרואה אחר דם טהור ללוי' דיה' שעת' הואיל והוא'
 בתוך ב"ד חדש והש"ם פריך נדה ל' לרב דאמר מעיין
 אחד וא"כ אס' לא נסתם מעיין הרי אין זהו טיני' ראשונ'
 כל זמן שלא פסק המעיין ואמאי דיה' שעת' ה וכן פי'
 רש"י שם עיין היטב בסוגיא :

[ט] עוד בת' הרב ולמדנו דבר זה ממה שאמרו
 לענין מעת לעת דאילו זקינה שפקה'
 ג' עונו' ולא ראת' ולבסוף ראת' די' שעת' בראי'
 ראשונה ואלו בני תניק' כיון שעברו ימי תניקת' וראית'
 מטמאה מעת לע' אפי' בראי' ראשונ' אלמא וסת'
 במקומו עומד ודמי' למקומ' הן חוזרין ולא נסתלק'
 חמנה אלא לשעת' זהו תירף דברי הרב ויש לנו בזה
 כמה תשובו' להשיב ולומר אפי' מעובר' ומניק' לדברי
 האומר כל אשה שעברו עלי' ג' עונו' די' שעת' אף
 אלו דיין שעת' אפי' לאח' ימי עבוד' ולאחר ימי תניקת'
 כיון שעברו עליה ג' עונו' ולא אמרו דיוכל ימי עבוד'
 ודין ימי תניקת' להוית' אחר ימי עבוד' ואחר ימי
 תניקת' אלא להביא כל הראיו' שהן רואו' חוך הימי'
 הללו ולאפוקי מרב דאמר חבולהו ולעולם אס' ראת'
 א"כ הכו' נמי די' שעת' והוא שעברו עלי' ג' עונות
 לת"ד כל אשה שעברו עלי' ג' עונו' די' שעת' ולא

[י] עוד בתב' הרב רוב דמים שנאשה טמאים
 ואשכחן דסמוך רבנן עלי' דהאי רובא
 אפי'

השגות חזו"ה ז"ל

לחקנה שתאמר ציוס הזה ובלולה שלפני לא עקרינו
חקנחא דרבנן אף דווסתות דרבנן והוי קנח כמו תרי
קולי דסתרי ולפי שהעליתי דין זה אם ספק לה אי
קודם וכו' לא נזכר כלל בדברי הראב"ד :

[ה] עוד כת' צוסחו' דגום' כגון תפק' ומעט'
וחוששת צפי צריסה וכל אוחז השנויים
צמשנתינו אינה אסורה אלא עם וסתה בלבד בין שיש
לה יום קבו' לאותה סימנין בין שאין לה הא קשי טובא
צשלמח' למודה לראות לימי' וקמינו' אפש' שתשמו' את
עצמה ואינה אסור' עד שתקפוץ צאותו יו' אלא תפק'
ומעט' וכל שחנן חכמי' צמשנתינו שהוא מאורע שיכול
לצא לה בתוך שמושה אירחא חותרת כל אוחה עונה
שקבעה בה הוסת מאחר שיש לה יום קבוע לאוחז
וסחו' ומה שהביא ראוי' לדבר מדקחני עלה צמתני' ר'
יוסי אומר אף ימים ושעות וסחו' למאן קאמר לאו לר'
בר פלוגתיה אלמא צוסתיה דגופה מודה ר' יהודה
דלא מיתסרא אלא לשעתו' אין בזה שום ראיה דכל
הני מילי צוסתות דגופה שאין להם יום קבוע אבל
אם יש להם יום קבוע דינן בדין וסחות דימים ואין
הפרש צניחן אלא צקפיצות וצכל דבר' שהיא יכולה
להסמר מחנו צשעת תשמיש :

[הג"ה] החילוק שכתב הרז"ה צקפיצת הוא צידה
אפשר וכו' ולא תקפוץ וכו' אלא תפקת
אפשר שחנא לה צעת שימושה וכו' אף שיש לצע' הד'
לחלק ולומר הא אשה שאין לה וסת נמי מותרת לשמש
אבל הר' זנחידושו בת' דצקפיצ' אונס גורם לום' שיצא
אבל כאן הוסת גורם שתהא מעטשה וכו' וא"כ בודאי
יש לחוש צקבוע לאוחז יום ממש כמו וסת הימים רק
יש לדון לפי הסדר' זו אם ג' עונות לא נחטטשה ולא
ראתה אפשר נעקר הוסת כמוצן וצ"ע :

[ו] עוד כתב ואם רגיל' לראו' מקצ' הראי' לאחר
הוסת אסור' מן הוסת ואילך כל היום
ואנלא תנ' הכי אלא הית' למוד' לראו' צתחל' הוס' כל
עברו' שעת' צחוך הוסת טהורות הא למדנו שאין
לחוש אלא לג' פרקים הללו שהתחל' הוסת וחוך הוס'
וסוף הוסת ומי שמוסיף לנו פרק רביעי ליהו' חושש'
לאחר הוסת צריך להביא ראוי' על כן ולדין לא שאל
דואה מחוך הלילה לאחר הלילה ומחוך הוסת לאחר

היפת אינה חוששת אלא לתחל' ראית' שהי' העיקר :
[הג"ה] ומ"ש הרז"ה ואם רגילה לראות מקצ' הראי'
וכו' ואנלא תנ' הכי אלא היתה למודה לראות בתחל'
הוסת כל טהרות שעתה צחוך הוסת טהורות וכו'
גירסא זו צמשנה לא נמצא צספרי הס' ולא צספרי
הראשונים רק כל הטהרות שעתה' צחוך הוסת טהרות
ומזה למד הראב"ד ז"ל אף דצוסחו' דגופה לא חיישי'
לאחר הוסת דכיון שלא ראתה בה מותרת מיד אע"פ
בראת' תחלת הוס' עמא' צחוך הוסת ה"ד אם ראיית'
נמשכת לאחר' וסת עמא' אוחה העונה ולפי גרסחו
דגרם טהורו' אמאי לא כויל' התנא צבא דלמוד' לראו'
תחלת הוסת עם צבא דלמודה לראות צכוף הוסת
דשניה' טהורו' צחוך הוסת הטהירו' שעתה] :

[ז] עוד כתב אם קבעה וסת לשעות ולא לימים
אינה חושש' אלא לשעת' בלבד דע' כלא
קפליג ד' יהודא אלא צלמודה לשעו' ולימי' אבל אם
קבוע לה וס' לשע' ולא קי' לה וס' לימי' קביעות'
דשעה מהכיא ולא אחי וסת שאינו קבוע דיומא ועקר
לה לקביעות' דשעה ולא הבינתי בזה מהו רוצה לומר
אם רוצה לומר שהאשה קובצ' וסת צשעו' שלא בימים
זה תימא הוא שלא מצינו קביעו' שעות שלא בימי' צכל
דברי רבותינו ואם כן הרי האשה הזאת אסורה כל
ימיה צאוחה שעה ואין לנו כיוצא בה צכל התלמוד
ומה שהביא ראוי' מההיא איתח' דסלקא מצביל' מצוה
הוח חזיא זה צמעשה היה תלוי ולא צשעה שאם אין לה
יום קבוע אין לה שעה קבועה ואין בזה שום ראוי' :

[הג"ה] ומ"ש הרז"ה ואם קבע' וסת לשעו' וכו' נרא'
דהראב"ד ז"ל מייירי וסת לשעות ע' פי מעשה
דהיינו אם תראה דבר זה רגילה לראות דס' ולמד ז"
מהאי עובדא דקאמר הצעלי לו ע"ג הנכר אע"ג דאחר
הצעילה תכנס לעיר ותראה צוודאי ת"מ לא נאסרה
חקודם כמו כן אף שוודעו' צודאי שיארע לה תיכף
דבר שעי' תראה ת"מ לא נאסרת חקידם] :

[ח] עוד כתב וסת שהוא קבוע אפינו עברו ג'
עינו' כמוחן ולא ראתה אפי' אם חזרה
וראתה צו ציוס אחר כמה הפסקו' חזר הוס' למקומ'
שאורח צמנו צא דתניא היתה למודה לראו' יוסך'
ושנתה ליום ל' זה וזה אסורים הגיע יוסך' ולא ראת'
מותר'

הנך החמה אי ללאחר הנך החמ' מ"ח קשיא לי אם יש ספק בדבר אינן זו רגיל' לראות בהנך החמה ואין לנו קביעות וסת מספק אלא בדבר ברור ואם היא רגיל' בהנך החמה אינן בזה מספק ובידוע שהוא יום ואמאי נקטי' לחומר' ולא מציינו חומר זה בדברי רבותינו להיות אסור' כל הלילה וכל היום אלא ביום או בלילה ועוד הא הוא דאמר וסתות דרבנן וספק דדבריהם להקל ולא ירדתי בזה לסוף דעתו כלל :

[הג"ה] ראיתי בהגהות של הראב"ד ונדפס בשנת תק"א אשר המציא ספר הנ"ל לרפ"מ ברובין סמך עליו בכל דבריו ומתם יצאה הגהה זו בלשון הראב"ד תיבת אי נמי כמ"ס בפנים ה' ט"ד והיכא דרגילה לתחזי בהנך חמה גופה אי נמי דלא קים לה במלחא שפיר וכו' באמת בדפוס וויניצ'ו ש"ס חסר תיבת א"כ רק הם הוסיפו מדעם ולפ"ז הוא טעות דהמובן לפי הגה"ה שלהם דתרי מילי נינהו קשה הא בודאי ברגילה בהנך חמה הא וודאי יום הוא רק ז"ל כמו בדפוס הראשון ואי רגילה לראות בהנך החמה דלא קים לה במלחא שפיר וכו' דא"ל למצאם בראייה מועטת וראי' ברור' לזה שהרי הראב"ד ז"ל ב' באותו הענין ע"א ואנן אכרענן בהא מלתא וכו' מהא דחני' וכו' עס הנך החמה וכו' והא א"ל דלא עיילא ראייה בתוך נך החמה וחסר ביממא ובלילא ע"כ וכוונתו הא דאמרי' הא דחזי בסוף לילה הוינו שהתחילה זמן ראייתה בלילה וודאי ומתקנה ראייתה עד הנך החמה והיינו עד הנך שכתב בסמוך ממס' א"ל דלא עיילא פורתא בתוך הנך וכו' מזה מוכח דבחד תחילת ראי' אזלינן אבל באן דראתה בהנך גופא לא לפנינו ולא לאחריו ע"כ כיון דא"ל למיקם עלה דמלתא טמאה ביום ולא בלילה כיון דביום הוא בחזקת נדה דראי' וודאי בהנך א"ל למיקם עלה דמלתא בהנ"ל ולזה בתנתי בפנים שרא' מדברי הרז"ה שאם רא' בהנך סחמה אפשר לעמוד עליו אף בהנך גונ' שהוא יום ואם ספק לה אם ראתה קודם הנך או לאחריו הי' הוא כוונת שאינה קבוע כלל ולא צריכה פרישה כלל אבל אפשר לומר דלא דמי כלל לאשה שאין לה ווסת קבוע דא"ל לחקקה כלל דתפרוש קודם ראייתה דלא ידוע זמן ראייתה אבל בכה"ג בהאי ספיקא דאפשר לחקקה

ז' ל' מיוירי מחני' בראחה סוף הלילה ור"י פליגי ואמר דכל היום שלה להחירא הא לפניו אסור איך מוכח דרק עונה אחת לפניו אסור' דלמ' כל היו' שלה להחיר ולפניו עד עונה אחריתי או מעל"ע ובאמת נראה דרבה בא רק לפרש דברי ר' ירמיה דלמ' אזורה לב"י שיפרשו מנחותיהן עונה סמוך לווסתן ואמר רבא כמה עונה ופשטא דלישנא תשמע עונה קודם עונת הווסת ולא שתי עונות דרב' עונה אחת קאמר ולא שתי עונות ובראחה מתחילת היום הוי עונה אחריתי הלילה שלפניו ולזה מקשה הש"ס על רבא מאי לאו עונה אחריתי וע"ז משני לא אות' עונה דחזי' בי' ובזה דברי הש"ך תמוהים בבי' קפ"ד סק"ז שהעלה בדברי הא"ז לחלק באם יש לה שעה קבוע ביום העונה הן בתחלתו או בסופו אינה אסורה רק אותה עונה אבל אם אין לה שעה קבוע לראייתה בעונה שלה אסורה עונה לפניו מלבד שהדברים מחד עצמם תמוהים לומר שאם ראת' בתחלת היו' מותר' בלילה שלפניו ואם לפעמי' מאחרת לראות באמצע היום או בסופו יהי' אסורה כל הלילה וכו' עמודו בזה האחרונים הלא הוא בספרותיהם קשה ג"כ לפ"ז מאי פריך הש"ס אמלחא דרבא מאי לאו עונה אחריתי דלמח' רבא מייירי ג"כ באין לה שעה קבוע ובאמת היא אסורה בעונה אחרייתה ומחני' הינה למורה לראות עם הנך וכו' וראיתי בכה"ג שהביא ראי' לסתור מ"ס מה"ח למקשה לומר עונה אחריתי דהא רבא עונה קאמר ולא ב' עונות עכ"ל כיון דרבא אמלחא דר"י קאי לפרושי ופשטא דלישנא תשמע עונה סמוך לו' סתן אם ראתה בהנך הוי עונה אחריתי בלילה שלפניו דהיינו עונה סמוך לעונת הווסת ודחק הש"ס לא אותה עונה מכח פסקא דרבא דפסק כר"י בת"ש ולפ"ז מה צריך הש"ס לתעבד צריכותא הא באמת תרי מילי נינהו לפני מ"ס דרבא מסתמא בכל גוונ' מיוירי דצריך לפרוש אותה עונה ביטלה שעה קבוע ובאין לה שעה קבוע העונה אחריתי וזה לא נשמע כלל מהא דאמר הלכה בר"י :

דענות הרזיה זיל

שחמיה המנה שאין מייב לפרוש ממנה עד שחראה
 לאחר ד' לילות א"כ לאחר שחיה המנה הכא נמי
 כשאמרו צ"ש במשנתנו נותנין לה צעילת מצוה שאם
 חראה לאח' מבאין אפי' בו צלילה פורש ממנ' ואם לא
 חראה אחר מבאין אינו פורש לעולם ולהדרי צ"ה אינו
 פורש כל הלילה ואפי' ראתה אחר ציאה ראשונה
 ולאח' הליל' אם ראת' פורש ואם לא ראת' אינו פור'
 נמצ' שאפי' צ"ש לא חייבוהו לפרו' מצעיל' מצוה ואיך
 כשלא ראתה אה' כובשחזרו רבותינו ונמנו גזרו שיהא
 פורש ממנה מיד עד שהספור ז' לראית' שראת' מתוך
 צעיל' מצוה וזה הוא שא' שמואל כל ההינא הלכחא
 דפרקא אחרינא לאפוקי אפילו מצ"ש שלא החמירו
 כל הצורך והיונו דאמרי' צמת' דילן כי הווצה ר' יוחנן
 ור"ל בחנוק' כלות' דפרקין דחנוקה לא הוו חכמי
 מינה בדמטיק תעלה מצוה כרצא כלות' שלא הוו למדיס
 לעשות מעשה לא כדברי צ"ש ולא בדברי צ"ה בהגיע
 זמנה לראות וראתה אלא צועל צעילת מצוה ופורש
 ואם חשאל עוד מ"ע לא פרישו הכי צמת' צמיתריה
 דרב צבוגר' כשאמרו אצל ראתה אינ' נותנין לה אלא
 צעילת מצוה צלבד למה לא אמרו שיפרוש דהא אית
 ליה לרב פרישה תשובתך אינ' זה מקומו של הפירוש
 הזה להזכיר כאן הפרישה דאכתי לא נחתינן למעקרה
 למתני' מקמי צרייתא ובמסקנא דאסקנ' כרצוהינו
 שאפי' בנערה וראת' מייב לפרוש הוצרך הדבר
 דבוגרת כל דין הוא לפי' לא פירשו הדבר כאן אמרי
 סחם אינו נותנין לה אלא צעילת מצוה ותו לא לרצוהינו
 פדאית להו צפרישה מיד ולתנאי דמתני' כדאית להו
 צפרישה מיד כשראתה דם לאחר חכן ואפי' בו צלילה
 כל זה כחצתי להגדיל תור' ולכיו' דברי הרב אלפסי'
 ז' ליהדן אותי לזכו' המקום ידינהו לבק' זכות:
 [ו] ומ"ש הרב צצועל צעילת מצוה ממתין עד
 שימות האבר אינ' לנו דבר זה אלא
 צמחש עם העהור' ואמר' לו נטמאתי ורחוק זה
 מצתול' שדמיה טהורין ואשריך שער הפרישה שכנסת
 צעומא' ויצאת צטהרה :
 [א] בשער' תקון הוסחות מ"ש הרב דיוצא לדרך
 פוקד אשתו ואפי' סמוך לוסתה
 כדגרסי' צינמות והא פריש לה כביאה ממש ליתא

ואין הפקידה א"כ פקידת שלום ונטיילת רשות צלבד
 ואפי' באשתו נדה וה"ב לה צינמות נספרי' מדוקדקי'
 ועונה שאמרו לא לעונת היום' ויאתו לדרך ותה
 שהגיהו צספריס אפי' סמוך לוסתה אע"ג דאמר רבא
 מייב אדם לפרוש מאשתו סמוך לוסתה עונה הגבה
 היא שהגבה משמו של ר' יצחק דמין לוי' ז' לוליתא
 כל עיקר ולא נמצאת צספר ישן מעולם ואין לי בזה
 להאריך הלא כתובה על ספר הישר :
 [ב] עוד כתב הרב וקי"ל בר' יהודה דאמר בל
 היום שלה ומאי כל היום עונת היו' וה"מ
 צשרגילה לראו' ביום נראה מדברי הרב שהוא מפרש
 כל היום שלה לאיסור וברגילה למחוי צתחלת ימחא
 ובן כל הלילה שלה לאיסור וברגילה למחוי צסוף ליליא
 ואנן איפכא מפרשינן לה ומאי כל היום שלה להחיר
 מכלל שהי' אסורה צלילה וברגילה למחוי צסוף ליליא
 וכן הליל' שלה להחיר מכלל שהיא אסורה ציום
 וברגילה למיחוי צתחלת ימחא ראייה לרצונו מדתנן
 צפ' תיניקת ראתה ועודה צצית אביה צש"א נותנין
 לה צעילת מצוה וצ"הא כל הלילה שלה אלמא כל שלה
 להתיר הוא ואו לא תידי:
 [גבה] כתב הרזה ז' לואנן אפכא מפרשינן לה ומאי
 כל היום שלה להחיר וצמת צפירש' צדףס"ג
 הוא כדברי הרז"ה אצל הרמז"ס צפי' המשנה וכן
 הרא"ש ז' ל' פירשו כדברי הרצ"ד דכל היום שלה
 לאיסור הוא מלבד שהוא דחוק לפרש דר"י פליג
 צמתני' את"ק להחמיר רק מכא דיוקא לפי' הרז"ה
 ז' ל' יש להוכיח ג"כ כפי' הראצ"ד ז' ל' דמקצה הש"ס
 אהא דא' רבא הלבא בר' יהודא והאמר ר' יוהזרתס
 את צ"י מעומאתס מבאין אזוהיה לצ"י שיפרשו
 מנשותיהן סמוך לווסתן וכמה אמר רבא עונה תאי
 לאו עונה אחריתי ומשני לא איתתה עונה וכו' וצריכו
 דאי ממתני' ה"א לטהרות אינ' לצעלה לא ואי מהתס
 ה"א עונה אחריתי ולפי' הראצ"ד ז' ל' אחי שפיר
 דתיירי מתני' צראתה צהנך החמה צתחלת ימחא א"כ
 שמשכן דפליג ר"י ואמר כל היום שלה לאיסור אצל
 צלילה שלפניו מותר א"כ מוכח שפיר דאינו אסורה
 רק אותה עונה וא"כ מוכח מהא דאמר רבא הלכה
 בר"י דאינו אסורה רק אותה עונה אצל לפי' הרז"ה

בבית אנשים ונשים ובמסקנ' בתב מיהו שמירת נשים
 ללא בעינין ממעשה דר' יהושע שהכך הוא וחלמיהו
 ללפרות ריבה א' והשכיבה בלילה תחת מרגלותיו ואני
 ואומר אין שעה הדחק ראהו ואין ללמוד ממעשה דר'
 יהושע אלא בכיוצא בו בתורה ובחסידו' ובשעת הדחק
 ללכל ז' ברור לנו דכי קתני הוא יסבין האנשי' ואשמו
 ויטנה בין הנשים ארחא דמלחא קתני ובכל שימור
 שמוציאו מאיסור יחוד דיו והיייתי סבו' דמ"ס הרב
 לאסור להתיחד עמה בליל' ארחא דמלחא קתני ולאו
 דדוקא עד שראיתי בסוף השער במנין הע' פרישות שכ'
 תוסף עליהם הנדה בימי חופתו ולא בעל שהוא אסור
 בכל אלה ואסור להתיחד עמה בלילה תוסף עליהן
 אצטת ישראל שקנא לה ונסתרה שהיא אסורה בכל אלה
 ואסור להתיחד עמו ביום ובלילה וקשה בעיני דבר
 וזה כי המלך הזקן מושל רע למשול ביום ובלילה ואינינו
 מתבדיל בין האור ובין החשך והוא אין לו עינים ולא
 נבונה להבחין בין יום ובין לילה והיחוד מעבדי המלך
 מעובד את רבו בין ביום ובין בלילה והמפטע ציירו
 עושה כחמרות ליוצרו ובתורתו והגה יומם וליל' עוד
 לאני אומר להלכה אבל לא למעשה מדיוקא דגמ' דילן
 ווממ"ס הרב אלפסי ז"ל בהלכותיו ההיא דרב ושמואל
 דאמרי הלכה בועל בעילת מצוה ופורש דוקא שהגיע
 זמנ' לראות ורא' זה דעל ההיא פסקא דמתני' גרסי'
 ללא ומאי דקא מותיב רב חסדא מעשה ונתן לה ר' ד'
 ללילות מחוך י"ב חדש הכין פירוש' קס"ד כל חלל'
 וירחי חדא עונה דמטיא לה עונה רביעיית בימי בגרות
 ורקס"ד בוגרת שלא ראתה כנערה שהגיע זמנה לראות
 וראתה דמיא אלמא כל הלילה שלה בלא פרישה ובדין
 והוא דהוה יכול למתני דרב אדרב דהאמר רב בוגרת
 נכוחתני לילה הראשון אלא זעשה אליים ליה לאקשווי
 וכדמסקי' בגמרא הוא סבר מעשה רב ואע"ג דבגמ'
 לאיתנינה לרב מהאי מעשה כסבורים לומר דבוגרת
 ובעלת' אית לה טפי תלילה הראשון רכי הובי דמהניא
 וקטנות כנערות מהניא נמי נערות כבגרות לא חס רב
 וחסדא' כל הני הדקדוקים דמ"ת קשיא מאחר שמינו
 שיש לה כל הלילה לבוגרת וקס"ד ה"ה לנערה שהגיע
 זמנה לראו' וראת' שבגרותה של זו עומדת במקום
 של זו ושניהן שקילו' בשקול הדע' להקל ולהחמיר ולא

דיך שאתה אינך מוסיף אלא שאת' גורע ואומר בוע'
 בעילת מצוה ופורש א"ל רבא אהדורי אפרכי למה
 לך אותיב מתני' הלילה שלה וב"ס במקום ב"ה אינה
 משנה ובדין הוא דלדמי לז' כדדחינן התם מי סברת
 כל חלחא ירחי חד' עונה א"כ שאני היבא דראתה
 מהיבא דלא ראת' אלא ביון דאיב' מתני' קשיא בהדיא
 לא חס לכל זה והיינו דא"ל רבה אהדורי אפרכי למה
 לך אותיב מתני' והוא סבר מעשה רב ואסיקנא רב
 ושמואל דאמרי' כרכותינו וכו' דרב אדרב נמי לא קשיא
 שאני היבא דלא ראת' אפי' היא בוגרת מהיב' דראת'
 ואפי' היא נערה ודיוקי' לז' להאי פירושא מעובדא
 דמניחין סקונא' דאמ' ל"פ רב בוגרת' בין לא ראת'
 וכי ל"פ רב מאי הוי תיפוק לי משו' אידך דרב ושמואל
 דאמרי תרוייהו הלב' בועל בעילת מצוה ופורש וכו'
 אלמא אי לאו דראת' לא היה תניחין טועה ולא היה
 מת דרדולא היה שמואל קורא על רב לא יאוב' לנדיק
 כל און שמעי' מינ' דכל הני שמעתיא דריש פרקא
 הלכחא נינהו וכ"כ מדברי הרב אלפסי ז"ל שכת' הכל
 בהלכותיו ומה שהבי' מזהירוש' ומעש' דר' ינאי דעקר
 אפי' מתנוקת של' הניש זמנ' לראו' מדה הסידות היא
 וחומר שהחמיר ר' ינאי על עצמו ובל המחמיר מע"ב
 ואם ישאל אותנו שאל תינח דר' ינאי אפשר לומר
 שהיא חומרא לפי שמעשה היה אלא מימרא דשמואל
 דבגמ' דבני מערבא דאמ' כל ההיא הלכתא דריש פרקא
 אחרינא דנדה להלכה אבל לא למעשה הא קשיא
 דשמואל דשמואל דבגמ' דילן לא החמיר שמואל אלא
 בהגיע זמנה לראות וראת' אחר כל ההיא הלכת' כל
 לאחויי מאי לאו לאחויי בלא מתני' ויש לנו להשיב בזה
 ב' תשובות גדולות שאם היינו אומרי' דפליגין הרבי
 גמרי אהדרי לא היה בזה שום תימה ועוד יש לנו
 להשיב משו' נכונה לעולם מימרי' דשמואל אדראת'
 ועוד' בבית אביה קאי כעין גמ' דילן ומאי כל לא פוקי'
 מד"כש ולא פוקי מדכ"ה דאפי' לב"ס שמחמיר ס'
 בתשנתינו ולא החמירו כל הצורך שלא ה' זברה פרישה
 בתשנתינו כל עיקר שכשאתרו נותנין לה בעילת מצו'
 לא אמרו שיהא פורש תמנש חיד אלא האם תחזור
 ותראה לאחר בעילת מצוה אפי' בזו בי' או בלילה
 הוא חייב לפרוש ממנה דומיא דנתינת ד' לילות ועד

השגות הרזה זל

מביא קרבן ואיך נאכל אעו ריב"ל כתבתי את לשמעתי
 צ"ל ק"ד כתב הרב ב"י וז"ל הראב"ד דבם בעל
 הנפש וכל הנך דאמרינן בגמ' נברא בעין אחד ובירך
 אחד באמצע אמו עהורה בגוף אמו אמו טהור ופניו
 ממוסמסין פניו טוחות ונלבלחו אמות ובתינ אפקות'
 דדקלא ושיש לו ב' גבין ב' אדראו' בכולן עתה י' ד יום
 לפי שאין אנו בקי' זין בצורות הללו ובעינתי ז' נקיי'
 לפי שא"ל לפי יחמת הקבר בלא דם מיהו בגוף אטום
 אדם יכול לעמוד עליו שאם אינלו צ"ח אברים והוא
 ניכר שלא נחתכו ממנו אבריו אלא שכך הי' שלם אין
 אמו טמאה לידה ואפי' הוא בן ע' אבל עומת נדה
 אית לה כדאמרן עב"ל ובגמ' הראב"ד שלפניו הוא
 בהדיא אף בגוף אטום אמו טמאה לידה י' ד יום לפי
 שאין אנו בקי' אין יכו' וצריך לישב ז' נקיים וכו'.

[ג] ע"ד כתב הרב אבל החפ"ל כתיב קליפות כתיב
 שערות כתיב עפר כתיב יבחושין אדומים
 אין באן חשש לידה ואין באן חשש פתיחת הקבר נראה
 תדבריו דכ"י פליג ר' יהודה בחתני' אריש' ואסיפא
 אבל באמצעיתא תודה ואני אומר דמאי דאמרי' בגמ'
 במחלוקת שנוי ורבנן הי' אכולה מתני' קאי וצ"ל
 פליג ר' יהודה דאידי ואידי בריה נינהו ואית להו
 פתיחת הקבר תדע דאמרי' על מציעת' א"ה כי לא
 נתוחו נמי את' רבא כי לא נתוחו בריה נינהו :

[ד] ע"ד כתב הרב הרואה דם יבש אעפ"י שלא
 נתוח פתחה נדה ואני אומר דא ורא'
 אחת היא וראיה לדבר דאמרי' צ"פ דם הנדה איתא
 ה"מ לא ונעשה יבש יבש מעיקרא תנא לן וחו הא דתנן
 התפלת כתיב קליפות כתיב שערות וכו' תנא לן אומר
 קרא יהיה יהיה רבויא הוא אלמ' אידי ואידי חד דינא
 אית להו ומחד דינא נפקי ואם לא נתוח תנין היינו
 יודעים שהיה דם מעיקרו הלא זה הוא המפל' כתיב
 עפר אדום שאם לא נתוח אני אומר בריה הוא וזה
 דבר פשוט וברור הוא ואני אומר להלכה ולא למעשה
 שבהחמירו בנות ישראל על עצמן בדם נדה הוא
 שהחמירו לעשותו כדם זיבה אבל בדם לידה לא
 החמירו ואינא דאורייתא קיימת ולא ילפי' האי מהאי
 כדאמרי' בגמ' דם נדה לחוד דם לידה לחוד ואם היא
 יולדת בוצ' בודאי שהיה צריכ' לישב ז' נקיים תדע

אבל בראיה א' ובקושי סמוך ללידת וז"ל צ"ח
 תיך' ללידתה דיה בטומא' ז' לזכר וי"ד לנקבה דהא
 ז' להטומא' תלדיתה ואין דמה מוסיף לה טומאה
 ותמה על עצמך היאך תטמא אותה בראיה א' ובקושי
 סמוך ללידתה להצריכה ז' נקיים אם זבת היא הא
 קי"ל דקושי סמוך ללידה בימי זיבה רחמנא עהדיה
 וכ"ת דינא קושי בימי נדה הויא נדה נקיים למה לה
 וכ"ת מאם דכלהו כשי האידנא ספק זבות נינהו ה"ו
 אומרת תטמאך לא טמאני ואתה טמאתני ובדם
 עהור נמי אין שרש החומרא ממנהג בנות ישראל אלא
 מתקנת רב יהודה ודורו ואם מכוח אמנהגא דאשרא
 והרב אלפסי מסתם לה סחומי :

[הגה] מה שהשי' הרז"ה ז' לזכרהו פלוג ר"י דאידי
 ואידי ברי' היא וכו' חדא וכו' סברת הראב"ד
 דהא אמרינן צ"ס על הך דרבה דא' כי לא נתוחי
 ברי' הוא ומי אכא בה"ג וכו' אין דתניא אומר ראב"ז
 מעשה באשה שהפילה כתיב שערות וכו' וקליפות וכו'
 וחכמים שאלו לרופאי' ואמרו אשה זו כתיב טומא' יש
 במעיה וכו' וע"כ דמיתתי עליה מדרב"ז להורית אם
 נתוחו חזינן דהוי דמא ואם לא נתוחו לא הוי דם רק
 ברי' ומטומא שבעיה נפלו הקליפות והשערות וכ"כ
 הרא"ש ברי' משא"כ בהפילה דם יבש ודאי הוא דם
 ולכך טמאה אף בלא נתוחו ובתיב עפר לאו כחתיבת
 דם היא רק ברי' עיין בראש כי הצדיקה הוא רק לידע
 שאם לא נתוחו השערות והקליפות ביודע שאינו דם
 רק ברי' הוא מטומא שבעיה משא"כ בהפילה דם יבש
 זולאי טמא' ולפתיחת הקבר לא חיישינן כלל בהתפל'
 כתיב שערות וכו' דאם נתוחו הוא דם ואם לא נתוחו
 הוא מטומא שבעיה ומה שייכות פתיחת הקבר באן
 ועיין בהרא"ש צ"פ המפלת שהביא דברי הרז"ה בהשגה
 הנ"ל על דם יבש בנירס' הספר וסיום דבריו ולפתיח'
 הקבר לא חיישינן שבדבר קטן כזה אין בו פתיח' הקבר
 תדע וכו' דאמר ר"י במחלוקת שנוי' ורבנן הוא אבל
 ארישא דהתפל' כתיב קליפ' לא פריך דלא שייך בהנהו
 פתיחת הקבר והוא פלאי דהוא תמש לסיפך מגירסת
 ספרים שלנו בדברי הרז"ה הנ"ל :

[ה] ע"ד כתב הרב כלה שפרסה נדה ולא נבעלה
 אסור להתיחד עמה בליילה וצריך להיות
 צמת

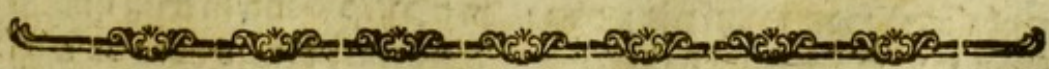

הב לי לבך ועיניך ואנא ידע דאת דינאי . ולראשון לכל
 הראשי' כלם שידע אדם את יצרו ויביר את כחו ויחן
 לבו למי יעבוד ומתי יקרא ומצות מי יעשה ומי הזהירו
 כמו שאמ' דוד לשלמה דע את אלהי אביך ועבדהו כלב
 שלם ואם הוא נעל' תעיני כל חי אלהו נמצא בלבבו
 ונגלה במחשבות וידע כל נוצר שאינו נפרד מן היוצר
 ואינו מחובר לו כי כל מחובר מוגבל וכל מוגבל מחוד'
 והבורא יתעלה אין בו מדות האלה כי הוא קדמון
 לא מוגבל ולא מחודש אף כי הבורא ברא את הנבר'
 יש מאין ואם הוא שמחפצו ומרצונו לעשו' מצותיו ולקב'
 סברו אם טוב ואם רע אין יסותו חוצצ' ולא מוגבל' ולא
 מהפרדת ולא מתעטת כי הוא באין נגדו בראשיתו
 ובקדמותו והבורא יתעלה הוא מקום עולמו ואין
 עול' מקומו וחכמת הדבר באשר העול' מלא מן האוי'
 והכל נכנסין בתוך האויר נרגשין ממנו ואיכ' נרא' להם
 ואם דמה הכתו' הבורא כחומר ביד היוצר להשמיע
 את האוזן מה שהוא שומעת . . אך התשל רחוק מן
 המליצה כרחוק מזרח ממערב כי היוצר העושה תלכב'
 החומר אף על פי שעושה הכלי מן העפר הדק הנה
 העפר הקדמו קדם את הכלי וקדם את היוצר האומן
 ועל מעשה ידי האומן חוצצין לפניו ומפרידין בינותיו
 וממעטין ראות עיניו ורוחקין עליו אך הבורא יתבר'
 ויתעלה לא קדמו דבר ויש מאין ברא הכל ועל כי אין
 לפניו לא חוצץ ולא מפריד ועל כן החי יתן אל לבו
 כי הוא רואה את בוראו מה שאין עיניו רואות ואם
 יחטאו הידים והרגלים ושאר איברי הגוף בלא דעת
 הלב הנה הם שוגגים בעבור כי הם כסומא שאינו
 רואה ואובל מה שינא לידו בחוקת היחר או כי ירוק
 בנגד האדם תכלי ידיעה בי לא הי' יודע שהי' אדם
 עומד כנגדו ואינו ראוי להענישו אך מי שהוא רוא'
 מה שהוא חופ' בידו ואם הוא דבר האסו' ואוב' אוחו
 ואם יעמוד אדם נגדו וירק בפניו הלא נענש על אלה

עונש גדול . כן חטאת הלב והמחשבה ביהם רואים
 את בוראם בכח כוגת' ושכלם ואם יחטאו כנגדו ולא
 יבשו ולא יבלמו תפני בוראם העומד לנגדם ויעשו
 פניה' לפני יוצרם כמה גדול עונשם כאדם שעובר על
 מצות המלך בפניו שהעונ' שלו מרוב' ונכפל ממי שהו'
 נסתר ממנו ועובר כל מצותו .

ואלה בן אדם שיש לבך לכל הדברים האלה ראה
 תכונתם ובהאזיך שעו ואת עיניך תפקח
 ותראה תמונ' יוצרך העומד' נגדך וראה כי הוא בשמי'
 ממעל ואת' על הארץ ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרה'
 אדם ביו' ויבא לידי עומא' בלילה מכאן ד' פנחס בן
 יאיר זהירו' מביא' לידי זריזות זריזו' מביא' לידי
 נקיו' נקיות מביאה לידיטהרה' עהרה מבי' לידי קדושה
 קדושה מביא' לידי ענוה ענוה מביא' לידי יראת חטא
 ירא' חטא מביא' לידי חסידות חסידו' מביא' לידי ר"ה
 רוח הקודש מביא' לידי תחיית המתים תחי' המתו'
 מביא' לידי אלוהו זכיר לטוב הזהירות הוא שאד' מה'
 וגומר קודם שיבא מעש' לירו והזריזו' הוא בשעת
 מעשה שיעשה את מצותו בזריזו' ולא דרך עצלות ואם
 יבא חטא לידו יברח ויפרד בזריזו' הנקיו' הוא נקיו'
 גופו וכבדיו מן הלכלוך כענין שאחרו חכמים כל תלמי'
 חכם שנתא' רצב על בגדו חייב מית' העהר' היא בלא
 תכלל הטומאת שישמור עצמו מן הטומאה ואם יגע
 בטומאה יטהר עצמו ויאכל חוליו בטהרה . קדושה
 היא קדושת המחשבה כאשר אמרנו חסידו' הוא עושה
 לפניו משורת הדין ככל דבר נקרא חסיד . וכל אלה
 תפורש טעמם מן המקראות בשקלים : ירושלמי תני
 רבי יאשי' בשם ר' מאיר הקבוע בארץ ישראל ומדבר
 בלשון הקדוש ואוכל חולין בטהרה וקורא את שמע
 בבקר ובערב יהא מוצטח שהוא בן עולם הבא .
 והי רצון מלפניך אלהי השמי' שנזכה לימות משיחינו
 ולחיי העולם הבא עם כל ישראל חברים :

נישלם ספר הקדושה שבה והודאה לבורא עולמו בששיהו

אל האסור בדאמרינן משביעו דעב מדעיבו שבע. וצין
 כדברי זהובין בדברי זה כיון שראה יצרו מחנבר עליו
 שם את פניו להכניעו ונלחם עמו כדי להכניע
 ולהכריחו. וכן כל האדם צריך לטעות בן כל אחד
 ואחד לפי מה שהוא מכיר. ואני רואה הגדר הגדול
 והשמור המעולה והדרך הטוב להכניע היצר הוא
 רעבון הנפש ממעוט הנאותי ותענוגי במאכל ובמשח
 רק שיהנה מן הריח הטוב ורחיצת החמין לפי שהחמין
 ערצין לו והמאכל המעט שיאכל יהא מתוקן ומתובל
 יפה בעבור אשר יערצ עליו ותהיה נפשו מקבלתו
 ותפוייהת במעט מחנו ולעולם ינוח מעט מכדי ירכו
 ותהשלמת תאוותו ולא ישחה יין כי אם מזוג יפה כדי
 שלא תערף רעתו עליו ועל זה אמרו ז"ל סעודהך
 הנאתך מסוך ידך מחנה. ושתי תקנות גדולו יש בענין
 הזה. האחת שלא תזיקנו אכילתו. והשנית כי היא
 הכנעת היצר ושברון התאוה. וכמו שאמרו בסעודה בן
 הדרך לכל הנאות שבעולם ותענוגיו שלא יתגא אדם
 מהם כל תאוותו. ואין צ"ל שיסמור אדם את עצמו מן
 המאכלים שהוא מכיר שהן מזיקין אותו. כי האוכל
 דברים המזיקין אותו ואפשר לו וזולתן הרי זה פושע
 בגופו ופושע בנפשו מפני שהוא הולך אחר תאוותו
 ואינו חושש על אבדת גופו והיא היא דרך היצ"ר
 ועצת הסכלי להסיחו מדרך החיים אל דרך המות.
 וידע כל חי המדב' שאין דרך ליצ"ר אלא מדרך להיות'
 ופחה דרכו מן המות' אללו ואם ישמו' את הפחה אינו
 צריך שיסמור אחר. וכבר ערכת את הכל לפניך
 בחלאת השער הזה כי דרך היועץ הצליעל הוא יועז
 למלאת תאוותו מן המותר לו. ואחרי הרגילו אותו
 בהית' והרגילו את נפשו ולהיו' שוקקה כל עת ולהיות'
 מוכנת אל רעבונה אז יסיתנה לאסור הקל ומן הקל
 אל החמו' כאשר אמרתי לך. ועל זה הזהר בהית' ואם
 חגדר בו א' עצמך ותמעית תאוותך המותר לך מוצטח
 אחת שלא יסיתך עוד יצ"ר אל האסור כי אם יעלה אל
 לצד דבר אסור' מיד אתה נושא קל וחומר לעצמך במות'
 לו נאכרתו באסור לי לא כ"ס וביון. שאתה נושא ק"ו
 זה עליך מוצטח לך שאת פורש מן ההרהור וכ"ס מן
 המעש' ואל יתענ' אדם ענוי נפש פניחלש לבו ויתקלק'
 מעשיו ועבעו ויתערב מומץ ויהיה הפסדו מרובה

משכרו כו יצטל מן התורה ומן החפלה ואם ילמד
 לא חסי' תורתו מיושבת ולא יסכים להלכה ולמלפול
 השמועה לפי שאין התור' נקנית אלא מחוך שמחה ואל
 יתגע עצמו מכל שמח' מצוה ומכל הנאות מצוה רק שיהיו
 עיניו פקוחות כנגד היצר ויהי' גוהר עליו פן ימלא
 כל תאוותו. ואם יחלש לבו על מיעוט אכילתו טוב
 לו שיאכל שני פעמי' ביום מעט מעט ואל ימלא כריסו
 בפעם אח' ואם לא יצדקן לו לאכול צ' פעמים ביום
 יהי' לו מן המרקחות המיטבות הלבו ויאכל מהן מעט
 ויתחזק לבו גם אם יראה בעצמו וביצטנו שיהא צריך
 להחמנות יו' או יומים בשבוע' יתענה הכל לפי תקנתו
 כי היושב בתעניות והוא צריך לו נקרא קדוש ובלבד
 שלא יצטל מן התורה ומן המצוה בעבורו. גם השבוע'
 שהיא חמורה התירוה כדי לגדור את עצמו בה מן
 העבירות כאשר אמר בועז חי י"י שבני עד הנקר.
 אמרו חכמים שהי' יצרו מקטרג עליו כל הליל'
 ואות' לו את' פנוי והיא פנוי' והאש' נקנית לך בצעיל'
 לך ובעול אותה ותהי' לך קנוי' בצעיל'. קפץ בועז
 וכשבע כנגד יצר הרע חי י"י אם אעשה זאת ולאשה
 אמר שבני עד הנקר כי כל האדם יוכל לדעת בעצמו
 הגדר שיהי' טוב לו אם הכנע' או השצועה ואני רוא'
 שאין טוב מן ההכנע' ורעבון הנפש כאשר אמרתי ואם
 יצטרך עוד אל השצוע' ישבע ויקיים בענין שאמר דוד
 נשבעתי ואקימה לשמור משפטי צדקך. והראש לכל
 הגדרים שיסמור האדם את עיניו מכל מה שאינו שלו
 ואף אם ימעט ראייתו ממה שהוא שלו אז יקרא כנוע
 וצייסן בענין שאמרו על אותו האיש שהי' אשחו חגרת
 ולא היצר בה עד יום מותה. ואמרו עליו כמה כנוע
 אדם זה שלא הכיר באשחו. ואם ישמור עיניו נמצא
 לבו שמור ומחוך שיהיו עיניו ולבו שמורים נמצא כולו
 שמור. כי על ידי שלשה מושגים שנאלם העון נגמר.
 הראי'. והמחשב'. והמשוש'. ואם יש בו חוש הרביעי
 גם הוא משמש את המשוש' והוא חוש השמע אינו
 קרוב לחוש המחשבה בכתו הראות כי הוא מביא מיד
 אל חוש הלב וחוש הלב מביא אל המשוש' ועל זה הזהי'
 הכחוב ולא תתורו אחרי לבבך ואחרי עיניכם ואמרו
 בהגדה לבה ועינא חרי סרסודי דקטא' אינון. וכן
 אמר החכם תנה בני לבך לי ועיניך דרכי חנאנה :

שיאכל לרעבו וישחה לזמלו ויראה את נפשו עוז
בעתלו ולא יתענה כדי לצער לח נפשו כמו שאמרו
במקו' אחר כל המצער עצמו מן היין בקרא חוטא וב"ס
המצער נפשו מכל דבר . ועוד אמרו בירו' עתיד אדם
לנתן את הדין וחשבון על מה שראו עיניו ולא אכל
ממנו ר"ל היה מצמת פריטיו בביסוס וזבין בהו מכל
חיין ומיין חלה זימנה בשתא . הרי שני פתרוני' האלה
נאמרו עליהן והם נכונים . ויש ללמד מהקדעת וחכמה
ומשניהם נלמוד כי התשמיש צריך שיהא בו דחוי
השמאל וכן אמרו במקום אחר אבר קטן יש בו באדם
משניו רעב מרעיו שבע והזכירו הדבר על דוד
שהפך משכבו של לילה למשכבו של יום ונכסל במעשה
בת שבע כי בשביל שהשביע את יצרו מאותו דבר
אחלה א"י . ועתה נשוב תשובת השאלה ונאמר כי
אתה הוא הדבר שנחנו חכמים מדת העונה לכל אחד
ואחד כפי בחו . והאחד מהן הטוילים בכל יום .
ואפשר שעליהן נאמרה שמה' השמאל דוחה וימין מקרבת
למעט מהם מרשותה ומדעתה כדי שלא יתגבר עליו
יצרו במלאת תאוותו . אבל מעונת תלמידי חכמי' אין
למעט שהרי אמרו חכמים אשר פרו יתן בעתו זה
המשמש מטתו מערב שבת לערב שבת . וכל שכן מן
העונות האחרות של גמלים ושל ספנים . עוד נאמר
כי עונות שנתנו חכמים למלא השוקת האשה הן ואין
רשאי למעט אלא מדעתה ואם יצטרך אל המעש' ההוא
ברשות בידו להוסיף כי היא הרביעי מן הכונות
שאמרו להכלל מן העבירה ועל הדרך ההוא הזהירוהו
שיעמוד כנגד יצרו ולא ימלא כל תאוותו בדחיית
השמאל ותהא בו הקרבת הימין כדי שלא תבעל עונותו
כי שמה מתוך הכניעו את יצרו והלחמו עמו תבעל
מצוחו . עוד נאמר כי העונות שנתנו חכמים על דרך
הסת' קבעו אות' כי אמרו דעת האשה שהיא מחפויסת
תבעלה בכך לפי שהוא כוחו ותענוגו אבל אם יראה
שהיא מבקשת אותו המעשה והיא צריכה לכך
בהשחלותה עמו ובהתקטטה לפניו והרי הוא חייב
לשמחה בדבר מצוה כאשר אמרו בפסחים אמר רבא
חייב אדם לשמח את אשתו בדבר מצוה אפילו שלא
בשעת עונתה ואפי' היא מעוברת וכשהיא צריכה
לאותו מעשה קאמר . וא"ר יהושע בן לוי כל היודע

באשתו שהיא ירא' חטא ואינו פוקד' נקרא חוטא שכ'
וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוד ולא חטא ואי
בשעת עונתה דאוריין . היא דכתיב שירה בסותה
ועונתה לא יברע . אלא לאו אפי' שלא בשעת עונתה
וכשהיא צריכה לאותו מעשה . ועוד אמרו חייב אדם
לפקד את אשתו בשעה שהוא יוצא לדרך ואמרי' החס
אפי' בשעת וסתה מאי טעמ' כיון דוסתות דרבנן
במקו' מצוה לא גזור . ועוד במסכת בלה מה יעשה
אדם ויהיו לו בנים זכרים יעשה חפצי שמים וחפצי
אשתו . אלו הן חפצי שמים יפזר מעותיו לעניי' שכ'
פזר נתן לאביונים . ואלו הן חפצי אשתו ר' אליעזר
אומר יפתנה בשעת תשמיש ר' יהושע אומר ישמחנה
בדבר מצוה . ואמרי' שראינו את כל אלה שהאדם חייב
לעשות חפצי אשתו ולשמחה במצוה זו בכל עת שהיא
צריכה לה על אן התיירוהו שתהא שמאל דוחה וימין
מקרבת פן חסיתו לעבור על המדה ותמשיכהו אחריה
אל הכלי העולם ויאבד מן העולם בעבירה . ועל בן
צריך האדם לשבור את תאוותו ולהכניע את יצרו
בדחיית השמאל כדי שלא יבא לידי איסור ויביע לידי
עונש . וראינו לרבנן חסידים גדולים
והיו גודרים עצמן במתה נדרים והיו מהן מי שלא היה
רוצה ליהנות במלבושים נאים כגון ר' יהודה בר'
אלעאי והיה מהם מי שפירש מאשתו אחר שקיי' מצות
פרייה ורבייה וכל אחד היה גודר את עצמו לפי מה
שהיה מכיר את עביו ורואה במה תקנהו וכן אמרו
בהגדה על ענין היצר אברהם השלים עמו ועליו נאמר
ברצו' י"י דרכי איש גם אויביו ישלים אתו . דוד עשה
עמו מלחמה וראה שלא היה יכול לעמוד בו עמד עליו
והרגו שכ' לבי חלל בקרבי . פי' אברהם השלים עמו
היה יצרו רך ועבונתו וערב שלא היה צריך לעשות
עמו מלחמה כמו שאמרו בגדרים בתחלה אברהם שלא
היה מולך אלא על רמ"ג איברים ולבסוף אברהם
שהמליכו על רמ"ח איברים שהוסיפו לו מחסלה על
שחי אזנים ועל שחי עינים ועל הגויה . אבל דוד היה
יצרו קשה וחזק והיה צרי' לעשו' עמו מלחמ' בכל יום
וכיון שרא' שלא הי' יכול לעמו' כנגדו עמד עליו
והרגו . יש מפרשי' הרגו בשקיי' ובתענוי' ויש שפירשו
שפר' מן האש' לגמרי כי רא' שמתוך ההיתר הסיתו

השולחן עצמו שהתירו אומר אני דוקא שהיא מתרנית
 עמו לדעתה על ידי ריזוי אבל אם הוא בופה אותה
 בלוחה הפיכה ודאי אינו ניצל מן החטא ואני קורא
 עליו גם בלא דעת נפש לא טוב שהרי אמרו חכמים
 ואך צרבגלים חוטא זה הבעל ושונה . והקשו עליו והא
 אמרינן הרוצה שיהיו זכיו זכרים יבעול וישנה ותריך
 ליה לא קשיא כאן לדעת כאן שלא לדעת . הנה זה
 הבעל ושונה . וכונתו לעשות זנים זכרים וכיון שהוא
 עושה שלא מדעת נקרא חוטא . מי שמענה את דעתה
 והופך את שולחנו שלא מדעתה כל שכן שהוא חוטא .
 ויש מי שאומר מי שהופך שולחנו כיון שהיא רוצה
 לחשמים אע"פ שהיא מוכרחת בהפיכ' השולחן מותר
 משא"כ בבעל ושונה שלא מדעתה שכל הבעילת על
 כרחה היא ואסור מפני שהוא בעילת זנות . והראיה
 על זה כי האשה הבאה לפני רבי ואמרה לו ופשוטו
 של דבר דומה שלא היו הן רוצין ואע"פ כהתירו להן .
 ואני אומר שאי' ראה מזה שאיפשר שנתרצו להן על
 ידי ריזוי אלא שנתלדרוש אם היה בדבר אסור אם
 לאו . ובכאן הראשון נראה לי דאסור לעשות בה שום
 דבר שלא מדעתה עד שיפיוס ותתרצה . ושנינו במס'
 בלה הוא למטה והיא למעלה זו היא דרך עזות שמש
 שניה' באחד זו היא דרך עקש . ואם ישאל אדם על מה
 שאמרו ז"ל יצר חינוק ואשה תהא שמאל דוחה וימין
 מקרבת כיון שנתנו חכמים מדת עונה לכל איש ואיש
 בפי בחו ובפי תענוגו כמו שהוא מפורש בכחונות .
 מה חהיה עוד דחיית השמאל והקרב' הימין . כשיב
 ונאמר כי מצלי דעת תוכן הענין גאלה שאלה זו .
 ועתה נפרש תחלה מה הן יצר ואשה . כי יש תועלת
 בפחרין הענין : ואחר הפחרון כשיב חסונת השאלה
 יצר ואשה אמרו בפחרונם שני פנים יש מי שאומר יצר
 הוא התשמים ואשה הוא שאר עסקי האשה כגון
 מאכיליה ותשחיה ומלבושיה ותכשיטיה שלא ירגיליה
 למלא כל רצונה אך יבער בה פעם ופעמים פן תכבד
 עולה עליו גם חושיל גערותו שלא חנבר עליו כי אין
 רעה חולה מרעת האשה כאשר תמשול על בעלה ויש
 מי שאומר כי האשה הוא התשמים והיצר הוא שאר
 תלות העול' שיעמוד האדם כנגדו ולא ימלא את נפשו
 מהן וזו היא דחיית השמאל אך תהא הקרבת הימין
 שיאכל

ומתמדין את שכרו והם מה שפי' בנדריס אר' יוחנן
 בן רהבא ד' נדריס שמו לו מלאכי השרת . הנדריס מפני
 מה הויין בפני שהופכים את שלחנם פי' שנהגו בה
 תעשה בהמה . כותיין מפני מה הויין מפני שמתכליין
 בלוחתו מקום . י"ת מפני שהן מסתכליין גם בשעה שהם
 רוצים לשמש ואע"פ שזשעת הזעשה הוא תנניע עצמו
 או ביום תאפיל בעליחו או בליל' תכנה אסנהר כיון
 שע"כ כן המורכתשמים בזה עצמו ונהג בה תנהג הפקר
 ובשם מסתכני' בלוחתו מקו' שלא בשעת תשמים שהו'
 תנהג הפקר והוא היצר תססה בעצמו כאשר פרטנו
 בשער הפרישה ואלמיו מפני מה הויין מפני שנוסקין
 בלוחתו מקום . חרטים מפני מה הויין מפני שמתפריין
 בשעת תשמים . הראשונות מפני שנהגו בה תנהג הפק'
 והרביעית מפני שנתן דעתו בלשה אחרת א"כ מפני
 שעושה המעשה כעין זנו' שאין מתכוין לו ועושה ומה
 שאמר רבי יוחנן אינה הלכה כר' יוחנן בן רהבאי אלא כל
 מה שארס רוצה לעשות בלשמו עושה תשל לרג הבא
 מן הנייד וכו' . דתשמע שמוחר לעשות כן לבתחלה
 נ"ל שאינו אלא על הפיכת שולחן בלבד כדאי' בשמעת'
 דהוא אסתחא דאיתיה לקמיה דרב אמרה לו ר' שולחן
 ערכתי לפניו הפכו אמר לה מאי שנת תניית' דתסת'
 נמי תהבא דהפיכ' שולחן אינו אסו' . דוקא על הפיכת
 השולחן לבד אבל על האחרונ' אע"פ שאין גדון עליה
 דין חמור מכל מקום אסור יש בהן כאשר אמרנו
 למעלה שאסור לאדם לספר בדברים אחרים בשעת
 תשמים אלא אם כן הם צרכי תשמים או שהוא צריך
 לרצותה . ובמסכת חגיגה אמרו מגיד לאדם מה שיחו
 אפי' שיחה יחירה שצין איש ללשמו מגידין לו בשעת
 הדין וכן המסתכלי' בלוחתו מקום עוברין על הצנע
 לכת עם אלהיך . ומעביר את הבוש' מעל פניו . ובתי'
 בעבו' תהיה יראתו על פניו' זו הנושה וכתיב בעבו'
 חסי' יראתו על פניו' לבלתי תחטאו וכ"ו שכל
 המתכנייס אינו חוטא . וכ"ש הנוסקיין בהן כל אלה
 ועוד שעוברין משום כל תסקו אח נפשותיכם כאשר
 אמרו רבותינו ז"ל האי מאן דשחי מיהא בקרנ' דלוחתא
 עבר משו' כל תסקו . ורב בהנא דהוה מעבר ששיפא
 על פומיה ואמר ליה רב שקליה דלא לימרו מיכל קא
 אכיל וקא עבר משום כל תסקו וב"ש הך . והפיכת
 ז ב ז

ציוסולא ישמ' קול המשבתי' בנקר . וגסקוטר המעש'
 מן העע' הזה הו' כדי שלא תכנס שום מחשב' בחוך
 המעש' אלא שיש לדקד' על זה הפרו' א"כ לא היה משהה
 עצמו על הצטן . וכבר ארז"ל שבר פרי הצטן בשבר
 שמשו' עצמן על הצטן הוויין להם בניס' זכריו וזו אינה
 קישיא כי כל לצבות דורש ה' וכל המעשים שהם נש'
 שמים טובים הם ומי שאומד את עצמו שיוכל לעשו' כך
 ולא תכנס עליו מחשבה אחרת . והו' משהא עצמי כדי
 שתהיה האשה מן המעשה ותזרי' תחילה תתכוין לעשו'
 מצוה ועושה אותה והק"ב כה נותן לו שכרו בצניס' זכרי'
 ומי שאינו צעור צעמו בכך ומתהר את המעשה כדי
 להנצל מן הקטע גם הוא עושה מצוה והקב"ה משלם
 שכרו בצניס' ימים וגם הוא כבר הודיע אותה הטעם
 והיתה דעתה נסמכת עמו על כך . ועוד שמעתי
 בפירושו הי' מגלה טפח ומכסה טפח משום כניעה הו'
 ועל הסיניר שהוא חוגרת קאמ' כי אף בשעת חשמי' היה
 מצריכה לחברו ומגלה טפח מצוה הסיניר בשעת
 חשמיש ומכסהו בו לאח"כ ודומה כמי שכפאו עד
 שהמעשה היה עושה ביראה באדם שהוא נבעת מפני
 השד וכל זה כדי שלא תכנס שום מחשבה אחרת עליו
 ואעפ"י שיש צענין הזה ענין כניעות עיקר כונתו לכך
 היתה ודוגמ' זה המעשה אמ' בגמרא דכני מערבא בר'
 יוסי בר תחליפ' שכנס יצמתו חמש בעילות בעל ודר'
 סדין בעל ואותו העני' לא היה אלא כדי שלא יהא
 כונתו אלא לשם מצוה בלבד . ובני חשע מדות שאמרו
 כך הוא פירושם . בני אנוסה אין אחת צריך לומר שאכ'
 את האשה והוליד ממנה בן אלא אף כי שאנס את אשתו
 בתשמיש . וכן שכינו במסכת בלה מפני מה הוויין לאד'
 בניס' בעלי חומין מפני שהוא תובע' ואינה נחבע' לו
 פי' שאינה מתרצ' לו ואעפ"כ הוא נזקק לה ר' יהושע
 או' מפני שאות' לו בשעת תשמיש אנוס' אנו ואיב'
 צינייהו רוצ' ואינה רוצה . ובן אמ' במסכת עירובין
 שכל הכופה אשתו לדבר מצוה נק' רע שג' גם בלא
 דעת נפש לא טוב' . נחז' כי האנוס' אסור אף באשתו
 אלא אם הוא צריך לאותו דבר יפיים ואח"כ יבעול
 בני' שגוא' בתשמיש ואעפ"י שאין בדעתו לגרש' והטעם
 מפני שהוא כבעיל' זנות . ואינה כבעילת אישית בני'
 נדוי פי' בני נדה , ואעפ"י שאין תמזר מין הנדה וי"מ

שאלס הן צנודי(או הי') שאסורי' בתשמיש המע' והפ"י
 אם אחד מהסבני תמור' שהוא מתכוין לערוה ונזדמנ'
 לו אשתו . וי"מ אפי' צנ' נשיו שהו' מתכוין לאחת
 ונזדמנה לו האחרת והוא סבור כי היא חזרתה . ויש
 ששואל למה הפירוש אסכניס מהשבעים שהן בני תמור'
 שהרי יעקב צנינו לרחל נתכוון ונזדמנה לו לאה . יש
 לומר עדין לא נתנה תורה ולא נאסרו בדקדוקי מצות
 אי נמי אפשר שלא נתעברה בלינה ההוא אלא אי קשי'
 הא קשיא מאחר שהוא שוגג והוא סבור שהיא היא
 המתכוין אליו למה נקרא זה מורד ופושע אלא מחוורת'
 בלישנא קמא . בני מורדת דאמרה ליה לא בעינא לך
 ואעפ"כ הוא משמ' עמ' הרי היא אלנו כמו זונה ואפי'
 מדעתה . והנוסחא האחר' בני מריבה שהם מתקוטטי'
 יוסולילה הביאה ההוא אינה אלא זנות שאינה מתוך
 אהבה בני שכרו' שהוא שכור או שהיא שכורה ואין בהם
 כונת אהבה והרי הם מיבוי הכתוב זנות יין תירוש יק'
 לב . בני גרושת הלב שכלבו לגרשה ויושבת תחתיו
 ומשמתו ואע"פ שאין בליבו עליה אלא שכיפין אותו
 ב"ד לגרשה וגמר בדעתו לעשות כך ואחר כך הוא בל'
 עליה בני ערבוביא באשר פירשנו למעלה שהוא משמש
 עם אשתו ונותן דעתו באשה אחרת ואפילו משתמי' נשיו
 בני חזופה שהיא חובעת צפה הרי היא כזונה ואסור
 לקיימ' אבל מי שאשתו מרצתו בדברי רצוי ומתקשעת
 לפניו כדי ליתן דעתו עליה ויזדק' לה הכ' על זו אמרו
 ז"ל שיוצאין ממנו חכמים ונבונים בלאה אמנו שעשתה
 כן ליעקב ויצא ממנה יששכר שנאמר בו ומצני יששכר
 יודעי בינה לעתים . והשגוא' שאמרנו שגואה ומרוחק'
 בשעת תשמיש היא . שהרי לאה אללו שגואה היתה
 מפני רחל ואעפ"כ היה יעקב צנינו נזקק לה מוסו
 בשעת תשמיש מיהא רצויה . היתה לפניו עוד יש לומר
 שהיא קראה עצמה שגואה על שלא היה אוהב אותה
 אהבה יתירה כרחל אבל מכל מקום לא היתה שגואה .
 וכל אלו בני חשע מדות שאמרו אפילו יהיו צריכים
 לפריה ורביה שאין אשתו מעוברת והוא צריך שתעב'
 וחלז' אם חלך מחשבתו על אחרת או שהיתה אנוסה
 בשעת תשמיש או שהיה בה אחת מכל המדות שזכרנו
 פוגם את הולד שהוא נקרא מורד ופושע . עוד יש
 ענינין אחרים שהן פוגמין את המעשה ומקלקלין אותו

פפזו מעט הנאה ואינו חסד ואינו רועה לצער אדם
בעני' שנא' צדיק אוכל לשונע נפשו ואומר גומל נפשו
איש חסד הדין אלו ארבע הכונות אל המעשה הזה אך יש
הפרש בין הכונה הרביעית לשלשה הראשונות' אסיתכוין
לעצם הכונ' שאמרו יש לו שכר גדול כאדם שהוא
תקיים את המצוה כהלכתה . ואם לא יתכוין לעצם
הכונ' אלא [גם] להנא' עצמו גם הוא יש לו שכר כאדם
שעשה מצוה שלא בכונה אך לא כמתבני' לשם מצוה .
והכונה הרביעי' אם לא יתכוין לבדור עצמו תן העביר'
אלא להנאת עצמו הוא מתכוין אין לו שכר של כלום
כי הוא אינו צריך לה' לולד ולא לתקו' כולד ולא לשמח'
האש' כי אמרה שאינו צריך לו ואם צריך הו' לאותו דבר
מתאות היצר צריך הו' לתת שכר למעשיו ותהי' בונתו
להנצל בו מן האסור ואם לא כתבו' כן הנה הוא בדרך
הסת' היצר וקדוב הוא להפסד ורחוק הוא מן השכ'
אבל מי שאינו צריך לדבר ואין יצרו גובר עליו והו'
מעורר את האותו ומביא עצמו לידי קיסוי ותאוה כדי
להקצי' יצרו ללמלא תאות לבו מהנאת העיל' ותאותו
גם אין בו א' מנ' ררכים הראשונים ודאי הוא הדרך
נעצת היצר שאמרו בתחלה ראה חיים עם אשה אשר
אהבת כי היא חלקך בחיים . ומן ההתר יביאנו אל
האסור . ועל זה אז"ל המקשה עצמו לרעת יהא בנידוי
ואמרי' לימא אסור תסום דקא תגרי יצר הרע בנפשי'
והעושה המעשה הזה דומה לאדם שהוא שבע ואוכל
יותר מדאי ושותה יותר מדאי עד שהוא משתכר ומקיא
ומתלכלך בגוזה ודאי דומה לבהמה כי בן דרך הבהמה
אוכלו' עד שיאחזק' דם וחמו' ועוד יש מחשבו' המקלקו'
את המעש' ההו' והתפסידו' את שכרו והתחליפות
עליו רעה תחת טובה ושלום העון תחת קיבול השכר
והן כאותה שטינו בחיננה . חניא אמר ר' נתן וברותי
תכס את המורדים ואת הפושעי' כי אלו בני תשע חידו'
בני אסק"ת מ"ק בע"ה בני אנוסה בני שוואה בני נידוי
בני תמורה בני מורדות [כ"א] בני מריבה בני שכרות
בני גרושת הלב בני ערבויות בני קרופה . וחניא ואל'
חמורו אחרי לבבכם ובו' מכלאן אמר ר' נתן שלא יסתה
אדם בכום זה ויתן עינו בכום אחר ואמר רבינא לא
גזרבה אלא לשתי נסיו . שאלו את אימא שלום מפני
מה בניך יפס ביותר אמרה להם כשהוא מספר עמי

א ז א ז

אינו מספר אלא בחצי הלילה מגלה טפח ומכסה טפח
ודומה כמי שכפאו עד אחרתי מה טעם כדי שלא יהיה
דעתו באשה אחרת ומתלאו בניו באים לידי תמורות .
והרני מפרש את העני' הללו כדי שיבין האדם תוכן
המעשה כי מה שאמר' שהוא מספר עמה בשע' תשמיש
פיו בעלי הגמרא דוקא במילי דתשמיש שהם לצורך
תשמיש א"נ שהיו לה כעס עמו והוא צריך לרצות' שאינו'
רשאי לצעול עד שיפייסו' בענין הזה היא רשאי לדבר
עמ' לרצות' בכל ענייני רצוי אבל אם אינו צריך לרצות'
אינו רשאי לדבר עמה בדברים אחרים חוץ מדברים
הצריכים לתשמישה של אותה שעה : ועוד אני מפרש
כי מה שאסרו לדבר בשעת תשמיש בדברים אחרים לא
תהא סבו' בעוד שמת' בלבד אלא אף משתבע' לתשמיש
שוב אינו רשאי לדבר עמה בדברים אחרים חוץ מדברי'
הצריכים לתשמישה של אותה שעה והכל כדי שלא יתן
דעתו על אשה אחרת בעוד שהוא תשמיש . ולמדתי דבר
זה ממה שאמרו בניו צריך לרצות' שמפיו' ואח' כצועל
מכלל דמי שאינו צריך לרצות' אינו רשאי לדבר אפילו
קודם בעילה ואם ספר ושתם עליו אמרו מניד לאדם
מה שיחו אפיו שיחה יתירה שבין איש לאשתו מנידין לו
בשעת הדין . ועוד אמרו חרשין מפני שמספרין בשע'
תשמי' ואוקמו' כדרי' מפני שמספרין במילי אחרניית'
ומה שהיה מגל' טפח ומכסה טפח . שמעתי צפירסו
שלא היה ממרק כל האבר בשעת תשמיש כדי למעש
הנאותו מהנה . ודומה כפי שכפאו עד אדם שהוא עוש'
הדבר מאונס שאין מתכוין להנאתו מה טעם שלא יתן
דעתו באשה אחרת :

כך שמעתי ולא נחישב עלי לפי שאין הטעם דומה
למעשה אלא היה לו לומר מפני שאינו רוצה
להגות מן העול' ואינו עושה אלא לשם המצוה בלבד
ושמעתי בפירושו עוד כי מגלה טפח ומכסה טפח
שבאשה קאמר כלומר עכשיו מגלה אותה בשעת תשמיש
לצורך ועכשיו מכסה אותה לומר שלא היה מאריך
באותו מעש' ודומה כמי שכפאו עד . פירוש דומה כמי
שהבעיתו השד וכבעת ומניח המעשה כל קרהיה מקצר
התשמיש . ועתה לזה הפירוש יבוא הטע' לכל המעשה
כי מה שלא היה מספר עמה אלא בחצי הליל' גם הוא
מאותו הטעם כדי שלא יזכר קול האנשי' והנשי' ששע'

ביום

מן העפר והכל שב אל העפר כלומר אי הפרש במידת
 בני הנדריקים ובי הרשעים ואף לא בני האדם והבהמה
 כי כלם ימותו וישובו אל העפר ואי בכל החיים מי
 שיכיר מעלה בין זה לזה . מי מכיר במעלת הנפשות אם
 מעלה נפש הנדיק למעלה ואסתרד נפש הרשע הנמשל
 כבהמה למטה לארץ כלומר למטה מן הארץ והיא שאול
 העמוקה אין בכל החיים מי שיכיר אצל אותה המעלה
 כי אם היוצר לבדו . והענין הזה ידוע מן החכמה אצל
 החכמי בעלי המחשבה אך אינה מופת בחייה ובחיותה
 כי הן שווי זה לזה ועל כן אמר ומי יודע כלומר ומי
 מכיר במעלתם כי אלו הי' המעל מופת יהיו הטפשי
 והחכמים שוה בהכרתה אלא שאינה אות ומופת
 בחייהם ובמותם והנה הנפשו שוות במוחם אל מקור
 תאוהם והשתדלם בחייהם כי נפש נדיק הלקוחה מן
 השכל והמתאוה בחיים למקום מוצאה והמתדלות
 להיות ולעמוד במקום אשר חוצבה משם שמה תשוב
 במוחה ובהלקחה מן הגוף . ונפש הרשע המתאוה
 בהבלי העול והנאותיו ולא זכרה מוצאותיה מקדם
 תשוב במוחה אל מקום תאוה . ואלו נברא העולם
 בדרך שלא ינטרף האדם לתאוה היצר ולא יתאוה לא
 למאכל ולא למשתה כמה היתה תקוה גדולה לרשעים
 הזבורי בתאוהם והנדרים ניגרים אך כי היה הפסד
 גדול בשכר הנדריקים שהם נלחמים בתאוהם תמיד
 לבוקדעת לדעת קונם ושכר מרובה עד אי חקר ותכל'
 כאשר אמר הכתוב עין לא ראתה אלדי' וולתך יעשה
 למחבה לו ואתרו שהיה רצו' הבור' וברא' עולמו כרצונו
 וברא את האדם יחידי עשה לו עזר כנגדו והטיל עליו
 אהבת עולם ותאוה כמו שאמר הכתוב גם את כל
 העולם נתן בלבם וצוה עליהם מצוה פריה ורביה כדי
 לישב עולמו כמו שכתוב לא תהו בראה לשבת יצרה .
 ואחרי המצוה ההיא צוה לאדם שידב' באשתו ולא באש'
 חבירו והזהיר עליו כמה אזהרות וכמה עונשין על
 העריות לכן אנו צריכין לברור את המותר מתוך האסור'
 וקבול השכר מתוך שלום העון . כי המצוה הזאת צוה
 עליה' הבורא שתי מצות עשה ואחת לא תעשה לאדם
 ולאשתו פרו ורבו ומלאו את הארץ וגם לבני נח ואחם
 פרו ורבו שרצו בארץ וגו' לא תעשה שארה כמותה
 ועונתה לא יגרע והזקיים שני מצות עשה ואחד לא

חשש' שכר הרב' יש בדבר והמפסי' שכרו בקלקיל מעשו
 ומאבד מתנותיו בניטל מחשבותיו ראוי להקרא בער
 וסכל ופתי :

ועל זה יש עלינו לדעת ולבחין אי זה היא המחשבה
 הנכונה במעשה הזה ואי זו היא המחשבה
 המקלקלת אותו והתפסדת אה שכרו והמניחה עליו
 רעה תחת טובה . והנה דרשתי וחקרתי במעט שכלי
 ומצאתי חוכן המעש' הזה על ארבע כוונות לבד ועל
 החמישית לא מצאתי . ומן הארבע בונית מצאתי בהן
 שלש שהן עיקר קבול השכ' והרביעית קרובה היא לקבל
 שכר ושכרה מועט מן השלש . והריני מפרש הדברים
 על ארפניהם הארבע כונות אשר המעשה נכון עליהם
 הראשונה לשם פריה ורביה והיא הנכונה תכלן כי
 הוא מקיים בה שתי מצות עשה .

והשנייה לתקון הולד כמו שאמרו חכמים ז"ל שלש'
 חדשים הראשינים קשה לאשה וקשה לולד
 אמצעיים קשה לאשה ויפה לולד . אחרונים יפה
 לאשה ויפה לולד שמתוך כך הולד יוצא מלבן ומורו
 וגם היא הנכונה נמשכת בכונת פריה ורביה :
 והשלישית אע"פ שאיננה לא זה ול' זה כיון שילד'
 אשתו והיא מניקתי אלא שהיא משתוקק'
 אליו והו' מכיר בה שהי' משתדלתו ומתרצה ומתקשט'
 עצמה לפניו בעבור שיתן דעתו עליה וכן בעת צאתו
 לדרך שהאשה משתוקק' אליו גסעל אלה יש קבול שכ'
 והיא היא מצות העונה שאמרה תורה דמיון שארה
 כמותה שהם צרכי האשה והנאותיה :

והרביעית שהו' מתכוין לנגדר את עצמו מן העבירות'
 כדי שלא יתאוה לעבירה כי הוא רואה
 יצרו מתנבר ומתאוה אל הדבר ההוא גסו' יש בה שכ'
 אצל לא כראשונו' לפי שהו' יכול לרדות ביצרו ולכבוש
 תאוה בענין שאמרו אבר קטן יש בו באדם משביעו
 רעב מרעיבו שבע . ועוד אמרו יצר חינוק ואשה תהא
 שמאל דוחה וימין מקרבת . ת"מ מי שבוטח לכך שיהא
 שבע מן ההתר כדי שלא ירעב ויתאוה לאסור כונתו
 לעובה ויש לו שכר בארס שיוכל להשתענות ויסאחד בל'
 טורח גדול ולא ימות ולא יחלה ולא ינעער הרבה
 ואעפ"כ הוא אוכל מעט בדרך שאר בני האדם שאינו
 נתפז על אותה אכילה והוא מקבל עלי' שכר שמרא'
 נפשו

ושתו צפריים ואשם למזורע וכן כל הקרצנות למחוסרי'
 בפרה לטהרת קדשי' והנוהר מהסנקר' טהור ממחמוש
 הטומאה. וכן מצינו הטומא' והטהר' במשום העזרו'
 והאסורים כמו שאמרה תורה צפר' עריות כי בכל
 אלה נטמאו העכו"ם וגו'. ובפר' שרצו' אל חטמאו
 בהם ונטמחם גם והנוהר מהן נקרא טהור וטהר
 יוסיף אומץ אבל יש הפרש בין הפרשת הטומאה
 להפרשת העזירו' כי הפורש מן הטומאות נקרא עהו'
 לבד והפורש מן העבירות פרישה גמורה נקרא קרוש
 וטהור. טהור כמו שאמרנו קרוש דכחיד בפרשת
 עריות קדושים תהי' ובפרש' שרצו' והתקדשתם
 והייחם קדושים :

ועתה יש לנו לפרש מה הזאת קדשו' הללו ומפרושן
 בלמוד הפרש עוד בין טהרה לקדושה ונאמר
 כי שתי קדושות היו' הא' קדושות המעשה והשנית
 קדושת הלב ונקי' המחשבה הלא תראה מה שאמר
 בסוף הפסוק והייחם קדושי' כי קרוש אני ה' מה אני
 קרוש במעשה ובמחשבה א' אחת תהיו קדושי' במעש'
 ובמחשב' הא' למדת שלא נקרא אדם קרוש עד שיחקדש
 מן העבירות במחש'ו ובמעש'ו והאדם שומר עצמו
 מגופי הטומאות והעבירות נקרא טהר ידיים. אך
 האדם שישמר עצמו ממחשבו' הערו' ומשאר העבירו'
 נקרא קרוש :

ועתה חזינו וחדע שלא יוכל האדם להגי' אל המדה
 הזאת עד שינח מדב' המוח' לו חלק מחלקיו
 וזכה ממכותיו ויגדו' את עצמו בגדה הפרישה והמניע'
 מן הדברים המותרים לו שהם דרך ומכלול לה' גל
 עבירה כענין שאר' זל בעני' העריות כל המכניס ידו
 למטה מטבורו תקצץ ידו על טבורו. וכמו שאמרנו
 כל האוחז באמה ומחתיף מים כאלו מביא מבול לעול'
 וכמו שאמר ר' יוסי מעולם לא נכתבתי באמה שלי
 והקשו א' בליקרינו רבי' הקדוש אמרו ר' מילת' יהירא
 הוה ביה שלא הבנים ידו תחת אבניו וכל הפרישה
 הזאת הית' גדר מן הערוה שלא התגבר עליה' תאות
 הערו' לפי שהוצר מחקו' ומקטרב על האד' להשיאו
 ולהסיתו וכן הוא דרך היצר תשיא את האדם להשביע
 נפשו ולמלא כל תאותו בכל המותר לו ואחר שלמדו
 למלא כל תאותו אם לא תמצא ידו במוח' לו יסיתנו

וישיאנו למל' תאותו מזה האסו' הקל ומזקק אל החמו'
 ומן החמו' אל החמו' ממנו עד שאומר לך עבוד עכו'
 ותכפור בני שאמר והיה העול' שאין דין ולית דין.
 וכן אמר החכם בספ' קהלת זה רע בכל אשר נעשה
 תחת השמש בני מקרה אח' לכל וגם לב בני האדם מלא
 רע והוללות בלבם בחייה' ואחריו אל המתי' וכל הפר'
 עד סופ' ואחריו לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב
 ויין בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל
 יחס' ראש חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הנבלך
 וגו' : כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין
 מעשה וחשבון ודעת וחכמ' בשאלו אשר אהב הולך שמה:
 כל' אלה דברי יצ"הר הוא שמסית האדם ואומ' לו

דע כי מות תמות ואין צדיק שינצל מן המיתה
 ועוד שאין לו שכרו והמת כבר נשכח כל זכורו גם
 אהבתו גם שנאחו גם קנאתו כבר אצרה והבלב החי
 הוא טוב מן הארי המת ועל כן לא תאבד הנאותיך
 בעולם הזה לך אכול בשמחה לחמך וגו' כי כבר רצה
 האלודי' את מעשיך אין לך רצון גדול ממנו אלא זה
 הנהנה מן העולם אלא בהנאת הנפש לך אכול וגו'.
 בכל עת יהיו בגדיך לבנים. ע"כ הסתה בהנא' גופו
 ראש חיים עם אשה אשר אהבת וגו' הרי זו הסתה
 בהנאת הנפש ותאות היצר. וע"כ הסתה בדבר היצר
 כל אשר תמצא ידך בכחך עשה. הרי הסתה בעריות
 ובשאר העבירות. כי אין מעשה וחסד זה לית דין
 ודעת ב'ומר אין מי שידע במעשיך וכן אמרו
 רבינו ז"ל כל המעבד בלי בחמתו יהיה בעיניך
 כעובד עבו'ם שכך אומר יצ"הר היום עשה כך ומחר
 אומר לך עבוד עכו"ם. ועל כן צריך האדם להתחזק
 ולעמוד על נפשו ולהלח' בתאותו כדי שתעל' מעלתו
 מן הבהמה שאי' מעורר לרוח' מכל אשר תשיג בתאות'
 כי התאוה המתגברת על האדם היא מכה הנפש
 הבהמיות וע"כ נחשלו התועי' הנמשכי' אחרי תאותם
 כבהמות כמ"ש אדם ביקר כל ילי' בו' ואמר החכם מי
 יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורו' הבהמה
 הורדת היא למטה ר"ל על כפשי הצדיקים שהיא עולה
 למעלה. יש מי שאומר שאי' כאן ה"א החימ' ואני אומר
 כי מלת ה"א תוכיח על התמה אך עני' הדבר כך הוא
 כי אמר למעל' מזה הכל הולך אל מקום אחד הכל היה

דיוב מן הכשר כשר אלמא כי אתו רונה דכשרה ומיעוטא דשאובה שהיא תשובה בהדדי למקוה נמי מצטרפי. ואם היה כל המקו' מים שאובי' שנמשכו לא פוסלי' ולא מעבלי' בהן עד שירדו עליהן מי גשמים מ' סאה וב"ש מי פירות שאין פוסלי' אלא בשנוי מרא' אם לא היה שם כדוי שנוי מרא' אינו פוסל ואינו מצטרף אבל אם המקוה שלם ונתן לתוכו סאה מים שאובי' או מי פירות ואין בהן כדוי שנוי מראה ואש"כ נטל ממנו סאה כשר. ומלאו השאובי' ומי פירות מצטרפי' למקוה בעני' הזה ושלשת הלוגי' הפוסלי' אח המקוה דוקא שיהיו כלם מים שאובי' ויהא בהן מראה מים אבל אם נפל לתוכן מעט מין ושנה מראהו למראה מין אין פוסלי' עוד אח המקוה אלא א"כ שנו כל מראה המקוה כדון שאר מי פירות. ואלו מצטרפי' לשעו' מקוה השלג והברד והכפו' והגליד ויעט הנרוק שהפרה שומה ושומה ממנו ובל שהיא מצריית המים וכולן משחערי' בכמות שהן ובלבד שיחמערך הלל השלג עד שיהא ככפור. ואפי' מדדן בכלי ונתנן למקוה מצטרפי' ובלבד שיהא רוב המקוה בהלכתו.

הגה כל דיני המקוה המצויים יותר שנויים באן והנם דרושים לכל הפניהם. דיני הנטבליים שהמקוה נפסל בהן. המטבל כד וכסת של עור שאין בהם מוכין והם צריכי' שיצאו בהן מים אם הטבילין כדרכן ושוליה' למטה אם העלה אותן כך כיון שהגביה שפתותיה' מן המים המים שנתוכ' שאובי' ופוס' ו' אח המקוה החסר תשא"כ בשק ובקופה. וכלי זכוכית הרי הן ככר וכסת של עור וכן כל שאר כלי קבול : **ענינין** במקואות פ' עשירי בלי שהטבילו דרך פיו באלו לא עבד הטבילו כדרכו בלא זכורי' עד שיטנו על כדוי שהוא צר מכא' ומכא' ורחב באמצע אינו טהור עד שיטנו על צדו. כלוהית שפיה שוקעת אינה טהורה עד שינקבה מצדה. נראה לי טעם כל אלה מפני הרוח שמתקבץ לתיב' ואין המי' נפסלי' בהן ופה והאי' זכוכית שנוש הנה בספרים ואינו אלא זרבובית ודומה לו בויקר' רבה השותים במזרקי רבנן אמרי' בכלי' שיש להם זרבובית הוא קנישקניז שפירשו עליו בחס' ש' ודומה לו צפ' יום הכפורי' משו' דמזרדיב ובלומל' משרפו' מים הככ' [סירפה] מצוי' במס' נדה

והחליפו' ז' צמח' וב' צפ' והם לשון שאובה וניקב שרבי' ר' בלע"ז. שעושין לכלים נקבים וקנים. ויש מהן נותני' בהן קנים כדי להשקות מהן כמה בני אדם כאחד והם הנקראים קנישקניז' בלשון הגמ' ובאגדה זרבובית ומפני אותן הנקבים המרובי' מתקבץ בתוכן הרוח ומתקרר בו היין. ולכך נקרא מזרקו מין על שם שהוא עושה בעצמו בנייקתו כזרק אח היין מפני הרוח. וכך היא הנוסחא המדוייקת הטבילו כדרכו זרבובית עד שיטנו על צדו. פירוש אם הכלי הוא יש בו זרבובית אע"פ שפיו רחב הרבה בשיטבילו צריך שיטנו על צדו כדי שלא יתקבץ בו הרוח ויכנסו בו המי' ובן הכלי שהוא צר מפיו ומשוליו ורחב באמצ' צריך שיטנו על צדו מפני הרוח וכ"ש אם הוא רחב משוליו שהוא עשויה לשוקעו והוא חנינה. וכן כלוהית שפיה שוקעת לא יכנסו המים תחת השקיע מפני הרוח ואפי' הטעם על צדה עד שינקבה מצדה. כך הראוני מן השמים נאלם שער המים :

שער הקדושו

ראיתי לפרש בו עניני הקדושה שהאדם צריך להחזק ש צדע' תשמי' במעשיו ובמחשבתו על דרך שאמרו רז"ל כל המקדש עצמו בשעת תשמיש הויין לו בניס זכרים בעי' הוראה שאל' והתקדשת' והייתם קדושים וסמיך ליה להבדיל בין העמא ובין הטהור. וסמיך לני' אשה כי תזריע וילדה זכר. ואנו רוצה להאריך ולהרחיב בשער הזה מפני שיש תועלת באריכותו והוא משעניני' שרוב בני האדם נכשלים בהם וכנכדים צפח מוקשיהם ועל זה ראיתי להניע בהם עד שיהיו פשוטים ומינעי' לכל דורשיה'. ואומר תחלה מה הן שתי קדושות הללו הנזכ' בפסוק הזה. ואפדש עוד מה בין טהרה לקדושה שאמר ר' פנחס בן יאיר טהרה מציאה לדי ק-וה ונאמר כי הטהרה באה מכללי הטומאה שיטהר ממנה או שיזהר שלא יגע בה וכמו שהטומאה באה על ידי משלש בן הנטהר ממנה טהרתו במשש. הטומאה במשש כגון מגעות והסעות משכבות ומשכבות הזב וזבה וראיית הקרי וראוי' הנבעים ועומאת המת ומגע שרצים ונבלות והסיחן וכן הטהרה במשש כגון טבילה והזייה שלישי ושניעי ושתי

דאמרינן נתן סאה ונטל סאה לרביעיית אינו משלים
 דוקא בשנטל ונתן דהיינו השלמה אבל אם נתן ולא נטל
 לרביעיית נמי אינו פוסל מ"ט מקוה שלם הוא ואינו
 נפסל בשאובי' בדין מקוה הגדול שהוא מחובר לו
 תניא ורחץ את בשרו במים במי מקוה . את כל בשרו
 מים שכל גופו עולה בהן ובמה הן אמה על אמה ברום
 שלש אמות ושערו חכמים מי מקוה ארבעים סאה .
 והנך אמות דאמרינן הכא באמה בת ששה טפחים
 כדאמרינן את' בת עשרים וארבעה אצבעות בגודל וכך
 שיעור גבהו של אדם כדאמרינן בעירוכין גופו שלש
 אמות ואמה כדי פשוט ידי' ורגלי' ואע"פ שאינו טובל
 בדרך גבהו אלא בדרך גדלתו כדריש לקיש ולא שות'
 כמו שפרשנו למעלה בשער טבילה . אף על פי כן
 גזירת הכתוב על האדם שלא יפחות מזה השיעור
 המחזיק ארבעי' סאה וה"ת במי מקוה דכתיב את כל
 בשרו אבל במים חיים דלא כתיב את כל בשרו כגון
 לגבי זב דלא כתיב ביה את כל בשרו ובתיב בי' מים
 חיים לא בעיק' ת' סאה אלא כל היכא דמכסי בהו בבית
 אחת בין עומד בין שוטה בין שוחה סני לי' ובלבד שא
 יהא חוצץ הוא על ענמו כדריש לקיש :

הנה

השלמתי כל דיני המקוה ושערו והכשרו
 ופסולו ולפי שכתבתי אותן על סדר המשני'
 מפורי' ראיתי לחבר אותם יחד כדי שיהא מזומן לכל
 הדורש אותם . שיעור הכשר מקוה העשוי ממי גשמי'
 צריך שיהיו בו ארבעי' סאה באשבורן במקום א' או
 אפי' בשני מקומות והא שיהא ביניהן קב בשני אצבעו'
 חוזרו' למקומו ומדלא קאמרינן' באי זה אצבע ש"ת
 באצבעו' הצינורי' קאמר ולא בעי בגודל . וכן מפורש
 בתוספו' מקיאות ואותן ארבעי' בעינן' שילכו מאליהן
 למקוה ולא יוליכום דרך כלי שיהא בו בית קיבל מים
 העומד דרך קבלתו והוא עשוי לקבלה ולא אפילו
 דרך צינור שחקקו ולבסוף קבעו אם יש בו בית קיבל
 עבר צוררות כל שהן ואם העמיד עליהם אע"פ שכל
 שכל המקוה פחות קרטוב נפל אם בהכשרו אם העביר
 לחוכו שלשת לוגין מים דרך הכלים פסלו את המקו'
 ואפי' נפלו לחוכו לוג לוג שלא האמ' כשנפל סם הלוג
 הראשון הרי הוא מקו' שלם ואותו הלוג לא פסלו א"כ
 כשיפלו עוד לתוכו ב' לוגין לא יפסלו אות' אינו כן

שאלו הי' הלוג הראשון משלים את המקוה להבש' היא
 בדברך אלא אמרו כי אמרו ג' לוגין מים שאובין
 לא פוסל ולא משנים הילכך מקוה חס' וכי נפל לגוי'
 ג' לוגין פסלוהי לבמרי ואם הי' מקוה שלם בכשרות
 אינו נפסל' בשאובין אלא א"כ נפלו בו מחצ' על מחצ'
 וכל שכן אם נפלו בו רוב שאובין : אבל מקוה השלם
 נפסל בשינוי מרא' . ודוקא שנפלו בו מי בירו' ושנו
 יראיו אבל בהדח' בלי' או בשריי' כימני' ואוכלין אינו
 נכס' וכ"ש אם נשחכו מחמת ענמן ושינוי מראה אין לו
 שיעור שאפי' לא נפל בו אלא קרטוב ושנה מראיו
 כסול . ואם נפלו לחוכו מי גשמים וחזר למראיו כשר
 ואם היה מקוה שלם וכשחנה מראיו ממלא בכחף וכותן
 לחוכו עד שיחזרו מראיו למראה מים . ושלשת לוגין
 שאמרו שהן פוסלין במקוה החסר . דוקא שנפלו
 משנים ומשלשה כלים . אבל מארבעה לא . ואותן
 שנים ושלשה כלים דוקא שהתהיל השני עד שלא השלים
 הראשון אבל משהפסיק הראשון אינו מצטרף . עוד
 לפסול וה"ת שלא נתכוון מתחלה להוסיף על הראשון
 ועל השני ואחר כך נמלך והוסיף אבל אם היה בדעתו
 להוסיף מתחלה אפי' קרטוב בכלי שני מצטרפין
 לשלשת לוגין אבל המעין אינו נפסל עד שיעבירו דרך
 כלי קבול ואם היה עומ' ודבה עליו מים שאובי'
 והמשיכו אינו מטהר בזוחלין אבל מטהר בכל שהו . ואם
 היה מושך כל שהו אפי' ברבלי הגדל ורבה עליו שאובין
 והמשיכו הרבה הרי הוא כמות שהיה לכל דבר ודוקא
 עד מקום שהיה מושך מתחלתו ואם העבירו כלי על
 אחורי הכלים או על גבי ספסל אע"פ שאינו שאובין
 חזר לתורת מקוה לכל דבר עד שיטול משם הכלי' ולא
 יעביל על גבי ספסל משום גזירת מרחצאו' וכשם שאין
 המעין נפסל ברבוי מים שאובין כך אינו נפסל בשנוי
 מראה ובמקוה החסר שנפלו בו פחות משלשת לוגין
 שאובין לא פוסלין ולא משלימין להכשר מקוה . אבל
 אם המשיכה לאותן שאובין דרך מרוב שאין בו בית
 קבול איצטרופי נמי מצטרפי ואפי' השעה עשר באין
 נמי מצטרפין בהמשכה . ולא תימא דוקא שקדם במקו'
 רובא דהכשיר' למיעוטא דשאובה אבל אי נפלו בהדדי
 לא דאפי' נפלו בהדדי למקוה מצטרפין . מדתנן מי
 גשמי' ומי שאובי' שמתערבי' בחצר ובעוקה וכו' . אם

שער המים

המים שנתיבין דרך חבור כיון שלא נחטט בו הספוג
 ולא נשפך בו הדלי לא פסלוהו שהרי לא נפלו המים
 לתוכו אלא הדלי והספוג הוא שנפלו : ערוכ מקואות
 בשפופרת הנאד בעובי ונחללה כשתי אנבעות חוזר'
 למקומן . כשפופרת ספק (שאינה) פסולה מפני שהיא
 מן התורה : זאת היא שכתבו למעלה דשיעור ארבעי'
 סאה דאורייתא היא ודוקא לעבילות האדם לבד
 דכתיב ביה כל צטרו . ודרשינן מים שכל גופו עולה
 בהן כלומר כל צטרו כדרכו וכדרך גבהו דהיינו שלש
 אמות ואע"פ שהוא יכול לטבול בולו באחת בפחות
 מזה השיעור שהרי אינו טובל אלא כדרך גדלתו מכל
 מקום בזירה היא על האדם שהוא צריך ארבעים סאה
 לכל לטבול הכלים דיון להם כמה שהן כדי שוכלו
 להטבילן בולו בבת אחת ואפי' ברביעית לבד מטבילין
 בו מחטין ונכורות מדין התורה אלא שצטלו חכמים
 את אלה ואחרו שאין טבילה עולה לכל דבר פחות
 מארבעים סאה . והכי איתא בנזיר והצטול הזה
 מפורש הוא בכמה מקומות במקואו' שהרי אמרו שלש'
 לוגים מים שאובי' פוסלי' את המקו' ולא חלקו בפסלו'
 הזה נין טבילות אדם לטביל' כלי' ואם איתא ברביעי'
 הוה מקוה עהרה לכלים קטנים הרי מקוה שלם אינו
 נפסל בשואבי' ואיך יפסלו שלשת לוגי' ארבעים סאה
 מן הכשרים אלא שצטלוה מהיות מקוה עד דהוי ת'
 סאה [עוד אמרו במשנה גל שנחלש ובו ארבעי' סאה
 ונפל על האדם ועל הכלים טהור כל מקום שיש בו ת'
 סאה ומטבילי' עוד תניא בצריית' אך במי כדה יתחט'
 מים שהגדה טובלת בהן ומאי נינהו ת' סאה מכל הני
 שמעינ' דלטבילה במי בעי' ת' סאה ומטבילי' עוד תניא
 בצרייתא אך במי יתחטא מים שהגדה טובלת בהן
 ומאי נינהו ת' סאה מכל הני שמעינ' דלטבילת כלי'
 במי בעי' ת' סאה ולא סגי ליה כמה שהן מיהו כשצטלו
 אחו לא צטלו אלא כשהו' בפני עצמו אבל היבא
 דהוי מקוה שלם וקדח ממנו רביעיית לעוקה שצטרו
 על שפת המקוה אם יש צפרצה רוחב כשפופר' הנאד
 על רום בקליפו' השום מטבילין בו כלים קטני' ודוק'
 ברביעית אבל בפחות מרביעית לא דלא חשיב כלל .
 דבעינן שיעור מקוה קטן במקו' טבילה דהיינו רביעי'
 דהוא שיעור טהרה מן התורה . וכן הוא שיעור

טהרה לענווידים שעשינו לאותו רביעי' שקדח במקו'
 שלם אם נתן בו שאובים ונטל ממנו כנגדן פסול מה
 שאין כן במקוה גדול כאשר כתבו והכשרנו בו עניינה
 עד רובו ודוקא בשקדחי לאותו רביעית - ואחר כך
 ערבו בשאובים דפסול אבל אם עד שלא קדחו נתן
 שאובים במקוה כענין נתן סאה ונטל סאה ואחר כך
 קדחו ומשך ממנו רביעי' לעוקה שצטרו אע"פ שהשאוב'
 מעורבין בו כשר להטביל בו מחטין ונכור' מאי טעמ'
 מהכשירה דמקוה קא איתו . והכי איתא בזבחים פ'
 שני דכתיבנא לקמן ובתחלת זה הפרק בתקו' אי' שנינו
 כל המעורב למקוה במקו' חור המערה וסקקי המער'
 מטבילין בהן כמה שהן עוקת המערה אין מטבילין בה
 אלא אם כן היתה נקובה כשפופרת הנאד לתדנו מן
 הפוסקא שיש הפרש בין עוקה שצטרו המקוה לאותן
 חורין שהן בתוך המקוה דהת' לא בעינן עירור' כשפופר'
 הנאד ובעוקה שצטרו בעינן מפני שהו' במקוה קטן צטרו
 לא מקוה גדול . ונ"ל כמו שהפרשנו ביניהם לענין
 עירור' שפופרת כן פרוש ביניהן לענין רביעית כי
 החורין שבתקו' לא בעינן בהו רביעי' מיסת' ט' חד מקוה
 הוא ואלו בעוקה שצטרו בעינן רביעית המים כד אמרן
 דג'ה' השלמנו הדינין שיש לנו ללמד ממזנת תקואו'
 בעניינן הצריבין לנו והמזומנין לידנו :
 [גרסין בפ"ב דזבחים אמר ר"ל כל המשלים למי מקו'
 משלים למי כיוור לרביעית אינו משלים למעוטי מאי
 אלימא למעוטי עיט הנרוק ה"ד אי דפרה שוח' ושות'
 ממנו אפי' למקוה כמי אינו משלים אלא למעוטי
 וצחוסינ' אדומים אפי' בעינייהו נמי דהא תניא רש"ב
 אומר כל שתחילת צרייתו מן המים מטבילין בו ואמר
 ר' יצחק בר אבדימי מטבילין צטוינו של דב' אמר' ר' פפא
 למעוטי נתן סאה ונטל סאה דתנן מקוה שי' בו ת' סא'
 מכוונות נתן סאה ונטל סאה ה"ז כשר וא"ר יהוד' בר
 שילא א"ר אסי א"ר יוחנן עד רובו א"ר פפא אם קדח
 בו רביעי' מטבילין בו מחטין וצו' ריו' הואי' ומתכשיר'
 דמקוה אחי שמעינן מהכא דכל שהוא מצריית המים
 משלים למקוה ולרביעי' ולא עוד אלא אפי' מי עינו של
 דג כמי הרי הן כמים ומטבילין בהן מחטין וצו' רות
 כשהן בתוך המקוה ואם נטמאו מי עינו של דג עול'י'
 נמי וטומאה לטהרה ע"י הטבילה בעין מים והא
 דאמרינן

ואדמה פוסלי' את המקוה וכו' . ודוקא המניח אבל
 ללא שוכח דקיימא לן בר' יוסי אליבא דב"ה ופירשו
 וצמסכת שנת שאם הניח בשעת קשור העצים אע"פ
 שהיה שוכח בשעת הגשם דברי הכל פוסלין ומודי'
 בשוכח בחצר שהוא עהור וכל הכי דאמרי' טהורין שאין
 פוסלי' את המקוה לא יערה אותם למקוה מפני שהוא
 מחשב אותם בשעת העירוי . ועוד שכבר פירסנו
 למעלה שכל שלשת לוגי' שהגורדי' מתוך ידיו למקוה
 פוסלין אותו ואפי' לא היו בכלי וכל שכן כשהיו בכלי
 אלא ישבר אותם או יכפה אותם והן יורדין תאליהן
 ונעשין מקוה בשר . המניח טבלא תחת הצנור אם יש
 לה לבצנז פוסלת את המקוה ואם לאו אינה פוסלת .
 זקפה לידוח ביון כר וצין כך אינה פוסלת . למדנו מזו
 הפסקא שאין בלי פוסל אלא אם כן יש לו בית קבול
 מים והוא שיהא עומד כדרך קבלתו . החוטע בצנור
 לקבל צרורות בשל עץ כל שהו בשל חרס רביעית . היו
 צרורות תמלחלין לתיבו פוסלין את המקוה ירד לתוכו
 עפר וכבש בשר . הלון שהוא נר תכאן ומכאן ורחב
 מן האמצע אינו פוסל לפי שלא נעשה לקבלה . פי'
 הצנורות דרכן לעשות להן בית קבול באמצע כדי לקבל
 מהגב עפר וצרורות היורדים עם שטף המים כדי שלא
 יבלה כל עפר הגב וכשימתל' אוחו בית קבול תהעפ'
 והצרורות חושבין אותן ומחזירין את העפר על הגב
 וטחין אותו כחלתו . וקודם החטיעה אם יהי צו
 עפר כבוש שנעשה בעין גפסית כבר נסת' איהו בית
 קבול וכס' אבל אם נתמל' תן הצרורו והמים מתחללין
 בתוכו בין חלל הצרורו' הרי הוא פוסל כאלו לא היו
 שם כלום שאין הצרורות מצטלין את הגומא למדנו מזו
 הפסקא כי הצב' אינו בלי אלא א' כי יש בו בית קבול
 ואותה שאמרו צברייתא צנור שחקקו ולבסוף קבעו
 פוסל קבעו ולבסוף חקקו אינו פוסל הא דאמר פוסל
 דוקא שיש בו בית קבול . ואותן צנורות שנינו למעל'
 דחשת' דצנור עתמו אינו פוסל בשאין בהן בית קבול
 והסלין שהוא צר כאן ומכאן ורחב באמצע . אע"פ שיש
 בו בית קבול בתקו' רחבו שהוא כמו קרן עגולה שהיא
 עמאה אפי' הבא אינו פוסל לפי שלא נעשה לקבלה
 שאין הסלינות נחונות במקום קיבול עפר וצרורות
 היולק' בכ"מ אינן פוסלין ועוד שנינו למטה בזה הפ'
 ר

השוקת שנבלע אין תמלאין תמנה ואין מקדשין בט
 ואין חזין תמנה ואין צריכה צמיד פתיל ואינה פוסל'
 את המקוה . היתה כלי וחצרה צמיד תמלאין בה
 ומקדשין בה ומזין הימנה וצריכה צמיד פתיל ופוסלת
 את המקוה : נקובה תלמטה או מן הצד ואינה יכולה
 לקבל מים כל שהן כשרה כמה יהיה צנקב בצפופרת
 הנאר מהא נתי שמעינן שאין פוסל את המקוה עד
 שיהא בכלי בית קבול מים . (ובגמרא דבני משרבא
 במס' יומא גרסינן ש' צר ברסנא צסר ר' אחא הים
 בית טבילה לכהנים כו' ולאובלי הוא כההיא דריצ'ל
 אחת המי' מושבות לו מעינעיטוס והיו רגלי השוררי'
 פתוחי' כרמוני' כלומר השורים והים שעל גביהן
 נקובים כרמונים לפיכך אין תורת כלי עליהן והסק
 והקופ' נתי אע"פ שמקבלין פירות אין פוסלין לפי
 שאין מקבלין מים ולא הובטרו מעולם לקבל צו מים
 דתנן פרק ששי אם היה שק או קופה מטבילין בה בזה
 שהן מפני שהמים מעורבין . היו נתוני' תחת הצנור
 אינן פוסלין אלא מטבילין אותו ומעלין אותו כררין
 פירוש מעלין אותו מן המקוה כדרך שפיהן למעלה
 מה שאין צבר ובכסת של עור שהוא מעלה אותו דרך
 שוליה כמו שבחנו למעלה . למדנו מן הכלל הזה
 שאין המקוה נפסל בשואבה עד שיהו המים שאובין
 בכלי שיש בו בית קבול ולא בית קבול פירות אלא
 בית קבו' משקינ' ואפי' יהי' בו בית קיב' משקינ' עד שיה'
 עשוי לקבלו ודבר זה למדנו מן הסילון שבחנו ואפי'
 יהי' עשוי' בית קבול לקבלת כל דבר עד שיהא מונח
 כדרך קבלתו . ולמדנו את זה מן הטבלא שאמרו על
 על כל אלה דע שיניח אותה בכונה כדי לקבל אבל אם
 שכח אותו בחצר וקיבל תאליו אינו פוסל ובלבד שלא
 יערה אות' לתוך המקוה כאשר בתחנו למעלה .
 (ומכל אלה למדנו שהקרדימין שלנו (פי' מוסיף הערוך
 רעפים בלשון יוני) שמכסי' בהם את הגגים אינן עושין
 לשאובה כלל וכלל)

פרק ששי

הספוג והדלי שהיו בהן מים שלשת לוגין נפלו'
 למקוה לא פסלוהו שלא אמר אלא ב'
 לוגין שנפלו . פי' אע"פ שנתערבו המים שצמקום עם
 המים

מעין בידו שמים דהא כלילא כתיב באורייתא ומש"ה
 מסתברא דהך מתני' דלגיו' העובר דקתני ולא עוד
 אלא אפי' תקוה לבתחילה כשר ארישא קאי דקתני
 הולכי' עם הקרקע כשר והא אחי לאשמעין דאע"ב
 דשאובה שהמשיכה כולה אין טובלי' בה הכא כיון
 דלא היו שאובי' מעיקרא שהדי בידיהם וברגליהם
 הביא' מן הנהר דרך עברת' עושין מהן תקוה בתחיל'
 פסקו של דבר כי שלא נהקבל בכלי אע"פ שזאו מחור
 ידיו למקוה מטבילי' בו עד תחלה חמתני' דהילכו'
 ומחמטה ואילך אין מטבילי' בו אלא כ' הולכי' עם
 הקרקע דלהניא בהו אפי' רובא בדאמר' מתתני'
 דלגיון ע"כ הג"ה :

פרק שלישי בור שחצר ונפלו לתוכו שלש לוגי'
 לעולם הוא בפסלו עד שיצא ממנו מלואו ועוד
 [פי' מלא שיעור המים שהיו בבור קוד' שנפלו לשם ג'
 לוגי' השואבי' ועוד דבר מועט כדי שיחזעטו הג'
 לוגי' כל שהן ובעני' זה מצאתי בחוספתא דמקראות
 פ"א [כ"א] ואע"פ שהמים הצפין ויוגאלי' מן הבור
 מטורבי' הם יוצאים וכשיצאו מ' סאה יש בהן מ' סאה
 מן הראשונים שנפסלו ויש בהן מן הכשרים היורדי'
 בסוף אפ"ה כשיצאו משם מ' סאה ועוד כשר הואיל
 ולא נפסלו אלא תחת ג' לוגי' מים שאובין ע"כ בור
 שהוא מלא מים שאובי' והאמה נכנסת ויוצאה הימנו
 לעול' היא בפסול עד שיחשב שלא נשתייר מהראשוני'
 שלשת לוגי' נראה כי האמה הו' מי גשמים היא אבל
 אם היתה מושבת מן המעי' אינו צריך לחשב זו הפסקא
 תלמדת על הראשונה כאשר פירשנו וא"ת מפני מה לא
 שנה למעלה כלשו' הזה לפי שאילו חזר בעליונה עד
 שיחשב שלא נשתייר מן הראשונים ג' לוגי' היונו
 אומרים מן הראשוני' שהיו שם תחילה קודם הנפילה
 לפיכך שנה לה הלשו' בשתיה' ומשתיה' למדנו כי
 המים היורדים באחרונה הם דוחקי' את הראשוני'
 ומציפי' אותם לחוץ [כא] חקן בור שהוא מלא מים
 שאובי' והאמה נכנסת וכו' שלא נשתייר מן הראשוני'
 ג' לוגי' נראה כי האמה הזאת מי גשמים היא אבל
 אם היתה מן המעי' א"צ לחשב ומדקתני עד שיחשב
 ולא קתני עד שיצאו תולואיה' בדקתני לעיל משמע
 שהמים הצפים ויוצאים משם לא נחשב אותם כלום מן

הראשונים כמו שחשבו בפסקא הראשונה אלא לפי
 חשבו' המים שהיו בבור והמים היורדי' בתוכו הם
 יוצאיו א"נ מחמטה על מחמטה מפני שהמים היורדי'
 לבור באחרונה קרובים ללחת יותר מן הראשוני' שהיו
 בבור וכן שנינו בפ"ו היו בעליון מ' סאה ובתחתו'
 אין כלום תמלא בכתףונות' לעליו' עד שירדו לתחתון
 מ' סאה והא ודאי לאכשרי תרווייהו עליו' ותחתון
 קא בעי ואי ס"ד דלא נפקי כו הדדי או האי פסול
 או האי פסול שהרי כנתן סאה ונטל סאה דמי ואמרינ'
 עד רובו אלמא ש"מ דכו הדדי נפקי וש"מ דלא קפדינ'
 בכה ג' אלא דלא נסקול רובו דתקוה כתיב דהריץ
 צפ' הערל ומש"ה תרווייהו מחכשרי וא"ת ומ"ס הכא
 דחשבינ' למים הצפים ויוצאי' לפי חשבו' ובפסקא
 דלעיל חשבינ' לכל הפוסלי' שהם צפין ויוצאי' תחלה
 התם כילהו כשרים ונג' לוגי' שאובי' הוא דאי פסלו
 להו אבל הכא כולה פסולי' ומש"ה אילי' בהו לפי
 חשבו' תכלי אחד ומשנים ומשלשה מטריפי' מארבעה
 אין מטריפי' וכן בעל קרי החולה שנפלו עליו תחלה
 חשעה קבי' מים וטהור שנפלו על ראשו ועל רובו ג'
 לוגי' מים שאובי' תכלי אחד משנים ומשלשה מטריפי'
 מארבעה אין מטריפי' בד"א בזמן שהתחיל השני עד
 שלא פסק הראשו' ובד"א שלא נחכו' לרביח אבל
 נחכו' לרבות אפי' קרטוב בכל השנה מטריפי' לשלש'
 לוגי' פי' אם בשעה שהתחיל להטייל הראשו' לא היה
 בדעתו לרבות ונמלך אחר כן והטייל אס עד שלא פסק
 הכלי הראשו' נמלך והתחיל להטייל השני וכן השלישי
 מאחרפי' לשלש לוגי' אבל אם לא התחיל השני עד
 שפסק הראשו' אפילו משנים ומשלשה אין מטריפי'
 וכ"ל דוקא בב' ונג' בליס הוא דאחרי' הכי אבל תבלו'
 אחד בין כך ובין כך מטריפי' ואפי' תמה על בעל קרי
 החולה למה אמרו שנים ושלשה בליס אבל לא ארבעה:
 [והנה חשבו ג' קבי' לעני' טבילת החולה בעני' ג' לוג'
 לפסול את המקוה ואפשר מפני שאי' טבילה פחות
 מג' קבי' נראית בגוף מש"ה אינה חשובה להטריף :

פרק רביעי המניח בליס תחת הצינור
 אחד בליס גדולים
 ואחד בליס קטנים אפי' בלי גללים וכלי אבנים וכלי
 ארמ

שפירשנו דוקא בשלשת לוגין אי נמי עד מיעוטו של
 ומקוה שהוא חשעה עשר סאין אבל אם נפלו בו מחנה
 ועל מחנה ספיקו עמא דנעין רובא בידי שמים מן
 התורה דומיא דמעין ולי נראה דבל שאובה דרבנן שלא
 חלקו בכ"מ בין שאובה לשאובה והיקש' דמעין אסמכתא
 וצטמא היא . חדע מדאקילו בה בשאובה כולה שהיא
 עבודה חליפסל באשר פירשנו . הילכך כל ספק
 שאובה שהיה בו כמה לתלות שלא יהא שום פסול ודאי
 טהור באשר כתבנו . אי נמי אפי' תימא מקוה בידי
 שמים דאורייתא הוא דמקשינן ליה למעין מיהו כל
 דאחי ממילא למקוה אע"ג דאחו ליה דרך בלי בידי
 שמים הוא ומדאורייתא' כשר ואפי' כולה מקוה ורבנן
 הוא דגזור בשאובין ואע"ג דאחו ליה ממילא וכי גזור
 רבנן שלא בהמשכה אבל בהמשכה לא גזור . וכולה
 מילתא בדפרישנא לעיל . והאי עממת טפי עדיף
 ומסתברא דהא כלי לא כתיב באורייתא ומה לי אם
 הביאן למקוה דרך נטר או הביאן דרך אמה אלא כל
 ממילא בידי שמים הוא ובשר מדאורייתא . והלכתא
 דבתי איבא למילף מהאי טעמ' דבל היבא דסקיל מיל
 בידיה ורמי למקוה ל"ש שקיל להו במא' ול"ש שקיל
 להו בחפניה ורמי למקוה פסול דהא בידי אדם הוא
 וכלו באורייתא לא כתיב ופוסל בידיו בשלשת לוגין
 כדין שאר שאובי' שלא יהא טפל חמור מן העיקר זה
 הדין יש ללמוד מן הטעם הזה וכבר פסקוהו בחשכה
 ובתוספתא דתנן במקוואות פרק שלישי הסוחט את
 בסותו ומטיל במקוואות והמערה מן הנור ומטיל
 במקוואות הרבה והמערה מן הנור רבי עקיבא
 מכשיר ומכמים פוסלי' וכו' . והא בסות דלא כלי
 הוא לעשו' שאובה ואפי' כיון דאחו מבו ידיה פסלי
 בשלשת לוגי' וכן הא דתנן' פרק שביעי וכתיו' לה לעיל
 הטביל בו את הסגום והעלהו מקפתו נוגע במים טהור
 יש לפרשו על זה העני' לומר שאינו פוסל את המקוה
 אבל אם תלשו בלו פוסל בו בשלשת לוגי' מפני שהמי'
 יורדי' מתוך ידיו למקוה . ומסתברא כי האי פירוש'
 מדקחני בסמוך הכר והכסת של עור כיון שהגביה
 שפתותיה' מן המים המים שנחוכ' שאובי' אלמא
 לענין שאובה קא מיירי ותניא בתוספתא דמקוואות
 פרק שלישי היו בראשו שלשת לוגין וירד וענל במקוה

שיש בו ארבעים סאה כשר סחטו לתוכו פסול ר'
 שחטו' מכשיר עד שיחכו' ויתלש והא שער ודאי אינו
 עושה שאובה כי סחטו לחופו אחר שטבל וחסרו פסול
 אלמא כיון דאחי למקוה מתוך ידיו פסול ועוד תניא
 ובן היה רבי יוסי אומר זולף בידיו וברגליו שלשת
 לוגי' למקוה פסול . הולכי' עם הקרקע כשר . לביו'
 העובר ממקום למקום . וכן בהמה העוברת ממקום
 למקום וזלפי בידיהם וברגליהם שלשה לוגי' למקוה
 כשר . ולא עוד אלא אפי' מקוה בתחלה כשר . פירוש
 לביו' אדם חשוב הולך בסוסי' ובמרכבו' וחילותיו
 עמו ועוברי' בנהרות ומוליכי' מי' ברגלי בהמותיהם
 למדנו מכל אלה כי המים היורדי' מידי אדם או אפי'
 מרגליו למקוה פוסלי' אותו בשלש' לוגי' אבל מידי
 בהמה או מרגליה אין פוסלי' מעתה לפי העני' הזה
 שבררנו הא דתנן' המסלק את הטיט לצדי' ומשכו
 ממנו שלשת לוגי' מים כשר . היה תולס ומושך ממנו
 שלשת לוגי' פסלו לא שאל תלס בכלי קבול ולא שנא
 הלשו בידיו כיון שהוא תולס ומניח בתוך המקוה פסול
 ואי ק"ל מאי שנא מטיט הנרוק דאמרינן לעיל דאינו
 פוסל משום שאוב איבא למימ' הכ' בטיט העבה קאת'
 שהמים שבו אין מעורבי' עמו והן נחשבי' לצד אחד
 ומשום הכי המים שנמשכו הוו להו שאובי' מפני שהן
 צעין וראוייה לעשות מהן מקוה לכתחלה ופוסלינן
 בשלשה לוגי' : (אבל בחשכה לא משמע בן דתנן פ"ו
 דמקואות מהררי' מקוואות התחתון מן העליו' וכו' הנה
 מפני שאין הסילו' הזה כלי לפסול את המקוה אין
 מוששי' לירידת המים למקוה מתוך ידיו ובל הראיות
 יש לדחותן דכולהו בשואבי' בכלי קא מיירי וא"ת א"כ
 מאי קת"ל דלת' קת"ל דאע"ג דלא אחי מן הכלי למקו'
 פוסלי' אותו ולא חשבינ' להו כשאובי' הנמשכים דרך
 הקרקע למקוה שהם כשרי' אלא כיון דאחו מתוך ידיו
 למקוה פוסלי' אותו כאילו בא לחובו מתוך הכלי
 ומכא' נלמד עוד לבל אותם הכלי' שאינם פוסלינן את
 המקוה שאע"פ שאינם פוסלי' אינם מכשירים את
 השאובים לחשב אותן בנחשבי' למקוה ואין השאובי'
 מטהרם בהמשכה אלא או דרך הקרקע או דרך לינור
 שקבעו ולצסוף חקקו הואיל ולא היה עליו שם כלי
 בתלוש אלא דק' דהא בעיל ליה ממדרש חכמי' מה

שער חמים

דבה עליו מים שאובין נפסל מלטהר בזוחלין . כדחנן
 פר' מחישי מעין שהעבירו על השוקת פסול העבירו
 על גבי השפה כל שהוא כשר חוזה לו שהמעין מטהר
 בכל שהו . העבירו על גבי בריכה והפסיקו הרי הוא
 כמקוה . חזר והמשיכו פסול לזבים ולמזרעים ולקדש
 בהן מי מטאת עד שיגאלו הראשונים העבירו על גבי
 כלים או על גבי הספסל . רבי יהודה אומר הרי הוא
 כמות שהיה ד' יוסי אות' הרי הוא כמקוה ובלבד שלא
 יטביל על גבי הספסל . מעין שהוא משוך כדל . רבה
 עליו והמשיכו הרי הוא כמות שהיה היה עומד ריבה
 עליו והמשיכו שיה למוקוה לטהר באשבורן ולמען
 להטביל בו כל שהוא למדנו מענין השוקת שהמעין
 שהעבירו משוך הכלי . אף על פי שמשוך ויוצא ממנו
 ועדין המעין מושך בתחלתו דינו כשארוב לגמרי .

דבא גס זו קושיא על דברי הרב אלפסי ז"ל שכתב
 על השאובה שהמשיבה כולה שהיא טהורה
 להטביל בה . ודברי המובהק רב אחא משבחא ז"ל
 מסחייעיין ומתחזקין שאין השאובין מצטרפין למקוה
 עד שיהא רב מן הכשר . ולמדנו עוד מסוף הפסקא
 הזאת שהמים שנתמכו מן המעין ונפלו לבומא אחת כל
 זמן שהמעין משוך לתוכן הרי הן כמעין . אבל אם
 נפסק מהן או שהמשיכו לדרך אחרת הרי כל מי הגומ'
 כמי גשמים הם ונפסלין בכל מיני פסלות של מקוה
 הילכך אם חזר והמשיך המעין אם היו מי הגומא
 מתחלה נפסלין בשנוי מראה לא יחזרו לבשרות עד
 שנכנסו לתוכו כדי שיחזרו מראה המים לתקומם .
 ויש מי שאו' ביון שאין המעין נפסל בשנוי מראה וגם
 אינו נפסל במים שאובין אף על פי שרבה עליו מים
 שאובין כמו שכתבנו בפסקא השלישית כשם שהגומא
 מטהרת מפסול שאובה בהמשכת המעין לתוכ' . דלא
 שגא שבאו שאובין על המעין ולא שגא שבא המעין
 על השאובין הכשירה להטביל בהן בכל שהן כך היא
 מטהרה מפסול מראה בהמשכת המעין בתובה ולא
 צענין שיחזרו למראה המים . ומסתברא כותייהו
 אם העבי' המעין על גבי כלים פירו' על אחורי כלים
 ופלוגת' דר' יהודה ור' יוכי היא וקיימא לן כר' יוסי
 ועוד דהוא מחמי' ובלבד שלא יטביל על גבי הספסל .
 ונראה לי תשום גזירת מרחלאות היא כמו שפירשנו

בשער הטבילה . והא דאמרינן שאין מעין נפסל בשנוי
 מראה דוקא צטבילת כדה וזנה ולשאר טבילות דלא
 צענין מים חיים אבל לקדש בהן מי מטאת נפסלין
 ואפי' נשתנו בשריית כמנין או אפי' מחמת עשן דהכי
 הניא בתוספתא דפרה מי מטאת שנסתנו מראיהן
 מחמת עשן כשרין מחמת עשן או סנפל כמים קונה
 ופואה פסולין זה הכלל כל הפוסל בשנוי מרא'
 צמעין פוסל בצלוחי' ולענין מצורע נמי אמרינן צמם'
 סוטה ל"ט אלא שלא נתאכמו פניו אבל נתאכמו פניו
 פסול מ"ט דומי' דמים מה מים שלא נשתנו אף בלי
 שלא נשתנו ומים גומייהו היינו עממא מים חיים אל
 כלי שחא חיותן ניכרת :

שנינו בפרק ראשון במקוואו' . מעין שמימיו
 מועטין שרבו עליו מים שאובין שיה למקוה
 לטהר באשבורן ולמעין להטביל בו בכל שהם הא דבעי
 אשבורן דוק' ממקו' שהלכו המי' יותר מפני הריבוי
 אבל עד מקו' שהיו המי' מהלכין חלל' קודם הריבוי
 לא צענין אשבורן והכי איחא בתוספתא הטמא שירד
 לטבול ספק לא טבול ספק טבול ואפי' טבול ספק יש בו
 ארבעים סאה ספק אין בו ארבעים סאה וכן שני
 מקוואות אחד יש בו ארבעים סאה ואחד אין בו
 ארבעים סאה טבול באחד מהן אינו יודע באי זה טבול
 ספקו טמא . למדנו מכאן כי ארבעים סאה מזה תורה
 הם . ועוד מפורש כך פרק ששי בדעתינן למימר קמן
 ספק מים שאובין שטהרו חכמים כיצד ספק נפלו ספק
 לא נפלו ואפילו נפלו ספק יש בו ארבעים סאה ספק
 איננו ארבעים סאה . שני מקוואו' אחד יש בו ארבעי'
 סאה ואחד איננו ארבעים סאה נפלו לאחד מהן ואין
 ידוע לאיזה מהן נפלו ספקו טהור מפני שיש לה כמה
 לחלות . היו שניהם פחותים מארבעים נפלו לאחד
 מהן ואינו יודע באיזה תשניהם נפל ספיקו טמא שאין
 לו כמה יתלה . למדנו מכאן כי פסולות מים שאובין
 דרצנן היא . ובכמה מקומות אמרו שאני שאובה
 דמדרצנן . ובמסכת טהרות שנינו ואלו ספקות שטהרו
 חכמים ספק מים שאובין שטהרו חכמי' למקוה וכו' .
 ועל אות' משכ' פירשו באן במקוואו' ספק מים שטהרו
 חכמים כיצד וכו' . יש מי שאומר דהא דאמרינן מים
 שאובין דרצנן וטהרו בהן חכמים את הספיקות

שפירשנו

אין לו שיעור שאפילו נשתנה מראהו מחמת לוג אחד
 של יין או של שאר מי פירות פסלוהו . וא"ת מי הצבע
 למה אין פוסלין פחות משלשת לוגין בשנוי מראה .
 החס מפני שאין בהם מגוף דבר המשני' אלא שריית
 הסימנין בלבד שגשרו בהן ולפיכך פוסלין אותו בשלשת
 לוגין בעין מים משום דמיא דצבעא מקרו . אבל אם
 אין ג' לוגין לא יפסלו אותו בשנוי מראה . כחלתוכו
 יין ומיחל וסנו את מראהו פסיל כנגד יעשה ומתין עד
 שיררו בשמים ויחזרו מראיהן למראה המים . היה בו
 ארבעי' סאה ממלא בכחף ונוחן לתוכו עד שיחזרו
 מראיהן למראה מים . למדנו מזה הפסקא כי המקו'
 שלם נפסל בשנוי מראה ואינו נפסל בשלשת לוגין .
 ולמדנו עוד כי פסול המרא' חוזר להכשרו משא"כ
 בשאובה נ"א עוד נראה כי שנוי מראה אין לו שיעור
 אלא כל שנשתנה מראיו תכחו שהיה פסול מדל' קאמ'
 ושנוי מראיו למראה יין ועוד הא קחני בסופא עד
 שיחזרו מראיהן למראה המים עוד יש הפרש בין ג'
 לוגין לשינוי מראה כי ג' לוגין אינן פוסלי' אלא
 בשאובין ושנוי מראה פוסל אפי' בשאינו שאובין כגון
 שנמשך לתוכו יין מן הבת ושמן הדב שלא בידי אדם
 ושלא מתו' כלים הפוסלין ואם שנוי מראיו פסול
 והטעם הזה ינא לנו ממה שאמרו בת"כ מקוה מים
 יהיה ולא מקוה כל שאר משקין פרט לשפול לתוכן מי
 כצעים וצעים ושנוי מראיו ועל מקרא זה סתכו
 לדברים הפוסלים איתו בשנוי מרא' ודייקינה מה
 מקו' מים כשאינו שאובי' אף מקו' של שאר משקין
 שאינן שאובין ואפ"ה מעשיניהו קרא ג' לוגין מים ע"כ .
 שלשת לוגין מים נפסל לתוכן קרטוב יין והרי מראיהן
 במראה יין ונפל לתקוה לא פסלוהו שלשת לוגין חסר
 קרטוב ונפל לתוכן קרטוב חלב והרי מראיהן במראה
 מים לא פסלוהו . דבי יוחנן בן כורי אומר הכל הולך
 אחר המראה . האי פסקא מיייתי לה במסכת מכות
 פרק ראשון ורב לא קתני חסר קרטוב ברישא כדאמרן
 ור' יוחנן בן כורי לחומר' פלוג והא קא הסול בסופא
 הואיל ומראיהן במראה מים ולית הלכתא כותיה אלא
 כתנא קמא דבעי שיעור' דמיא וחזינא דמיא ואי לית
 בהו שיעורא וחזינא לא מעלין ולא פוסלין כדאמרי'
 לעיל תקוה שיש בו ת' סאה תכוונו' וירדו שנים וטבלו

בבת אחת שניהם עהורין זה אחר זה הראשון עהור
 והשני טמא : ר' יהודה אומר אם היו רגליו של ראשון
 כוגעת במים אף השני עהור עמי' דר' יהודה דאמרי'
 גוד אחית מיא למקוה ואסיקא במס' חגיגה מחלוקת
 במעלות דרבנן אבל בטומאה וטהרה דברי הכל השני
 טמא . ומפרש בתוספתא תקוה דאפי' לרבנן דלית
 להו גוד אחית מיא למקוה כל זמן שרגליו של ראשון
 במים אחד ממלא בכתפונוותן לתוכו עהור . ומסתברת
 דכי האי גונא אפי' מטמא' לטהרה נמי עהור לפי
 שאין עושין תקוה לחצאין משום חקלה . וא"ת כיון
 דלרבנן לית להו גוד אחית כי ממלא בכתפונוותן לתוכו
 אחתי אינו נפסל בשאובי' והלא מקוה חסר הוא החס
 משום דשאובה דרבנ' הוא ומס' אמרינ' בי' גוד אחית
 וחשבינ' ליה תקוה שלם אבל לעני' הטבילה הא קיי"ל
 דת' כלה מן התורה הם הילכך אפילו למענו' דרבנ'
 אמרי רבנן דלא אמרי' גוד אחית הטביל בו את הסבוס
 והעלהו ומקלחו כוגע במים עהור . פירוש הטביל
 שם אחריו עהור דאמרי' גוד אחית לא נתברר לנו אם
 הוא דברי הכל או ר' יהודה קתני לה . וא"ת הוא
 דברי הכל ובהא מודו רבנן דאמרינ' גוד אחית שחא לא
 כאער אלא לעני' מעלות דרבנ' כדאוקימנא לרישא
 אבל מטמא' לטהר' לא שחא סבוס ולא שחא אדם גוד
 אחית לא אמרינ' הילכך לא עבדינן בזה עובדא :
 הכר והכסת של עור כיון שהגביה שפתותיה מן המים
 המים שנתוכן שאובי' כנגד יעשה מעביל' ומעלה אותן
 דרך סוליהו . הטביל בו את המטה אף על פי שרגליה
 שוקעות בטיט המכה עהורו' מפני שהמים מקדימין .
 לא נתברר אם נאמר כן באדם וספיקא לחומר' .
 מקוה שמימיו מרודדין כובש אפילו חבילי ענים או
 חבילי קנים כדי שיתפחו המים ויורד וטובל . פי'
 כובש החבילו' לצד אחד מן המקוה כדי שיתפחו המים
 לצד אחד ויורד וטובל :

בשלם זה הפרק והלכותיו . ומינו תכלנן שאין
 המקוה השלם נפסל אלא בשנוי מרא' אבל בג' לוגין
 אינו נפסל וצדין המעיון לא שתענו אם הו' נפסל
 בשנוי מרא' אם לאו אלא אין לנו לומר' אלא בלשון
 משנתנו ולא מנינו המעין משתנה מדינו אלא משני
 דברי' שאם עשאו בלי שאוב שהוא נפסל לגמרי . ואם

ואין מטבילין בו ואיננו מצטרף . משנה שלימה שנינו
 במקוראח פרק שביעי והריני כוחב כל הפרק מפני שיש
 ללמד הימנו דברים הרבה הנריבין וענינים המזדמנין
 לירי מעשה . דהנניש מעלין ולא פוסלין . תחלה אחרש
 כי כל לשון העלמה האמור באגלשון צירוף והכשר הוא
 ואלו מעלין ולא פוסלין השלב והברד והכפו והגליד
 וטיע הנרוק והו . שאמרנו במסכת סוטה טיט הנרוק
 יוכיח שהוא מצטרף לת' סאה ומיהו אין מעבי יין
 ומפרש בזבחים טיט הנרוק שהוא מצטרף דוקא שהפרה
 שוחה ושוחה ממנו ועל שם שהוא יכול להריקו מבלי
 אל בלי כעין מים נקרא נרוק . כיצד מעלין ולא פוסלין
 מקו' שיש בו ארבעי' סאה חסר אחת ונפל מהם לתוכו
 סאה העלוהו כמלאו מעלין ולא פוסלין ר' עקיב' הי'
 רבי ישמעאל דן כנגדי לומר השלב אינו מעל' אמרו לו
 אנשי תיבא משמו שאת' להם צאו והביאו שלב ועשו
 מקוה בתחלה . רבי יוחנן בן גוריון אומר' אין הברד כתי'
 למדנו תכאן כי השלב אע"פ שמדדו בתדה ונחנו לתוך
 המקוה לא ריו שאינו פוסל (ד) משום שאובה אלא
 שהו' משלי' לת' סאה ומאי לא פוסלין אצ"ל שאין פוסלין
 ומי שרובה לומר חרתי מילי ניכהו מעלין הוכ' דנפל
 ממיל' ולא פוסלי' היב' דרמי לי' מרמ' בירי' מיהו היב'
 דרמינהו בירי' לא מעלין והראשון עיקר מדקתני סיפ'
 צאו והביאו שלב ובחוספת' דתקואו' תניא מודה ר'
 יהודה שמצא טיט הנרוק בעריבה ומשיקו ויורד
 וטובל בו אבל לא כתברר אם נחשוב אותו סאה כמות
 שהוא או לכשיתפטר שנחשוב המים שיוצא י' ממנו כי
 המים היוצאים ממנו אינן מביעי' למדתו אבל ממה
 ששנינו השלב דומיא דברד וגליד וטיט הנרוק דכמות
 שהן משלימין נראה דשלב נמי כמות שהוא קאמר .
 לדברי ר' ישמעאל דאחד השלב אינו מעל' את המקוה
 אפי' לכשי תפטר נמי אחר אינו מעלה מאי טעמ' בשע'
 נפיל' אובל קא חשיב לי' ועוד מדקאמר' השלב והברד'
 ולא קאמר מיי השלב והברד אלמא כמות שהן קאמר'
 מיהו נראה שיהא צריך למעכו שלא יזה' חפוח וחלול
 אלא שיהא קשה כעין הברד והכפור וא"ת לרבנן כיון
 דקא חשבי להו חשקה לענין השלמה אמאי אין פוסלין
 ונראה' כי משום דהו דבר שאי' עושי' מקו' לכחחל'
 דאינהו מעלין את המקוה קאמרין' דמעוטה מצטרף

לרובא אבל לא כל מקוה ולא אפילו מחצה ממנו אין
 טובלין בו ואפי' לכשיתפטר ויהי' מים הואיל ובשע'
 כפילה לא היה ראוי לטבילה הילכך אין פוסלי' משום
 שאובי' דבמים גזרו שאובים משום היקשא דמעין מה
 מעי' בירי' שמים אף מקו' בירי' שמים אבל בשאר משקי'
 לא גזרו אלא משום שינוי מראה בלבד מאסמכת' דקרא'
 מקיה מים ולא מקוה של שאר משקי' אבל משום שאובין
 ליכא הלכך טיט הנרוק והכר' אחרניא כיון דלאו מים
 גמורים ניכהו לעשות מהן מקוה בתחילה ושינוי מרא'
 לית בהו אין פוסלי' וא"ת לאנשי תיבא משום ר'
 ישמעאל הרי עושין מן השלב מקוה לכתחילה ואפי' ה'
 כי נותנו בירי' כשר' התם לכשיהפס' קאמר וכשנפטר
 מלתא אחרניא הוא וממיל' קא' הוי מקוה ואלו פוסלי'
 ולא מעלין המי' בין טמאים בין טהורים מיי בבסי' ומיי
 שלקו' והתמד עד שלא החמיץ . כיצד פוסלי' ולא מעלי'
 מקוה שיש בו ארבעים סאה חסר קרעוב ונפל מהן
 קרעוב לתוכו לא העלוהו ופוסלי' בשלש' לוגין למדנו
 מן הפסקא הזאת כי פחו' משלש' לוגי' מים שאובי'
 שנפלו למקוה חסר אע"פ שאין פוסלין אין מצטרפי'
 להשלי' המקוה ובקדמי' לשאובה . שהיא משוכה כולה
 או רובא ואפילו חציה אע"פ שאינה פוסלות אינה
 מצטרפת להשלים את המקוה . וא"ת א"כ ניחנו הא'
 בהדיהו או ברישא או באמצעיתא לעולם אימא לך
 בהמשכה לא קא מייירי אבל שאר משקי' ומי פירות
 והציר והמורים והתמד משהחמיץ פעמים מעלין
 פעמים אין מעלין . כיצד מקוה שיש בו ארבעים סאה
 חסר אחת נפל מהם סאה לתוכו לא העלוהו היו בו
 ארבעים סאה נתן סאה ונטל סאה כשר . למדנו מן
 הפסקא הזו כי שאר המשקי' שאינ' פוסלי' אלא בשינוי
 מראה אע"פ שאין בהם בדי שינוי מראה לא פוסלין
 ולא מצטרפי' לשיעור מקוה . הדיח בו סלי' זמים
 וענבים ושנו' את מראיו כשר ר' יוסי אומר מיי הנצט
 פוסלי' אותו בשלש' לוגין ואין פוסלין אותו בשינוי
 מראה . למדנו מוה הפסקא שאין שינוי מראה פוסל
 עד שיהא מתערב בו גוף המשק' שהוא משק' את מראיו
 אבל אם שרה בו סמני' או אובלי' ולא נימוחו ושחנו
 מראיו כשר שהרי אם הדיח בו סלי' זמים וכן מיי הנצט
 אין פוסלי' בשינוי מראה . עוד נלמד ביי שינוי מראה

נראה מדבריו כי הא דרבי דומי ודרבי אליעזר בן
יעקב לא פליגי אהדדי ומסוס הכי ולפינו הלכתא
מתרוייהו . והרב רבי יצחק אלפסי ז"ל הציא דברי
רב דומי ולא הציא דבריר' אליעזר בן יעקב כלל
ובשהציא דברי רב דומי כתבם בזה הלשון . והיכא
דליח ביה ארבעי' סאה ואייתי מיס שאובין ואמשיבנהו
מאבראי ספיר דמי . דכי אתארב דומי אמר שאובה
שהמשיכה עהורה (בגליון שלא מן הספר תמה אכילתם
בגיע ליד רבינו ז"ל ההלכות בחקנן כי בהלכו' שלנו
מלאתי בפירוש וה"מ דאית ביה רוב' ב"א סאה כזרין
ולנוס' זה דבריו ודברי רב אחא ז"ל שוין . ע"כ .
כראה מדבריו מדלא קא יהיב בהו שיעורא אלמא אפי'
הוי רובא דמקו' שאובה שהמשיכה עהורה . ומטרפ'
כמי מדקאמר ואייתי שאובה ואמשיבון ספיר דמי ולא
קאמר לא פסלינהו . אלמא סבירא ליה דאטרופי כמי
מטרפ' : ובגמ' דתמורה פרק שני הכי משמע דרב
דומי לא צעי ריבויא אללא בהמשכ' לחודה מתכשרא
דקאמר שהמשיכה עהורה ולא צעי ריבויא אל' המשכ'
לחוד . ובספרים כמי כתוב שהמשכה כלה עהורה י
ע"פ' אנו על מי נסמוך באלו ונסמוך על דברי רב
אחא שהיה רב מובהק דבריו מדוקדקים בכל
חקים והוא התחמיר ומתניתין כמי משיעאל ליה דתנן
מתניתין סתמא כרב אליעזר בן יעקב . דתנן במקוראו'
פרק רביעי . והי' המשכ' שכתבתי למעלה מים שאובין
ומי גשמים שנתערבו בחצר ובעוקה או על מעלות
המערה אם רוב מן הכשר כשר מן הפסול וכו' . הכא
ודאי בשאובין התשובין קאמירי וקא צעינן רובא
דכשרים . ואל' תביון דסתם מתניתין כרבי אליעזר בן
יעקב הויב אחר רבי יוחנן שאובה שהמשיכה כולה
עהורה . (ג) קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן דהא אחר
רבי יוחנן הלכה כסתם משנה . ואני אפרש שיהו דברי
שניהם קיימין דהא א"ר יוחנן שאובה שהמשיכה
כולה עהורה לומר שאינה פוסלת לא בתחילה ולא
בסופה שאם היו עשרה סאין כשרים במקוה ונפלו
בו שלשים בהמשכה הראשנים בהכשרן פן עומדין
וכשיבאו עליהם שלשים סאין של מי גשמי' הרי המקו'
שלם זהו סופן שאמרנו וכן אם היה כל המקוה כלו
שאוב שנתערב אחר כך נפלו בו ארבעים סאה כשרים

הרי נעשה המקוה בתחלת וזהו תחלתן שאמרנו בכל
מקו' השואבה עמ' הנמשכת אינה עולה להכשר מקו'
עד שיהא עם רוב מן הכשר כדברי רבי אליעזר בן יעקב
ובסתם משנתנו . זה היה דעת הרב המובהק שהציא
דברי רב דומי ודברי ר' אליעזר בן יעקב ומה שהזכרו
דברי רב דומי במס' תמור' על דברי ר"א בן יעקב כעין
מחלוק' אינן בתחלוקו' כלל אללא לפי כי מס' תמורה
לענין פסלות המקוה קא מיירו דתנן אינן מים שאובין
פוסלין את המקוה אללא לפי חשבון ופרשו עליו בתחל'
דהכי קאמר אינן השאובין פוסלין אללא בזמן שהן לפי
חשבון הכשרים כלומר שיהו כשרים אללא אם היו הכשרים
רוב אינן פוסלין בשאובה הנמשכת קאמר בר' אליעזר
בן יעקב . והקשו על המפרש הזה מדקאמ' אינן מים
שאובין פוסלין וכו' . מבלל דאיבא' מאן דאמר פוסלין
אלמא אפילו ריבויא והמשכה כמי לא מהכי לה ולא
מזיל לה מפסלות אללא הא דאמר רב דומי אמר רבי
יוחנן שאובה שהמשיכה כולה עהורה אלמא בהמשכה
לחודי כשר ולא ריבויא ומתני' במאן . לא בר' אליעז'
בן יעקב ולא כרבנן והדר ביה מהאי תירוץ ושנו ליה
מאי לפי חשבון לפי חשבון כלים כלומר לפי חשבון
הלובין כחשבון הכלים דהיינו בשניסו שלשה כלים אללא
מארבעה וחמש' לא מפסלי : הכי הוא פרושא דמלת'
וכך היה דעת הרב . ולעולם אינן מטבילין בשאובה
הנמשכ' לא כולה ולא רובא ולא מחצ' על מהנהעד
שיהא עם רוב מן הכשר ומעיקר המדרש אתה למד דבר
זה דרשינן מה מעין צידי שמים אף מקוה צידי שמים
ואם איתא דשאובה שהמשיכה כולה מטבילין הרי
מקוה זה נעשה התחלה צידי אדם . ואם גזרו על
שלשת ל' גיזמים שאובין שנפלו למקוה לפסול כל שכן
שהיה להם לגזור על המשכה כולה שלא יעצלו בה
משום גזרה דיצידי אדם אללא ש"מ דבעינן ריבויא צידי
שמים . וכי משל' עלי' מיעוטא בהמשכה אזיל מיעוטא
בחר רובא שלא גזרו על השואבה לפסול המעוט את
הרוב אללא בזמן שנתנו למקוה צידיים אללא כי אזיל
מתילא לא גזרי הילכך הא דקחמי מתניתין אם רוב
מן הפסול פסול לומר שאין מטבילין בהן קאמר ואפי'
איבא' ת' סאה מן הכשר מאי עשתא הואיל ולא נעשה
מקוה עהרה מעיקרא גא' ת היכן מצינו במקוה כשר

צין לאשבורן צין לכל שבו . ואיכא מ"ד דהאי רבה
 רקחני הבא לאו רצוויא תמש הוא אלא חוספ' קאמר
 וקשיא לי א"כ ליתני הוסיף . אלא יש לומר כי נהר
 פרח כשהוא מגיע לבבל היא כלה והולך עד שתתמע'
 מאד ובימי הקציר נעשה הנחל גבים גבים . ובדבר
 מועט הם מחוברין עם הגמטין אבל אינם יוצאי'
 מחוכן כי הארץ בולעת' מזהחמיתו' שיש שם וכשגבי'
 לימות הגשמים הוא מתגב' עד שאות' הגבים מתכסי'
 ושכולת המים עובר' עלוהן כמאז בימי קציר פרת
 צבל הרי הוא כמעיון העומד ומפני רצוי המים של
 גשמים הוא נחשך . ובן שינוי בספרי על נהר פרת
 שהוא מתמעט והולך עד שכלה במגרפה . והא דאמרי'
 במעין שהוא מושך כנדל הרי הוא כמו שהי' עד מקום
 שהיה מושך קאמרינן אבל תשם ואילך דינו בעומד
 לטהר באשבורן . והכו מפרש בחוספת' מקוואו' ובני
 האי גווכ' מיתרצא כמי שפי' מתני' דלעיל דאמר העיד
 ר' דדוק על הזוחלי' שרבו על הנוטפי' שהן בארי' דא"ג
 דזחלו' כינהו צעינ' ריבויא על הנוטפי' : ומשכח
 לה מתקום שפסק זחילתן ואילך כדפריש' במי פרת .
 ומקוה שיש בו מ' סאה שנפלו עליו אפי' כמה מים
 שאובין אינו נפסל דתנ' היו בו מ' סאה ממלא בכתף
 ונותן בתוכו עד שיחזירו המים למראיה' מדלא קא
 יהיב שיטורא וקאמר שהוא נותן לתוכו עד שיחזרו
 למראיה' ש"מ דמקוה שלם אינו נפסל בבתה מים
 שאובי' ואפי' ברובא אי קשיא לך הא ביבמו' כפ' הערל
 גרסינן מקוה שיש בו מ' סאה תכוונות נותן סאה ונטל
 סאה כשר . ואמר ר' יוסי א"ר יוחנן עד רובו ואמרי'
 עלה מאי עד רובו דלא נסקול רובו : ליטא אחרונא
 דנשתייר רובו [ב] החס תזום דתנן ונטל הוא אבל
 אם נתן ולא נטל לעולם אינו נפסל וטעמא דמלתא
 דכתיב מקוה מים יהיה עהור והא דתנ' במקוואו' פ'
 ד' מים שאובי' ומי גשמי' שמתערבין בחצר ובעוקה או
 על מעלו' המערה אם רוב מן הכשר כשר מן הפסול
 פסול תחנה על תחנה פסול איתתי בזמן שמתערבין
 עד שלא יגיעו למקוה פי' דהיינו שאובה שהמשכיה
 אבל אם היו מקלחין לתוך התקו' . פי' מן הכלי תקלחין
 מקוה א"כ ידוע שנפלו לתיבו ארבעים סאה מים
 כשרים עד שלא ירדו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין

כשר ואם לאו פסול . אלמא במחנה על מחנה
 כמי מפסלי . ואיכא למשמע כמי מיהא מלתא
 דלעיל . דאע"ג דמקוה שלם הוא אם נפלו לתוכו
 ארבעים סאה מים שאובין פסולו דהא ליכא רובא
 דכשרות ועוד תהא מלתא דאמרי' לעינ' בענין פרת
 שזא ירבו נוטפינן על הזוחלין והווי להו מי גשמי' והא
 מעין צבל שהוא מטהר ובזוחלי' ובשהוא המי' חיים
 מעורבין עם הנוטפינן ואם נוטפינן רבו על החיים או
 אפי' תחנה כידונין החיים אחרוהן לטהר באשבורן
 אלמא מפסלי במחצ' בדאמרינן לעיל ואיכא מאד דאמר
 כיון דמקוה שלם הוא לא מפסיל כלל בשאובי' דכמעיון
 משוינן ליה . ואשכחן גבי מעיון דלא מפסיל במים
 שאובין ואפילו ברצויה דתנן במקוואות בפרק ראשון
 למעלה מהן . מעין שתימו מעטים שרבו עליו מים
 שאובין שיה למקוה לטהר באשבורין ומעין להטביל בו
 צבל שהו ומקוה שיה כמי להא מילתא דתמינן ליה
 כדכתיב אך מעיון ובור מקוה מים יהי' טהור ומיהו
 איתחזיא לן דאבתי איכ' למימר דשאי הכשירא דמעיון
 מהכשירא דמקוה ומסתברא לחומרא דשאי הכשירא
 דמקוה כדבעינן למימר קתן . דכיון דמיה קא חסרי
 ואולי כי חסר ארבעים סאה משהו קא מהנו בהו תחנה
 דשאובין למפסלינהו והווי כנטל סא' ונתן סאה דבעינן
 דנשתייר רובא דכשרים אבל גבי מעין שרבה עליו מים
 שאובין שאובין קא חסרי מעיין לא קא חסר : הלכך מקו'
 שיש בו מ' סאה תכוונות ונפלו בו מ' סאה מיס שאובי'
 כי חסרי מים מידי מיד נפסל דהא איתמעט לי' מקוה
 טהרה אבל אי איהו מ' סא' ויפלו בו מ' סא' שאובין כשר
 עד דחסרי ב' סאין :

כתב רב אחא אי מקוה חסר הוא ונפלו לגויה שלש'
 לוגין מיס שאובין פסלהו ואי איתכנינהו מאבראי
 אבב מרזיבא ודגו למקוה כשרים . דבי אחא רב דיתו
 א"ר יוחנן שאובה שהמשוב' טהורה ואיטרופי כמי
 מצטרפי לארבעים סאה דתניא רבי אליעזר בן יעקב
 אומר גב שיש בו עשרים ואחד סאה ממלא תשעה עשר
 בבצף ופוחקן לחקו' שהשאובה מטהרת ברצוויא
 ובהחשכה ואי איתכנינהו אבב מרזיבא למקוה פסלוהו
 דתניא צנור שחקקו ולצנור קצו פסל את המקוה .
 ע"כ לשון רב אחא ז"ל :
 נראה

משיין מטהר בזוחלי' אף מקוה מטהר בזוחלין ת"ל אך
 מעיין מעיין מטהר בזוחלין והמקוה מטהר באשבורן
 וחנן במקואו' הזוחלין כמעיין והנוטפים במקו' העיד
 ר' אדוק על הזוחלין שרבו על הנוטפים שהן כשרי' והא'
 דאמרי' מעיין מטהר' בכ"ש לאו בכ"ש מתע' אלא דלא
 צעינ' ארבעי' האה תיהו צעינ' שיחכמה בו בולו באת'
 והא' דאמרי' לעיז על הזוחלי' שרבו על הנוטפי' שהם
 כשרי' . איבא לאקשוי מינ' על ההוא דאמרי' בצבור'
 פ' בחר' אצוה דשמואל עבד לבנת' תקואו' ציומי ניסן
 סבר לה כרז דאמר מטרם במערב' סהד' רבא פרת
 שמה ירבו נוטפינ' על הזוחלין והו' ליה מי גשמי' ובעו
 אשבורן הכא אמרי' שמה ירבו נוטפינ' על הזוחלי' הא'
 מחז' על מחז' לא צעינ' אשבורן . וההם אמרי' הזוחלי'
 שרבו על הנוטפינ' שהם כשרי' הא' מחז' על מחז' בעו
 אשבורן : ומסתבר' דמחזי' עיקר דצעינ' רובא מיס
 חיים . וההיא דאמרינ' בגמר' שמה ירבו נוטפינ' על
 הזוחלי' לרוחא דמלת' קאמרינן א"כ כיון דא"ל לצמחם
 צעינ' רובא זוחלין וכלישנא קמא מסתבר' דצעינ' רובא
 דכשרות ממשנת מקואות ומשמעת' דיצמו' פרק הערל
 בדצעינ' למימר קמזעוד יש לפר' כי הא דאמר ר' אדוק
 דצעינ' רובא דזוחלי' דוק' לזבין ולמזורעין ולקדש מי
 חטאת דצעינ' מיים חיים אבזל לעני' אשבורן אפילו
 מחנה טובלין ומטבילי' דתנ' למעלה מהן מיים מוכין
 שמטהרין בזוחלין ולמעל' מהן מיים חיים שהן טבילה
 לזבין והזויים למזורעין וכשרי' לקדש מהן מי חטאת' אלמ'
 שאני קידוש מי חטאת משאר' מילי הא דאמר שמואל
 החם בצבור' אין המים מטהרין בזוחלי' אלא פרת
 ציומי תשרי . מסתבר' דלא אמר פרת בלבד . דעל כל
 נהרות קאמר דאעו שאר נהרות מי לא מטהרי' כוונ'
 בזוחלי' ציומי תשרי אלא על האגמים שבבל שהן דומין
 לנהרות קאמר שאינן מטהרי' בזוחלין מפני שרובן מי
 גשמים [א] וקשיא לי הא דחנן במקואות פרק חמישי
 מעין שהוא מושך כנדל רבה עליו והמשיכו הריוזה
 במות שהיה . היה עומד ורבה עליו והמשיכו שיה
 לתקוה לטהר באשבורן ולמעין להטביל בו בכל שהו
 והכא היכי אמרינן בתי פרת שמה ירבו נוטפינ' על
 הזוחלין וכי ירבו תאי הוי והלא פרת מושך הוא ואם
 ירבו עליו מי גשמים מה בכך והלא הוא כמות שהיה

הוי' תחת רגליה עופח על מנת להטפי' המחובר עם
 שאר המים מפני שהמים קדמו לשם : ואם תאמר
 מתענינו שנינו במקואו' פ' זמקו' שמימי מרודדין
 גבוש חבילי עניס וחבילי קניס עד שיפתחו המים
 ויורר ועובל . אלמא צעינ' שתעקר רגליה בתוך המים
 שאם היא יכולה לכבוש ענתה למטה והלא המי' עולין
 עליו ואע"פ שהן מרודדין . זו אינה קושי' דאפ"ש איהו
 מרודדין כל כך דלא סגי' לה דלא עבדא כי הא בוכא :
 ב"ב בעל הלכו' כדטבלא אסת' וסליק' לה מיבטי
 ליה למימר בא"י אמ"ה אקב"ו על הטבילה
 ורבוותא אחרוני אמרי' מקמי דטביל מצעי ליה
 לצרכי כדקיי"ו לן כל המצוות כולן מברך עליהן עובר
 לעשייתן וא"ת הא אמרינן חוץ מטביל' ושובר . ההיא
 טביל' גר היא דמקמי טבילה לא חזי לצרבה : דאכתי
 עכו"ם הוא . אבל גדה חזיא לצרבה כדאמרי' בצרכו'
 אחר רבינא הילכך גדה קומה לה חלה ואכיל לה כהן
 קטן וא"ל להפרשה חלה בלא ברכ' . הילכך מקמי
 דתפסיע מנהא מיבטי לי' לצרכי ואי לא מברכ' מקמי
 דתפסיע מבי עיילא עד נוארה במי' תברכא ואי מי'
 צלולין ניכהו עוכרתן ברגליה ומברכת' וכל בגר קטן
 שבית דין מטבילין אותו או בעבד קטן שרבו מטבילו
 בשלשה שבית דין מברכין עליו על טביל' הגרים לפני
 הטביל' כדין כל שאר מצו' שבחורה וא"ת היכן נצטוו
 צ"ד מואת הכפס אשר עשו בחרן והלא אם נחקצו
 כל באי עול' לצריא' יתוש אחד אינן יכולין לבראו אלא
 הגרים שניירו והחזירו תחת כנפי השכינה מעלה
 עליהם כאילו בראם :

נשלם שער הטבילה תהלה לשובן מעלה

ראיתי לפרש בו דיני המקוה הכשרו ופסולו ואם
 באתי לכתוב כל דיניו הייתי כות' כל משנה
 מקואו' אך לא אכתוב כאן כי אם הענייני המצויין
 והמזרחיני חמיר . תנו דבנן אלו באתר מקוה מים יהי'
 עשור ולא באתר מעיין היתי אומר אפי' מלא מים על
 כתפו ועשה מקוה לכחיל' יהא טהור ת"ל מעין מה
 מעין בידי שמים אף מקוה בידי שמים אי מה מעין
 מטהר בכל שהוא אף מקוה מטהר בכ"ש ת"ל אך מעי'
 מעין מטהר בכל שהו' והמקוה בארבעי' סאה אי מה

דיני הפיפה

חפיפ' הראש כדחכנוזיר חופקומפספס אכל לא סור'
אלא מדאמרינן עבלה ועלתה ונמצא עליה דבר חוץ
ואיכא נמי ספרי דכתיב בהו על צורה אם צלותו יו'
שחפפה טבל' אינה צריכה לחוף ולטבול . ואם לאו
אף על פי שנתעסק' צלותו המיזבל היום לאחר טבילה
לא עלתה לה טביל' עד שחמת' צריא לי שלא היה עלי
צשעת טבילה . שחמ' מינה דאורחא הכי הוא לעיוני
נפשה צשעת חפיפה . דאי לאו צשעת חפיפה למה לי
למחלי בדיקת גופה צחפיפה כלל הוה ליה למימ' אם
צלותו היום שצדק' וחפפה טבלה עלת' לה טביל' וח'
שחמינן מינה דעיוני על ידי רחיצה הוא דאי עיוני
צעלמא צלא רחיצה למה לי דעבדא צשעת חפיפה אלא
ש"ת צרחיזה . והשתא נהוג כולי נסי דצשעת חפיפה
שטפן כפשייהו צחמין וצדקן כפשייהו ולאו משום
דצריכין לחמין להדחת הגוף אלא דהכי מעלי להו טפי
ואי לא צדקה נמי סמוך לטבילה צשטיפת המים לא
מעכב (אצל) [אצל] חפיפת הראש מיהו צריכה שחמ'
סמוך לטביל' . גופא א' רצא טבלה ועלת' ונמצא עליה
דבר חוץ אם צלותו יום שחפפ' טבל' אינה צריכ'
לחוף ולטבול ואם לאו צריכה לחוף ולטבול . איכא
דאמרי אס סמוך לחפיפה טבלה אינה צריכה לחוף
ולטבול [א] מאי צינייהו סמוך לחפיפה טביל' איכא
צינייהו . וקיי"ל כלישנא צתרא דצעי סמוך לחפיפה
טבילה . ואם לא טבלה סמוך לחפיפ' ונמצא עליה
דבר חוץ טבילתה טבילה מידי דהוה אמתקום דלא
אפשר כדאמרינן לקמן . והיכא דטבלה צלא חפיפת
הראש וצלא בדיקת הגוף לא סלקא לה טביל' מדאמרי'
נחנה חצטיל לצנה והפסילתו לאחריה לא עלתה לה
טבילה וכל שכן האיך שנתעסקה צכונה כחמים שלא
עלת' לה טביל' ואפילו עיינה נפשה צשעת טביל'
חפיפת הראש מיהא לא סגי לה בעיוני דהא מתקנת
עזרא הוא ואפי' שדא מסרקא צרישא צחר טבילה ולא
משכחא מידי דסריך צמזייה דלמא צהדי דמסרקא
רישא השתא משתרי מזייה . אי נמי ההוא צינייתא
דהוה קטיר צשעת טבילה נחר צהדי מסרוקית' ולא
ידישא לה ומשום הכי כד טבלה צלא בדיקת הגוף וצלא
חפיפה לא סלקא לה טבילה כלל . והלכתא אשה
חופפת ציום ועובלת צלילה . והלכת' אשה לא חחוף

אלא צלילה קשיא הלכתא אהלכתא לא קשיא הא
דאיפשר הא דלא אפשר . פירש רב אחא דאי איחרמי
לה טביל' ציני שחמי דלא אפשר' למחרק צלילה חייפא
ציממא ועבלה ואפילו איחרמי צ' שחמי דשבת וי"ע
דלא אפשר למיחף צהוץ וזמן טבילת' צליל שבת חייפא
צדיעי צשבת וטבלה צי שחמה משום דטבילה צזמנה
מורה . וכי גדלה למזייה לא תקטרינהו צרישי דצונית
וכו' . כדכתיב לעיל . משמע מדצריו . שהאשה צריכה
לשמור את עצמה צנתיס מכל דצרהוץ כמו צצריכה
לשמור מקשירת שורה . ויש לומר שאינה צריכה לכך
הואיל ויכולה לצדוק את עצמה צשעת טבילה אצל
תקון השער דלא איפשר לה ציום טוב צריכה לשמור
עצמה צנתיס מיהו מדפריש טעמא משום דטבילה
צזמנה מורה עדיף . ש"ת דהשתא דליכא טבילה צזמנה
לא מיצעי לה למטבול צלילי שבת ויו' טוב דלא איפשר
למיהוי סמוך לחפיפה טבילה ואי עבדא עבדא וצלבד
שתצדוק עצמה צשעת טבילה לפי שאי אפשר לה שלא
נחנה חצטיל לצנה ולא האבילתו ולא נחעסקה צכונה
עכני' ואם לא שחמה את עצמה מכל חלה ולא צדקה
עצמה צשעת טבילה לא עלתה לה טבילה . ואי חמה
איך אשה יכולה לטבול צלילי שבתות וימים טובים .
ואיך חנצל מסחיטת שער . ולכן אינו אומר כי ראוייה
הטביל' לצדק' עד תוצאי יו"ט [שהרי] סנינו צמכבת
תקראו' החטבל את החטה שרגליה שוקעות צטיע
העבה טהורה מפני שהמים מקדימין . יש מי שאומר
שכן הדין לצדק' ומה שכתוב צספרי' שגנו האשה לא
חטבול צנמל ומפרש בהו מפני הטיע . אינו מקפיד
אלא על טיע שעל שפת הכהר . ויש מי שאומר שאין
הדין הזה צצדק' אלא צמטה צלבד אצל רגלי האד' כיון
שכנס לו הטיע צין אצבעותיו והוא מקו' דחוק אפשר
שיהא חוץ וצדק' דצריו מכל מקום יכולין אנו לצמד
חזו המשנה שאין האשה צריכ' לעקר רגליה מן הקרקע
צשעת טביל' ולשוט צצממע המים . ואם תאמר הרי
היא חוצצת צצדייהת רגליה על הרצפה ואין המים
נכנסין תחת כפות רגליה ואין טבילה צצנת אחת .
הרי אמרו צמשה זו שהמס מקדימין לרגליה .
ועוד חן הדע' אנו יכולי' להכריע שהרי סנינו טופח
ע"ז להעפוח חבור לעהר' ולעומת' ואי אפשר דלא
יהי'

בעמרים לצית השחי ליד הימנית ר' יהודה אומר אף כטווה פשחן לשמאלני' (כלים) [כשם] שגרא' לנגעו כך נראה לתגלחתו ולמדנו מדר' ל שאין האשה עובלת לא בעומד תחש ולא שוחה ממ' שחא יסתר לה תקוס הגלוי אלא שוחה בענין הזה או קרוב לו ונריכה שתפתח זרועותיה וירכותיה על הדרך שאמרו:

דיני חפיפה

כתב רב אחא בר עבאלא אתתא נריכה לעיוני כפשה דילתא מדבקי בה מיוסא דקירא או דלישה בבשרה והוי חנינה . ונריכה למיחף רישא ולמסרק תזיא דילתא קטר תזיא ולא עלין בה מיא ואמרינן נמתא אח' קטורה חוצנת . וכד חיפבל לא תחי' אלא בחמימי ואמרינן וואפי' בחמי חמה דחמימי מסרו תזיא וקירי מסבסבי תזיא לא תחוף לא בנתר ולא באהל דנתר מקטף תזיא ואהל מסריק תזיא . ואי אמרת מקטוף תזיא מאי הוי דילתא אידי דקטיני מסתבכי ביני אריכי ומקטר חד מיניהו ולא עייל' צי' מיא . וכי גדלח לתזיא לא תקטרינהו לריש דנריות' דלתא מקטרא חדא בנייתא מינייהו והוי חנינה ולא תכרוך עילוי תזיא בשעת עבילה לא חוטי עמרא ולא חוקי בתנא ולא תיכי דקמיטי והוי חנינה . והני תיכי דכתב רב אחא מסחצרא בתיכי דעכיפן קאמר כדאיתא במסכת שבת אי נמי שאכי תיכי חלילתא משאר תיכי שהן מעשה עבות כי הן מהודקות מאוד אבל החלולות הן מעשה אורג והמים נכנסין בהן והקטר מתרפה . ובמסכת שבת לא התירו אלא החלולות הנקיות מן העיט ובשאר' ר' אחא לא אסור אלא באות' שהן גדילוח עשויות מעשה עבות . עוד נראה לי כי החלולות יותר הן מתרפות מן הארובות כי הארובו' מפני שהן שתי וערב מהודקות הן מאד . אבל אלו החלולו' שהן מעשה רשת רפוי מרפי טובא ולא מהדקי ספי' ועיילי מיא תוחיהו הילכ' לא שדינן אלא בחלולו' לצד שהן עשוי' מעשה רש' כאותן חבנטיין של צמר הבאי' מספרד והוא שיהיו נקיות מן העיט ופה ופה . והאי לעיוני כפשה דקאמר לא; ידעינן מאי ניכוו אש ע"י רחינה קודם עבילה או שחא בשעת הטבילה אי נמי בעיוני בעלת' שהרי לא תקן עזר' אלא חפיפה והוא

ללחוך העין אבל בכחול בכלהו לא חייץ . והנך חלתא שמעתת' קא רחינן להו מהלכת' . אלא ביהא קאי וארבי יוחנן . דשמעת' דר' יוחנן הלכתא היא . [ג] מדריש לקיש דא' אשה לא תעבול אלא דרך גדלת' . אלת' אס' שנתה מדרך גדלת' ועבולה כגון שחחה ביות' ואו זקפה ביותך לא כלום היא מפני שחחתיין בה ומקומה' הסמוכין לבית הסתרים שאין יכולין לבא בזהם תיס . וכן פתחה עיניה ביותר או עתה עיניה ביותר הסתרי' שאין יכולים לבא בהן המים ואין זה דרך גדלתה לפתחם ביותר או לעצמם ביותר :

ז הפירוש נכון בעיני עוד כ"ל כי שלש השמועות הראשונ' סתם נאמר והשומע טעה והזכיר אותם על עבילת האש' וצאו בעלי הגמ' ואמרו דלית הלכת' בכל הני שמעתתא לענין אשה אלא כי הא דר' יוחנן דלא איתמר כל הני שמעתתא אלא לטהרות . אבל הך דר' יוחנן לענין אשה איתמר . והלכת' בותיה מדריש לקיש . הלא תראה כי כולם אמרו חוץ ואינו חוץ ור' יוחנן א' לא עלתה לה עבולה אלמא איהו באשה לבעלה נמי קא מיירי . ועוד מאי שנא עתה עיניה ביות' מקרנת שפתותי' שכ' רב בהלכותיו שהוא חוץ ואם תאמר גם הוא ידחה מכה המיתרא הזאת א"כ למה כתב אותה הרב והלא משכ' היא ואינה בגמ' ואם אינה הלכה לא יכתובה ולא ידחנה . ובאמת כ"ל כי כונת הרב כך היתה ולכך הביא סתם המשכ' כפשוט' לומר כי שלשה שמועות הנוספות להקמיר על דברי המשנה אינה הלכה כי אם לענין טהרות אלא כיהא דר' יוחנן דמזיא לריש לקיש ואף על לשון הרב יכול להתפרש זה הפירוש דכל הני שמעתת' אלתא קמיית' קאי דהא תכל תקו' דרך גדלת' קא טבל' דלא איתמר הני חלת שמעתתא אלא לענין טהרות אבל לבעל' שפי' דמי כי הא דריש לקיש כלו' ובלבד שלא תשנה מדרך גדלתא ומזילא הא דרבי יוחנן מתקיימת' מדריש לקי' מכל תקוס הלשון מיושר ומרווח יותר בלשוננו ושניה' יוצאין על דרך אחד היכידמי דרך גדילתא כדחמיא בסופרא האיש נראה כעודר ובמוסק זיתי ס' . כעודר לבית הסתרים : ובמוסק זיתים לבית השחי . והאש' נראית כעורכת ומניחה את בנה . כעורכת לבית הסתרים . ובמניקה את בנה לתחת הדד . ובאורג'

שער המבילה

השפתים הנדא' שהוא מסתחר בקרינת' ואת' ל' שמה
 בקדינ' השפתים הקפיד' המשכ' הא' אמר רבא נהי
 דביא' תיס לא בעינן מקום הראוי וכו' . ואם איתא
 דבעינן פה פתוח מתש הא בעינן כתיב' ביה' מים
 בתוך הפה והתם במסכ' קדושין אמרינן דהא דאצטר'
 ר' עביל' אחר' לשפחתו כשנמצא לה עצם בין שינ' משו'
 דר' זיר' הוא ולא משום דרריך ביה' מים : ועוד לשון
 קרינ' אינו אלא לשון הדוק כדאמרינן במסכ' יומא
 כל המתפלל ורומז בעיניו וקורץ בשפתיו ומרא'
 באצבעותיו עליו הכתוב אומר ולא אותי קראתי ועקב
 ואם איתא דקרינת סתימ' הפה כי אורחא היא מאי
 קא עביד ודומיא דרומז בעיניו ומרא' באצבעותיו
 קתני לה דקא עביד מעשה דקא משני ממונהג' : האוחז
 באד' ובכלי' ומטבילין עמאין כשהוא מדיח ידיו במים
 טהורין ר' שמעון אומר ירפה כדי שיבאו בהן המים .
 בית הסתרים ובית הקמטין אינן צריכין שיבאו בהן
 מים . כחז בעל ההלכו' דאי איב' גושפנקא באצבעותיו
 וטבל' אי מרפי' דעיוניו בה תיא לא חייבא ואי לא
 חייני ותני נמי אלו חוצצין באדם חוטי צמר וחוטי
 פשתן והרצועו' שבראשי הבנות . ובגמ' דשבת אמרי'
 דשל שער אין חוצצין קלקי הלב והזקן ובית הסתרים
 שבאש' לפלוף שחץ לעין וגלד שחץ למכה והרעויה
 שעלי' ושרף היבש וגלדי צוא' שעל צפרו ובצק שתחת
 הצפורין והמלמולין וטיט היון וטיט היוצרי' וגץ יוני
 אי זהו טיט היון זה טיט הצורר' שנאמר ויעלני תבור
 שאון מטיט היון ומפור' במס' מקוואו' טיט ובצק
 שתחת הצפורין אפי' כנגד הצפר וצוא' שתחת הצפורין
 אלא כנגד הצפר הרי אלו חוצצין פי' קלקי הלב והזקן
 ובית הסתרי' באש' השער הזקן ושכנגד הלב ושצבי'
 הסתרי' באש' שנתלכלך בזיע' עד שנעש' העצה כמינ
 צמר מסובך הרי הן חוצצין מפני שהאי' מקפיד' עליהן
 והאש' מקפדת על שבית הסתרים : לפלוף שחץ לעין
 פירוש צואת העין . והמלמולין פירוש טיט שעל היד
 שנמלל בידיו עד שנעשה כעין גרגורין ומרובקי' בידיו .
 טיט היון וטיט היוצרים וגץ יוני כולן מיני טיט הם
 אלא שזה חזק מזה ואי קשיא חוטי צמר וחוטי פשתן
 ורצועו' שבראשי הבנות אמאי חוצצין . והלא מעשו
 שאינו מקפיד הוא . לא מקפדת היא דלא תימא כל

שאינו מקפיד עליו בשעת טבילה אלא אם מקפיד עליו
 שעה אחרת דבר המקפיד עליו הוא שא' אלא חעביר
 אוחס מעל ראשה בשע' שחופפת את ראשה ובן הטבע'
 שבידה אי אפשר שלא חעבירנו בשעת ליסה או בשעת
 שהיא אופה ומבשלת . ואלו שאינן חוצצין קלקי הראש
 ובית השחי ובית הסתרי' באיש' לפלוף שצנין וגלד שעל
 המכ' ושרף הלח ולכלוכי צוא' שעל צפרו וצואה שתחת
 הצפורין . וצפורין המדולדלת פירוש יש מאלו מפני
 שאינו מקפיד ויש מאלו מפני שאינן חוצצין גרסי' במס'
 נדה בגמ' אמר רמי בר אבא האי רבדא דבוסיילתא
 עד תלתא יומי לא חייבא מבאן ואילך חייבא . ואמר
 חרעוקב' לפלוף שבעין לח אינו חוצצין בש חוצץ . אימתי
 נקרא יבש משמתחיל לירוק ואמר שמואל כחול שבעין
 אינו חוצץ שעל גבי העין חוצץ . ואם היו עיניה
 פורחו' שעל גבי העין נמי אינו חוצץ . פירוש פורחו'
 דומעות . ואמר ר' יוחנן פתחה עיניה ביותר ענמה
 עיניה ביותר לא עלתה לה טבילה . ובתר הנך
 שמעתא אמרינן וליה הלכתא בכל הני שמעתא אלא
 כדאמר ר' שמעון בן לקיש אשה לא תטבול אלא כדרך
 גדילתה . והר בר' יצחק הוסיף עוד על לשון הגמרא
 וכתב הכי וליה הלכתא בכל הני שמעתא דלא איתמרו
 כל הני אלא לטהרות אבל לבעלה שפיר דמי כי הא
 דאמר ר' שמעון בן לקיש וכו' . ואין הפירוש מחיוב
 עליו בזה הלשון שאין ראיה מדברי ריש לקיש לדחו' כל
 הני שמעתא ועוד כי דברי ריש לקיש להחמיר הם
 שהרי אמר אשה לא תטבול אלא דרך גדילתה ואינה
 קאמר לקולא :

והל' שון הראשון ככונ בעיני . והוא מתפרש יפה
 על דברי ר' שמעון בן לקיש וכן פירוש .
 ולית הלכתא ככל הני שמעתא על תלתא שמעתא
 קתייתא קאמר [ב] דאינו רבדא דבוסיילתא ולפלוף
 שבעין וכחול שחץ לעין . דאינהו אמרי' חוצצין באשה
 ולית הלכתא בתייהו אלא בסתמא דמתני' דאיתניא
 לעיל דגלד שעל המכה אינו חוצץ כלל לא שנת
 דבוסיילתא ולא שנת דשאר מכה . לא שנת בנו תלתא
 ולא שנת לבתר תלתא . ולפלוף שבעין נמי סתמא קתני
 לה במתניתין לא שנת לח ולא שנת יבש אינו חוצץ .
 ובן הכאול אינו חוצץ דכלפלוף קא קפוד בין חוצץ לעין
 לתוך

ומשום גנבי רב יהודה בפומבדיתא משום אנה : רב
 וכתחילה משום אבולואי . פי' שומרי שערים . אחר
 ללוי רב פפי לרב' מכדי האידנא בולחו נשי ספק זבו'
 כיכהו ובעינא שבעה נקיים ליעבולו ביימתא דתמינא .
 פירוש דאי זבה היא הא טבל' בזמנה ואי נדה היא
 נטבלה ביום שמיני . וא"ת שמ' נדה היא ואמר ר' יוחנן
 ובין בזמנה בין שלא בזמנ' לא תטבול אלא בלילה השם
 וה' קאמר עמא משום סרך בזה . והאידנא בין אמה
 ובין בתה לא תשכח בהו טבילה בזמנה . ושני ליה
 משום דר' שמעון דתני' אחר תטהר אחר מעשה תטה'
 ופירו' אחר טבילה אבל אמרו אסור לעשות כן שמה
 ותביא לידי ספק פי' שמה ת"א' בו ביו' וחסתור כל
 שבעה והכא נתי כיון משוינן לה ב' ובסחרה ואסור'
 ללשח בולו יומי דתמינ' שויה לה היא יומ' ביום שביע
 ולנדה דהא נידה היא ומשום הכי לא טבלה בשביע
 .. ובת' רב אחא תשכח ז' דאי טבלה בשביעי
 ללא עלת' לה טבילה והיולדת היא כנדה לכל
 דדבר או מפני שהוקשה היולדת לנדה בדכתיב כיומי
 נדה דותה תעמא או מפני שכל היולדת עכשו זכות הן
 דאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דסובין לשבעת נקיים
 ובין לטבילת שמיני ובין לבדיקה הרי היא כנד' כד' זני'
 וכל חייבי טבילות טבילתן ביום נדה ויולדת טבילתן
 ובליל' וכשהאשה טבילת צריכה שעתיד אחרת על גב'
 וותראה שלא נשתייר משערה על פני המי' אזו שחכרו'
 שערותיה על ראשה בדבר שאינו חונץ כגון תיכי
 וחלי' אהא שאינן מונגאו' ואינן מלוכלכות שהמי' יוכלין
 ללבא בהם . אי נתי בחוטי שער שאינן חונצין ואפי'
 והן מהורקין . וא"ת והלא חפיפת הראש תשם חנינ'
 קשר השער היא . התם הא אורינן טעמא משום דניח'
 ואח"כ קטורה חונצת אל' שלש קטורות אינן חונצת
 והן חוטי שער נתי דאמרי דאין חונצין דוקא שלש
 אבל באחת ושתי' לא . אי נתי אפילו תימא ללא פול'
 ורבין בחוטי שער ללא שא' שערה אחת כרובה עליה
 ואלא שא' שתיים ושלש כרובו' עליה אינן חונצת ושאיני
 וקשר מכריכה דקטרה דחד מהדק : וכריכה אפי' דחד
 לא מהדקא דאידי דאשון ושיע משחריק ולא חיינא
 וכלל לא על גבי שער ולא על גבי צמר והאי טעמא
 עדין ומסתבר . ודייקין להא מילת' מדקתני במתני'

דשבת לא תלא אשה לא בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן
 ולא תטבול בהם עד שחרפם . ואמרינן בגמרא מה
 טעמא תלא בהם משום דלא תטבול בהם עד שחרפם
 וקא תני סיפא יונא אשה בחוטי שער וכו' . אלמא
 חוטי שער אינן צריכין לרפות דאע"ג דמהדקי עיולי
 בהו מיא : ומדלא מפליג בחוטי שער בין אחת לשתי'
 אלמא בכולהו לא חייבי כלל כדפרישנא . אחריו זאת
 מנא חתי בשבת ירושלמי צפ' במה אשה יוצאה תמן חנינן
 אלו חונצין באד' חוטי צמר וחוטי פשתן והרצועות
 שברא' הבנו' שמואל אמר לי' כאן של שער על דעת דר'
 יהוד' אל' של צמר הא של שער דצרי הכל אין חונצין
 ר' אבא בשם ר' יהודא ר' זעירא בשם רבין הית'
 ניימא אחת חונצות שתיים ספק שלש אינן חונצו' ר'
 זעירא בעי קשר ניימא אחת לחברת' אחת היא אחת
 לשתיים שתיים הן לשלש שלשה הן יהוד' אמר זו שהיא
 יורדו' לטבול לנדת' קישרו' שער' בזנב הכוס לעובר'
 וסזיך עליו מן הגרסא' הזו נרא' שהוא בלשון הראשון
 שפרשתי שאפי' צריא' שהערש בין אחת לשלש ושני
 ספק ואם מן הראי' שהצחתי ללשון השני אין כאן ראי'
 דסתם חוטי שער שהאשה כורב' על שער' קליע' שער
 ויש בה יותר משלוש' חוטיין ומארבע' וכיון שמאלנו
 גירס' הירושלמי לחומר' טוב להחמיר בדבר : דינו
 חנינ' אמר רבא לעולם ילמד אדם בחורביתו שתהא
 אשה מדיחה קמטי' בתים . ואע"ג דהנן בית הקמטים
 וביח' הס' זרי' אינן צריכו' שיבואו בהן מיס נהי דביא'
 מיס לא צעינן מקום הראוי לבא בו צעינן כר' זירא
 דאמר ר' זירא כל הראוי לביילה אין בילה מעבד' בו
 וכו' . אמר ר' אבין בר ר' אדא אמר ר' יצחק מעשה
 צפחחו של ר' טעב' . ועלת' ונמצא לה טעם בין שניני'
 והצייב' ר' טביל' אחר' מהא שמעין' שאם לא הדיח'
 בית הכתרי' ובית הקמטיין שלה ונמצא בהן דבר חונץ
 שלא עלת' לה טביל' . שיינו במשכ' מקווא' נדה שכתב'
 מעו' בפיה וירד' וטבל' טהור' מטומאת' אבל עמא'
 על גב רוקה : נחנה שער' צפי' או קפצה ידה קרצה
 שפתותי' כאלו לא טבלה וה"ת תמי' שא' טעם בין
 תמעו' שבפי' התם מהדק הבא לא מהדק ומכאן למדנו
 שאין האש' צריב' לפתיח פיה צע' טביל' דהאי קפצ'
 ידה קרצה שפתות' דמהדקו להו קאמר ומשום חחור
 השפתיים

זנת פייסא וכו'. לא שנה גדולה ולא שנה קטנה משום דמתחדא קא חזינא הכא דלא הוה הפסק טהרה דלא סבירא להו דחזעי שבע ואפילו שכי עלו לה לספירת שבעה. וא"ת אפי' בדיקה נתי לא עביד כלל והיכא אשכחנא קיים בלא בדיקה. הא לאקשיא דכיון דסביר' לן סופיא ע"פ שאין תחלתו כיו א"ת בסוף שבעה ארכה בדיק' ואעב"ל אלא הפסק טהר' קשי. אלא דודאי הבי' הו' דתביע' נשואין לא בעי' הפס' טהרה והטעם חפני שאינה ראיה ודאי אלא הפס' א"כ קים להו לרבנן דס' חומוד אינו כ"א חושע' ובחו שהפסיקה בטרה דמיא אכל' ראית וסת' ברוכ' היא ואם לא בדקה בהפסקה טהרה חיישינן שמה לא פסק הרם: בתבתי הענין הזה בזה השער חפני ענין הספירה והבדיק' ולא כתבתי אותו בשער הפרישה לפי שלא באתי לכתוב באותו שער אלא הפריש' שהאר' צריך לפרש מאשחו הכוונה אבל זאת עדיין אינה אשחו ואינו דשאי לכנסה לחופה עד שתטהר חפני חגעה וקרוב ישיבתה אכלו ושתית ביום של ברכה ויחודה החופ' שהוא דומה לעליית המטה כי החופה ויחוד הוא לביאה. ותפני כך לא כתבתי שם והנחתיה כאן. השלמנו שער הספירה והבדיקה.

שער המבילה

ראיתי לפרש בו דיני הטבילה ודיני החפיפה והחני' . כתיב ו' ימים תהי' בדיחה יכול תספור שבעה וזהו מותרת לבעלה ת"ל תהי' בדיחה. תהא בדיחה עד שתבא בתיים. וכבר פירשו שטובלת בתי מקוה ואינה טעו' ביאת מים חיים ומה שכתוב בהלכות גדולות שהנדה והזבה טעו' מים חיים שבוש הסופרים היה חניא בספרא כי אם דחך בשרו במים ובה השמש וכו' מה ציאת שמשו כולו כאחת אף דחישתו כולו באחת. פי' שלא יהא רוחץ אבר אבר. זע"ז העינין אחריו נתנה חבטיל לבנה והפשיטתו לאחורה וטבילה לא עלתה לה טביל' מאי טעמא דילתא אידבק בה מידי זאע"ג השתא ליכא מידי עילוה אימר בדריכוני נפל פי' עם שיצאה מן המים נתנדנד תעליה ולא עלתה לה טביל' והא דא"ר שמואל בר יצחק אשה לא תטבול בנמל. פירשו בלחוד

דכוותא משו' צניעות דכיון דשכיחי ביה רביסלא טביל' שפיר. וכספרי' שלנו מחיק' בה בהא מילתא וזע"ב דהשת' ליכא אית' בדר' נ' נפל ומשמע האי ליכא דמשו' דאיכ' טינא על שפת הנהר קאת'. וכיון דמשו' חנינה הוא אם טבילה לא עלתה לה טביל' כי הוי' דלעילוי' אסתיין שם טיט לא תטבול משו' צניעות ואם טבילה עלתה לה טבילה. ואמר רבא אשה לא תעמוד על גבי כלי חרס ותטבול מאי טעמא משום דבעי' תא ולא טבילה שפיר. ואשילתא נמי בעי' תא פי' בקעת ומסתבר' דאי טבילה אשילת' או על גבי כלי חרס טבילה טבילה טביל' והאי דנקט כלי חרס לא נקט כלי עץ כיון דבר קבולו טומאה תבבו הוא לא צריכ' למימר דההוא משו' גזירת מרחצאות נמי אית ביה ואפשר דאי טבילה נמי לא עלתה לה טבילה אבל כלי חרס דלאו בר קבולי טומאה תבבו הוא ולמדרס נמי לא חזי סד"א חטבול קת"ל דלא משום דבעי' תא. מיהו כיון דמקיש ליה לסיילתא משמע דליה ביה גזיר' מרחצאות ובמחנה מקוואות שנינו תעין שהטבירו על גבי בלים או על גבי סעסל הרי הוא כמות שהיה בדברי ר' יהודה ר' יוסי אומ' הרי הוא כמקוה ובלבד שלא יטבול על גבי הספסל שמעינן מהכא דכלי עץ אפילו בפסוטים אית ביה גזירת מרחצאות דהא הבא משום דבעי' ליכא דהא גברא לא טביל' גופיה אלא חנא הוא דקא תטבול וקא חני' שלא יטביל על הספסל. אלמא כיון דחזי למדרס אית ביה גזירת מרחצאות וזאת גזירת דאי טביל' לא עלתה לה טבילה אבל על גבי כלי חרס כיון דלמדרסא לא חזי ולאו בר קבולי טומאה תבבו הוא הרי הוא כמקוה ולכתחלה הוא דלא הא דיעבר' שפיר דמי ואי אית ביה טינא ואנחה חבילי זמורות תותי רגלי' לכתחלה נמי שפיר דמי דהא לא בעי' תא. אחר רב גדה בזמנה לא תטבול אלא בלילה שלא בזמנה טובלת בין ביום זבין בלילה ור' יוחנן אמר בין בזמנה בין שלא בזמנה לא תטבול אלא בלילה משום סרך דתהא (א) וקיימא לזכר' יוחנן זהו מ' לכתחלה אבל אי טבילה טבילה טבילה. דהא אי איכא אונס דטבילת לילה טובלת ביום שמיני לכתחל' כי הא דאהקירב אידי בנדס למיעבד ביומא דבתמיא משו' ארזוינתא רב אחא בר יעקב דפכובי'

שני ושלשית תכאן ואילך לא תזמש וכו' . וקחני סיפ'
 ואלם יש לה וס' תולה בוסתה: [ו] ש"מ דרוס' באשה
 שאינלה וס' עסקינן ואפ' ה' קחני כשאת וראתה דם
 תחת תחתית תחתית פעם ראשונה ושניה ושלשית .
 ותחת דקנייתא לאו תזנינא היא אלתא מעיקרא לא
 בדקה ולא חיישא ואף על פי שאינלה וס' וש"מ דאש'
 שאין לה וס' כתי אי לאו דאחיזליד בה ריעותא
 ודראזה דססזוך לתשמיש לא הוה חיישי . והכי תשת'
 ומדברי הרב שכתב בתוספתא נדה ברייתא דרואה דם
 ומחת תשמיש אלל דברי רבי חנינא בן אנטיגנוס לומ'
 שהן ענין אחד שאין חוששין לאזה שאין לה וס' לכל
 ודבר אלל אש כן כולד בה ריעותא זה סזוך לתשמיש
 וכל זה שפירש הרב ע"פ הצורך הוהג הוא ולא ע"פ
 והסוגיא . כי הסוגיא באשה שלא ראת' מחמת תשמיש
 ומיירי . ובאשה העסוק' בעהרו' ושני עדים אחד לפני
 והתשמיש וא' לאחר התשמיש קאמר והן עוותיה אש
 ותרואה ותקוניה אש לא תראה . ולאפוקי מדר' מאיר
 אלתא דקא אסר לה לגמרי בין ראתה בין לא ראתה
 ולפי הסוגיא אינו רוצה לומר שת' תתוק' בג' פעמי'
 ורתא בשאר כל הנשי' . אלל לעולם היא צריכ' בדיק'
 לפני תשמי' ולאחר תשמיש כל זמן שתה' עסוק' בעהרו'
 אלל תקור' ההם לשעה . שאש לא תמלא דם יכולה
 ללשמש והן עוותיה לשעה והרב ר' יצחק לא תפס מדברי
 מדר' חנינא בן אנטיגנוס אלל הצורך הוהג ולא פירש
 לאותם אלל לפי צורך השעה . ודברי הרב נכוחים
 וצדיקים ילכו בהם . והלכה למעשה כסוגי' דשמעת' דכל
 ללבעל' לא בעי בדיקה ואפילו אשה שאינלה וס' תניא
 (דרך) חתרין ופועלין הבאיין מבית התשמה או מבית
 והאלל כזיהס להן בחזקת עהרה ובאין ושהיין עמהם
 בבין עירו' בין יאכו' בד' א' שהניחו' בחזקת עהרה אלל
 שהניחו' בחזק' טומא' לעול היא בחזק' טומא' עד שתאת'
 ללו עהרה אחי ותזנמי כל הנשי' בחזק' עהר' ללבעליה'
 והבאין תן הדרך כשהם להן בחזק' עהרה ואמרי' עלה
 בבית' אמר ר' שמעון בן לקיס תמוס ר' יהודה כשיאה
 והוא שבה ומאה בתורימי עוכתה ואיתמר כתי אמר
 דב' הונא לא שנו אלל שלא הגיע עתושה אלל הגיע
 עת וסתה תותרת קסבר וסתו' ראורייתא . ורבה בר
 עבר חנא אמר אפי' הגיע עת וסתה תותר' קסבר

וסחו' דרזנו' . ואע"ג דקיי"ל הלכחא וסתו' דרזנו'
 בהא לית הלכתא ברבה בר חנא (ז) אלל עבדינ'
 כר' יוחנן דאמר ר' יוחנן אשה שיש לה וס' בעלה מחשב
 יומי וס' ובה עליה פי' אש יש זמן כדי שתוכל להשלי'
 את וסתה וימי ספירת' וטבילת' מותר לבוא עליה
 ואפי' ישנה מאי טעמ' האי ספק ראתה ספ' לא ראת'
 ואת' ל' ראת' אימר טבלה אלל אש לא היה שם כשיעו'
 הוה אסורה לו דהא קיי"ל דאע"ג דוסתו' דרזנו' אש
 לא בדקה ולא ראת' אסור' לשמש עד שתבדוק כאשר
 כתבו בשער הוסתו' . ורבה בר חנא דאמר מותר'
 איכא למימר דלא פלוג בבדיקה זו אלל בישנ'
 דלא מצעינלה הואיל וסתו' דרזנו' ולית הלכתא
 אלל כר' יוחנן דהוא רביה וצין עירה בין ישנה לא
 תיבעיה ביום וס' עמנו דאסורה אלל מיום וסתה
 ואילך כתי אפור עד שיהא שם כדי ספיר' וטבילה
 כדאמרן והיכא דיש לה וס' לקפיו' וימי' אפי' הגיע
 יו' וסת' מותר' ואפי' ביום הוסת עמנו מ"ט כיון
 דבמעש' תלי' מלת' אימר לא קפוזולא חושי וצין ערה
 וצין יאכו' מותר' ואשה שחבע' להנש' ונתפייס' אע"פ
 שבדק' עמה אח' כונחא' טהור' צריכ' שחשב שבעה
 נקיי' אחר יום התביע' וצריכ' בדיק' תוך שבע' וטביל'
 בליל שמו' כשאר נדו' הוהגת עכשו . מ"ט מחוס
 דתחמדא ליום הנשואיין שמה ראתה עיפת דם כחרדל
 ואבוד מלא יום תביע' חמור מיום הוסת דיום
 הוסת אש לא בדקה ולא ראת' ולבסוף בדק' ומאה
 טהור' טהור' ואילו יום התביע' אף על פי שבדק' אחר
 תביע' ומלא' טהור' עמא' . אך מצאתי בו הקל בענין
 אחר יותר משאר ראיות שהן צריכו' הפסק טהרה
 וחזן מיום שבדק' ופסק' צו צריכ' שבע' נקיים .
 ותביע' זו מצאו אע"פ שלא הפריש' בעהר' בבדיק'
 סופרו' שבעה חזן מיום תביע' ועובלו' ממעש'
 דרזנו' דאיעסק לי' לברי' בי רב חנינא ואמר להו
 ליום פלוגי כחזוב כתובה פי' נהי' פנוים לכחוב
 הכתובה ונכחו' אותה איעכב שבעה יומי דתר האי
 יומא פי' בתר יום תביעה . כלומר אע"פ שכחב
 הכתובה נתעכב עד שהשלים השבוע וא"ר ליה מאי
 טעמא עבר תר הכי שלא פנסה ביוסכתית בתר תביעה
 וא"ר ליה לאו סבר לה מרדהא דרפא תביעה להכחא

שער הספירה

היא לתשמיש ואינה זדיק' לטהרו' מפני שאינו
מכניסו לחורין ולסדקין ועוד אמרו דתצניעה פרי
סוף כזדיק' לגבי בעלה . ויש מי שאומר דזדיק' זכה
צין כזדיק' יום ההפסק' צין כזדיקת השבע' בעיני
זדיק' מעולה כזדיקת הטהרו' ולא הקלו לגבי בעל
אלא כזדיקת המעלו' בלש' העמוק' בטהרו' שהיא
פריכ' זדיק' אף לבעל' ומסתבר' בלישנא קמא מכיון
שהקלו על הזדיקה שאפי' בשנים לנדת' זדק' עצמה
ומלא' טהור הרי היא בחזקת טהור' אלמ' [ד' כזדיק'
כל דהו סני לה . אבל כזדיקת חלוק לא כלום היא שהרי
זדקו אח' עמנו שנינו . ובגמרא' אמרי' זדקה עצמה
לא זדקה חלוקה אלמא זדיקת עצמה לחוד וזדיקת
חלוק' לחוד . וכזדיק' הוסתו' שאמרנו שהיא פריכ'
זדיק' לטהר את הוסת' כמו כן כזדיק' קלה סני לה
ואיכ' פריכ' להכניס לחורין ולסדקין מיהו בעינא
זדיק' בבית החיצון אלמא שאין שעת הזדיק' שוות . כי
עיקר זדיק' הוסתו' הוא בשעת הוסת ואם לא זדקה
בשע' הוס' ובזדק' עצמ' לבסוף ומלא' טהור טהור'
אבל זדיק' הזב' עיקר זדיקת' בחלל' יום הראשון
ולסוף יום השביעי כדי שתהא תחלתו וסופו בטהר'
ואם זדק' בלש' מהן כבר אמרנו שהיא טהור' והזדיק'
המעול' שתהא אשה בזדק' עצמ' בזמור גפון נקי או
בזמור נקי ורך . או בשחיקו תנא דכתנא ומכניסו
לאותו תקום וכל מראה אדמיתו' שבו כדון כדס' (ה)
עוד יש אחרת שהיא פריכה זדיק' ובזדיקתה זדיק' קלה
והיא הרואה דם תחמת תשמיש שפריכה לזדוק פעם
ראשונה ושני' ושלשי' . ואם ראתה ככול' אסור' לשמש
והוא שבדקה עצמה כשיעור' וסת' או כדי שתשיע' ידה
תחת הכר' או תחת הבסת' ותטול עד ותזדוק בו שהיא
בעלה בלש' תלוי' אבל אחר כך הרי הוא כחמת
לעז שבדה שאינה תטמאה את בעלה ואינה מוחק'
זרואה דם תחמת תשמיש ואינה נאסר' על בעלה .
וי"א שאין לנו בקיאות עכשו' בשיעורין הללו . הלכך
כל סזוק לביאה אם זדקה ומלאה דם נאסרת על בעל'
והרי היא בחזק' רואה תחמת תשמיש . ומסתבר'
כותי' . הילכך תתגרש ותנש' לאחר ומותר' לשני לשמש
עמה שלשה פעמי' ובזדיקה . ואם ראתה דם שלשה
פעמים סתור' לתשמיש אסורה וזתגרש ותנשא לשלישי

ומותר' לשני עד שלשה פעמי' ואם ראתה השלישי ג'
פעמי' אסורה לכל' אדם עד שתזדוק עליו בשפור'
של אבר ופיו רגוף לתוכה ובחובה מכחול ובראשו חוץ
אם נמצא דם בראש המכחול בידוע שהוא מן המקור
ואם לאו בידוע שהוא מן הנדדיו והזדיק' הוא' אינ' לנו
עכשו' שאין לנו בקיאות בין בראשו לנדדיו גם הרפואה
שאמרו בה חכמי' שמנעייתין אותה ואם הפילה חרר'
דס כבר נתרפאה אין לנו בקיאות בחדרה זאת ובין
הפילה ובין לא הפילה אסורה לכל' אדם מיהו אין
מוציאין אותה מבעלה אחר זדיקה זו ורפואה זו עד
שחבע' ותחזור לקלוקל' . והזדיק' הוא' שאמרנו לרוא'
דם תחמת תשמיש' היא נזכר' בדברי ר' חנינא בן אנטיגנו
גבי אשה שאין לה יוסת' שאמר תשמיש' בשני עדי' א'
וא' לו והן הן עוותיה והקוניה . ופירש הרב ר' יצחק
ז"ל בהלכותיו משמח בשני עדים א' לו וא' לה . והן
עוותיה אם חר'א' שלשה פעמי' שחיי' מוחזק' ברוח' דם
תחמת תשמיש . ותקוני' אם לא תראה שהיא בכל
הנשים . נראה מדברי הרב שאינה פריכה זדיק' אלמ'
לאחר תשמיש ואע"פ שאין לה וסת' כו' שני עדי' הללו
לאחר תשמיש הם . ועוד נרא' מדברי הרב שאם זדק'
ג' פעמי' עצמה ולא ראת' שאיכ' פריכ' זדיק' עוד לא
לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש ואע"פ שאין לה וסת'
ולביאה מדברי האומר דאשה שאין לה וסת' אסורה
לשם' בלא זדיק' ואפי' בזמנה ואע"פ שאין לנו טהור'
ותולין את שבות' בדברי הרב והרי הוא תכחיש' הכחש'
ברור' שהרי פירש שני עדי' א' לו וא' לה דתרוייהו
לאחר תשמיש . ועוד פירש תקוניה שאם לא חמז' דם
על העד' בנ' פעמי' הרי היא בכל' הנשים לומר שאינה
פריכ' עוד זדיק' וא' ת' הלא דברי ר' חנינא בן אנטיגנו'
לפני תשמיש ולאחר תשמיש קאזר' לפי הסוגי' . ואיך
פיר' הרב כך . בידאי כן הוא פי' דברי ר' חנינא בן
אנטיגנוס לפני תשמיש ולאחר תשמיש קאמר' ובאשה
העמוקה בטהרות קא' מיידי' בבריית' בשחמת' מיהו
עכשו' אין לנו טהרות והיא לא פיר' הענין ע"פ הסוגיא
אלא ע"פ הענין הנוהג עכשו' וסת' ענין על הדות' לו .
ועוד תבין ותדע כי לא נחוש אלנה לרוא' דם תחמת
תשמיש' עד שיוולד בה ריעות על זה שהרי שנינו בבריית'
נשאת וראתה דם תחמת תשמיש' משמש' פעם ראשונה

עלה חד יומא בלא ראי' מחורשנע' יומי נדה עולה לה
לספירת העשירי ותו לא צריכה מידי . וכד עבלא
עבל' במי מקוה ולא בעינא מים חיים דלא בתיבי מים
חיים אלא גבי זב וחניא בחוספת' מגלה אין בין זב
לזבה אלא שהזב עשין ביאת מים חיים והזבה אינה
עשוכ' ביאת מים חיים . הדין הוא דונא דאוריין'
לנדה ולזב' אבל מבמה שני דאומעיט' ליבא ואשתבוס
גשי אהקין רבי בשדות שאס ראת' יום אחד תשב ששה
והן שלשה תשב שבעה נקיים מאי עמא דחייס רבי
דילמא תחלפי להו לזכות הכפרים יומי זיבה ביומי נדה
ואי שרינן להו בשלשת יומי ראייה להשלים עליהם
ושיהי' השלישי מהם מחשבון השבע' שמה יעשו כן בחור'
אחד עשר יום שבין נדה לנדה ואתיא לידי איסורא
דאורייתא ומקום הכי אתקין להו רבי כל תלתא דחזו
דמא תשב עליהם שבעה נקיים ובתקנתא דרבי ליבא
לתימח למידי לשום איסור ואפי' הכי צתר ההיא
תקנתא אחתירו בנית ישראל על עמון וגזרו יום אחד
אטו ג' רבי היכי דבעו לב' יומי ז' נקיים הכי נמי
ליום אחד בעינן שבעה נקיים וכן הדין לרם טפה
בחדל והשתא שויננהו לכולהו גשי דחזיאן זכות
גמורוק לספירת נקיים . אבל עבילתן מיהא כעבילת
הנדה ואינן עובלות אלא בזילה ובמו שאנו עתידים
לפרש בשער הטבילה . וכיון דבולהו גשי האידנ' ספק
זכות תשוין להו איצטריכין לפרוש דין ספירת
השבעה היאך הוא וגאמר תחילה כי ספירת נקיי'
אינה אלא לאח' ג' דבריו אחר ההפס' דם ואחד [יום]
ההפסקה ואחר זדיקה וכל שעה שתפסוק תוהיום אם
זדיקה וראייה שפסק הדם ואפי' בשחרית עוד אינה
צריכה זדיקה כל היום ולמחר תחל לספור שבעה
נקיים ואין חוששין שמה חזר' וראתה בין השמשות
שאלו ראתה בין השמשות אבד ממנה כל אותו היום
ומספק שמה בין השמשות לילה הוא וספירת השבעה
בזר אמרנו שלא יהא הפסקה ביניהן ואם הפסיק
ביניהן צריכה לחזור ולספור שבעה נקיים חוץ מיום
ההפסקה שבעה וצריכה זדיקה להפסקה בתחלת
זה : עתה גפרש דיני הזדיקה שהיא צריכה לזדוק
אח עמנה וגאמר כי אף על פי שזדיקה עמנה צום
ההפסקה צריכה עוד לזדוק אח עמנה בימי הספירה

בכל השבעה שהרי שנינו הזב והזבה שזדקו עמנן
ציום הראשון וציום השביעי ומאלו טהור ושאר הימי'
לא זדקו רבי אליעזר אומר הרי אלו בחזקת טהרה
וכו' : קחני שזדקו ולא קחני שזדקין את עמנן ציום
הראשון וציום השביעי . ועוד אילין צריכין זדיקה
אלמא לכתחלה מצות זדיקה כל שבעה מיהו אם לא
זדיקה אלא יום ראשון ויום שביעי טהורים ועוד אמרו
בגמ' שאם זדיקה בתחלת שבעה חוץ מזדיקת ההפסקה
ושאר כל הימים לא זדיקה . [ג] אי נמי אם זדק' כסוף
השבע' ולא זדק' בתחלתן טהור' ואם זדיקה באמצע
השבע' ולא זדק' לא בתחלתן ולא בסופן לא שמענו .
[ג] ומסתברא לקולא שהרי שנינו בהפסקה נדה .
גדה שזדיקה עמנה ציום השביעי שחרית ומאחא טהור
אחר שבעת הימים זדיקה ומאחא טמא הרי זו בחזקת
טהר' וכו' . ומכמים אומרים אפי' בשנים לנדת'
זדק' עמנ' ומאחא טהור ובין השמשו' לא הפריש'
הרי היא בחזקת טהר' הכא נמי בעינא זדיק' והכא
בעינא זדיק' הבא סני לה בזדיקת האמצע והכא סני
ליה בזדיקת האמצע :

הנה בנר פירשנו דין הספיר' וזררנו שאינה אלא
לאחר זדיק' ההפסק' ואחר יום ההפסק'
וזררנו עוד כי היא צריכה זדיקה מחור' השבע' חוץ
מזדיקת יום ההפסק' עתה אגו צריכין לפרש ענין
הזדיק' היאך הוא וגאמר כי תאלנו ג' זדיקו' חלוקו'
זו מזו . זדיק' הראשונ' זדיקת קינוח והיא זדיק'
למציאת הכתם לשלש נשים שיהיו יסנות במטה אחת
וגמלא עליה דם שאם זדיקה עמנה בשיעור וכת
למציאת הכתם אם תאלה טמא טהורו' חזרותי' ואם
תאלה טהור טהר' עמנה ועמאת את חזרותי' כאשר
פירשנו בשערי הכתמים . והשנית זדיק' בית החיצון
והוא מקום שהשמש דם והיא זדיקה לנדה ולזבה ליום
ההפסק' ולזדיק' השבע' אשר אמרנו למעל' והשלישי'
זדיק' חורין וסדקין בבית החיצון והיא זדיקת
הטהורו' כאשר אמרו בגמ' עד שלפני התשמים אינו
מתעט בפקיד' . מאי עמא תפני שהזדיקת לביתה
אינה מכנסת ידה לחורין ולסדקין :

תנא ראינו תכאן כי אע"פ שחקנו חכמים זדיקה
לתשמים ולטהרות עד שלפני התשמים זדיק'
הוא

שער הספירה

ועשינו אוחו כראיה לענין שבעה נקיים וכל דבר
אעפ"כ לא נחמיר עליו לחוש ליום מציאת הכתם כמו
שהיא חוששת ליום ראיה . ועוד אני אומר שאין
הכתמים קובעים וסת ולא עוקרים וסת חוץ מכתמי
העד הצדוק לה שהן מעמאין בכל שהן והרי הן
כראיות לכל דבר .

הנה

כחצנו דיני הכתמים לכל תוצאיהם ולכל
מחלקות . וגמאלו בכלן תשעה דינין מחולקין :
הדין הראשון הוא הכתם שהוא תמין טהור כגון
ירוק ולבן שהן טהורין בכל מקום :
הדין השני הוא הכתם שהוא תמין עמא אלא
שהשאלתו לנדה או שלבשתו בימי טומאתה
היא טהורה וחלוקה עמא ואם השאלתו לסופרת
שבעה שלא טבלה היא טהורה וחברתה מקולקלת .
והדין השלישי הכתם הנמצא בחלוק הצדוק לה שיש בו
מקום עמא ומקום טהור כגון למעלה מן החבור ולמטה
מן החבור והמקום הטהור טהור לגמרי אע"פ שאין
לה צמה לתלות : והדין הרביעי כתם הנמצא במקום
העמא אם יש לה צמה לתלו' תולה ואפי' שיעור מרובה
מכל מקום אינו תולה אלא תמין המין : והדין
החמישי אע"פ שאין לה צמה לחלות תולה כגרים
צמאכולת ואינה תולה בו אלא כתם אדום : והדין
הששי שיש מקום שאין חוששין לכתמיו בין מרובה בין
מועט בין שחור בין אדום כגון עיר שיש בה חזירים
וחלוק שאינו צדוק לה : והדין השביעי שיש כתם שאין
לה צמה לתלות והיא תולה בו יותר מכגרים כגון
שנמצא מאכול' רגופ' באותו כגרים ועוד : והדין
השמיני הכתם הנמצא בעד הצדוק לה שצדקה בו
בליל' והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם בין
עגול בין משוך עמא במשהו : והדין התשיעי אם
צדקה בעד הצדוק לה והניחתו תחת הבר או תחת
הכסא ולמחר מצאה עליו דם עגול טהור עד שיהא בו
כגרים ועוד משוך עמא בכל שהו . ע"כ השגתי בדיני
הכתמים בין העמאים ובין הטהורים . נשלם שער
הכתמים תהלה לעושה פלאים עצומים :

שער הספירה והבריקה

ראיתי בו לפרש דיני ספירת שבעה לזכה

ואחר נפרש דיני הצדיקה שהאשה צריכה לצדוק את
עצמה לפני הספיר' ובחוק הספירה ובאי זה ענין היא
הצדיקה . ונפרש תחלה דיני הנדה דאורייתא ודין
הזבה ואע"פ שאין לנו עתה נדה דאורייתא לפי שכל
הנשים בזמן הזה ספירתן כספירת הזבה ועבדי לתן
כעבילת נדה ולבך אני מזכיר הנדה מודברי תורה .
מעיקרא כד הו' בקיאיין רבנן בחזותא דדמא והויין
כשי בקיאות בין יומי נדה לימי זיבה כד חזאי אתתא
חד יומא דמא או אפילו חדא שעתא מיייתי לה קמי
רבנן ומחוא להו ואי הוו מחמשה תיני דתיס טמאים
יחבא עליה שבעה יומי ואפי' חזיא בכלהו אי פסקה
בשביעי סמוך לסקיעת החמה טבלה לאירתא נכהי
חמיה ושרה לבעלה . מאי טעמא דלגבי נדה לא
כתיבא הפסקת הדם כדכתיבא בפרשת זבה . ואם
טהרה מזוכה וספרה לה שבעת ימים ואחר הטהר .
וחני' אם טהרה מזוכה לכשתפסוק ובנדה כתי' ואשה
כי תהי' זבה דם יהי' זוכה בצדקה שבעת ימים תהיה
בנדתה . ודרשינן בסיפרא שהיא בנדתה כל שבעה
בלומר כל שבעה של ימים שלא חטבל ציום השביעי
עד ליל שמיני . ותיבא כל חייבי טבילת טבילה ציום
נדה ויולדת טבילת' בליל' . וכי שלמי שבעת ימים
צנד' אי חזיא תו חד יומא או תרי יומי שומרת א' לא'
וא' לשני' ואי לא חזיא ציום שלישי טבילת' ביו' ומותר'
לבעל' בליל' ואי חזיא בשלישי הויא זבה גמור' ובעיא
למיתב צתרייהו שבעה נקיים ואי חזיא בהנהו שבעה
יומי אפי' עפתא דדמא מחמשה דתיס עמאין סתרא
לכולהו ובעיא למיתב שבע' יומי בלא הפסק' ואחד
עשר יום שבין נדה לנדה הלכה למשה מסיני דאי חזיא
צבוייהו תלתא יומין רגופין הויא זבה גמור' ובעיא
ספירת שבע' נקיי' והדר מחללת תחלת נדה . ואי לא
חזיא צבו' אלא תרין יומי צסוף אחד עשר יום ברחזיא
בשלישי דהוה יום שנים עשר לחוף נדה הסוף יומי
תחלת נדה ויתבה עליה שבע' יומי כדין הנדה בין
רחזיא צבו' בין דלא חזיא צבו' ובתר שבע' יומי בעיא
למיתב חד יומא בלא ראיה כדי שיהא ספורה ליום
עשירי שראתה בחוף אחד עשר ואפי' לאחד עשר יום
כתי' צעי' שימור כי האי גונא . (א) ואם לא ספרה
וקמס' ביו' שמיני לתחלת נדה קראוהו גרגר ואי חלף
עלה

ולפיכך היא מחוקקת וחצרת מקולקלת רבי אומר אינה
 חולה לפיכך שתיהן מקולקלו' ומודים שתולה בשומרת
 יום כנגד יום זראשון שלה וביושבת עלי דם טוהר
 וזבתולה שדמיה טהורין וקיימא לן כרשב"ג ונראה לי
 אע"ג דהאיכא ליבא דם טוהר לא זבתולה ולא
 זיולדת כהי דלגבי נפשה אחמירו זה מספיקא אבל
 לחילוי על חצרתה מספק בחמים שלא יהו שתייהן
 מקולקלות אדיניהו מוקמינן להו וחצרתה חולה זה
 והיא מקולקלת וחצרתה מחוקקת . ואם השאילה
 חלוקה ליושבת על הכסם אינה חולה זו ושתייהן
 מקולקלו' לפי שאין תולין כתם זכתם . ונראה לי
 בעוברת שהשאילה חלוקה לשאינה עוברת מניקה
 לשאינה מניקה זקנה לשאינה זקנה שהיא חולה זו מאי
 טעמא הך דמיהן תהולקין והך אין דמיהן מכולקין
 וילפינא להא תילתא מהא דתנן ג' כשים שהיו יסנות
 זמטה אחת וכו' . וחולות זו בזו וזו בזו . ומפרש
 זבדייתא כינוד חולות זו בזו עוברת ושאינה עוברת
 חולה עוברת בשאינה עוברת מניקה ושאינה מניקה
 חולה מניקה בשאינה מניקה כו' והא נמי להא דמייאן
 דכל הני בחמים נינהו . וכסם שהיא חולה כתמה
 בחצרתה כדא כך היא חולה בעצמה נדה שאם לבשה
 חלוקה זימי נדתה ולא זדקה אותו ולבשתו זימי
 עהרתה הרי זו חולה בזדחה והוא ליה בחלוקה שאינו
 זדוק לה ואע"פ שזדקתו מתחלה ואם כבסה אותו
 אחר נדתה ולא זדקה אותו ולבשתו זימי עהרתה
 ואח"כ מצאה עליו כתם מימר קא אמרינן דאין חזקתו
 מתכבס וכיון דאין חזקתו מתכבס הוה ליה חלוקה שאינו
 זדוק לה דאיכא למיתלי טעמא דלמא זימי נדתה הוה
 זיה האי כתם ולא נתכבס יפה מיהו כיון דאיכא
 למיק' עלה דמילתא כדר' דאמר אינו דומה כתם
 שלפני הכבוס לכתם שלאחר הכבוס שזה מקדיר וזה
 מגליד הילכך זדקינן לכתם אס הוא מקדיר אמרנא
 דק ועובר זבגד זידוע שלפני הכבוס הוא וטהו' ואם
 הוא מגליד שגלדו ענה על פני הזבגד זידוע שלאחר
 הכבוס הוא וטמאה היא . והרואה בתם עמא שאינה
 יכולה לחלות צריכה הפסק עברה ותשב עליו שבעה
 נקיים וצריכה זדיקה כאשר נכתב בשאר הספירה
 והזדיקה . והנראה לי אף על פי שהחמירו על הכתם

ועשמו

דקי' להו לרצנן דסתם מחולת אי אפש' לו זמקום
 אחד יותר חגרים ואפילו כמה גריסין בחלוקה אחד
 תולין הואיל ואין יותר חגרים זמקום אחד והיינו
 טפין טפין דחניא זבדייתא . כתם ארוך מצטרף
 פירוש ליותר חגרים . טפין טפין אין מצטרפין
 גאיבעיא לן זגמרא אס מצאה על צורה כתם שהוא
 כסיר מהו פירוש כשרשרת כסורה מהו פירוש כעין חני
 גריסין טפין טפין מהו . לרוח זריכה מהו . ולא
 איפשטו . ואיכא מאן דאמר לקולא דספיקא דרצנן
 היא . ואיכא מאן דאמר זיהא אזלינן לחומרא כפשטה
 זבדיית' דקתני על צורה ספק עמא ספק טהור עמא
 ואמרינן ספק עמא ספק טהור לאיתויי מאי לאו
 לאיתויי הני ואע"ג דדחינן לא לאיתויי דעבי' כרעיה
 פשט' דמתנייהן לאיתויי בולה ואע"ג דבחלוקה אמרי'
 טפין טפין אין מצטרפין אבל על זריכה מצטרפין
 ומסתבר' כותיה דעל כרחיק שאני זריכה מחלוקה דהא
 זיהיא חניא גבי חלוקה טפין טפין אין מצטרפין ולא
 מייחזי ראי' מינה לזריכה אלמא שאני לן בין זריכה
 לחלוקה והא דאמרי' בגרים תולה בגרים ועוד אינה
 תולה ה"מ שלא נמצא מאכולת רציפה בלוחו ועוד חולה אפילו
 אס נמצא מאכולת רציפה בלוחו ועוד חולה אפילו
 ביותר חגרים דפלוגתא דרבי חנינא ור' ינאי הוא
 ובשל סופרי' הלך אחר המיקל . ואם נתעסקה בגרים
 אינה חולה יותר חגרים דפשטה זבדייתא דקתני
 זמועע אינה חולה אח המרובה . ובגרים של פול
 שאמרו תולין כיון שלא הזכירו פול של מקו' פלוני
 ולא פול הזינוני אלא בגרים של פול סתם הילכך
 משערין בשל פול שזדמת לנו ואפי' הוא גדול שהרי
 אמרו כל שיעורי חממים להחמיר חוץ חגרים של
 כתמים להקל . עוד יש מקומות אחרים שתולה בהן
 כמה שיעורין וכמה מניין כדתנן השאילה חלוקה
 לעכו"ס או לדה הרי זו חולה זה . ומפרשין זגמ'
 לעכו"ס הרוא' פירוש שכבר הגיע זמנה לראו' ורואה
 ואף על פי שאינה נדה בלוחה ענה דאס בן היינו
 נדה אלא שכבר רואה ולפי שאינה זודקת אח עצמה
 ואינה יודעת וים שהיא רואה זו וים שהיא פוסקת
 זו הילכך חולה זה . חנו' חולה בשומר' יום כנגד
 יום בשני שלה ובסופרת שבע' שלא טבלה דברי רשב"ג

ד נ א י 4

עוד למדנו חפרק שני כי חיימי חלחן וחיימי צטר צלי
 מראה דמים הן . ומכלל משנתנו נלמוד שחולין הכחם
 האדום בכל מיני אדמיות שנחטפה בהן . והכתם
 השחור שכל מיני שחורות שנחטפה בהן ואין צריכה
 לדמות כחם חלוקה לכחם שנחטפה בו אם דומה לו
 אם לאו אלא תולה כל אדום באדום מן הסתם וכל
 שחור בשחור מן הסתם אלא אם כן נתברר לה שאין
 אדום הנצב דומה לאדום הכחם שאלו נתברר לה כן
 אינה תולה מפני שהיא באדום ושחור והניח נחטפה
 באדום אין תולה בו שחור בתועט אין תולה בו את
 התרובה ואם יעלה על לב איש לומר שתהא צריכה
 לדמו' הכחם בצבע ולא תחלה בו אלא אם כן דומה לו
 ושחור יטעה אותו מה שראה צפ' שני כאשר פירשו על
 האדום כדם המכה שהוא כדם הנצב קטנה שגפה של
 איש בחו' בין עשרי' שלא נשא אשה והקט' עליו ומשנתנו
 זו ששנינו ותולה בצבע ובצבעה בשלמ' צנח משכחת לה
 אלא בעלה הרי נשא אשה ושני ליה כשפכסה לחופה
 ולא נבעלה . ועוד פירשו עליה כדם מאכולת של ראש
 והקשו עליו תמה ששנינו או שהרבה מאכולת הרי זו
 תולה בה . מאי לאו דכולי גופה וכו' :

נראה לו תכאן שאין תולין כחם באצבע אלא אם כן
 ידמה לו ודאי כן הוא הדבר אך לא כמו
 שהסובר הזה סובר בדעתו אלא שאין תולין מן הסתם
 עד שיתברר לה שאין הדמיון דומה לכחם . וקושיא כך
 היתה כי החטפה אחרת שהוא תולה כל כתמים במכת
 בעלה . ואפי' אדום שבאדומים ועל זה הקשינו היאך
 אפש' לתלו' במכת בעל' והלא דבר ברור הוא לך שאינו
 דומה לכחמי' והרי הוא באדום ושחור . וכן הקשו
 ממאכולת ולא מן סתם מאכולת כדברי רבי חנינא בן
 אנטיגנוס אלא מאותה שהרבה מאכולת . ואם נזדמן
 לה כחם אדום והיא לא הרבה אלא מאכולת של גוף היאך
 יכולה לתלו' בו והלא דבר ברור הוא שאינו דומה לו :
 ועל זה הדרך הולכת אותה שמועה אבל מי שאינה
 יודע' בדמיונו' פניה או שהלך הנצב תכנגד
 פניה ואינה יכולה לדמות תולה כל כתמיה מן הסתם
 כל מיני אדום' באדום' וכל מיני שחור בשחור הלא תראה
 באות' אשה שבאה לפני ר' ע' ואמר' לו רבי ראיתי כחם
 ראיתי לה שטח מכה יש בידו היא יכול להחבלע ולהגזיט

דס וטורה ר' ע' . והרי אשה זו לא הביא' לפניו הכחם
 שלא אמרה לו ראיתי את הכחם זה וכשומר לה שחם
 יכולה להחבלע ולהוציא דם ואמרה לו הן מיד טורה
 ולא אמר לה הוציא דם מן המכה ונראה אם דומה לו
 שמע מינה שחולין מן הסתם כאשר אמרנו אלא אם כן
 הדמיון מכחיש את הכחם באדום ושחור וכמועט את
 התרובה ויש מין אחד שהוא תולה בין אדום ושחור
 והוא שמיעת תרנגול או שעברה בצד העכוקי' בו שהיא
 תולה בו כמה מינין ואפי' שחור באדום משום דאיכא
 ביה כמה מיני דמא' . עוד יש בו מין אחד שהולה בו
 כמה מינין ואפי' שחור באדום והוא מה שאמר רבא
 היה עליה מין אחד . תולה בו כמה מינין . בגון שנתו
 עליה נצבע או' ולא בדקה חלוקה אחר אותה ההתזה .
 ולאחר מיכן מצאה לו כחם אחד שאינו דומה לאותו
 צבע שנתו עליו הרי היא תולה בו מאי טעמא דאמר'
 מחור' שלא נזהרה בלבולך הכחם הזה לא נזהרה בשאר
 לבלובין והרי חלוקה של זאת אצד חזקתו שהיה
 חזקתו בדוק . וכן עיר שיש בה חזירים אין חוששין
 לכתמיה אלא אם כן אמרה צרי' לי שלא נגע בי חזיר
 תנא לבשה שלשה חלוקים הצדוקי' לה ומצאה עליהם
 כחם אם יכול' לתלו' תולה אפי' בתחתון ואם אינה
 יכולה לתלו' אינה תולה אפי' בעליון כיצד עברה בשוק
 של עבדים תולה אפי' בתחתון לא עברה בשוק של
 עבדים אינה תולה אפי' בעליון . פי' אם עברה בשוק
 של עבדים אפי' לא מצאה הכחם אלא בתחתון תולה
 דאמר' שחם הקפל העליון למעלה ונפל הדם על
 החחתון ואם לא עברה אפילו לא מצאה אלא בעליון
 אינה תולה דאמר' שחם נקפל החחתון למעלה ונפל
 הדם על העליון וכל אלו שאמרנו שחולין בהם אין להם
 שיעור אלא לפי מה שהוא המין שנחטפה בו בסלע
 או בשני סלעים אבל אם נתעסקה בתועט ודאי אין
 תולה בה התרובה ואם אינה יודעת שיעור המין
 שנחטפה בו תולה בו אפילו שער תרובה דספק
 כתמים להקל וכן מה שאמרנו למעלה היה עליה מין
 אחד תולה בו כמה מינין ה' היא תולה בו שיעור
 תרובה לפי שאינה תולה בגוף אותו המין אלא שאנו
 עושין אותו חלוק כמו שאינו בדוק הילכך תולה בו
 כמה מיני' ולא אמרו בגריס ועוד אלא לענין מאכולת

עבורות שכולן חולת בה והיא חולה בכחמיה :
 עתה נפרש צלותן המקומות שהיא צריכה לחוש
 להם אם יש לה בהם לחלו' אם תול' אם לאו
 וצאי' שיעור היא תול' ונאמר תחלה המקומות שאינ'
 תול' ואע"פ שהיא יכול' לחלו' ולא נמצאו מהם כי אם
 שנים והן צעד שהי' בודק' בו את עצמה ואם בדק' בו
 צליה ולמחר מצא' עליו דם . ויש בעינין הזה שלשה
 דינן חלוקי' זה מזה האחד אם בדקה צעד בדוק לה
 והניחתו בקופס' ולמחר מצא' עליו דם בין שהכת' עגול
 בין שהו' משוך עתה בכל שהו' ואי' תלין באן במאכלו'
 והשי' אם בדקה צעד בדוק לה והניחו תחת הכר
 או תחת הכסת ולמחר מצא' עליו דם משוך עמא בכל
 שהו' עגול עהור' עד שהיה צברים ועוד כשאר כתמי'
 וכן הדין אם עתה על ירכה ומצאה דם על העד .
 ובשלישי אם בדקה צעד שאינו צדוק לה והניחתו
 תחת הכר או תחת הכסת ואפילו בקופסא
 צריכה צברים ועוד בין עגול בין משוך . (ג) ויש מי
 שאומר שאם בדק' צעד שאינו צדוק לה אפילו הניחתו
 בקופסא אף על פי שיש עליו צברים ועוד עהורה
 לגמרי . מאי טעמא תסום דפלוגתא דרבי יוכי ורבי
 היא רבי מטמא ור' יוסי מטהר ואמ' רבי זירא כשטמא
 רבי רבי מאיר בשטהר רבי יוכי לעצמו טהר דחנן
 האשה שהיא עושה צריכה וראי' דם אם עומדת עמא'
 אם יושבת עהור' דברי ר' תור' יוסי אומ' בין כרובין
 כך עהורה וכיון דר' יוסי דהכא בר' יוסי דהתם
 יהתם קי' ל' בר' יוסי הילכך בהא נמי הלכ' בר' יוסי
 לא הי' אף על גב דבהיה הלכה ברבי יוכי בהא
 הלכה ברבי תסום דקאי רבי היא בשטתיה דמטמא לה
 תסום בתם . וסקלין וערינן בגמ' אליבא דר' חייא
 אלמא הלכתא כותיה ועמא דמילתא תסום דלא דמי
 גד לחלוק דאלו חלוק שאינו צדוק לה בתמה עהור'
 אבל עד כיון שבדקה בו ידים מוכיחו' כינהו מיהו
 ריבה צברים ועוד לאפוקי מדם מאכולת שמא כחמשך
 גליו מכל מקום לנבי אשה שעושה צריכה ומצא דם
 על התים קיימ' לן בר' יוסי דאמר עהורה :
 וכן פירשו המקומות שאין תולין בהן כלל והם
 השנים שאמרנו משוך עמא בכל שהו' :
 עתה נפרש המקומות שהיא חולה אם יש לה בהם

לחלו' ובהם היא חולה וצאי' שיעור היא
 חולה המקומות שהיא חולה את כתמיהאין להם פרט
 כי כולן היא חולה חוץ מן השנים שאמרנו צעד שהן
 עמאין בהם שהן . ובן הדברים שהיא חולה בהן גם כן
 אין להם פרט אלא מה שמנו חכמים במשנה בכלל
 ופרטי . ומהם נלמד כל הדברי' שהרי שנינו במשנתנו
 וחולה בכל דבר שהיא יכולה לחלו' . שחטה בהמה
 חיה ועוף ונתעסקה בכחמים או שיצבה צד העסוקין
 בהן וכן הדין אפי' עברה ביניהן . כדחגיג' עברה
 צדוק של טבחים ספק נחו' עליה ספק לא נחו' עליה
 חולה ספק עברה ספק לא עברה אינה חולה . נחזור
 למשנתנו הרבה מאכולת הרי זה חולה בה . ועד כמה
 היא חולה בה . ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר עד
 כברים של פול ואף על פי שלא הרגה וקיימא לן כר'
 חנינא בן אנטיגנוס ורישא דקחני הרבה אין לא הרגה
 לא ר' שמעון בן גמליאל קחני לה וליה הלכתא כותיה .
 וחולה בצנה ובצעלה פירוש צמכ' צנה ובמכת צעלה
 ואם יש לה מכה ויכולה להתגלע ולהוציא דם הרי זו
 חולה בה . ומעשה באשה אחת שבאה לפני ר' עקיבא
 אמרה לו ראייתי בחם אחר לה שמא מכה יש בך אמרה
 לו הן ומיתה אחר לה שמא יכולה להתגלע ולהוציא דם
 אמרה לו הן וטהרה ר' עקיבא והא דאמרין יש בה
 מכה חולה במכתה דוקא ראייתא למכתה בדוכתא
 דאפשר דנגע למקום הכתם בין שוחה בין מוטה בין
 עומדת . אי נמי דמחרמי ונטף לה הוא דוכתא בהנך
 כולהו תלינן במכה אבל אי איתא לכתם מגבה ומכה
 על כתפה או מאחורי' דלא ליתרמו אהדדי לא צניעי'
 ולא צניעיה בהא ודאי לא תלינן דחני' יש בה מכה
 צוארה מקום שיכולה לחלו' תול' על כתפה אינה
 חולה ואין אומרים נטלתו צידה והביאתו לשם .
 מסתברא היכא דאשכח בתם צשיפולה מאחוריה
 ומכה איתא מקמא דתליא בה דאפשר אדיחבא הכ'
 דבחר' אתא לה מקמא ונטפה בה מההיא מכה . ואם
 היתה פשטתו ומתכסה בו צליה בכל מקום שהוא
 חולה היא במכתה וכן במכת צנה ובצעלה ככ"מ שהוא
 היא חולה מפני שזה דומה לפושטתו ומתכסה בו
 צליה שהוא חוזר . נחזור לסדרנו דחגיג' צברייתא
 מעשה ותלה ר' מאיר בקלור ורבי חלה בשרף של שקמה .

אלה תכונות הם נגד בית הזרפה - זהו דאמרי על
 צורה למעלה מבית התורפה טהורה ואע"פ שאיננה
 צמה לתלות דוקא שלא נזדקרה אבל אם ידעה בודאי
 שנזדקרה בגדי המזדקר צבת אחת והגביהה רגליה
 למעלה מראשה אפי' מחבור ולמעלה ממאה צינולפני'
 צין מלאחריה אם אין לה צמה לתלו' משא"כ בחלוק
 דא"ע שנזדקרה טהורה דאי מגופה אחת מצטרף
 גמי איבעי לי' לאשתכומי ועוד יש מקום אחר שיש בו
 לחלק והוא מעה שהיו שלש נשים ישנו עליה ונמצ' דם
 חא' אח' מהן אם היו משולבו' זו בזו בעין שליבו'
 המולם שכנסין צזרעותיו בולן עמאו' לפי שאין
 ידוע מקומה של כל אח' ואח' ואם היו ישנו' כדרך
 ועלו שלשתן דרך מרגלו' המטה כל אח' עלתה
 דרך תקת' ונמצ' דם תחת הפנימי' שמים הפנימי'
 ממאה והמיונה טהורה - תח' החיצוני' שתוי' החיצוני'
 עמאו' והפנימי' טהורו' תח' האמצעי' כולן עמאו'
 ואם עלו שלשתן דרך החיצונה אם נמצא דם תחת
 החיצוני' כולן עמאו' שמא דרך עברה נפלה מהן דם
 ואם צדקה אח' מהן כשיעור וס' של מציא' ומצא' עמא'
 היא עמא' וכולן טהורו' ואם מצא טהור היא טהור'
 והשאר עמאו' צדקו שמים ומצאו טהור הן טהורו'
 והשלישי' עמא' שלשת' ומצאו טהור בולן עמאו' זה הדין
 כולו במטה - אבל אם ישבו על ספסל אחד ונמצ' עליו
 דם שיה למטה לענין אחד ואינו שיה לו לענין אחר
 הענין שהוא שיה למטה הוא לענין צדיקה שאם צדק'
 אח' מהן ומצאה עמא' או טהור דינו במטה אבל לעני'
 שמים פנימי' או שתים חיצוני' נראה שיש הפרש צין
 חטה לספסל כי המטה שהיו ישנו' עלי' אפשר שכשמי'
 האמצעי' למקום הפנימי' או למקום החיצונה וכן לכל
 דבר שהיה נידר' המקומות כגון נשים טוחנו' צרחים
 שכתפרש צבת' אבל ספסל שישבו עליו כשה' נעורו'
 אין להן לחוש להשתטה שאפשר לכל אחת ואח' שחד'
 אח' מקומה וא"ת צרי' שלא באתי בכאן טהורה אבל אם
 נמצא בכיהן ודאי עמאו' בראית' צבת' לעני' המצוי
 גם דין החלוק מופלג משני אלו שאם לבשו שלשתן חלו'
 ח' ונמצא עליו דם בולן עמאו' ואם צדק' האחרוני'
 שהיה לבשאו בשיעור וס' של מציא' ומצא' טהור' היא
 טהור' וכולן עמאו' - ואם מצא' עמא' היא עמא' ושתי'

הראשונה טהורו' ודוק' שצדק' כשהי' לבשת' דומי' דמי'
 וספסל שעד שהן עליו הן בודקו' אבל לאחר שפשטה
 אותו אע"פ שצדקה עממה בשיעור וסת של מציא' אינו
 בלום וכולן עמאו' - וכן הדין למטה וספסל שמצאו
 וצדקו עד שהן עליו או שנמצאו וצדקו ללאחר שעמדו
 מעליו אבל יש הפרש צין חלוק למט' וספסל כי החלוק
 האחרוני' יבולה לטהר או לעמא' אח' הראשונה' אבל
 הראשונה' אין יכולת לטהר אח' עמא' ולא אח' האחרוני'
 מפני שכבר פשטו אותו והמציא' והצדיק' אינו בשיעור'
 וסת אבל מטה וספסל שלשתן שוות - וכל מה שהפלגנו
 צין חלוק וספסל למטה דוקא בספסל גדול ומטה
 רחבה שיכולו' ג' נשים לישב עליהן צבת ח' אבל ספסל
 קטן ומטה קטנה שאין מחזיקו' אלא אחת אחת אי נמי
 אפי' הן גדולות וכל אח' ואח' ישנה אחר חבירתה
 ובמקום חכמה שחחר שעמד' האחרוני' מצא' עליו דם
 דינם שיה לחלוק שאינו ראוי להשתמש בו אם זה אחר
 זה - וזו היא משנתנו שלש נשים שלבשו חלוק ח' או
 שיצבו על ספסל ח' ונמצ' עליו דם בולן עמאו' קחמי'
 ספסל דומיא' לחלוק שנסתמשו בו זו אחר זו והאחרוני'
 נשתמשה במקום הראשונה ולפי' בולן עמאו' ודינה
 שיה לכל דבר וצין בספסל וצין בחלו' לא ימצ' זה העני'
 כולו אלא בג' נשי' או אפי' צתמי' אבל צאס' אח' אפילו
 צדקה עממה בשיעור וסת של מצ' ח' ומצא' טהור עמא'
 לפי שאין לה צמה לתלות הכתם :

הנה

פרשנו כל המקומות שיש בהם לחלוק
 לאיזה צריב' לחוש ולאיזה אינה צריבה לחוש
 והמקומות שאמרו שאינ' צריב' לחו' אע"פ שאין לה
 (אם יש לה) צמה לתלות - והמקומות שהיא צריבה
 לחוש אם יש לה צמה לתלו' תולה כמו שכתב' לפיכך
 ובכל אלו שאמרו שהיא חושש לכחמיהן צין מטה צין
 ספסל צין חלוק דוק' שהן בודקין אף על פי שצדקה
 צקרקע עולם וישנה עליו ומצ' עליו דם ואין לה צמה
 לתלו' צמאכולת דהיינו יותר מנדרים ממאה בדאמרי'
 לקתן דאין הלכה כרבי נחמיה דאמר בל דבר שאינו
 תקבל טומאה אינו מקבל כחמי' מההיא אחת דהוה
 משחיה צמשתיתא ואשחב' דם חותא צמשתיתא וכו'
 ושלישה נשים שלבשו חלוק ח' ונמצא עליו דם שאמרו
 כלן עמאו' - אם נתעסקה אחת מהן בכחמים כולן

לנו עכשוו שהרי אין לנו דם טוהר כלל וימי טוהר וימי טומאה אחת הם . ולזה שומעין שאמר בהלכה תהלה לאל מרומ' על כל זרבה :

שער הכתמים . ראיתי לפרש בו הכתמי' שהאשה צריכה לחוש להן והכתמים שאין האשה צריכה לחוש להן : ואותם שהיא צריכה לחוש באיזה מקו' צריכה וראייה תקו' אינה צריכה והתקו' שהיא צריכה לחוש אם יש לה צמה לתלות אם תחלה אוחז אם לאו . ואותן שהיא תולה בצמה דברי' תחלה ובאיזה שיעור הי' תולה לפי שאין שיעוריהן שוין כמו שאנו עתידים לפרש . והרינו נזקק לפרש תחל' לאותן שאומרי' שאין הכתמים נוהגים בזמן הזה : וכוחנין טעם לדבריה' כי הכתמים מדרבנן הם כמו שאשינו דם יהיה זונה בצורה ולא הרוא' כחם' ובן מעת לעת שצדה דרבנן וכסם שמעת לעת אינו אלא לטהרות כך אין הכתמים אלא לטהרות וכשהיא מטמאה את בועלה אינו אלא לטהרו' כמו שאמר רבי עקיבא צמע' לעת שצדה שמטמא' את בועלה לטהרו' ועושה משכבו' ומצבות לטמא עהרות אצל לבועלה אין זה איסור זהו טעם המתירים והכל הוא בידו שהרי אמרו צבריוות' לא אמרו כתמים להקל על דברי' תורה אלא להחמיר על דברי' תורה כלומר לעשו' סייג לתורה אלמלא לענין איסור נדה נאמרו . ועוד שהרי אמרו חסמי' בכתמים פעמים שהם תביאין לידם זונה כלומר ליד קרבן כיצד לבשה שלשה חלוקים הצדוקים לה וכו' הן הן הכתמי' המביאין לידה זונה ואקשינן השתא שלש' חלוקין דלאו חבופ' הויה חיישי' ב' ימים וחלוק א' מיצעי' תהו דתית' כל כהאי גוונא מביא' קרבן מיהו חתיא וגאבל קת' ל' שאינה כאכל . והא קרבן מיהו חתי' ש"מ דלענין איסור' נאמר ולא לענין טהור' כלבד דאי לטומא' טהרו' כלב' קרבן מאי עבדת' ואפי' בג' חלוקים ועוד שהרי אחז' ל' צפ' הרוא' כתם לדברי' אין קץ לדברי' חזרי' אין סוף לדברי' אין קץ שאין אלא אשה שטהורה לבועלה שאין לך מטה ומטה שאין עליה כמה טיפי דתי' מדקאמר שטהורה לבועלה ש"מ דלענין איסור בעלה קאמרי' דאי לטהרות לימא שאין אלא אשה שהיא טהורה ואין לנו צריכין להרבות דברים על זה שהרי הוחזקו בנות ישראל שנהגות איסור בכתמים . וקיימא לן מנהגא מילתא היא בדר' זירא

דאמר בנות ישראל הן החמירו על עצמן שאפי' רואות טפח דם בחרדל יושבות עליה שבעה נקיים והלכה פסוקה היא . והוא הדין לבתמים שנהגו בהן איסור ופתה נפרש תחלה הבתמים שאינה צריכה לחוש להם כלל כי הם מעטים והם אותם הכתמי' שאין בהן תראם אדמימו' אלא שהם ירוקים או לבני' הרי אלו אין חוששין להם לכל דבר ואחריה' הבתמי' שמצא' אותם בחלוק שאינו צדוק לה בגון שמצא' אותן בחלוק שלקחה מן השוק ולבשחר עד שלא בדקה אות' ואינה יודעו' מתי לקחתו . אע"פ שהכת' כגרים אינ' חושש' לו כלל שלא חשי חבמי' לכתמי' אלא ב' מצא' אות' במקו' הצדוק כדאית' בצמר' הרי שני כתמי' הללו אינ' חושש' להן לכל דבר ואע"פ שאינה יכולה לחלו' בצבעים ולא בכתמי' אחרים :

עודה . נפרש הכתמי' שיש להן לחוש אצל אין כל המקומו' שווין והכתמים שמצאו בחלוקה מן החגור ולמעל' . והחגור הזה הוא הכינר שהי' חוגר' על ירכותיה לצנעו' והכתמים שמצאו ממנ' למעלה אינה חושש' להן אע"פ שאין לה צמה לחלו' לפי שאין מכוונים במקום הראי' ונאמר בודאי עברה בשוק של עבדים ואינה זוכר' או שמא תאכל' נתמטרה ואע"פ שהוא יותר מגדים . שאין תולין בו צכסם אחר כמו שאנו עתידים לפרש . אצל כאן תולין :

הנה יש מקו' בחלו' שאינה חושש' בו באשר פרשנו ויש מקום שהיא חושש' בו והוא למטה מן החגור . והי' בחגור עצמו . וכן אם היחה פושטתו ומתכסה בו בלילה בכל מקום שמתצא בו כהם טמאה מפני שהוא נשמע לבאן ולכאן . וכן בפליון . פי' מעפורת שמכסה את ראשה בלילה וכן אם נמצא על בית היד של חלוק אם הוא מביע כנגד בית התורפה צדום פנים עמאה דאמרי' אימר שהתה ונגעה שם וכמו שאמרו בחלוק כך אנו אומרי' בצורה שאם מצאה אותם למעלה מני' התורפה טהורה . ועוד יש בצמר' למטה מצית התורפה מקום שאינה חושש' בו בגון שמצא' אותה על שוקה ועל פרסותיה מבוחמתה שאין כן בחלוק דכל למטה מן החגור טמאה מפני שבגדים חוזרין הן בינשוקיה . ראתה על שוקה ועל פרסותיה' מן פנים עמאה על עקבה ועל ראש גודלה טמאה שכל אלה

והתשיעי וסת דגופא על ידי אונם זימים שאינה קביעי כל אלה זימים הרחוקין לקביעתן ויש עוד עשירי שאינו בזמן יעו ואע"פ כחושש לו והו' הוס' הנקבע בשעת סלוק דמיה כגון ימי עזרה וימי מניקה וימי אחד עשר שבין נדה לנדה וזמן החדדה והוסת עשהי עשר הוא שאין לו שום קביעות שלא ראתה בו אלא פעם אחת או פעמים ודומה לאלו לענין חששא . וכל אלה הוספות נחלקים לשבעה דינין . כי הוסת שנקבע לימי החדש נעקרים זימי החדש והוסתות שנקבעו בהפלגות עקירתן בהפלגו' והוסתו' שנקבעו בדלוג או בסרוב עקירתן בדילוג או בסירוב (כ) וכל אלה אינן נעקרין אלא בשלשה פעמים כמו שנהגו בג' וכל אלה חוששת לכל יום הוסת זין שיס' להם שעה קבועה לוסת זין שאין להם . וכל אלה צריכה צדיקה או בשעת הוסת או לאחר הוסת . הנה לכל אלה דין אחד בענין הזה . והדין השני שיס' הפרש זין הוסתו' האלה בתחילת קביעתן . כי הוסתות שהתחילה בהם זימי החדש או בהפלגה חוששת להם בפע' או בפעמי' לכל היום אבל זימת הדלוג או זימת הסרוב אינה חוששת עד שתקבענו . עוד יש זיניהן דין שלישי כי וסת הדלוג אינה חוששת לו כלל לא יו' ולא יומים עד שתקבענו שלשה פעמים . אבל הסרוב חוששת לו מזדש לחדש ולא יותר מפני שהגנו עקירה לראשון . ודין הרביעי הוסת שהוא קבוע לשעות ואינו קבוע זימים שאינה חושש' אלא לשעתו והוא נעקר בשעה אחת ואפי' בלא צדיקה . והדין החמישי הוסת שאינו קבוע לא לזימים ולא לשעות חוששת לכל אותה עונה . והוא נעקר זימת אחד ואפי' בלא צדיקה . והדין השישי הוסת הנקב' על ידי האינ' שאינו קבוע אלא זימי' ובמעש' אבל לא זימי' בלבד לא במעש' לבד ואינו חושש' לפני המעשה וצריכה שלשה פעמים לעקרו וצדיקה ודין השביעי וסתו' דגופה שלא ע"י אונם כגון תפק' וחברותיה שהוא נקבע . בכלעת ואע"פ שאין לו ימים מיוחדים וזוה שני דינין האחד שהי' חושש לשעתו בלבד ומותרת לפני הוסת ולאחר הוסת והו' כגון שהראי' כולה נבלעת בתוך הוס' והשני אסדרתיה לאחר הוסת או שמתחלת מתוך הוסת ונמשכת לאחר הוסת הו' מותר' לפני הוס' וחששת לאחר הוסת עד סוף העונה

הרי אלו עשתי עשרה וסהות וכולן על שבעה הדינין הללו נחלקים . כי הוסת שנקבע זימי' שאינם ראוי' לקביעו' הוסת הרי הן כוסת שאינו קבוע ואע"פ שקבעתו כמה פעמים . נשאר לנו לפרש עוד עונה אחר' שאינה לא מוס' קבוע ולא מוס' שאינו קבוע לא מוס' הגוף ולא מוס' האגסין ואסורה לשמש עונה אחת והיא אותה שאמרו צפ' ערב פסחים . א"ר מר' יוסף איש פוזל אשה הי' שצ' על דם עובר אסור לשמש ובמה עונה . ופרש בעל ההלכו' כיון דנפקא מימי טהרת' לימי טומאת' היא לה בשע' וכת' . והטע' הזה הזה קשה לי מאד תכמה ענינים . האחד כי האשה הזא' כבד יש לה וס' קבוע ליו' אחד . ועוד אם אות' האשה רבילה לראו' זימת מפני מה אסור כליל ואפי' אין לה וס' קבוע כלל מאיזה טעם אסורה והלא ימי עזרה וימי מניקה דמיה מכולקין . והשני אחד עשר יום שבין נדה לנדה אמרו שהיא מותר' לשמש ואפילו לרבי מאיר דאמר אשה שאין לה וסת אסורה לשמש באחד עשר יום וזוה . ועוד אמרו שאינה צריכה צדיקה לא באחד עשר ולא זימי עובר ומניקה ואפילו הגיע עת וסת זימי עזרה לא צריכה צדיקה והיכי אמרינן הכא דכלא וסת וכלא אסדרתיה אסורה ועוד צריכתא דטועה הויה תיזנתא דתניא הרי שינאה תלמה ובאח ריקני' והבי' לפנינו שלשה שבועים טהורים עשר' שבועים אחד טמא ואחד טהור משמשת אור לשליש וחסה ומטבילים אותה חששים וחמש טבילות וכו' . ואמאי היא משמשת כלל והא כל יומא ויומא מכפקינן ליה צדוף לידה ותחלת לידה . אלא טעמא דמילתא מתוך שהוא רגיל בה זימי טהור ואינו נחשש ממנה עם דמי' טמא יהא רגיל בה זימי טומאת' ואף על פי שתראה ולא יזהר לחשב את ימיה ויצא לידו אוסר חמור . ולפיכך גזרו עליה ואף על פי שלת חראה ואינו יום הוסת שתרחק ממנה עונה אחת בתחלת ימי טומאתה כדי שיהא לו היכר עד שכבר נכנסה זימי טומאתה ויפר' ממנה זימי נדה כראוי ומפני כך לא אסורה בצרייתא דטוע' מלמשש כלילה הראוי לה לפי שהאשה כבר נהגה אסור גדול בעלמה ואפי' זימים שלא ראתה כלל הלכך אין כאן גזרה . וזה הטעם יקר נוכח . ולפי זה הטע' אותה עונה אין

אח היו' ולהתיר' לבעל' אחר העונה כאשר בתבנו
למעל' ומה שאמר שמואל בנת' הרי אמרו (יח) לימים
שנים לוסחו' אחד למה שלא מנו חבמי' ג' לית הלכתא
בותיה דאליבא דר' קאמר ליה וקיימח לן ברשב"ג
בוסתות דבעי תלחא זמני בין לוסתות דגופא בין
לוסחו' דיומי כסתמא דמתני' דתק אלו הן וסתות
תפסקת ומעטשת חושש' בפיו כרים' ובשיפולי מעי'
ושופע' ובמין אמרמורי' אוחז' אותו ובן כיוצא בהן
בל שתקבענו ג' פעמי' ה' וסת' שופעת פרשה בנת'
שופעת דם עמא מתוך דם טהור . אמרמורית כעין
שסתא אמירתא ובן כיוצא בהן לאחויי ראשה כנד עליה
זאבירה כדנין עליה ורותת וביסה ביסה . פי' חוששת
בבסלה פי' אחר רוצה להקיא מעין אכילה גסה . ועוד
יש לה וסתות אחרות שהן מגופה אלא שהן תלויות
במעש' ובימי' כגון אכילת סוס וראת' אכלה בכל
וראתה כססה פלפלין וראתה קפצה וראתה וכן אם
אכלה כל דבר חורפא וראתה כיון שקבע' לה שלשה
פעמי' הרי זו וסת (יט) מיהו הנכסיון דמחמת אונסא
קא אתו לא קבעה לה לא בימי' לחודייהו ולא בקפיצו'
ואכילו' לחודייהו דתניא כל שתקבענה מחמת אונס
אפי' בתה פעמים לא קבעה לה וסת . ואמרו' בנת'
לא קבעה וסתלא לימים לחודייהו ולא לקפיצות אלא
לימים ולקפיצו' לא לימי' לחודייהו שחם קפצ' בריש
ירחא וחזאי וקפצ' בריש ירחא וחזאי לא קבע לה וסת
לרי' ירחא בלחא' ואפי' קדמה וקפצ' בעשרין וע' ולא
חזאי דסד' א' אבלאי תילתא דיות' קא גרי' ולא קפיצו'
אפי' לא קבע' לה וסת לימי' לחודייהו ולא קפיצו'
לחודייהו שחם קפצה ברי' ירח' דניסן וחזאי וקפצ'
בריש ירח' דסיון וחזאי וקפצ' בריש ירחא דמתו וחזאי
אע"ג דבילהו ראיו' ברי' ירח' נינהו לא קבע' וסתלא
לקפיצו' ולא לימי' אכל אס קפצה בשלשה ראשי חדשים
דגיפי' דראת' קבעה לה לימים וקפיצו' רכל ריש דרת'
דתקפו' מוחזקת בטומאה עד שתקפוץ שלשה ראשי
חדשי' דגיפי' ותמלא טהור . כאשר אמרו למעלה
שאין הוסת נעקר אלא בעיון שהוא נקבע וכמו שפרשו
הדין לקפיצו' כך הוא לאכילו' כי כל ראיה שאינה
באה אלא ע"י מעש' הרי היא נקפיצ' ובמשפט קביעתן
כך היא עקירתן שתכל ג' פעמי' באותן הזמנים

ג ב 3 2

שהיתה למודה לראו' וחזק ולא תראה אכל אס לא
אכלה ולא ראתה אפי' כמה חדשים אין זו עקירה .
ואלו וסתות הנקבעי' ע"י קפיצו' ואכילו' כמו שהן
נקבעי' בנ' פעמי' כך היא חוששת להן בתחלת קביעתן .
שחם קפצה וראתה בריש ירחא דניסן וקפצה וראתה
בריש ירחא דאייר חוששת לקפיצה ומקפיצתה ואילך
חוששת כל היום . ואם לא בדקה ולא ראתה שוב אינה
חוששת לה שכבר נעקר בפעם אחת . נמצאו שני דינים
בחוקי הוסתות שהן מגופה בי יס שהוא מותר' לפני
וסתה ולאחר וסתה ויש שהוא מותרת לפני וסתה
ואסור' לאח' וסת' (כי) [אם] אות' הראי' כולה נבלעת
בחור הוסת מותרת לפני הוס' ולאחר הוסת אס לא
ראתה בחור הוסת ואותה שהיא לאחר הוסת או
שהרגילה להסתחיל מחור הוסת ונמשכת לאחר הוסת
מותר' לפני הוסת ואסורה לאחר הוסת ושאר הוסתו'
שהתלויות בימים כבר אמרו שהיא חוששת אליה' בכל
אותה עונה וכך היא דינה שחם היחה למודה כל ימיה
לראו' ביום אינה חושש' אלא ביום ואם היתה למודה
לראו' בלילה אינה חוששת אלא בלילה . ואם ראתה
שלשה פעמים ביום והרביעי' בלילה או שלשה פעמי'
בליל' והרביעי' ביום חוששת ביום ובליל' מפני חשש
הוסת הראשון ומפני חשש השני שהוא אחרון . ואם
ראתה פעמים ביום ופעמי' בלילה שלא על הסדר או
שראת' הראשונ' ביום והג' אחרונ' בליל' או הראשונ'
בליל' והג' אחרונ' ביו' או ג' ביו' זה ונ' בזה חושש'
לאחרונ' בלבד . וכל זה העיין שאתרו אינו אלא לעונ'
הראשונ' אכל שאר ימי הוסתו' אין בהם הפך' בין עונת
היום לעונת הלילה . ובכונן היא אסור' לפי ש'ין האש'
בדקת חוקי ימי נדתה בימי' שהיא רבילה לראו' ואינה
מבחינת בין עונת היום לעונת הלילה ואם בדקה הבל
לפי מה שבדקה . הנהיבתנו חוקי הוסתות דומגי
קביעתן ועיני קביעתן כפי שכלנו והשגת ידינו .
ומג' אנו תכללם עשר וסתות ודימה' שבעה . הוסת
הראשון הוא בימי החדש . והשני הוא בהפלגה . והג'
הקבוע בד' לוג' . והד' בימי הקביעה בצמרוג . והחמישי
הקבוע בשעות זמניו קבוע בימים . והששי וסתות
דגופה שלא על ידי אונס בימים הקבועים . והשביעי
וסתות דגופה שלא על ידי אונס בימים שאינן קבועי'

והפשיע

דבור המועד בקביעת וסחוח ואמרינו בדבד קמא נגח
 יום ע'ו בחדש זה ויום י'ו בחדש זה ויום י'ז בחדש
 זה פלוגתא דרב ושמואל וכו'. וקי"ל הלכה כשמואל
 בדיני הילכך מספקא לן הא מילתא ובגניחות עדינן
 כשמואל לקולא לכתוב דאז לא נגח בחדש רביעי כי
 חטי חדש חמישי אפי' נגח ביו"ט תו לא משלם כלל כזק
 שלם דאפתי לא אייעד הלחא זימני בדילוג כשמואל
 הילכך מעקר בחד זימנא ואי הוה חשבינן ליה מועד
 כרב צעינן סיחזיר בו ג' פעמי' בדלוג בדחנן הרי הו'
 מועד לשבחוח ואינו מועד לימוח החול לשבתו משלם
 נזק שלם ולימו' החול משל' חזי נזק מאימתי הוא חס
 מסיחזיר בו ג' ימי שבתות. ובגבי ראיות נמי קייטונן
 חומרי דרב וחומרי דשמואל חומרי דרב דחושש' ליום
 י"ח וצעינן עקיר' חלת' זימנ' וחומרי דשמואל שחוששת
 בדביעי ליו' דאלו לדעת רב אינה חוששת אל"ל ליו"ח
 והא דפליגי רב ושמואל בדלוג דרב סבר קמייהא
 ממנינ' ושמואל סבר קמיית' לאו ממנינא דיק' בדילוג
 לחוד אבל בשא' וסחוח לא פליגי מידי דאי וסחוח
 דיומנינא בגון מדיש ירח' לריש ירחא וביומנא בו
 דבולי עלמא קמייהא ממנינא היא. ואי וסחוח
 דהפלגה נינהו דכ"ע קמייהא לאו ממנינא היא
 דהפלגה לא ידע מידי עד שהי ראיות. ובין שהי
 הראיות נעשית הפלגה אחת והשניה בראיה שלישיית
 והשלישי' בראיה רביעי' הילכך קמייהא לא ממנינא
 היא וצעינן ששלם בהפלגו'. ועד כאן לא פליגי רב
 ושמואל אל"ל בקביע' ימי החדש בדלוג דרב מדמי ליה
 לקביע' ימי החדש הסדור. ושמואל מדמי לי' לקביעת
 ההפלגה מאי עממא כיון דלוג האחרון עוקר את
 הראשון ובשקבעה הוסת הותרו הראשונים כולן הילכך
 לא דמי לקביעות ימי החודש הסדור אל"ל לקביע'
 הפלגה דמי וקמייתא לאו ממנינא. ואם תאמר הא
 דהניא גבי נגיחות ראיה שור נגח שור לא נגח
 ושור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח נעשה
 מועד לסירוגין לשורים אלמא קמייתא ממנינא הוא
 לא קשיא מידי דהתם לאו הפלגה היא ושניה אינה
 ריב' לראשונה אל"ל שכל אח' ואחת לקבוע עשתיים
 חדרותיה אבל הפלגה אינה נראית עד בראיה השני'
 ושהי הראיו' בוגות ההפלגה הילכך אינן נחשבו'

אלא הפלגה אחת. וצעינן ששלם בהפלגו'.
 הנה פרשנו דין הדילוג לאש שאינו רוא' אל"ל יום
 א' בלבד בחמשה עשר בחדש וששה עשר
 בזה וכו'. אבל באשה שהיא רואה ד' ימי רצופי' או
 ה' ימי' בשע' הוסת והראשונה' ההחילה הוסת צע'ו
 בחדש זה והשניה התחילה אותה בששה עשר בחדש
 זה והשלישי התחילה אותה בשבעה עשר בחדש זה
 זה. נמצאת אשה זו כבר שלשה בראיו' הסדור' צי"ו
 בחדש ובשמינה עשר בחדש. ולב"ע בראיו' הסדור'
 צימי החדש שאינן על ידי דילוג בנ' פעמי' הוקבע
 עתה לנו שאלים על זה איך נאמר מן הרביעי
 ואילך לשמואל או מן השלישי ואילך לדעת
 רב שהותרו הראשונה' בלם ואינה חוששת אל"ל משמנ'
 עשר ואילך והלא שבעה עשר ושמינה עשר כבר הוקבעו
 ויש מי שאומר כי כגון זה חוששת לכל הימים ששלשה
 בהן בסדור ותו ששת לדלוג לאסור את האחרון של וסת
 ויש מי שאומר כיון דמן הדין אינה קובעת בתוך ימי
 נדה אל"ל מספק שופעת או מדלפת הוסת נקבע בכל
 ימי העונה כאשר אמרנו עתה בזה ביון דחזינן לה דקא
 קבעה בדלוג אמרינן איבלאי מלחא דהנך יומי בהר"ה
 דוסת טפלה הוו לקמאי הילכך צכי האי בוגא נמי
 אמרינן הותרו הראשונה' ואינ' חוששת בדביעי אל"ל
 משמנה עשר ואילך והותר שבעה עשר ובחמישי חוששת
 לחשבה עשר והותר שמנה עשר ובכולן ומהתבר כוחי'
 הנה כבר בדרנו כל דיני הוסחות וחוסיהן לקבוע
 ולשאינו קבוע. ופתחנו זמני הוסחות ואיך
 הם נקבעי'. וכל אלה לוסת הימים. נשאר לנו לפרש
 וסחות שהן בגופה. ונאמר כי הוסחות שהן מגופה
 אינן להן זמן קבוע לא לימים ולא להפלגה ולא לשום
 צד שיהי ואלע"פ שהוא נקבע בשלשה פעמי' בכל זמן חוץ
 מימי עובדה וימי מניקת' ומקוב חרדה ואחד עשר יום
 שבין נדה לנדה שדמיהן מסולקין אל"ל שהיא חוששת
 להם עד שיעקרו פעם אחת ואפי' בלא בדיקה. ובכך
 פרשנו דיני חוסיהם כי כמו שאין וסתם תלוי ביום כך
 אין חוסיהם חושי יום אל"ל חושי השעה בלבד. והוא
 שהיתה הראי' נבלעת בהוך ימי הוסת. אבל אם היתה
 הראי' נחשבת לאחר הוסת הרי זו מותרת לפני הוסת
 ואסור' לאחר הוסת עד כוההיום ורביכה בדיק' לטבר

שער הוסתות

היה חשש העשירי תפני מעלת גופו אלא למעל' ראוי
 ונדה שהיה חושש' לעשירי לראוי' ואם הראוי' אינו בא
 בעשירי לה אינו בא ואלו היה העשירי הזה ראוי לוסת
 היה חופם את יותו וחשש' אליו בפ"ע ועכשיו שכל
 בימי זיבה אינו אלא זכר הראשון ואם הראשון אינו
 באן זכר אינו באן :

הנה כחצתי לך הדרך לקביעת הוסתות ולחושיו
 ולכל הראיות הנוספו' בין הוסת ולחושיהן
 ומאלה תוכל לדע' ולעמו' על שער הוסתו' ועל כל
 הנוספו' עליהן בקבועתן ונחושיהן וכדרך קביעתם
 כך דרך עקירתן ידוע שאינה עקירה עד שהגיע יום
 הוסת ולא תראה בו תחשך אותו לזוסת אחר ונראה
 אם תקבע זו וסת בתוך וסת תחו' אבל אם תוסף
 ראיות בין הוסתו' אינו עוקר' אלא אם ראויים הם
 לקביעת וסת תחוש' לשניה' וצדיק' שלשה פעמי' לעקרו
 וצדיקה . והראוי פורע לך באיזה ענין תקבע האש'
 וסת בתוך וסת בגון שקבעה לה וסת שלשה פעמים
 מריש ירחא לריש ירחא וצריעית דאתה עשרין צירחא
 וריש ירחא וכן נחמישית וכן ששית הרי אשה זו קבעה
 לה לשני וסתו' צריש ירחא וצריש ירחא וא"ת זה הלך
 ריש ירח' רביעי בתוך רח' עש' לראית עשרי' אינו בכך
 כלו' שהרי קבעתן תתחל' ונהי דלכתחל' אינה קובעת
 וסת בתוך אחד עשר יום' אבל אם נקבע מתחלה כצד
 נקבע ואינו נעקר עד שיטקרו תמנה שלשה פעמי' . ועוד
 יש ענין אחר שהיא קובעת וסת בתוך וסת בגון שראת'
 חמשה עשר בחדש זה וששה עשר בחדש זה וחמשה עשר
 בחדש זה וששה עשר בחדש זה כשתשלש בכל אח' ואחד
 קבע' לה שני וסתו' בל' חדש וחדש בראוי לזי' ודע והבן
 כי אלו הוסתו' שזכרנו עתה הרי היא חושש' בחדש הב'
 ליום ט"ו . [בחדש הב' ליום ט"ו] וכן בחדש הד' ליום
 ט"ו ובחמישי הוקבע וסת לז' . נתאלו אלו שני וסתות
 נקבעים תב' חדשים לב' חדשים ומקביעו' ואילך אינה
 חוששת ליום ט"ו אלא תב' חדשי' לב' חדשי' וכן אם
 תעקר ראית ט"ו וחדש הראוי לה לא תחוש באותו
 ליום (ט"ו) . [ט"ו] עד החדש האחר הראוי לו וכל אחד
 מתן החדשי' הללו צריכונ' חדשים לעקרום . עוד אחת
 צריך לדעת כי הדין הזה שזכרנו אינו אלא כשהיא ראית'
 יום אחד בחדש ט"ו בזה לצד ויום י"ו בזה לצד . אבל

אם היא רואה צ' ימים אוב' רגופין בשעת וכתה
 אעפ"י שהיא מתחלת בחדש זה בט"ו ובזה מאחר' לז' ו
 ובזה מתחלת בט"ו ובזה בי' כבר קבעה לה זו וסת
 לז' בשלש חדשים אבל לט"ו לא קבעה עדה' חדשים
 לפי שהוסת נקבע בב' פעמים בזמן כולו בזמן מקנתו שכבר
 יאמרנו . כי תוך ימי נדה ראויי' הם לקביעת וסת מפני
 ספק שופעת או מדלפת ושאינה מדקדקת על עצמה
 בין מפסקה לשאינה מפסקת כאשר אמרו למעלה וכן
 בעקרתו בב' פעמים הוא נעקר בין כולו בין במקנתו
 כל מה שיעקר ממנו ג' פעמים הרי הוא נעקר ובין
 שהיא מרחקת את וסתה ובין שהיא מקרבת אותו
 כיון שעבר עליה זמן הוסת בלא ראיה אעפ"י שכנסה
 לה בימי ספירתה זה היא אסורה באותו יום לצעלה
 כיון שעתה רואה בו עקירה היא . ועוד תבין ותדע
 כי האשה שקבעה וסת צענין א' כגון בהפלגה מב'
 יום לב' יום ושנת' פעם אחת לב' שהאמרנו במשנתנו
 שהיא חוששת לשניהם כשהיא חוששת לוסת הראשון
 דהיינו הפלגת' כ' מונה . כ' יום מיום השני ואילך
 דהיינו מב' ששנתה ב' . ובשהיא חוששת עוד לב' ה'
 אם ראיה ציוס ב' שחששה בו הרי היא מונה כ' ה' יום
 מב' ואילך . ואלו לא ראתה ציוס ב' כיחה חוששת
 לסוף ה' ימים מאותו יום כ' שהיא ב' ה' ליום ששמה בו
 מתחלה והיינו פלוגתא דרב פפא ורב הונא צריה דרב
 יהוש' הפליגי עלה דהא מילת' בסוף פ' בנות כותיים
 וקאי רב הונא צריה דרב יהושע כי מא סברא דלעל'
 מראי' בתרייתא מניין וקיל' כותיה :

הנה פרשנו פרטות וכללות אשר מהן תוכל ליקח
 דרך לכל הוסתות הסדורים התלויים בימים .
 אך יש לנו לדבר עוד על וסת הדלוג שחלקו צד רב
 ושמואל רב אמר בב' פעמים הוקבע והראשונה מן
 המנין . ושמואל אמר כיון שהראשונה לא ראתה
 צדילוג אינו מן המנין עד שששלת צדילוג . איכא ת"ד
 הלכת' כותי' דרב דקי"ל דרב ושמואל הלכת' כרב
 באסוריה הלכך אם ראת' ט"ו יום צד' זה וי' בחדש
 זה וי' צד' זה עבר קבעה לה וסת צדילוג ואינה
 מחוששת בחדש דביעי' אלא מני' ח' ואילך וכל הראשונים
 שהותרו וכן בחדש חמישי אינה חוששת אלא לז' ט"ו וכן
 בבולן ואקלא סבירא לן הכי דבין דתליין [יז] להעדה

לדש וחושש' ליום השינוי אלמא ליומי החדש נמי חושש
 דחל' הוסת אלל לוסת הדילוג אינה חושש' עד
 שתקבענו ודבר זה מן הדע' הברענו אותנו כי כל וס'
 הנקבע במקומו . והשלישי או הרביעי קובע את
 הראשון במקומו ואוסר אותו . יש מן הדין לחוש עליו
 בתחלתו דאמרינן תחלתו בסופו לקום עליו אלל וסת
 סתופו מחיר את תחלתו בגון וסת הדלוג שסופו
 הותרו כל הראשונים היאך יהיה סופו קל מתחלתו
 ולמה תחוש בראשון' לשניה שהשלישית תחירנה ואיך
 תחוש בשני' לשלישית שברביעי' תחירנה ולכן איני אומר
 כי וסת הדילוג אינ' חושש' לו בתחל' על העמי' עד שתק'
 ועתה נחזור לפר' איך היא חושש' בתחלת הוסתו'
 הימי' לשתי חששות בגון שראת' בראש חדש
 ניסן הרי היא חוששת לרשש אייר הואיל והוא ראוי
 לקבעו בג' פעמים ואם ראתה בראש אייר חוששת גם
 לראש סיון ואם לא ראת' בראש סיון נעקר וסת ראש
 (טו) חדש כדקיימא לן שהוסת שלא נקבע אלל פע'
 אחת ופעמים נעקר בפעם אחת ואלע"פ שנתקד מרא'
 חדש הרי היא חושש' למחרתו לשני בסיון לפי שהראוי'
 שראתה בראש ניסן ובראש אייר לא נדע אם קביעתן
 בראשי חדשים וכבר נעקרו בשלישי או שחא בהפלגת
 שלשי' ואחד קביעתן ועדין לא נעקרו כי שני בסיון
 הוא שנושי' ואחד לראש אייר מפני גניסן היה תלל
 ואייר חסר . הנה שני חששות הללו חוששת עד שלא
 נקבע הוסת ואלו משתקבע אינה חוששת כי אם לאחד
 שאם קבעה בימי החדש שלשה פעמי' אינה חושש' עוד
 להפלגות . ואם קבעה בהפלגת אינה חוששת
 בראיותיה ליומי החדש ודבר פשוט הוא זה מן המוסנה
 ומן הדרויית' ודע כי ההפלג' אינה ראוי' לחוש עליו עד
 שהרא' ראוי' שני' לפי שאין ההפלגה ידועה עד ראוי'
 שניה . עוד נאמר שאם לא הפסיקה לראש חדש אייר
 עד שראתה בעשרי' בניסן מדין הגמרא אינה חוששת
 עוד לראש חדש אייר תה טעם מפני שהוא בתוך אחד
 עשר יום של ראיות עשרי' בניסן ואינו ראוי להצטרף
 עוד עם ראש חדש ניסן לקביעת ראשי חדשי' ואלע"פ
 שזה ראש חדש וזה ראש חדש לפי שזה בא בתחלת נד'
 וזה בתוך אחד עשר יום לזיבה . אלע"פ שאינה ראוי
 לקביעת וסת לחוש מניה חוששת באשר לאמרנו

למעלה בחושי הוסתו' אינו בן שלל אמרנו חושש' בתוך
 אחד עשר חלל א"ב אורע' לה טומא' בימי זיבת' .
 והיא חושש' מאותו יום לאותו יו' אלל זאת עדיין לא
 אורע' לה טומא' בימי זיבה כדי שתחוש אליה . הנה
 צררנו שאינ' חושש' לראש חדש אייר אלל היא חושש'
 להפלג' עשרי' כמו שהפליגה עכשיו . נמצא' היא חושש'
 לתשעה באייר שהיא הפלג' עשרי' יום לראוי' עשרי'
 בניסן . ראתה בעשרי' באייר חושש' עד לכ"א בו ואם
 ראתה כבר קבעה לה וסת בהפלג' עשרי' יום בשלש
 הפלגו' הללו והראשונה אינה מן המנין כמו שגפרש
 לפנינו . ואם ראתה מקודם בראש לראוי' חדש אייר
 שהוא יום י' נדה של עשרי' בניסן אותה הראוי' אינה
 לא כותרו' ולא עולה אלל שהיא חושש' אליה ליום
 עשרים באייר שהוא שניים עשר לראיות נדה שראתה
 בתשעה בו והוא בענין ראית ראש חדש אייר שהיתה
 ביום שניים עשר לראוי' נדה שראתה בעשרי' בניסן .
 וכן משפטה לעולם שחושש' מעשרי' לעשרי' מפני וס'
 וחושש' כמו בו ליום שניים עשר לנדתה אלע"פ שהוא
 בתוך אחד עשר יום עד שהעקר אותו פעם אחת אלל
 יום העשרים גריכה לעקרו שלשה פעמי' עוד נפרט
 לך פרט אחר . אם ראתה בראש גניסן וראתה עוד
 בעשרה בו הראיה הזאת השני אינה ראוי' לקביע' וס'
 ואינ' לא סוחר' ולא עולה ולא נעשי' ראש ונדב לא לימי
 החדש ולא להפלגה אלל הרי הוא חושש' לראש אייר
 שהוא ראוי' לקביע' וס' וראוי' לנרוף ואם ראת' בראש
 אייר חושש' ג' כ לעשרה בו בעין שראת' בעשר' בניסן
 באשר אמרנו למעלה . בראוי' אחד עשר אלע"פ שאינה
 קובעו' וס' לחוש חושש' ואפי' בפעם אחת וחושש' עוד
 לראש סיון . ואם ראתה בו הרי הוס' נקבע מראש
 חדש לראש חדש וחושש' המור כן לעשר בו כמו שבארנו
 ואותה הראוי' נעקר' בפעם אחת . וצין והדע שאם
 לא ראתה בראש חדש סיון חושש' למחרתו שהוא יום
 שלשי' ואחד לראש חדש אייר באשר אמרתי למעלה
 שהיא חושש' בתחל' הוס' לימי' ולהפלג' ואם לא ראת'
 לא בר' ה סיון ולא למחרתו כבר נעקר הוס' מימי ראש
 חדש ניסן ומימי ההפלג' ואינה חושש' עוד לעשרה
 בסיון . ואלע"פ שלא עקרו עדין . והטעם לפי שלא

ולאח הוסתות שלשה סבות הם ולהם תוצאות הרבה הא' ימי החודש ואע"פ שאין הפלגתן סיה כגון ימי ירחא לריש ירחא או תחמה בירחא לחמשה בירחא וכיוצא בכו ואע"פ שזה החודש מלא וזה החודש חסר. ולמדנו זה ומן הדלוג שנחלקו בו רבי ושמואל ראתה יום חמשה ועשר בחדש זה ויום ששה עשר בחדש זה שבעה עשר בחדש זה רב אמר קבעה לה וסח לדילוג ושמואל אמר ועד שחשש בדילוג ואלו היונו חושבי כל החדשי מלאי לאו חסרי' כאשר סברו תקנת אנשים א"כ אין כאן דילוג ואלא הפלגות שלשים יום צין כל ראייה וראייה והרי וביא זו כלמורה לראות מעשרי' יום לעשרי' ו' ולמה נחלקו בה רב ושמואל בלשון דילוג והלא כל הוסתות והיכללו בהפלגה והי' להם לחלו' בסתם על הוסתו' אם ותהי' הראשונה תן החשבון אם לאו וממה שאנו עתידין ולפר' יתברר הדבר כראוי שהם לא חלקו בוסת אחד אלא בדילוג לבד .

והנה כבר שמענו כי ימי החודש קובעי' לה וסח בלא השואת הפלגה : ומכל מקום צריך שיהא זה והוסת בלא הפסק . ואם יהי' ביניהם הפסק צריך שיה' שיהא שאלו ראתה הראשונה בראש ניסן והשנית בראש ואייר והשלישית בראש תמוז אע"פ שכולם צריש ירחא והיו אינו וסח לפי שאין הפסקתן שיה' . ואלו הפסיק' צין אחת ואח' ראש חדש אחד הנה הוסת נקבע בגון שראתה בראש ניסן ובראש סיון ובראש אב הרי זה נקבע בהפסקית שות : וזה נקרא וסח הסדוג מפני שיהי' מסרגת ומפסקת צין ראיות והרי הוא כענין ששנינו בצרייתא דניזיקין קוראה שור וגנח שור ולא נכח שור נכח שור ולא נכח זכו' . נעשה מועד לסדוגי' ללשוורים בבבא קמא ולפנינו כפרש את דינובע"ה : והנה השני תשובה את הוסת הוא שיעוד הפלגה וראף על פי שאינה תוספת סדור ימי החדש . בגון ומעשרים יום לעשרים יום ואף על פי שזה בתחלת החודש וזה בסופו . ולמדנו זה תוספתנו . היתה למורה ולהיות רואה תחמה עשר לחמשה עשר ושנתה ליום נעשרים וכו' וא"ת בחמשה עשר לחדש קאמר הא איחזר ועלא אמר שמואל לא שנו אלא תחמה עשר לחמשה עשר ולעבילה שהעשרים ושנים לראיית' אלמא בהפלגה קא

מיומי וש"מ דבהפלגה היא קובעת וסח שלא על סדר ימי החדש . והנה השלישי היוצא משרש השנים שזכרנו והוא דילוג השנה בימי החדש בגון שראתה יום חמש' עשר בחדש זה ויום ששה עשר בחדש זה ויום שבע' עשר בחדש זה וכן דני . וג המתקרב בגון שראתה יום חמשה עשר בחדש זה ויום ארבעה עשר בחדש זה וששה עשר בחדש זה משפט אחד להם . וכן בדילוג היוצא משרש הפלגה בגון שראתה שתי ראיות בהפלגת שלשים יום השלישי' בהפלג' ב"ע יום . והרביעי' בהפלגת עשרים ושמונה יום . וכן אם הרחיקה הפלגותיה משלשים יום לשלשים ואחד יום ולשלשים ושנים וכן בולן . כל אלה הסימנים דילוג והם הוסתות הנקבעות על משפטם כמו שפירשו בגמרא . כי כשקבעה וסח בדילוג הותרו הראשונים ואינה חוששת אלא בדילוג יום אחד לפניה על המשפט שקבעה אותו . בגון שראתה יום חמשה עשר בזה וששה עשר בזה ושמונה עשר בזה עד כאן היתה' חושש מן הראשון על השני . ומן השני על השלישי על הדביעי אבל מן רביעי ואילך שוב אינה חוששת על מה שעבר . ולפנינו נדבר עוד על זה הענין .

הנה כתבנו שלשת הוסתות שהם תלוים בימים . ואחר שביארנו כי ימי החודש קובעי' וסח בלא השואת הפלגה . והפלג' בלא ימי החודש יש לנו לדב' לכתה חסרו' הי' חושש' בתחיל' וסחה כי הכלל הזה צדינו שכל העלוי' שהוסת נקבע בהן גם בתחיל' היא חושש' להן חוץ מן הדילוג שאינו חושש' לו עד שתקבענו ולמדנו את זה מתשנתיו שהרי שנינו היתה' גמור' מיו' חמשה עשר לחמש עשר וסחה ליום עשרים זה וה' אסורין הרי זה שינוי להפלגה וחושש' לו בפעם אחת והשינוי הוא בתחלת הוסת . וכך חזינו בצריית' והיא שבתבתנו למעשה היתה למורה לראות יום עשרים ושנת' ליום שלשי' זה וזה אסורין . הגיע יו' עשרי' ולא ראת' מותר' לשמש עד יו' שלשי' וחושש' ליום שלשים הגיע יום שלשים וראת' יום עשרי' ולא ראת' יום שלשים ולא ראת' יום עשרי' שאלו צומנו בא . הנה זאת הצרייתא מדבר' בוסת הקבוע לימי החדש מעשרי' יום בחדש לעשרי' יום בחדש ושנתה ליום שלשים

שער הוסתות

זמן אחד בשנה אחד בשב' דהיינו בחוד אחד עשר יום
 שביקנה לנד' ההי' לא קשי' מידו דבתם לא לאשמועי'
 דאם' קובע' בימי נדה' קא אחי' אלא לאשמועינן וס'
 דקפ' ור' דקט' חז' בשב' לבימי' בעלמ' הוא
 דקט' . אי נתי' דבתם היבא' לזימור' בחד' בשב' דקאי'
 לה' בימי' נדה' קאמר' בגון' דאחזי' לה' בחד' בשב' והדר'
 חזאי' בחד' בשב' אחרת' דעשרין והרתין . וכיון דחזין
 שמעתי' דבדי' דאין' השעה' קובעו' וס' בימי' זיבתה'
 ומחכי' נתי' דקתני' וכל' אחד' עשר' בחוק' טהור' ושמואל'
 נתי' על' תחני' אחר' לשמעתי' . וחזין סוגי' דאמוראי'
 בחראי' כותי' לא שזקינן' האי' תימר' דאיתמר' בהדי'
 זנקטינן' מלחא' דלא' אחי' אלא' תכללא' ולא' איתמר'
 בהדי' הלכך' כיון' דקיימא' לן' דאין' השעה' קובעו' וסת'
 בחוד' אחד' עשר' היבא' דרגילא' למחזי' מחמשה' עשר'
 לחמשה' עשר' לראיתה' דכל' חדא' וחד' קיימא' לחברתה'
 בחוד' יומי' זיבה' [יד] רואין' את' האמצעי' כאילו' אינן'
 והשאר' קובעת' לה' וסת' מעשרין ותשעה' לעשרין ותשעה'
 דקיימי' אהדדי' בימי' נדה' ואי' חזאי' בהו' ארבע' דאיות'
 מעשרי' ותשעה' לעשרי' ותשע' קבעם' לה' וסת' להפלגת'
 עשרין' ותשעה' ובעיא' עקירה' תלחא' זימני' וזדיקה .
 אבל' אמצעי' דקיימי' בימי' זיבה' לא' בעי' זדיקה .
 ועקרא' להו' בחדא' זימנ' . תיבה' דוקא' להנהו' ראוי'
 דקיימי' בחוד' שמונה' עשר' יום' לראיה' הראשונה' אבל'
 היבא' דרגיל' למיחזו' חמשה' יומי' בכל' וסת' וחרי' יומאי'
 קמאי' מינייהו' קיימי' בימי' זיב' לראיה' הראשונה' ותל'
 בתראי' קיימי' בימי' נדה' . הכך' תלחא' יומי' בתראי'
 דחזו' לקביעת' וסת' קבעה' בהו' בתלחא' זימני' . ואפילו'
 היבא' דשפעה' בהו' בהכך' חמשה' יומי' כוליהו' אע"ג'
 דאמרי' שופעת' אינה' אלא' בראיה' אחת' דוחוד' אחד'
 עשר' היא' חפילו' הכי' קבעה' לה' וס' דחיישינן' שמה'
 הפסיקה' הליל' תחוד' השינה' ולא' ידעה' . ואי' הו'
 תלחא' זימני' בחוד' אחד' עשר' יום' ותרי' מינייהו' בתחל'
 שמונה' עשר' יום' אע"ג' דלא' תתחל' תחלת' נדה' עד'
 דספרה' שבעה' נקיים . [טו] חסתברא' לי' דלמקב' בהו'
 וס' בימי' נדה' חשבין' להו' וקבעה' דבי' את' שמואל' יומי'
 זיבה' לא' קבעה' בהו' וסתה' אחתני' קאי' דקתני' כל'
 א' עשר' בחוק' עהור' ועלה' אחר' שמואל' לומר' שאינה'

קובע' לה' וס' בחוד' אחד' עשר' ודוקא' קאמר' אחד' עשר'
 אבל' יומי' הראוי' לספיר' אחד' עשר' לא' קאמר' דקי'
 להו' לרבנן' דשבע' יומי' נדה' היא' מתחורק' מדחי' ולא'
 הדרי' אלא' עד' שמונה' עשר' יום' . וכי' מטיא' לשמונה'
 עשר' בין' שהם' ראוי' לנדה' בין' שהם' מחפיר' זיבה'
 ראוי' הם' לקביע' וסת' :

הנה זה הטעם עוד סיוע למה שאמרנו למעלה
 דרבי יוחנן וריש לקיש לא בליג' אדשמואל'
 דאפשר' לאוקי' למלתייהו' בימי' זיבה' ממש' בענין' הזה'
 שפירשנו' ושמואל' נתי' מודה' בה' דכה"ג' אפי' בימי'
 זיבתה' קובעו' לה' וס' . ובעי' חלתא' זימני' למעקרונהו'
 וזדיקה :

הנה פרשנו כי יומי הנד' יומי הזיב' אינם ראוי'
 לקביעו' וס' ועל' הדרכים' שפרשנו' . ועוד' יש'
 עתים' אחרים' שאינם' ראויים' לקביע' וס' כגון' יומי'
 עבודה' משהובר' העובר' ובן' יומי' וניקתה' וכן' מקום'
 החרדה' בזולג' אם' באתה' השעה' לקבוע' בהן' וכת' חדש'
 בתחלה' אינה' נקבע' מפני' שדמיה' מהולקין' . ודומין'
 לאחד' עשר' יום' שבין' נדה' לנדה' שאינה' קובע' בהן' וס'
 אבל' היא' חושש' לראייתה' מידו' דהוי' אום' שאינו' קבוע'
 עד' שחעקר' ממנו' פעם' אחת' ואפילו' בדיקה' ולא'
 ראתה' טהורה' מיום' זה' ואילך' כאשר' פרשנו' למעלה'
 בראשי' הוכתו' :

הנה כתבנו הזמנים שהוסח נקבע בהן ואת שאינו
 נקבע בהן לכל מחלקות' ותוצאותיה' . נשאר'
 לנו' לפרש' איך' הוסח' נקבע' כדי' לדעת' את' חושי' לקבוע'
 ולשאינו' קבוע' ואם' בחסרנו' מחושי' הוסתות' שלא' פרשנו'
 אחת' במקומו' . נשוב' עתה' לפרש' :

לפי' שגם' הענין' ראוי' לפרש' בו' חושי' הוסתות' עם'
 פי' קביעת' . ונאמר' תחל' כי' זו' המסור' בידינו'
 מדברי' רבותינו' שאין' קרוי' וסת' אלא' לאותו' שיש' לו' נד'
 שזה' ושהשות' בו' ראיותי' שלשה' פעמים' . דקיימא' לן'
 כסתם' מתניחין' וסת' לן' תנא' בוסתות' ושור' המועד'
 כרשב"ג' וכל' נד' שיש' בו' היא' קובעתו' לוסח' ג' פעמים'
 והוא' שלא' יהא' זינייה' הפסק' ואם' יהי' זינייהם' הפסק'
 צריך' שיהי' שזה' לשלשתן' שלא' יהא' האחד' קרוב' והאחר'
 דחו' ומתורה' הפרעין' יתבאר' לך' כן' זהו' המצדדין' והמשוין'
 אה

קאי לה זימי נדחה קבעה לה וסת ברזי ירחא הואיל
 והשנים הראשונים הוחזקו ממעין סתום וראיית
 עשרים וחמשה אמרינן עלה בגמרא דמיס יתירי
 איתוספו בה ואמרינן עלה תרין פרוסי איבא מאן
 דמפר' דראיית ר"ש ירחא הוא עיקר וסת והקדמת
 עשרין וחמשה תוספו' אותו הוסת הוי ומדקרי ליה
 תוספ' הוסת לא חיישא לה היא ראייה כלל. וזהו הדעת
 הראשון מהשלשה פנים שזכרכו למעלה בחשש הוסתו'
 ולזה הדעת כ"ס ראיית שבתוך ימי הגדה שאין חוששי'
 להן כלל ויסתפרסי' דהא דאמרינן בראיו' עשרין
 וחמשה דמיס יתירי הוא דאיתוספו בה לאו לחימורא
 דהוי' היא עפיל' לראי' ריש ירח' אל' לא פוקי דראי'
 ריש ירח' לא הוי' עפיל' לראי' עשרין וחמשה דמי'
 יתירי הוא דאיתוספו בה ודלמא וסתה אחרינ' קא
 קבעה. ובין הלזין תרין פרוסי איבא דראיית עשרין
 וחמשה ללישנא קמא לא חיישא כלל וללישנא 'בחר' חייס'
 ומסתבר' לחומר'. אבל ראיו' שבתוך ימי הגדה
 שורת הדי' עפילה ניגהו לתחיל' הוסת. ואפילו
 הפסיקה ביני הן מהו הא אברענא לעיל דביון דאיבא
 שופעת ומדלפת שהן בראיה אחת ושעה אחת. ואשה
 ביון שהוחזק' בארבעה ימיסאו חזש' רצופים לראייתה
 אינה בודקת עצמה ואינה יודעת אסתפסקת ביניהם
 אם לאו הילכך חושש' לכוול'. ועיקר הוסת נמי הוי
 בדכתיבנא לעיל והסת' דאמרינן דראיית עשרין וחמשה
 חיישא לה אי חזיי' הכי תלתא זמני קבעה לה נמי [יב]
 וסת מעשרין וחמשה ולריש ירחא והא דאמרינן דאין
 קובעת וסת בתוך ימי נדחה לא מצעיא היבא דכולהו
 ג' זמני חזיא להו בתוך ימי נדחה דלא קבעה אל' לא
 אפי' חזיא תרי זמני קמאי ריש ירחא וחמשה בירחא
 וריש ירחא וחמשה בירחא ובזימנא תליתאה קא חזיא
 בשתשה בירחא וביריש ירחא לא חזאי
 דסד' א' כיון דאי עקר לריש ירחא וקאי חמשה בירחא
 בדוכתא איגלי מילת' דחמשה בירח' עיקר וסתא וריש
 ירחא קמאי תוספ' דמיסאפילו הכי לא קבעה אשתכח
 דבי האי גונא לא קבעה לה וסת כלל ברזי ירחא הא
 לא קבעה לה וחמשה בירחא אכתי' לית לה אל' חדא
 זימנא וכי תשלמא עליה תרי זמני אקבע לה לחמשה
 בירחא. וכשם שאין האשה קובעת וסת בתוך ימי נדחה

כדאינה קובעת וסת בתוך ימי זיבחה דחנן בסוף פרק
 זכות כותנים כל אחד עשרה בחזקת טהורה. ואמר
 רב הונא בר חייה אמר שמואל לומ' שאין האש' קובעת
 לה וסת בתוך ימי זיבחה מאי טעמא דאסתלקו דמיה
 זימי נדח' ומדאיבעי' ליה לרב פפא עלה דהא מילת'
 מקבע לא קבעא מיחש חיישא מהו דתיחוש לה וסקלינן
 וע ינן עלה אלמא הכי הלכת'. ועוד דגרסי' בפרק
 האשה שהיא עושה לרכיה. אמר רב פפא לא אמרו
 אל' למקבע דבעינן הלכתא זימני אל' למיחש אפילו
 בחדא זימנא חיישא לה ואקשינן עלה מאי קת"ל תנינא
 שכתה ליום עשרי' זה וזה אסורי' מהו דחימא ה"ת
 היבא דקאי בתוך ימי נדחה אל' היב' דקאי זימי
 זיבחה אינא לא תיחוש לי' קת"ל מדאמר רב פפא
 הכי ש"ת דזימי נדה דהיינו בתחלת שמונה עשר יום
 של נדה קבעה לה וסת אל' זימי זיבה לא קבעה לה
 וסת ומאי נינהו אחד עשר יום שנין נדה לנדה ולהכי
 איצטריך לי' לאשמועינן דאע"ג דלא חזיא ההיא
 ראי' למקבע לה וסת מיחש תיהא חיישא לה. ואיבא
 ת"ד דלית הלכתא בשמואל דר' יוחנן וריש לקי' פליגי
 עלה דתרווייהו מודו דזימי זיבה קבעה לה וסת דלא
 פליגי אל' זימי נדחה אל' זימי זיב' לה רוייהו קבע'
 ולאו מילת' הי' דהא אוקימנ' למילנוייהו כגון דאחזו'
 לחרי זימי קמאי ממעין סתום. כגון דחזאי ריש
 ירחא וריש ירחא ועשרין וחמשה וריש ירחא דביון דתרי
 זימי קמאי זימי נדחה חזיתיהו אע"ג דשלישית
 הוא בתוך ימי נדחה חמש בתר רובא קמא שרינן לה
 וכי היכי דלגבי נדח' קבע' לה וסת זכה"ג כ"ס בתוך
 ימי זיבת' דקבעא לה (יג) וכי האי גונא שמואל נמי
 מודה דאע"ג דאחד עשר לא חזו למקבע' בהו וסת
 אי חזאי מעיקר' שתי ראיו' מריש ירחא לריש ירחא
 ובשלישית חזאי בעשרין בירחא וביריש ירחא דקיימא
 ראיו' שלישית זימי זיבה קבעה לה וסת הואיל ותרי
 קמייחא חזאי ממעין סתום. ול"פ שמואל זימי זיבה
 בהדי' ר' יוחנן ור"ל ואי קשיא לך הא דגרמין בפ"ק
 דנדה לענין קפיו' דאמרי' דהיכי דקפצה בחד בשבא
 וחזאי וקפצה בחד בשבא וחזאי ובחד בשבא אחרינא
 חזאי בלא קפיו' דקבעה לה וסת' לזימי אלמא קבע'

נקיים באלו היא רואה בתוך ימי זיבה דהתם ספיקא
 דאורשתא הוא וחששא דאורייתא אבל היבא דאינה
 רואה חשש וסתות הא דאמרי דרבנן היא ואפי' בקבוע
 וב' ש' שאינו קבוע הילכך ספיקא בדרבנן לקולא :
 [י] ועוד דרוב דמים שבאש' עמאין ואשכחן דסמוך
 רבנן עליה דהאי רובא ואפי' לקולא דתני' קשחה שנים
 ולסלישי הפילה ואינה יורעת מה הפילה הרי זו ספק
 לידה ספק זיבה מביאה קרבן ואינו נאכל ר' יהושע
 אומ' מביאה קרבן ונאכל . ולאמרי' בגמר' דההפלת
 בדאפשר לפתיחת הקבר בלא דם קמפלגי דר' יהושע
 סבר א"ל לפתיחת הקבר בלא דם והא הבא דלא קא
 חזינן לדמא ולא ידעינן אי דם עמא אי דם טהור הוא
 ואמאי נאכל ליחוש דילמא דם טהור הוא אלמא כיון
 דרוב דמים שבוקור עמאים הם כודאי משוינן להו
 הילכך מביאה קרבן ונאכל ממה נפך או יולדת היא
 או זבה גדולה והבא ודאי קולא היא דקא שרינן ליה
 תרי איסורי כבלה וחולין לעזר' וב' שהבא לגבי וסתות
 דחומר' הוא דמשעי לן למיסחך ארוב' לאו (טועו'
 נינהו) [דס טהור] ובן חשש הטועו' כמי רוב' טועו'
 נינהו וחששא דרבנן במקו' דאיב' רובא להיתיר' זיבא
 למיחש ליה כלל . מיהו לגבי האי דובתא בלחוד איבא
 טעמא אחרניא דמיבעי ליה למיחש לכל ימי העונה
 כדברי המחמי' ולא חששני' אללא כיון דאיבא שופעת
 ואיבא נמי מדלפת שהיא בשופעת שאינן אללא ראוייה
 אחת ואפי' מדלפת כל' בדאינן צפיק' קמא דנדה
 הילכך הוה להו [יא] כל ימי העונה כיוס א' ושעה
 אחת ואשכחן דאפילו ר' יוסי דמיקל בחשש עונת
 הוסתות בשעת הופת מיהת מודה דהיישא ומחוס הכי
 איבעי לי' למיחש הלח' זמני לכל ימי עונה עד דעקר'
 להו אבל למיחש לדם עמא ודם טהור ולמיחש לספק
 עושות לגבי חשש וסתות להא ודאי לא הייסינן לא
 במקום וסת קבוע ולא במקו' וסת שאינו קבוע עוד יש
 טעם להחזיק הדרך הזה ולחוש כל ימי העונה עד
 שחוקר מהם ג' פעמי' מפני שהוא רוב המצוי בנשים
 לשנות וסת יום ויומים וג' ימים פעמי' תרחיקות
 ופעמים תקריות וחזרת למקומם וכיון שהדבר מצוי
 כן אינן ראוי לסמוך ולהחזיק כל ימי הוסת בטפילה
 לתחלת הוסת ולטהר שאר ימי הוסת בעקירת פעם
 א' כי שמת הימים שהם עתה בתוך הוסת הוה כבר

תחלת הוסת ואעפ"י שהם עתה חמצ' ומת לא חבדה
 מעלתם הוה חסומה . לפיכך אינן לנו אללא בלשון האחרון
 שתהא לריבה עק' רה ג' פעמים לכל ימי היבא . וזה
 הדרך הוא נכון והישר בעיני ומכיר הספקות מעלנו
 ובו ראוי ללכת בענין שאל' סלי סגו פנו דרך הרימו
 מכסול מדרך עמי :

הגה השלחנו חוסי הוסתות לוסת הקבוע ולשאינו
 קבוע לוסת שהיא ונופה ושאונה מנופה כגון
 מפקה ומעטפת ונוסת הומים והשעות . אך כפרס
 עוד בהם בקביעת הוסתות בחשש קביעת וסת ימים
 ובחשש קביעת וסת בהפלגו' . ועוד יש וסתות אחר' .
 שהם נקבעים וחתת אונס ואין החשש שלהם דומה
 לאלה ובשניניע לשם נאחר הכל באר היטב בע"ה .
 עתה נפרש הזמן הראוי לקביע' הוסתות ואת שאינו
 ראוי שאלו קבעה אותו בזמן הראוי לקבעו
 דינו בוסת קבוע . ואם קבעה אותו בזמן שאינו ראוי
 אפי' ראהה בו כמה פעמים דינו בוסת שאינו קבוע .
 וכבר בררנו כי הוסת הקבוע זין שהוא מנופה זין
 שהוא חוץ מנופה זריך לעקרו שלשה פעמים
 וצריכה צדיקה בשעת הוסת כדי לטהרו . ואם לא
 בדקה ולא ראתה אכורה לשמש אפי' עד כמה שתדקי
 ועוד בררנו כי וסת הימי' אסור' לשמש כל אותה עונה
 או יום או לילה אבל וסתות הגוף מותר' לפני הוסת
 ואפי' באותה עונה . ואם צדקה בשעת הוסת ומלאה
 טהור מותרת לאחר הוסת מיד והוא שהיתה למודה
 לראות בתוך הוס' כאשר פרשנו . ואחר שבררנו כל זה
 צריכין אנו לפרש הזמן שהוא ראוי לקביעה . וגאמר כי
 שבעת ימי נדה אינסראוייס לקביעת וסת שחם ראתה
 צריש ירחא והפסיקה ראיינת' וראיהה בחמשא בירחא
 ושעתה כן אפילו כמה פעמי' לא קבעה וסת לחמשא
 בירחא כי אם לריש ירחא בלבד . ולריש ירחא חוששת
 עד שהעקר אותו שלשה פעמי' וצריכה צדיקה לטהרו
 כמו שבארנו אבל לחמשא בירחא אינה חוששת אללא
 פעם אחת . ואם עקר' אותו פעם א' החמישי הותר
 ראש חדש לא הותר עד שעקרה שלשה פעמים . אבל
 יש ענין אחר שהאשה קובעת וסת בתוך ימי נדה כגון
 שראתה שני פעמים צריש ירחא בלחוד . ובסלישי ראתה
 עשרים וחמשה וריש ירחא אף על גב דריש ירחא בתרא
 קאי

שהיא למודה לראו' בעונותיה ה' ימי או ד' רופים
 נאמרו בה ג' פנים יש מי שאומר שאינה חוששת ג'
 עונות אלא ליו' ראשון בלבד כי הוא עיקר הוסת והוא
 צריך ג' פעמי' לעקרו אבל שאר ימי עונה אעפ"י
 שהיא למודה בהן כמה פעמי' נעקרי' הס' בפעם אחת
 לפי שאין אשה קובעת וסת בחוד ימי כדתה כמו שגפרש
 לפנינו בזמני קביעת הוסתות הילכך הרי הן בוסת
 שאינו קבוע והס' נעקרים בפעם אחת ואינה חוששת
 להם אלא לעונה אחת . ויש מי שאומר שאפי' עונה
 אחת אינה חושש' להם לפי שאין אלא משיבת הוסת
 ודמים יחרי' הוא דלתוספו בה כדאמרינן בנמ' ס' פ'
 צנות כותיים ומדקרי' להו' תוספת דמים אלמא אין
 להם דיוקנות בפני עמנו . והילכך כיון שכעקר' הראשון
 בלן נעקרינן עמו . ואם לא ראתה ביום ראשון הוא
 הוי עקרה לשני . ויש מי שאומר כשם שחוששת לראשון
 ג' עונות כך היא חוששת לכולן ג' עונות . והעשם
 כיון שאין לנו עתה בקיאות במראה דמים ולא בחקון
 הוסתות דכלהו כשי האידנא טועות משוינן להו' דלא
 ידעי בין ימי נדה לימי זיבה וקי"ל דאין אשה קובעת
 לה וסת בחודי' א' יום שבין נדה לנדה בדעיקולמיתר
 קמן הילכך איבא הבא שתי חששות שמה היום הראשון
 של וסת היה דם עהור והשני או השלשי היה דם עמא
 והיא היה תחלת הוסת ועיקרו א"כ הראשון או השני
 היו מתוך י"א והשלשי והרביעי תחלת נדה וראוינן
 לקביע' וסת וכיון דאיבא השתא' הך חששות בלהו'
 ימי הוס' הס' עיקר וצריכה לחוש להם ג' פעמים
 בראשון של וסת . הנה אלה ג' פנים נאמרו על זה
 הענין ולזה הטע' השלישי כמה חומרו' ובמה ספקות
 יכולות להולד לאשה שאין לה וסת קבוע מיום ליום
 בלא שנוי ואפי' למי שיש לה וסת קבוע יש חששות אלא
 שאינן מתפרשות עתה . עד שנגיע לקביעת הוסתו' מ"ת
 צריכין לנו להכריע על דבריהן ולעמו' על עיקריה'
 ולברר מהן הל' למעש' ואות' אני כי יש עוד פנים
 רבעים מוכרעי' וסקולין למעשה :

שניקת' אעפ"י שלא התחיל לראו' מיד חוששת לוסתה
 הראשון . והסברא הזאת אינה אלא בזמן שהיה
 וסתה הראשון קבוע לימי החדש כגון מריש ירחא לרוס
 ירחא או מחמש' בירחא לחמשה בירחא וכיוצא בהן דכיו
 שלמו ימי מניקתא חיישא לרוס ירחא קמ' דפגע' ביה
 אבל אסיה וסתה הקבוע בהפלות כגון מעשריסיום
 לעשרי' יום או חכ"ה לכ"ה כשחל לימי מניקת' לאינו
 הפלגה חוששת עד שתחל לראות . ומסתברא דבין
 ציה וצין בזה אינה חושש' עד שתשוב לראות לחששא
 דרבנן היא וכי' לא חזיא אמרי' שזא עדין לא חזרו
 דמים למקומם שהרי כל ימי עזרה ומניקתא דמיה
 מסולקין מפני שאיברה מתפרקין ואין נפשה חוזרת
 עליה עד לאחר כ"ד חדש לימי מניקתא . ואשה שהיא
 רואה בעונותיה בימי עזרה ובימי מניקתא כיון שלא
 הפסיקה ג' עונות הרי היא חושש' ליום וסתה ואסורה
 לשמש . מיהו לא נעיא נדיקה שאסלא בדק' ללא ראתה
 עהורה מאותו יום ואילך . ואם עברו עליה ג' עונות
 כיון שלא בדקה ולא ראתה שוב אינה חוששת עד
 שתשוב לראות . וכן אם היחה במחבא והגיע שעת
 וסתה ולא בדקה ולא ראתה מותרת מאותו יום ואילך
 מפני שחרד' מסלקת את הדמים והאי עזרה דאמרי'
 הבא דמיה מסולקין דוקא משכובר העובר שלה אבל
 עד שלא הוכר עזרה הרי היא כשאר נשים ובעיא
 בדיק' וכל אשה צריכה לחוששתל' בימי עזרה' עד
 שיעברו עליה ג' עונות בלא ראיי' ובדיק' ואשה
 שהפסיק' ג' עונות ולא ראת' ולסוף ג' עונות ראת'
 כבר אמר שחזר' לוסת הא' וחוששת מעונה לעונה
 שאורח בזמני ביה . ואם הפסיקה ג' עונות אחרות
 ולצסוף ראת' כמו כן חזר הוסת למוקמו וחושש' מעונה
 לעונה . אבל אם הפסיקה ג' עונות אחרות ולצסוף
 ראתה שוב אינה חוששת מעונה לעונה שכבר עקרה
 הוסת הראשון שהיה קבוע לעונו' וקבעה לה וסת אחר
 בהפלת ג' עונות . ואשה שקבעה לה וסת באיזה ענין
 שתקבע אותו או קרוב או רחוק אינה חוששת אלא
 לאותו וסת בלבד . וזה חומר יש בוסת שאינו קבוע מן
 הקבוע' דלוסת שאינו קבוע חושש' בתחלת וסתה לשתי
 חששות אחת לימי החדש ואחת לשיעו' הפלגה כמו
 שגפרש לפנינו בקביעת הוסתות משא"כ בקבוע ואשה

ב ב ב ב

דכיון דלמודה ביום עשרי' אע"ג דלמודה בשש שער'
 קביעות' דיומא אסו' לה ועקר לקביעות' דשע' דחייסנן
 כיון דקביע לה וסת בהאי יומא כולי יומא זמנה היא
 אבל היבא דקביע (ז) לה וסת לשער' ולא קביע לה
 וסת ליומא ודאי קביעות' דשעה מהכי לה ולח' אחי
 וסת שאינו קבוע דיומא ועקר לה לקביעות' דשעה
 ותו איבא למיגמר להא מילת' מההי' אחתה דכל אית'
 דהוה סלקא מעביל' מצוה הוית תויה דס' ואתי לקמי'
 דר' יוחנן ואמר לה שמא דימת עירוק עלתה ביד לבי
 והבעלי לן על גב הכהר . והא החס דבין שהי' לה וסת
 בין שלא הי' לה וסת יום עבולתה לא הנה קבוע פעמי'
 מקדמת ופעמי' מאחר וביום עבולתה היתה לה שעה
 קבוע לראיה שבכל עת שהיית' נכנס' לעיר וחברותיה
 מרגישו' בה מיד רואה ואעפ"י כלא חשש' ד' יהוד' אלא
 לשעת' בלבד דהיינו שע' כניסת' לעיר אבל קוד' כניסת'
 לעיר החירה ש"מ שאם קבעה וסת לשער' ולא קבעה
 לימי' אינה חושש' אלא לשעת' בלבד ואע"פ שהשוו וסת
 שאינו קבוע לוס' הקבוע לענין חששא' אבל לענין עקירה
 לא שוו' אהדדי דכל וסת שהוא קבוע שלשה פעמי' צריך
 לעקרו שלשה פעמי' וצריכ' שהנדק עלמה ביום הוסת
 כדי לעקר הוסת אבל וסת שאינו קבוע אפי' קבעתו
 שני פעמי' הרי הוא נעקר בפעם אח' ואינו צריך
 בדיוקה שאם הגיע אותו יום ולא בדקה ולא ראתה
 כיון שעבר אותו יום הוחרה היא והותר אותו היום
 ואם שנתה ליו' אחר חושש' לאותו יום לפי מה שהוא
 ולעילס הוס' שלא נקבעה שלשה פעמי' האחרון עוקר
 את הראשון בפעם אחת . ועוד יש הפרס בין וסת' קבוע
 לשאינו קבוע שהים' שאינו קבוע כיון שעבר עלי' אותו
 יום ולא ראתה נעקר לגמרי בפעם אחת ואע"פ' לא
 שנתה לוס' אחר' אבל וסת' שהו' קבוע אפי' עברו עליה
 שלש עונו' כמותן ולא ראתה כיון שלא שנתה ליו' אחר
 נהי דאינה חושש' לאותו יום עד שתחזור ותרא' בו
 ביו' אבד' חזרה וראת' בו ביום אפי' אחר כמה הפסקו'
 חוזר למקומו וצריכא עוד שלשה פעמי' לעקרו מאי
 עשת' דאמרינן אורח בזמנו בל דחני' הית' למודה
 להיו' רואה יום עשרי' ושנתה ליום שלשי' זה וזה
 אסורי' הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש
 עד שלשי' יום וחושש' ליו' שלשי' . הגיע יום שלשים

וראתה יו' עשרי' ולא ראתה יום שלשי' ולא ראת' יום
 עשרי' וראת' הותר יום שלשי' ונאסר יו' עשרי'
 מפני שאורח בזמנו בל . (ח) שמינן מיהא שאע"פ
 שהפסיקה שלש עונו' ולא ראתה כיון שמודה בלוחו
 יום חזר הוסת למקומו אפי' בפעם אחת . ודוקא
 שלא שנתה לוסת אחר' אבל שנתה לוסת אחר' כבר
 עקר הראשון לגמרי ואם תחזור לראות בו הרי הוא
 בתחלת וסת ובאשה שהיא משנה את וסתה לוס' אחר
 דבעינן שלשה פעמי' לעקר הראשון ולקביע' השני
 והראשון נעשה שני והשני ראשון . ומכאן אתה למד
 שהאשה שאינ' רואה בימי עבירה נשיכלו ימי מניקתה
 ותחזור לראות את חזר' לוסת הראשון אפי' בפעם אחת
 קבעה לה וסתה וצריכה שלשה פעמי' לעקרו ולא עוד
 אלא אפי' חזרה לוס' אחר הרי היא כלמודה לראות
 בעיני' אחד ושנתה לענין אחר צריכה שלשה פעמי'
 לעקר את הראשון . וזה חומר יש בהפסק' ימי מניקת'
 מה שאין כן בהפסקה אחרת דאילו בהפסקה אחר' אם
 עברו עלי' שלש עונו' ולא ראתה כלל ולבסוף שלש
 עונות שנתה ליום אחר אינה חושש' לוסת הא' אלא
 ליום השני . אבל בהפסק' ימי מניקת' אפי' החחיל'
 לראו' בענין אחר חושש' לזה וחושש' ליסת הא' (ט)
 למדנו דבר זה מת"ש לענין מעת לעת דאלו זקנה
 שהפסק' ג' עונו' אלא ראת' ולבסוף ראת' דיהי שעתה
 ראיה הראשונה ואילו גבי מניק' כיון שעברו ימי
 מניקת' וראתה דם מטמאה מעת לעת אפילו בדאיני'
 הראשונה אלא וסת במקומו עימ' ודמיס למקומו' הס'
 חוזרין ולא נסתלקו דמיה אלא לשעתה . והטעם מפני
 שכל הפסקה שהיא בלילה נחמת דבר הצורס נסתלק
 הגורס והזר הוסת למקומו . והגורס להפסקה עובר'
 ומניקה מפני שאינ' ריה מהפרקין ואין נפשה חוזרת
 עליה עד כ"ד חדש . ובן הדיון לאשה שהיתה במחבא
 שלש עונות והפסיקה מחמת חרדה כשהסתלק החרדה
 חיששת לוסתה . אבל הפסקה אחרת אם היתה למודה
 מדאש חדש לראש חדש . והפסיקה שלש עונות ולבסוף
 ראתה בחתשה בחדש אינה חוששת לראש חדש האיל'
 והיחזקו לה ג' חדשים בלא ראיה אבל אם תחזור
 ותראה בדאי' שנייה צר"ח מיד חזר' לוסתה שכבר בל'
 האורח בזמנו . ויש מי שאומר דמניקה כיון שעברו ימי
 מניקתה

לאחר הכהחמה (ג) ודאי נקייטין להו לחומר' כל הליל' וכל היום. [והרא"ש נדה דס"ג הביא דברי הרא"ש ד' והנ"ל צו"ק ולא רגילה לראות בהנך החמה ולא קים לה שפי' אי קוד' הנך או לאחר הנקיש מחמירין לאומר' כל היום וכל הלילה וי"א כיון דווסתות דרבנן ב"ש נסמך לווסתה הלכך הו' ספק דרבנן לקולא ולא נחיישינן אלא ליום שהוא בוודאי בימי נדתה והכריע והוא להקל עב"ל וכן הוא בערו י"ד סי' קפ"ד ודעת מהר"ם בהשגו' דספיקו להקל והוי באשה שאינה ווסת נקבוע ואין לריך לפרוש בלל עונה ומותרת בלילה וזבוס]: וסיבא דרגילה למוחזי ראי' מרובה מקוד' והנך החמה עד לאחר הכהחמה ודאי איכא מאן דאמר לאסורה בלילה וזבוס מאי עממא כיון דההי' אשתא בולה אשת הוסת היא ואפי' לר' יוסי דאמר אף ימיסושות ווסתות מודה בשעת הוסת תיהת אסורה לשמש בכולה והילכך לר' יהוד' דאמר כל עונה שלה ומפני שעת הוסת נכל עי' נאסר'. כל היום וכל הלילה אסורה שהרי וסת' בלילה וביום הוא. ואיכא מאן דאמר דכל כי האי גבוהא בתר תחילת הוסת אזלינן ולא מתסרא אלא בלילה ואע"ג דכילה שעת הוסת אסורה לשמש ואפי' לר' יוסי הני תילי לשעת הוסת בלמוד אכל לאסור' את ש'לפניו ואת שלאחריו. לא הסרינן אלא לההיא עונה ודתחלת הוסת קאי בגוה ואם בדקה קודם הכהחמה ואלא ראתה אסורה לשמש בל אות' עונה. אכל כל היום ומותר' לפי שעיקר הוסת בת' ג' לחו הוא דאמרינן לקמן שאין האשה קובעות לה וסת בסוך ימי נדתה אלא וכולהו ימי נדה בתר ראי' קמיית' שדינא להו. והב' נמי סוף ראי' בתר תחילתה שדינא להו ואנן אברענא ובהא תילת' כי הא סברא בתרא מהא דחני' הית' למוד' להיות רואה עם הכהחמה אינה אסור' אלא עם הנך החמה דברי ר' יוסי ור' יהודה אומר כל הלילה שלה ואוקימנא להא דרגילה למחזי בסוף לילה. והא ודאי כל איכא דחני' עם לאלתר משמע וא"כ דכה"ג אסורה ביום ובלילה היבא קחני כל הלילה שלה והא אי אפשר ללא עיילי ראי' בתוך הנך החמה ותחמר ביממא ובליליא ועוד אמתא קחני להיות רואה ולא מפליג בין ראי' מרובה לראי' מועטת הילכך אינה אסורה אלא עונת הלילה ושע' הוסת בלבד. והא

וכיון דפשעה ראיייתה אחר הוסת כולה. יומא מתפס מן הוסת ואילך מתסרא. ואמרי רבנן דל"ס וסת קבוע ול"ס וסת שאינו קבוע חושש' ליום ראייית' דחני' היתה למודה להיות רוא' יום ע"ו וסתה ליום עשרי' זה וזה אסורי'. ואמר רבא לא תימ' דקאי יום השינוי בימי נדתה אלא אפי' קאי לה בימי זיבתה כגון שהיתה למודה להיות רוא' מימם עשרי' ליו' עשרי' וסת' לששה עשר או לשבעה עשר דקאי לה בתוך שמונה עשר יום לראייית נדתה אע"ג דההיא ראי' לא חזיא לקביע וסת בדאמרינ' לקמן מיחש מיכו חיישא לה. ומדקחני זה וזה אסורין משמע דכי הדדי כיהו אלא לוסת שאינו קבוע נמי חוששת בל היום ומסתבר' לקדוק' שלא קבע' וסת לא לימיס ואלא לשעות אכל אם קבעה וסת לשעו' ולא קבעה לה לימי' אינה חושש' אלא לשעת' בלבד דעד כאן לא פליג ד' יהוד' עליו' דר' אלא בלימוד' לימי' כדתני' הית' למודה להיו' רוא' ליו' עשרי' משש שעו' לשש שעו' והגיע יום עשרי' ולא ראתה אסורה לשמש בל שש שעו' דברי ר' יהוד' ור' יוסי מחיר עד שש שעו' וחושש' לשש שעו' וכו'. סבא הוא דפליג ד' יהוד'

דכיון

והנך החמה עד לאחר הכהחמה ודאי איכא מאן דאמר לאסורה בלילה וזבוס מאי עממא כיון דההי' אשתא בולה אשת הוסת היא ואפי' לר' יוסי דאמר אף ימיסושות ווסתות מודה בשעת הוסת תיהת אסורה לשמש בכולה והילכך לר' יהוד' דאמר כל עונה שלה ומפני שעת הוסת נכל עי' נאסר'. כל היום וכל הלילה אסורה שהרי וסת' בלילה וביום הוא. ואיכא מאן דאמר דכל כי האי גבוהא בתר תחילת הוסת אזלינן ולא מתסרא אלא בלילה ואע"ג דכילה שעת הוסת אסורה לשמש ואפי' לר' יוסי הני תילי לשעת הוסת בלמוד אכל לאסור' את ש'לפניו ואת שלאחריו. לא הסרינן אלא לההיא עונה ודתחלת הוסת קאי בגוה ואם בדקה קודם הכהחמה ואלא ראתה אסורה לשמש בל אות' עונה. אכל כל היום ומותר' לפי שעיקר הוסת בת' ג' לחו הוא דאמרינן לקמן שאין האשה קובעות לה וסת בסוך ימי נדתה אלא וכולהו ימי נדה בתר ראי' קמיית' שדינא להו. והב' נמי סוף ראי' בתר תחילתה שדינא להו ואנן אברענא ובהא תילת' כי הא סברא בתרא מהא דחני' הית' למוד' להיות רואה עם הכהחמה אינה אסור' אלא עם הנך החמה דברי ר' יוסי ור' יהודה אומר כל הלילה שלה ואוקימנא להא דרגילה למחזי בסוף לילה. והא ודאי כל איכא דחני' עם לאלתר משמע וא"כ דכה"ג אסורה ביום ובלילה היבא קחני כל הלילה שלה והא אי אפשר ללא עיילי ראי' בתוך הנך החמה ותחמר ביממא ובליליא ועוד אמתא קחני להיות רואה ולא מפליג בין ראי' מרובה לראי' מועטת הילכך אינה אסורה אלא עונת הלילה ושע' הוסת בלבד. והא

2. 1. N. 2

שער הפרישה

ודאיתי בחשובות שלוח לרבינו האי זצ"ל שגם
 שאלו אותו על הכלה שנבעלה בעילת מצוה
 אם היא נרובה שנבעה נקיי' ועבולה כשאר נדה או לא
 והשיב תנהגא דילן שאם בעל וראתה דם אע"פ שראתה
 דם יגמור ביאתו ופורס. ונוהגת עצמה כל שנבעה
 בנדה ויחבא לה לגימא כשאר נדוח כדי שלא יהא
 הרגל ונריבא ז' נקיים בעיקר וזה אלף שאין לנו
 מטמאין משכב שתחתיה בשעת בעילה משום דלאו נדה
 ודאי פיה אלף ספק. ואינו עומד על צידור דבריו
 במה שאמר שאין לנו מטמאין משכב שתחתיה בשעת
 בעילה משום דלאו נדה ודאי היא ואלו היתה נדה ודאי
 כלום יש טומאה וטהרה בזמן הזה לעמא משכב
 שתחתיה. ונראה מדבריו שאסור לישן על מטתה של
 נדה אפילו בשעה שאינה במטה משום הרגל. ודוקא

נדה ודאי אבל כלה מותר לישן על אותה מטה לאחר
 שעמדה מאצלו ואפי' בלוחו סדין שהרס עליו. ואע"פ
 שאין זה מן ההלכה הרי הם דברים שהדעת מכרע'
 עליהם. והאי צועל בעילת מצוה ופורס דקאמרינן
 לא פורס תיר היא דאם בן נחלא' יביאתו הנאה לו
 בביאתו אלא ממחין עד שימות (ו) ופורס תיר מן
 המטה או שפורסת היא מאצלו. ולנעוץ צפרכיו
 בקרקע עד שימו' אינו צריך שהרי התירוהו לגמור
 ביאתו אלא עומד עד שימו' ופורס וזו היא במה ביאה
 דקאמרינן ואסור לעשות אחר כך שום הרגל בנדה
 גמורה. ודומה לי כי מפני החומר הזה נהגו של בית
 ר' שלא יבאו לידו הספק בבעילת מצוה. הצור ברחמיך
 יצלנו מחטא ומכל מכסול ועון ויודיענו ארחות חיים
 שובע שתקות את פניו אמן אמן :

גשלם שער הפרישה שבת יהודאה לבורא קצונת ששה

שער תיקון הוסתות

ראיתי לפרש חללה חשש הוסתות לוסת הקבוע
 ולשאינו קבוע ואחר נפרש הזמן הראוי
 לקביע' הוס' ואת שאינו ראוי ואחר נפרש ענין הוס'
 באיזה דרך הוא נקבע ותחלה כאמר כי חשש הוסתות
 דרבנן היא דפלוגתא דרב ושמואל היא. דאיתמר
 הגיע שעת וסתה ולא בדקה ולא ראתה אחר רב בדקה
 ומצאה טמא טמא טהור וטהור קסבר וסתו' דרבנן
 ושמואל אחר אפילו בדקה ומצאה טהור טמא קסבר
 וסתו' דאורייתא וקיימתא לן כרב באיסורי. ועוד
 דמוקמינן לפלוגתייהו כתנאי דתניא הגיע שע'
 וסתה ולא בדקה ולא ראתה ר' מאיר אומר טמאה נדה
 וחכמים אומרים תבדוק. שמואל קאי כר' מאיר ורב
 קאי כרבנן. ועוד מדבעי רבא מרב נחמן וסתה
 דאוריית' או דרבנן. ובלתינא בתרא פשע ליה וסתות
 דרבנן אלתא מדכחי פשע ליה דהכי הלכתא (א) ועוד
 מדאמרי' בינמו' חייב אדם לפקוד את אשתו
 בשעה שיוצא לדרך ומוקמינן לה אפילו בשע' וסתה
 שמע מינה וסתו' דרבנן ובחוקים מצוה לא גזור דאי
 דאוריית' הוכי שרינן ליה ועוד דמחייבין ליה נמו

אלא ש' מדרבנן היא. והכין פסק רב אחא וכן פסק
 בעל ההלכות : ואע"ג דתניא והזרתם את בני ישראל
 מעומאתם. אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנסותיהן
 סמוך לוסתן וכמה עונה ההיא אסתמכתא בעלמא היא.
 מיהו אע"ג דחשש' דרבנן הי' אחרו רבנן שאסהביע יוס
 וסתה ולא בדקה ולא ראתה תבדק לאחר תיבן ואם
 מצאה טהור טהורה ואם מצאה טמא טמא ומדאמרינן
 תבדק ש"מ שהי' בחזקת טומא' ואסור לשמש עד שתבדק
 ואע"ג דאמרי' אינה אסורה אלא אותה עונה בלבד הני
 מילי כשבדקה ביום וסתה ומצאה טהור' אבל אם לא
 בדקה אסורה עד שתבדק. מיהו לאותה עונה לא
 סגי' לה בבדיקה מידי דבולטיוס הוסת כשעת הוסת
 דמי דקיימתא לן ברבי יהודה (ב) דאמר כל היום שלה
 ומאי כל היום שלה עונת היום והני מילי כשהיא רגילה
 ביום או אפילו עם הנך החמה תיד אבל רגילה לראות
 בלילה ואפי' קודם הנך החמה תיד אי' חוששה אלא
 בלילה ואם בדקה ולא ראתה מותרת לשמש ביום.
 והיא רגילה למיחוי בהנך החמה גופיה אי נמי דלא
 קיסלה במילתא שפיר ולא ידעה אי קוד' הנך החמה אי
 לאמר

הבלה לחיפה ובעל בעול' מצוה ופורש ונוהג ז' ימי
 המשתה ואלה"כ נוהג ז' ימי אצלות וכל אותן הימים
 הוא יסן בין אכסים ואשתו ישנה בין הנשי' יש מפרשין
 כל אותן ימי המשתה בלבד. ויש מפרשין כל ימי המשתה
 והאבל וכן עיקר. וא"עג דאצלות אחרת אין זקוק
 לכך אצלות דהכא שאני דקילא ואתי לזולתי
 בה. ומאי קילא איכא הכא דקתני נוהג שבעת ימי
 המשתה. ואיכא מאן דאמר דאי מתרמי לי' לאינש
 ברנל שריך כמו כן שיסן הוא בין האכסי' ואשתו בין
 הנשי' משום דדמי האי לאצלו' דחתן דמולזין ביה
 דלא נהיב אצלות ברנל וקיי"ל דאסור' בתשמיש דאמרי'
 דברי' שבכמה נוהגים הלכך בעי דרחקה יתירה כי
 הבא. ולי כראה דשאני רנל תשבע' ימי המשתה דאית
 בהו אפויי שמחה לשושבינין ולכל בני חופה אבל שמח'
 הרנל לית בי' כי האי גונא דאי לא תימא הכי שבת
 הא לא נהיגי ביה אצלות אלא דברי' שבכמה גבי שבת
 לא אשכחן מאן דאמר שיהא הוא יסן בין האכסי' ואשתו
 ישנה בין הנשי'. אלמא עמא דשבעת ימי המשתה משום
 אפויי שמח' הוא דקא מפשי בהו. ומשום הכי אתי
 לזולתי באצלות דידיה וכן הלכתא. עוד יש עתים
 אחרי' שהוא אסור בתשמיש בגין שני רעבן למי שאינו
 מחוסר בני' וסימני רעבון כדאמרינן מדינתא אמדינת'
 כפנא וכן אכסנאי הלן עם אשתו באכסניא אסור
 בתשמיש המטה ומסתברא שאם יחדו לו ולאשתו בית
 שהיא תותר ובלבד שלא יסן בטליתו של בעל הבית
 ולא אחרו אלא תשים גניעות. וכן אמרו אסור לשמש
 בפני כל מי מדקאמרינן בפני תשע נעור קאמר אבל
 יסן תותר. וכל מי דאמרינן בגון עבדיו ושפחותיו
 אבל בפני בהמה תותר. ומסתברא דתינוק שאינו יודע
 לדבר בבהמה דמי ורמיה הא מילתא צפרק ערבי
 פסחים בענין התשמש בתטה שהתינוק יסן עלי' וכו' וכן
 אמרו ישראל קדנשי' הן ואין תשמישן מטהיהן ביום
 ואם הוא בית אפל תותר ואם הוא תלמיד חכם הוא
 וצריך לאיתו דבר תאפיל בטליתו ומיתר: וכן אמרו
 אסור לשמש מטתו לאור הנר. ומסתברא אפי' מאפי'
 בטליתו נמי אסור תשמשא דמסתת יום עוב דבעינן
 החס מהו לכבית אה סגור תפני דבר אחר. וכן אמרו
 בית שיש בו ספר תורה אסור לשמש בתוכו עד שיעשה

בו מחיצה עשרה. ואם יש לו בית אחר עד שיוציאו
 משם וכן בית שיש בו תפילין או חומשין או נביאי' או
 כתובי' אסור לשמש בו עד שיחנס בלי בתוך בלי ויהי'
 העליון בלי שאינו בלויין בגון גלימא עליוי קומטר'
 ועכשו שנתנה תורה שבעל פה לבחוב משום עת' לי'
 אף ספרי הגמרא נמי כן צריכא כסוי: וכן מי סגור
 הנחת תשמיש מאשתו בין סגור הוא בין סגורה היא
 ואמרה הנחת תשמישך עלי וכן אשת ישראל שקנא
 לה ונסתרה אסורה לו ואפי' להתיחד עמה עד
 שיסקנה והיא עהורה. וכן אשת כהן שנסבת אהורה
 לבעלה ואסור' להתיחד עמו ממעשה דר' זכריה בן
 הקנב [אצל מותר לדור עמה בחצר] אבל אשת כהן
 שאיננה אסורה לקיימ' [ר"ל בחצר] דבשבי' הקלו
 אבל לא באנוסה. והכי איחא בכתובות הנה
 השלמנו כל הפרישות ומלאנו מבללן תשע פרישות זו
 למעלה מזו. הראשונ' פרישת הקדושות. כגון אכסני
 ובפני כל מי. ותשמיש היום. ולאור הנר. ובית שיש
 בו ספר תור' וכתבי' הקדש כל אלו אסורין במקומות
 להן היתר במקו' אחר מוסקי עליהן שני רעבון שהן אסורי'
 בכל אותה מדינה. מוסף עליה' הנודר מן התשמיש
 שהוא אסור בכל מקו' עד שיחיר את נדרו. וכן פריש'
 וס הוסחות לנדה שהוא אסור בכל מקו' עד שחוקר
 את הוסת. מוסף עליהם תשעה באב ויו' הכפנרים
 שאין להם היחר. מוסף עליהם האבל בתוך שבעת ימי
 חפחו שהוא אסור להתיחד עמה כלילה אבל אינו
 חייב בשאר מיני פרישות מוסף עליהם הנדה שהוא
 חייב בכל מיני פרישה בחבוק ונשוק ודברי' בטלים
 ומזיגת הכוס והצעת המט' והרחצת פניו ידיו ורגליו
 ובאכילת שלחן ובשגירת הכוס ואפי' כוס של ברבה
 ובגניעת אצבע קטנה שלה ואסור' להסחב' בעהיבה
 ובכל מקו' הכת' של' מוסף עליה' הנד' בימי חיפתו ולא
 בעל שהוא אסור' בכל אלה ואף להתיח' עמ' ציל' מוסף
 עליה' אש' ישראל שקנ' לה ונסתר' שהיא אסור' בכל אלה
 ואסורה להתיחד עמו ביום וכלילה אבל יש לה היתר
 מוסקי עליהם אשת כהן שנסבת שהיא אסורה בכל אלה
 ואין לה היתר לעולם. הרי תשעה פרישות וילמעלה
 מזו. נמלאו באבל שתי' מהן. ובנדה' שלש באשר פרשנו:
 וראיתי

השליח בולד [ד] דאמר מר מעשה ותלו את השליח
 בולד אחר עשרים ימים וכי תלינן הכי מילי בצוקיימא
 אכל בצפל לא תלינן ובצן קיימא נמי לא תלינן שלי'
 אלא בזמן שהיא באה אחר הולד אבל אם יצאה שלא
 קוד' ולד ודאי ולד אחר הוא וכל הנך דאמרי' בגמ' כבר'
 צעין אחת ובירך אחת באמצע אמו טמאה . ושטו אטום
 אמו טהורה ובגוף אטום ופניו טוחות וגולגלתו אטומה
 וכחין הפיקות' דדיקולא ושיש לו שני גזינן שני סדראו'
 צבולן אמו טמאה לידה י' ד יוסלפי שאין אנו בקיאינן
 בצורו' ה' ללו ובעיא נמי ז' נקיי' לפי שאי אפשר לפתיחת
 הקבר בלא דם . כהז הרב ר' יצחק בהלכות שלו שאין
 לנו דם טהור בזמנה ופירש הטע' כיון דאיכא יולדת
 בצוב שאינדה טהור עד שתשז' ו' נקייסואט' פ' שניכנס'
 במה בימי טהה טמאה עד שתשז' עליו ז' נקייס' אלו
 דברי הרב . אבל בעל הלכות ורב אחא משבחא כחבו
 דאיכ' דם טהור כדכ' דגמ' . אבל כדאינן דברי הרב
 ולאו מטעמי' אלא כיון דבולה נשי האידנא טועו'
 משגיגין להו ולא ידעי בזימתי . דה לימי זיבה הכי איכא
 למיחש ליוולד' דילמ' לא ידעא בין ימי פוהר לבהר ימי
 טהה ואתי למיגע באיסורא דאוריית' ואל תחמה שהרי
 בימי חכמים הדאשונים שהיו בקיאינן בכל דבר
 גזרו על דם בחולי' ואפי' תינוקת שלא הגיע זמנ' לראו'
 ונשאת בעל בעיל' מנו' ופור' אבל זה כדי שלא ישחשבו
 בשאר דמי' וכ"ש בדורות הללו . שיש לנו לפרוש מכל
 הדמי' שלא יבא לידי איסור הלכך כל מראה אדמימו'
 שצדס עמא וצריכה זיין נקייס בין יולדת בין בשאינה
 יולדת חוץ ממראה ירוק ומראה לבן . ודם השחור
 טמא מדר' חגיגה דאמר האי שחור אדום הוא אלא
 שלקה . הילכך כל מראה שחור נמי טמא לפי שאין אנו
 בקיאינן עכשיו בין שחור לדיהה ממנו .

הנה השלמנו דין הנדה והיוולד' ופרישתן לכל ימי
 השנה אריש נדה אחרת גדולה מזו והיא בכלה
 שלא [ה] נבעלה ופירסה נדה שהוא אסו' להתיח' עמה
 הלילה אלא הוא יסובין האנשי' ואשתו ישנה בין הנשי'
 כדאיחא בכחובת צפ' ראשון ומהלשון הזה נלמד דלא
 סבי' לי' בחדא מיניהו אלא שרריך להיות צבי' אנשי'
 ונשי' והוא ישן בצד אחד בין הנשי' והיא ישנה לצד

השני עם נשי' . כמאן היוחוד 'הזה הוא חמור יותר
 מיוחוד של אשת איש' שהיא מהיחדת עם שני אנשים
 כשרי' וזו אינה מהיחדת עם בעלה עד שיהו סס אנשי'
 ונשי' והטעם מפני שהיא אשה והינך מקטרג עלי' .
 וי' א' לענין יחוד אשה אחרת כמו צניי' הלי גונא בעינן
 טיפי וכי אמרינן דאש' אחת והיחוד' עם שני אנשים
 כשרי' הכי מילי צי' אכל בלינה לא יסן עמה צניית' א'
 עד שיהיו סס שלשה כשרי' מסני' שהיא דומה לדרך זו
 דאמרינן לא שנו אלא צעיר אבל בדרך עד שיהיו שלשה
 שמה יצריך אחד לנקבו וימאן אחד מתיחד עם הערו'
 והכא נמי חייסינן דילמא אדניס חד מינייהו אינתער
 חד ועצוד איסורא . ומתברר בוחנה מנהו שהיודת
 נשים לא צעינן כלל ממעשה דר' יהושע שהלך הוא
 ותלמידיו לפדות דיבה אחת וציללה השכיבה חחת
 מרגלותיו . עתי' שרריך לפרוש מאשתו בגון כחון לויסת'
 דאמר רבנן דמחיי' איניש למפרש מינה כל אותה עוג'
 דרגילה למיחזה צבוח כדמפרשנין בשער תקון הוכחות
 צע' . ואסתכוחה אקר' והזרת' את צני ישראל
 ממומאחם מיהו ההיא בריסה לא דמיא לבריסה נדה
 דלא פריש מינה אלא מתשמיס בלחוד שלא אסרו שום
 קריב' אלא בנדה טומאה בלבד וצטע' שהו' יוצא לדרך
 ההירו' לו אפי' ציוס וכחה מאי טעמא וסתו' דרבנן
 ובמקו' מצוה לא גזר . ויש עתי' אחרי' שהם ממקרה
 הזמן שהוא צריך לפרש ממנה בגון בימי אכלו בין
 צהול ציין צצבת ובגון חשעה באב ויוס הכיפירי' שהן
 לבורין בהשמיס אלא שאין צריכין הרחקה אחר' שהרי
 אורו' באלל באמת אמרו מוצנח לו את הבוס ומצטע לו
 את המטה ומרחצת פניו ידיו ורגליו וב"ש שהוא מות'
 לאכול עמו אפי' צרערה אחת . ומשמעחא דכתבו' פ'
 דאשון משמע שהוא מותרת ליסן עמו צמטה . והדעת
 מוכרעת שע' דבר חוצקאמר מיהו משום לך דאמרינן
 כזירא סחור סחור' לכת' לא תקרב מיבעי לי' לארהוקי
 שלא יסן עמה במטה בלל . ויש אצלות אחרת שהוא
 אסור להתיחד עם אשתו בלינה אלא שהוא יסן בין
 האנשי' ואשתו ישנה בין הנשי' כדהכיף הרי שהיתה כהו'
 אפוייה וטבחו טבוח ויינו מוצג ומת אציו של חתן או
 אמה של בלה מכניסין את המת להדר' ואת החתן ואת
 הכלה

לא חנוני' יד ולא חנוני' רגל ולא צור' איברים
 והמרוקם הוא המצוייד בצורת איברים אלא שאין לו
 חתוך ידים ורגלים . וא"ת תאחר שהשפיר שסנינו
 במשנתנו מלא מים מלא דם אין לו צור' איברי' מאי
 חיריאל כי מלא מים מלא דם אפי' מלא בשר ועצמו' לא
 בלום הוא שהרי חתיבה בעלמא הוא וחתיכה שאינה
 לצנה אע"פ שיש בה טעם לאו כל' הי' ואפי' היא לצנ'נ'
 נמו בחתיבה היא רחייסינן לולד שזא הטילנה אצחו
 שהיכו' חתיבו' אכל בצוף שלם כי האי בוכא היינו אעו"ס
 מלת' וחלמעה וקיימא לן לא בלום הוא . איך הבי
 צמי ומסו' דבעי למתנה ואם היה מרוקם תשכ לזכר
 ולקבנה דאפי' מלא מים נמו הוי ולד כרבי יהושע
 דפלי' בצריית' בהדי רבנן משום הכי תנא רישא בשפיר
 מלא מים מלא דם מיהו לשפי' שאינו מרוקם ליכא מאן
 דקיים . דהתפל' מין בהמה חיה ועוף ואפי' מין דגים
 וחגבים ושרני' אמנעמא לידה מאי טעמא כיון דקיי' ל'
 דבשר צור' פנים אזלינן . ואיכא תנא נמי דאמר
 במקשה צורת נמי ולד הוי בגון המצח וגבו' העין וגבות
 הזקן ואין השתא לא בקיאינן בצורת הולד ויש הרבה
 בחיות הים שהן דומות לחיו' הארץ ואפ' שיהיה צור'
 פניה' ותקת צורת אדם . (ב) גם יש צמיני השרני' שהן
 דומין לחיות קטנות שבארץ כגון החולד והעכבר
 והתנמתת ושאר שרני' לא נודע לא הם ולא צורחם ואם
 נטבר בהם א' או ב' שמה יבא הדבר לידי שבוש הלכך
 צבולן עמא י' ד' יום לפי שאין אנו יכולין לצדוק בין
 זכר לנקבה אלא ב' הולד גדול . ובשר י' ד' ימי' דנקבה
 בעינא למיתב' ז' נקיי' ת"ט משום דקיי' ל' דא"ל לפתיחת
 הקב' בלא דסוהכי איפסיקא הלכתא בקרי' בק' בחרת
 דנדה ואע"ג דהוא דם בקושי חזיתיה ואמרין קושי
 הסמו' ללידה רחמ' טהריה הא קיי' ל' דאיזוקושי לצפלי'
 ואפי' ולד תעליא נמי הוי דהא אמרין לקתן דהאידינא
 דס' טוהר ליבא ואפי' בימיו טוהר וי' ד' וכל שכן הכא
 דכלהו נמי ספק טועו' כינהו ללא ידעו בין ימי נדה
 לימי זיבה . וקיי' ל' דקושי הסזור ללידה צימי נדה נדה
 וכיון דדם טמא לכולהו דמי האידינא ז' נקיים בעינא
 למיתב' . מיהו ימי לידתה שאין רוחה בהן עולה לז'
 נקיים ואי לא ז' . בשבעה ימים אחרים לז' לנקב'
 השלי'

טובלת ומותר' לצעל' והי' שצדקה עצמה צדדיק'
 הזבה כמו שאנו עתידי' לפרס בשער הספיר' והצדדיק'
 ובתב רב אחא דהא דאמרין אי אפשר לפתיח' הקבר
 בלא דם דוקא מיום ארבעים ואילך ליוציר' הולד אכל
 ציום ת' כיון דמיתא בעלת' הוא לית לי' פתיח' הקבר
 ומייחי רמיה משמעחא דכריתו' פרק ארבע מחוברי
 כפר' דקא מוקים החס למחניחא בהאי עעמא . וקשי'
 לי הא דברסינן הכא פרק המפלה דקא מוקי' לבלונתא
 דר' יהודה ורבנן בהתיבה באפר' לפתיחת הקבר בלא
 דם . והא הבא דחתיכה לאו ולד ניהו כלל ולטומאת
 ולד לא מיישא ציה ואפי' הכי מטמא ר' יהודה משום
 נדה דאי אפשר לפתיחה בלא דם . ועוד תניא קסתה
 שאים ולשלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו
 בספ' לידה ספק זיבה מביא' קרבן ואינו נאכל ר' יהוש'
 אומר מביאה קרבן ונאכל שאי אפשר לפתיחת הקבר
 בלא דם אלמא במפלת רוח נמי אמרין הכי וכיון
 דפלוני תנאי בהא מילת' ואיפסקו הלכתא דא"ל
 לפתיחת קבר בלא דם מנא לי' לרב אחא לאיפלוגי בין
 נפל של ארבעים ואחד לנפל של ארבעי' יום ואי משום
 שמעת' דכריתו' ההוא אוקיימחא בעלמא הוא ואקבויא
 לא מתכין דמסקא דמילתא כדמעיקרא אסיקנא החס
 ואפי' הויה מבקא דשמעתא כי האי שנויא מאי ראי'
 איבא מהחם לאיפלוגי בין נפל לנפל . הא קאמ' הכא
 דתאודאמר אפ' לפר'יח' הנבר' בלא דם לית הלכת'
 ביותיה בהא הילכך צבולו' בעינא למיתב' שבעה נקיים
 בדאמרין : ואפי' המפלת שפיר שאינו מרוקם והוא מלא
 מים מלא דם משום דאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם
 אכל המפלת כמין קליפות כמין שערות כמין עפר כמין
 יבחושין אדומי' אין באן חשש לידה : [ג] ולא חשש
 [פתיח' הקב'] א"ל א"ל כ"י עמהודם טמא' נדה ואם לאו
 חטיל למים בקושרין אם נמחו עמא ואם לא נמחו
 לאלת' שבקינן להו צבויה עד מע' לעת ועבדינן לז'
 בפישרון כל מעת לעת ואם נמחו עמא' ואם לאו
 טוהר' דאמרין' כי לא נמחו בריה הוא אכל הרוחה דם
 יבש אע"פ שלא נמחו עמא' נדה . המפלת שליח עמא'ה
 לידה לפי שאין שליח בלא ולד ואחמוחי הוא דאחמוחי .
 ואם ילדה ולד תחלה ואחר כך הפילה שליח חולין אהת

שער

הפרישה

לא במהרה הוא חוטא . ומיחא שמעינן דאכו' להסתכל
במקו' הטוב' כלל סבל המסתכל אין לו בושח פנים .
ועוד דקא' מיקרי יצר הרע כנפשי' כמו שאנו עתידים
לפרש בשער הקדושה בע"ה :

כתב רב אחא משנחא ז"ל ואשה שקבעה לה זמן
לראייתה נאמנת לומר לא ראייתי . אמר ר'
חנינא בר כהנא אמר שמואל מניין לנדה שכופרו' לענת'
שגאמר וספרה לה לדעתה . מיהו היכ' דהוואזק' נדה
בשכנותיה בגון דלכשה חנא' דהיא לבשה בימי נדתה
ואמרה לבעלה טהורה אני לא מהימנא דאמר ר' יבוד'
הוחזקה נדה בשכנותיה בעלה לוקה עניה משום נדה
אלמא דודאי משוינן לי' - ותנן נמי בכתובות בפרק
המדיר ומשמתו נדה . ואקשו אי דידע ופרוש אי
דלא ידע נסמוך עלה ואוקימנא כדרב יהודה דבי האי
גיונא לא איבעי לי' לסמוך עליה אלמא לא מהתנ' והיכ'
דאמר' עמאה אני וחזרה ואמר' טהור' אני לא מהימנא
דהא שוייתה לנפשה חתיכה דאיסורא אבל אם נתנה
עמם לדבריה נאמנת בו הוה מעשה דשמואל דאמרה
לי' דבייתה עמאה אני וחזרה ואמרה טהורה אני
ואמר לה שמואל אחמול עמאה ועכשו טהורה אמרה
לי' לא הוה בחילי הוה שעתא ובעא מיניה שמואל
מרב ואמר לי' נאמנת והכי אמרנן בירושלמי . ור' אחא
כתב בשאלות הכי אני דאמרי שדר לה שמואל כמא
דברכתא ולא קי' ולא וכי הוה יחבא נדה הוה מודעא
ליה בכסא דברכתא דלא שתיב כמא דברכתא דאמר
מר ומשגרו במתנה לאכשו ביתו בי היכא דניהוו ליה
שלמא וכי שתיב אחי לידו הרגל עבירה והדר אמרה
לי' טהור' אני אחורך הוא דאי קילעט לבבאי אמרה אי
שאינא קמא אמרה לא קאעבדא לי יקרא אחי' אשדרי'
כהילך דשתיי' את הדיוז' ליכ' דר' אחא ולא ידענא
היכא אשכחיה . ושמעין מינה דנדה אסורה למשחי
מכס' דגברא ולא ידענא מאי טעמ' דהתם לאו פתורא
דגברא הוה אכלה ואלא בפניו הוה והרי הצע' המטה
שהיא דבר המניא לדי הרגל ואפ"ה שלא בפניו מות'
ונ"ל דאם איחא להא תילתא בני האי גיונא בלחוד
הוה דאיחא דקא' מייחד לי' כסא וקא' משדר לי' ניהילה
בי הוה משום דקאי דעתי' עילו' והכינחני' במס' כלה

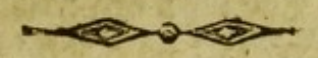
המשגר בום של דרבה לאשה שלא מדע' בעלה חייב
מיחה מפני שדעתו סומך עליה ד"א מפני שיצרר רבה
עליו . ונדה לבעלה נמי להא דמיא . ומסתברא דלא
שנא בום של דרבה ולא שנא בום אחר היכא דמייחד
לה ומשדר ניהלה אכור דהא קא' מעייל דעתי' שילה .
והאי דנקט בום של דרבה רבותא קאמר מיהו היכא
דקא' שמו בולחו מההיא כמא' ושתי' איהי נמי בחרייהו
ליח לזנה . הגה בבר בוארנו פרישות הנדה בכל ימות
השנה אבל יש בה פרוש' אחר' שהיא למעלה מזו שאנו
עתידי' לפרש . אך ראייתי להקדים עניני היולדו'
שהם שוין לפרישה זו שזכרנו נדה . ואומר כי
היולדות אסורה לבעלה דכתיב בימי נדת דחה
חמא . ואע"פ שאינה רואה דם עמאה שבעה לומר
וי"ד לנקבה וכן היא עמאה לעולם עד שחטובל ולא
שנא כי ילדה ולד של קיימא ולא שנא הפילה נפל
ובלבד תיזם מ' ואילך . ודוקא שפיר מרוקס מרוקס
פי' תזיר בצורות איברים . ואע"פי שהוה מלא חיים
מלא דם דהכי אסיקו בגמרא מעולם לא דכו שפיר'
בגהרדעא וכו' . אבל שאינו מרוקס לא (א) ואפילו
הפילה חתיכה לזנה ויש בה עמס' ואפי' הפילה יד
או רגל שאינן מחויבין בצורות אצבעות כולן עמאה
לידה י' ד יום מספק נקבה דחיישי' שמה הרחיקה
לידתה . וא"ת הא דתניא בצרייתא המפל' יד חתוכה
אמו עמאה לידה אלמא צעין חתובה החס לענין קרבן
כאכל הוה דבעין אבל לענין עומאת לידה בכל דהו
נמי עמאה דהא שפיר מרוקס אין לו חתוך אצבעות
ידי' ורגלים וכיון דחיישינן שהרחיקה לידתה והפילה
אותו איברי' איברי' אע"פי שאינה חתוכה נמי עמאה
לידה . ואיכא נמי מאן דאמר דהא דבעי יד חתוכה
אליבא דת"ק דמתני' הוה דבעי שפיר מרוקס וכי לא
הוה יד חתוכה הוה תרי ספיקא דילמא מולד שאינו
מרוקס הוה וא"ל מרוקס הוה דילמא גוף אטיב הוה
אבל השחא דק"ל כשמואל דאמר לכל שפיר חוששת
ליבא אלא חדא ספיקא ואפי' לשאינה חתוכה נמי
חוששת דגוף אטיב לא שכיח . ובמפרש הזה לא ירד
אל תיבז פי' המרוקס ושאינו מרוקס כי הנפל שאינו
מרוקס הוה והשפיר התלך השנוי במשנתנו אין בו
לא

לחנק ועת לרחוק מחנק. ותניא באבות דר' נתן ז"ל
 ואל אשה בנדת עומאחה לא תקרב יכול יחנק וינשק
 וידבר עמה דברים בטלי' פירוש דברי' של הרגל ח"ל
 לא תקרב יכול תישן עמה בבגדיה על החטה ח"ל
 לא תקרב. מעשה באדם א' שקרס הרבה וסנה הרבה
 דמש ח"ח הרבקותת בנתי יתו והיתה אשתו נוטת
 הפיליו וחזרת בה על בתי כנסי' ובהי מדרשו' קודמן
 לה אליהו ז"ל ל' בתי טובין ונתי' בראשונה' פי' ונתי
 הזיבה מהו אלמנה' ל' לא נגע צי אפי' באצבע קטע' כל
 אוחן ימים האחר ונתי' פי' ימי הספיר' מהו אלמנה' אחר'
 לו הבלתי עמר ושתיתי עמו וישנהו עמו בבגדי על
 החטה ובשרו לא נגע בבשרו אחר לה בדרך המקום
 שהרגו שלא נשא פני' לתורה שהרי אחרת הורה ואל
 אשה בנדת עומאחה לא תקרב. שום קריבה בעלמא.
 ואמרו רבותא. נדה כל ימי עומאחה אסורה למיכל
 על פתור' דגברא דתמן לא יאכל הזב עם הזבה מפני
 הרגל עזירה ואע"פי שאין הטעם מפור' מכאן לאסור
 אוחה על השולחן כי יש לומר עם הזבה דקאמר בקערה
 אחת קאמר אבל על שלחן אחד מותרת. ואם תאמר
 מפני שהשוו בגמרא ענין עליות העוף והנבינה על
 שלחן אחד לענין הנדה ומה החס לכל השלחן אחר
 באן כל השלחן כאחד עליה אפי' דומה לזה שלא השוו
 ענין העוף והנבינה לנדה אלא לענין שלא תישן עמו
 בחטה בבגדיה כי כשם שהשלחן הזמני' לאביל' כן החטה
 הזמנה לחטאים. וכמו שגזרו בבשר ובנבינה עלייה
 אעו אבילה כן ראוי לגזור עלייה אעו חטאים אבל
 אבילת הנדה עם בעלה על שלחן' חות' שאפי' בקערה
 אחת אינ' אלא חטאים הרגל תאילנו לאסור. אלא שיש
 לסמוך את דבריהם ממה שאמרו. כיוצא בו לא יאכל
 זב פרוש עם זב עם הארץ שחא יאבילנו דברים
 עמאים והחס וראי על שולחן' נמי אסור דומי' דעוף
 ובנינה דאיכא למויגור צי' עלייה אעו אבילה וקאמר
 כיוצא בו אלמא אבילת זב וזבה נמי אסור על שלחן'
 כי האיך. מיהו אחזי לן שאם הפרישה מפה אחרת
 לעומה אע"פי שהי' איבילת על השלחן מותר דהא איכ'
 הכירא להרחקה. והכי נהוג עלמא נמי לבשר ובנינה
 אמר ר' ינחק בר' חמינא אמר רב הונא כל מלאכות

שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חרץ מתיבגת
 הכוס והצעת החטה והרחלח פניו ידיו ורגליו מתיבגת
 הכוס דביתהו דתמאל מחלפא לי' מירא דימינא לידא
 דשמאלא תסוב הכירא. אציי תנחא לי' אציי כדדייא.
 הצעת החטה לא אחרן אלא בפניו אבל שלא בפניו
 לי' לזבה. כחזר' חז"ל דכל הכי מוליצימי ליצויניהו
 אכל בתי גדתאסור וכולטו רצווחא לא אויפליגי בהא
 מידי. ולפי דעתו חומרא דאחי לירי קולא הוא דקא
 מיקל בימי לבין עמי מימו נדה ואין ראוי לעשות כן.
 תניא בנדרים פרק שני. אל תרבה שיחה עם האשה
 שסופך בה לידי כיוצא. ר' אחא בר' יהשיה אמר כל
 הצופה בנשי' סוף צא לירי ענין' וכל המכתבל בעקיב'
 של אשה הויין לו בניס שאינן מהוגנין. ואמר ר' יוסף
 ובאשתו נדה. אמר רבי שמעון בן לקיש עקיבה דקתני
 במקו' הטנופת שהוא מכוון כנגד העקב. יש מפרשין
 דהא דרי' לקיש אדרב יוסף אחר ולקול' קאמר דאפי'
 באשתו נדה לא מיענ' בבנים שאינן מהוגנין אלא במקו'
 הטנופת. וי' מהא דריש לקיש מלחא באפי נפשה
 היא. ולפרושי למילתא נמי אמת ומילתא דרב יוסף
 לחוד ודריש לקיש לחוד דהא דר' יוסף בעקיבה ממש
 ובאשתו נדה כדקאמר' בהדיא והא דריש לקיש אפי'
 באשתו שאינה נדה ומאי עקיבה מקום הטנופת ורב
 יוסף וריש לקיש לא פליגי בעיקר' דמלחא אלא בפרושא
 דבריית' דמר מוקים לה בעקיבה ממש כפשוט' ובאשתו
 נדה ומר מוקי לה באשה סתם צין נדה צין שאינ' נדה
 בפשוטה ומאי עקיבה מקום הטנופת ואנן לית לן
 לא ברועי בהא מילתא דתעשה שמים הוא. וניהו מידי
 אסור' לא נפיק ונקטינן כתרומיהו לחומרא דאסור
 להסתכל בעקב אשתו נדה ומן העקב נלמוד כל מקום
 התכוסה שבה שחא יבוא לידי הרגל עזירה ואסור
 להסתכל בה במקום הטנופת אע"פי שאינה נדה.
 ועוד דאיכא למימר דלא פליגי אלא דמר מוקים לה
 הכי ומר מוקים לה הכי ותרומיהו סבירא להו דהדרי
 ועוד תניא בעבור חיה יראתו על פניכם לבלתי
 חטאו. יראתו על פניכם זו בושא. לבלתי חטאו
 מבאן שהבוש' מביא' לידי ירא' חט מבאן אחר וכו' סימנן
 יפה לאדם שהוא ציטן. אחר' אומרים כל המתבנייש

אל הזכר ולכן אעשה לו עזר כנגדו שיהי' משמשו בכל
 זרכיו כנגדו שיהיה עומדת אליו תמיד אך טוב שיהי'
 האדם מתבודד עם האש' . כי הבהמות הם מתבודד'
 ואין הנקבות מיוחדות לזכרי' ולכן אעשה לו עזר כנגדו
 כלומר אבראנו בענין שיהיה לו עזר ממנה שיהא
 מיוחדת לו : וזהו כנגדו לומר שחמור אלנו יום וליל'
 ולבך הזכיר יצירת הבהמה והחי' אלל נריאת האש'
 לומר שאלו נבראת האשה לאדם כענין יצירת הבהמה
 והחיה לא הי' לאדם עזר מן האשה . ע"כ ברא' הבורא
 מבין האדם . ועל זה אמר האדם בראותו אות' וידע
 כי ממנה נלקחה אחר ע"כ יעזוב איש את אביו ואת
 אמו ודבק באשתו . כלומר ראוייה זו שתהא מיוחדת
 לאדם . והאדם מיוחד אלי' . וע"כ ראוי האדם לאהו'
 אשתו כגופו ולכבדה יותר מגופו ולרחם עליו ולשמר'
 באשר ישמור אדם אחד מאבריו . וכן היא חייב לעבדו
 ולאהוב אותו כנפשה כי ממנו נלקחה ועל כן צוה
 הבור' את האדם על אשתו לאמר שארה כמות' ועונת'
 לא יגרע . ולמען ידע האדם כי יש לו בורא המושל
 עליו . שם לו חוק ומשפט בהתחברו אל האשה כאשר
 שם חוקיו על כל מחנות האדם כי אם נתן לו שדה
 הזרע צוה במה חקים בחרישה ובזריעה ובקצירה שלא
 יחרוש בכלאים ושלא יזרע כלאי' . ובקצרו את קצירו
 לא יכלה פאת שדהו ובעת קצירו השבלים הנושרות
 מתוך ידו יניח אותם לעני הוא הלקט . ובאחר
 העתרי' אם ישכח עומר בשדה לא ישוב לקחתו ואחר
 בלותו תלאכ' תבואתו בגורנירים ממנו תרומ' ומעשרו'

ובעת לישו את נזקי ירי' חלחה ממנה ובעת אכלו את
 לחמו יזרזאת בורא' לפניו ולאחריו ובזכרתו ובזיאתו
 שם לו מאילו החקי' ואחריו מלכד אלה הפרט והעוללו'
 שכבר' וכן על לבשו שם חוקיו וצוה עליו שלא ללבוש
 כלאים . ואם יש לו כמות בת ארבע בנפי' יעשה לה
 צניעות ואם יש לו בהמה שלא ירביענה כלאים ופטר
 חמור יפדה בשה . ובכור בהמ' טהור' יתן לכהן . ואם
 נטע כל עץ לא ירביענ' כלאי' ואם נטע עץ מאכל ישמר
 ממנו ערלה ורבעי . ואף על גב' שם חקו לחול את צט'
 ערלתו . ועל ימי הבלו שם לו חק לשמו' את שבתות
 וימי' טובי' גם על האש' אשר נתן עמו לעזרו שם לו חק
 ומשפ' ושם נסהו וינו עליו להבדל ממנו לעתי' ידועי'
 בעת ידתה ובעת לידת' ולהביאה פארו' לפני' שונים
 ודרכי' מוחלקים . עוד יש עתים אחרים שהוא חייב
 לפרוש ממקרה העתי' וענייני הקדושו' מדברי סופרי'
 כאשר נפרש בשער הפריש' צע"ה : ולפי שראיתי כי
 רבו עלילות' ונפלאו סודם מהרב' בני אדם וכי הדברי'
 קרובים לשבות בהם ואשר רוב' מתנהגי' עליה' בשגגה
 נחתי את לבי לתור לדרוש ולחקור את סוד' ולעמו' על
 חכונת' וחברתי מהם את הספר הזה וחלקתי אותו
 לשבעה שערים : השער הרא'ון שער הפרישה :
 השער השני תקון הוסחו' : השע' השלישי שער הכחמים
 השע' הרביעי שער הספיר' והבדיקה : השער החמישי
 שער הטבילה . השער השישי שער המים . השער
 השביעי שער הקדושה :

שער הפרישה

שער הפרישה ראיתי לפרש בו זמני הפרישה
 אשר האדם חייב לפרוש מאשתו בעודה
 טמאה ולא אזכיר בהן אותה האסורות עליו שהו' חייב
 לברש אותי כי אם אותן שהוא מותר לקיימן אבל הוא
 צריך לפרוש מהם מפני הטומאה ותולדותיה' או מפני
 תקרה העתים ובין אפרש ענייני הפרישה במה הם וכי

הם זה לזעלה וזה כאשר אנו עתידו' לפרש . ואפרש
 תחלה פרישות הנדה והיולדות כי הגה תפוש' בחורה
 ומהנה ללקחו הפרישות הקלות והחמורות :
 אומר תחלה כי האדם צריך לפרוש מאשתו בעת
 נדתה ולהתרחק ממנ' באשר בחיוב' ואל אשה
 נדת עומאתה לא תקרב . ואמר החכם בחכמתו עת
 לחזק

אמר אנרהם בר דוד ז"ל המחבר - העיר השם הנכבד והנורה אח רוחי לדבר על ענין דבוק האד' באשתו ולבאר משפטי חזוניהן ופרידותן לכל תולדות' ומקריהם במצות הכורה עינים י וחברתי מהם ספר וקראתי שמו ספר בעלי הנפש על שם כי הוא חוק ומשפט לנושלים על נפשות ואין נפשם תושלת עליהם רוצה אני לומר הנפש המתאה היא נפש הבהמה המושל' על הכסילי' והמשכת אות' לתלות העול' והנאותיו עד אשר ישכחו נפלאות הבורא וגודל מעשיו ויאמרו מי רואיו ומי יודעיו כענין שנאמר' כי הלל רשע על תאות נפשו וצונו ברוך נאך ה' - אך הצדיק המושל ביראת אלהים רוח אלהים נוססה בו ויאחז צדיק דרכו ויקח בידו נפש השכל להלחם עם הבהמות כגבור הנלח' בכלי חלחמתו ובעת עלותה ישפילנה ובעת התגברה יחלישנה עד אשר יכב צעה ושלזה וימלא שלום לנפשו כענין שנאמר תאוה נהי' תערב לנפש ותועבה כסילים סוד מרע - כהי' משרש נהייתיו ונחלתי והוא על חשקל נפש נענה חשביע ר"ל תאוה הנשברת אחרייתה תערב לנפשו הוא נפש השכל - ותועבת כסילים סוד מרע כי הכסילים התעיבו את הטוב וזכרו את הרע - ולא יוכלו לסור מאחרי תאותם ומשרירות לבם הרע - ועל זה הדרך נקראו הצדיקים בעלי הנפש כי הם בעלים בנפשותם ואדונים בתאותם - ועל כן קראתי שם הספר הזה [בעלי הנפש] ואומר חלה כי הבורא ית' שמו ויחנך ברא עולמי בשעה ימים וצדשי ברא מן האדמה בהמה חיה ורמש וחייתו ארץ ובאחרונ' ברא את האדם כאדם שהוא עושה סעודה ומתקן כל צרכי הסעודה ואח"כ יביא את קרוואיו - וכן עשה הבורא יתבר' אחד שברא השמים ובסיליהם והארץ וכל תולדותיהם והימים ותולדות' ברא האד' והמשילו על כל החתונות' כמש"ה תמשיליהו במעשה ידיך כל שמה תחת רגליו - גם את העליונים נתן לשמשו כדכתיב והיו למאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ וכתיב והיו לאותות לתועדי' ולימים וסנים - אף כי עליוני העליונים והם ז' בכבים וי"ב חולות כולם תופקדים על חמשת האדם אם למעלה אם לשפלות אם לחכמה אם לסכלו' אם לעושר

א   א

אם לדלות אף כי ד' יסודי האדם בנויים על ד' יסודי העולם ומחורפנים מהם - גם הרוחנים העליונים נתוני' לשמש האדם הצדיק כמו שמינו בל המלאך לבשר את שרה ולבשר גם את שפחה ואין צריך להארי' בזה כי רבו מקומות' וידועים לכל אדם - ואין לחמה עני זה כי אף הבורא ית' כתוב על כבודו שהוא תחתול ומחעסק בצרכי הצדיקי' כאשר כתב ארץ אשר ה' אלהי' דורש אותה תמיד - וכתיב אני ה' נוצרה לרנעים אשקנה ואין צורך להאריך בזה כי רבו מקומות' וידועי' לכל אדם - ומה נפלאו מעשה הבורא ומי יצין סודם כי כל הנבראים מן האדמה זכר ונקבה והאדם נברא אחד ואח' כך ברא לו ממנו עור כנגדו ומי יוכל לעמוד על גודל מעשיו ונפלאותיו ולהביע אל תכלית חכמת מעשיו - אך כי האדם צריך לחשוב בדלות חזונתו ובמיעוט שכלו כי כל מעשה האל אשר עשה בחכמה ובחכמה ובדעת עשה את הכל - ואומר אני בקלות שכלי כי לעומת האדם ולהנאותו בראו אחד - שאלו נבראו זכר ונקבה מן האדמה כשאר כל הנבראי' היית' האשה אלל האדם בהמה הנקבה אלל הזכר שאינה תקבלת עלי' שולטנות הזכר ולא עומדת אללו לשמשו אף כי זה חוטף מלפני זה מלפני זה וזה צועט בזה וזה בזה - ואיש לדרכו יפנו - וגם אינ' מיוחדים זה לזה לפי שבתחל' נבראו זה צפני עצמו וזה צפני עצמו ולכן ברא הבורא צורך האדם והנאותיו וברא אותו יחידי ולקח אתת מאלעותיו ובה ממנה את האשה והביא אל האדם לבני' לו לאשה ולהיו' לו לעזר זלסעדו ולחמסעדו מפני שהוא נחשבת אליו כאחד מאיבריו אשר נבראו לשמשו - וכי יהיה מושל עלי' כמושלו על אחד מאיבריו כי תהי' משתוקקת אליו כאחד איבריו משתוקקים להנאות גופו וזש"ה ולאדם לא מצא עזר כנגדו ד"ל אלו ברא את האדם כענין יצירת בהמה לא מצא עזר כנגדו - ואחר לא טוב המציאה הזו אינה אחר צדיקה וחפוש כאשר המציאות שאין נכון לדבר כך על הבורא אך הוא במציאות התחשבה הקדמונית כאשר נבראים זכר ונקבה מן האדמה הביע זרעה בטובת האדם ולא מצא עזר לאדם בבריאה הרי' - ואחר לא טוב היות האדם לבדו - בלמוד בתו בהמה שאין הנקבה מתיחד'

ב

הסכמת הרב הגאון הגדול מוה' משה שלמה זלמן כ"אצ"ד דק"ק קראקא והגליל

הסכמת הרב הגאון הגדול מוה' ארי' לייב נ"י אצ"ד ק"ק פלאצק ומשעכנאווי

כארי' נוהם דו"ב שוקק בתשוקת משיב על דבר למנא טוב . מידו רעב לדידי' ומעיב לאחרינא . זה האיש העומד על החורה ועל העבודה בגמילות חסד'ים . לחפש אחר ספרי קדמונים . הנעלמים מעיני העדה בעיניו כשגבים . מה שרבים צריכים להם בכל עת ובכל מקום . ויחפש וימצא את הספר הנכבד מחיבורי עהרה של הגאון הראב"ד ז"ל . אשר כבר הי' לעולמים . ונקרא שמו ספר בעלי הנפש להראב"ד ז"ל . ומרוב חיבת הקודש המכשרת את הידים למחשבתו תמיד . לא יחסו המזכירים מלהגות בו יומם ולילה . עד שכתמעכו ונטעטשו במשמוש היד וספרו תמו מן בלא'ות . ולא נמצא אף א' בעיר או שנים במשפחה . וכעת נדבה רוחו של הרבני המופלג החריף מה' דוב בער במהו' ינחק אייזק ז"ל . לזכות את הרבים בדברי הספר אשר מצא . וילך חפש מחיפוש בלב עמוק . מי ימצאנו מירכתי הבית . שהי' התורה מונחת בקרן זויו' ומכרות . עד שצא זה הד' וב' ונשא זה מהעד' המלאות . לשום לבתנ מוצא ולקיינו בדפוס . למען יעמוד ליומים רבים במלאות . לכל מבקשי תורה בחדש'ו ימצאוהו . אך מדאגה מדבר שלא ישיגו גבולו ביקש מידי זאת . שאתן הסכמה ומשמרת למי נדוי ושמחא וארור עד משך עשרה שנים . שלא ירים איש את ידו במלאכת הקודש . להדפיס הספר הזה בשום פנים בלתי ידיעת המדפיס הג"ל : ואפילו על ידי גרמא בעלמא . ושמתי מקום לשאלתו לגזור בגזירת נח"ש על כל משיגי גבולו במשך הג"ל . והאיש יקום בארור משיג גבול . ורצה בו האלה הכתובה יונעם וחנא עליהם ברכת עו"ב לכפ"ש יפ"ה לפ"ק פהווארשא : הכ"ד המדבר צעדו והות' ציו' ג'ו' תמוזהג"ל ה'ק משה שלמה זלמן אצ"ד ק"ק קראקא והגליל :

ז"ה תולדות ספר האדם הגדול בענקים : אחד הי' אכרהס הוא הראב"ד ז"ל : ועליו יזר' אור לישרי' לישרי' לב שמחה במענה פיו : דברי פי חכם חן הוא רבינו זרחי' הלוי ז"ל : והשלישי הכי נכבד הוא משה ספיר קאמר הוא הרבמ"ן : אשר כל אלה עובדו יחדיו בעלי הנפש להראב"ד והשגות הרז"ה והלכות נדה לרמב"ן ז"ל ולהעלות כהסכמה על שלשת הרועים האלה : הוא כדבר שפתיים למוות : כי מי עור לא ראה אור השמש : כי יהל המאורות הגדולים המאירי' לארץ כאלה השמש בגבורתו : אך לגדור גדר בפני עושי עול : להיות שה' הספר הג"ל כבד חלק ועבר זמן רב שלא נדפס : ומציאתו יקר ועלה לשער היוקר ולזאת התעורר הרבני הישיש החריף מ' דוב בער מילנוב : עם ה"ה המדפיס המדומם מה' צני הירש מפ"ק ווארשא : למהדרי' לדפוס קמא : ולזאת גזרת אומר לכל ירים איש ידו להדפיס ספר הג"ל : מהיום דלמטה חוץ עשרה שנים מבלעדו רשות המדפיכים הג"ל : והעובד ומשיג גבול רעהו : קללה הכתובה בספר משיגהו : והמקיים מילי דרבנן ישנן נטח ושאלן ויהי' רענן עלהו ביטע חלקים יראהו אותו ואת נהו ובחמת ציון יחזהו בב"א הכ"ד הבעה"ח יום ג' ויו תמוז שנת' וכל האנשים יחנו יקר לבעלי נפש לפ"ק פהווארשא נאום ארי' לייב

הביבה ה' לטונים טוב ומעיב ה"ה הרבני המופלג הנביד כ"ס מוהרר יצבר יהודא לייב כב"ל אי' אשר זמן מש גרותי פה ווארשי היתי מתאכסן בדיתו באין מחכור מטה כסא שולחן מכורה אילן אילן כמה אצרכה וכו' יה"ר סיהי כל נטיעותיו ממנו כמורו : זה משלי זה' ימים על ימיו ויחייף לבלות שנותיו בנעימים באריכות ימים ועשך וכבוד עם אשתו הגבירה המהוללה הננועה א"ח מ' מאשע זיסל' חילי"ח כולם זרע ברך ה' את ה' תשמרם ותכרם וברב טוב תרום הרנס ויהיננעם ה' עליהם אמן

ספר
בעל הנפש
להראב"ד ז"ל

על הלכות נדרה ומקוואות. אשר נדפס בווינאי שנת ס"ב. ובשנת תק"א נדפס במדינתו
 אטלני הגהות והשמות על ספר בעה"כ הכ"ל בלי גוף הספר והשנת ה'תק"ה ז"ל על
 ס' בעה"כ והלכות נדה להראב"ד ז"ל: וה"ה הרבני מוהרר אברהם ב"מ דוינא רבא תק"ק
 הלבדשטט: החייל בדבר מצוה: וזירף יחד השלשה גבורים: אשר מעולם אכסי שם המה במחנה
 אחת: ובדרך אחד: בדפוס בק"ק ברלין שנת תקכ"ז: אמנם לא נאמרו הדברים בני עוב לפי
 שלא נמר וינא ידי חובתו בראוי: וסתך ראשו ורובו על הגהות הכ"ל בלי לנעות ימין ושאל: :
 וכמה פעמים אשר הוסיף וברע שלא כהמכוון מצע"ה הכ"ל: עד שלא ניחן לקרות בו: הוא
 מתק כספר החתום: ולכן נתעוררתי להיות חנומרי המצוה: אני הנעיר דוב בער
 במי' א' ז"ל תק"ק יאנוב: לחקן כל המעוה הזכור או יתר: ובאיוה מקומות אשר מצאתי בדברי
 הרא"ש והטור ובב"י שהביאו דברי בעה"כ בנוסחא אחרת: והוא סותר לנוסחת הספר: הנגתיו
 במקומו בהגהה: ונוסחא הראשונה לא זזה מתקומו: רק כלהגה"ה אשר השיגה ידי לפי קט שכלי
 הכתתי לבדקה: עשיתי לו סימניות מסוגר בין שני קווים מרובעים: ואשר לפ"ענד הוא בעשות
 רשתתי בין שני קווים. עגולים: ומידי עברי דרך עיוני בהשנות הרז"ה: וסכתי לפעמים בישוב
 נכון השגתו על הראב"ד ז"ל: והוא ג"כ מסומן בהכ"ל: והמעניין ויראה ויבחי: כי ת"ל ישרתי
 הדרך. וסקלתי המסילה: להרים המבטול: וה' יהי' בעוזרי: ופועל ידי יראה:

נדפס

ב ווארשא

77

נדפס בדפוס מדש אשר הקים ויסד המחוקק המרוחם מה"ר
 צבי הירש בהתחני מה"ר נתן ג"י מלוטמערסק:

w Drukarni, H. Nosonowicza.

וחזי השלמותו יו"ג' שכתפל בו בני עוב א"כ בעל נפש אחת לפ"ק

22 g. Lx

with stamp of 2 lines

fine copy

1840
1822
1830
1845
1852
1812

30

